1996 Ft, előfizetéssel 1497 Ft XVI. évfolyam, 2. szám, 2004. február

DVD-vel!

CHIP

WWW.CHIPONLINE.HU

SZÁMÍTÁSTECHNIKA & KOMMUNIKÁCIÓ

Nyerjen
digitális fényképezőgépet!
Kvízjáték 105. oldalon

DVD
7 CD TARTALMA!

Exkluzív:
CHIP Válogatás
másfélszáz
teljes program

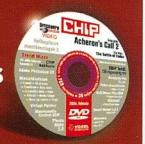

Discovery CHANNEL VIDEO
A Discovery Channel filmje
Helikopteres rohamosztagok 2.

Teljes játékok
Acheron's Call 2
Battle for Endor

Adobe Photoshop CS
A varázsló új ruhája

Művészet
Várnai Gyula: Magic

Animációs film
The Lake

CHIP a tévében
A WLAN gyakorlata
Klub.dunatv.hu

Vadonatúj tesztjeink

→ Legfrissebb grafikus lapkák
- 15 fotómemória
- 10 SOHO lapolvasó
- Fényképezős topmobilok
- 52 optikai egér
- 11 tévétuner

Ingyenrendszer

150 legjobb freeware
megoldás mindenre

→ iroda ■ multimédia ■ internet
■ biztonság ■ optimalizálás

Kinek éri meg váltani?

Már kipróbáltuk: Office 2003

→ Először a CHIP-ben: LindowsOS

Tökélyre törve: Photoshop CS

Könyveljen sztresszmentesen!
A legkedveltebb ügyviteli programok

50 nyerő Office-tipp!

04002
9 770864 942891

SONY

Csak az Európa legjobbjának választott DVD Recorder elég jó az Ön legjobb felvételeinek rögzítéséhez.

Szakértők az RDR-GX7-et választották az Európában forgalmazott DVD-felvevők közül a legjobbnak. Nem véletlenül, hiszen a Sony DVD Recorder sorozat minden egyes tagja ugyanazon üzleti filozófia jegyében készült: akár kedvenc szappanoperáját, akár otthoni felvételeit írja át DVD-re, biztos lehet benne, hogy minden egyes képkocka, melyet a High Image-technológiával rögzít, tökéletes minőségű lesz. A továbbfejlesztett filmszerkesztési lehetőségeken túl – a kettős RW-kompatibilitásnak köszönthetően –, a DVD Recorderrel készített felvételeit barátai bármilyen DVD-lejátszón megnézhetik. Hogy aztán ezt megteszik-e vagy sem, nos, az már egészen más kérdés..

DVD Recorder
Dual RW Compatible*

EISA AWARDS
DVD VIDEO RECORDER 2003-2004
Sony RDR-GX7

A „Sony" és az „iLink" a Sony Corporation Japan bejegyzett védjegyei.

www.sony-europe.com/dvdrecorder
www.sony.hu

Sony. Önnel bármire képes

Kedves Olvasónk!

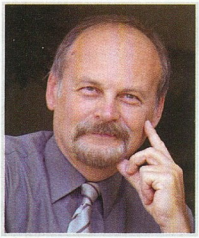

Kocsis Kristóf
főszerkesztő

Az USA-ban 2001 óta csaknem hárommillió munkahely szűnt meg a privát szektorban, s ezek többsége a gazdaság élénkülését követően sem éled újra. Ráadásul a kilátások sem túl rózsásak, hiszen 2015-ig – csupán a szolgáltatói ágazatban – további 3,3 millió állás megszűnésével számolnak a szakemberek. Az amerikai polgár számára azonban – talán még a puszta számoknál is – sokkolóbb, hogy immár korántsem „holmi kékgalléros" munkahelyekről van szó, a recesszió elsősorban a high-tech iparágakat tizedeli.

Magazin rovatunk egyik, e havi híre szerint a leginkább veszélyeztetettek éppen a programozói és szoftverfejlesztői állások, amelyek száma 11 év múlva várhatóan a mainak kevesebb, mint háromnegyedére apad.

Ami persze korántsem jelenti egyben azt, hogy az Egyesült Államok IT-ipara ennyivel kevesebb szakembernek adna majd munkát. A csökkenés hátterében főként a növekvő erőforrás kihelyezés rejlik: a programozói munka ugyanis szempillantás alatt áttelepíthető mondjuk – a nem éppen a csillagászati munkabéreiről híres – Indiába. Ez utóbbi ország bruttó nemzeti összterméknek 2,5 százalékát adja ez az „iparág", s India immár nem kevesebb, mint 70 százalékot hasít ki a világ 15 milliárd dolláros szoftver-outsourcing piacából.

Ám merőben másként fest a kép az uniós Európában, ahol a tíz *kicsi* csatlakozó javában feni a fogát a szoftverbizniszre. Nekik, már csak a földrajzi közelség okán is, jobbak az esélyeik az együttműködésre a nyugat-európai országokkal.

Igaz, a közép-kelet-európai országok ma még összességében is csupán 1 milliárd dollárral képviseltetik magukat ezen a piacon, ám mint az tavaly ősszel Párizsban, az IDC európai IT Fórumán hangsúlyt kapott, a valódi potenciáljuk ennek többszöröse. Magyarország jó pozícióból indul a versenyen. Szoftverfejlesztését olyan nevek fémjelzik külföldön, mint a Graphisofté vagy a Recognitáé. A szoftver-outsorcing-ban leginkább érdekelt cégek – a nagyobb piaci súly elérésére – már egyesítették is erőiket: 2002 őszén egy tucatnyi hazai cég megalakította a „Hungarian Alliance Ltd."-t. A rövidesen kiírandó pályázatok pedig tetemes uniós forrásokhoz is juttatják a szektort (lásd cikkünket a 22. oldalon!).

Minden azon múlik, hogy milyen gyorsan és hatékonyan sikerül kiaknázni a nyugati outsourcing-hullámban rejlő lehetőségeket. Korántsincs ugyanis mindenki meggyőződve e trend tartósságáról. Például *Charles Simonyi*, a Microsoft egykori szoftvermágusa sem, pedig az ő cége, az Intentional Software Corp. ugyancsak együttműködik magyarországi szakemberekkel. Pár hete, egy beszélgetés során említette, hogy az erőforrás kihelyezés optimalizálja a költségeket, azonban nem javít a szoftverek minőségén. Egy chip egymillió *lépésből* vét el legfeljebb egyet – magyarázta –, ami fantasztikus megbízhatóságot jelent, amire ember soha nem lesz képes. Mindez az áramkörök automatizált gyártásának köszönhető, aminek a szoftverfejlesztésben az úgynevezett generatív programozást lehetne megfeleltetni. Ez lehetővé teszi az eljárási folyamat, a programozási munka megőrzését, ami viszont magától értetődően javítja a minőséget, másfelől viszont részben feleslegessé is teszi az erőforrás kihelyezést. „A sakktábla értékesebb – tette hozzá –, mint egyetlen játszma."

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzését az F-Secure Anti-Virus for Linux Gateways programmal végezzük, amelyet a 2F 2000 Kft., a szoftverek magyarországi forgalmazója biztosít.

TARTALOM

2004. február – 2. szám

MAGAZIN

19 Hírek

19 **Nyertesek és vesztesek:** Sulinet Expressz – bizonyítványosztás

20 **Én, a kiborg:** az emberi evolúció új iránya?

21 **Falakba ütközik:** Moore-törvény

22 **Élen az informatika:** EU-pályázatok és -támogatások

CÍMLAPSZTORI

Komplett rendszer, ingyen

25 **Irodai alkalmazások**

26 **Biztonsági programok**

27 **Multimédia**

28 **Rendszer segédprogramok**

30 **Internet**

32 **Freeware-hegyek a CHIP CD-n**

HARDVER

34 Hírek

38 **Bemutatók:** Technosonic MP–107L DivX lejátszó, TRENDnet TW100–S4W1CA szélessávú útválasztó, Canon i965 fényképnyomtató, IDOT eNote noteszgép, hp psc 2510 photosmart és Lexmark X6170 multifunkciós készülék, Data Water Cooler DWC-A1 vizes/ventilátoros hűtő, Trust Photo Viewer fényképnéző, Vosonic X'S Drive VP2060 merevlemezes kártyaolvasó

42 **FiXa idea?:** grafikus lapkakészletek tesztje

48 **Tévé a PC-ben:** 11 tunerkártya tesztje

54 **Olvasópróba:** lapszkennerek tesztje

59 **Algernon és tsai:** 52 optikai egér tesztje

62 **Képtárak az ingzsebben:** fotómemóriák tesztje

66 **Tesztkörkép:** top tízek a tesztlaborból

66

- Digitális fényképezőgépek – igényes, félprofi
- DVD-írók
- Digitális kamkorderek
- Lézernyomtatók 100 000 Ft alatt
- 17" LCD-monitorok
- Memóriakártya-olvasó
- Digitális fényképezőgépek – alaptípusok
- Digitális fényképezőgépek – normál kategória
- Alaplapok AMD processzorokhoz
- Alaplapok Intel processzorokhoz
- VGA-kártyák, középosztály
- VGA-kártyák, felső középosztály
- 17" monitorok, sík képcsővel
- Merevlemezek
- Noteszgépek 600 000 Ft alatt

MAGYARORSZÁG CHIP TEST-CENTER INTERNATIONAL

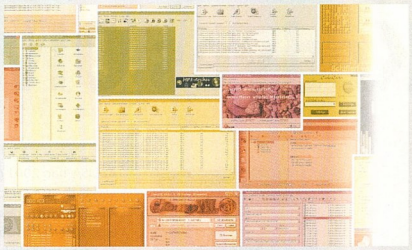

Pénzkímélő programok

Nem akar, vagy nem tud költeni szoftverre, és illegális programhasználattal sem szeretné megütni a bokáját? A CHIP megoldja a gondját: a címlapsztoris összeállításunkban ismertetett, s a lemezmellékletünkön megtalálható programokból (összesen több mint 150 teljes verziójú, ingyenes alkalmazásból) egy operációs rendszer birtokában teljes körű szolgáltatásokat nyújtó, komplett rendszert állíthat össze – egyetlen forint kiadása nélkül.

24

82 Új titkok tudói

Közel egy év telt el úttörő vállalkozásunk, a könyvelőprogramok első, összehasonlító tesztje óta. A fejlesztők azóta sem pihentek! – a törvényi szabályozás változása a rendszerek átdolgozására késztette őket. Összeállításunkban a – korábban vizsgált – tíz hazai fejlesztésű, alsó-középső árkategóriájú rendszer mellé további szoftvereket is meghívtunk a nemes versengésre.

FiXa idea?

42

Az ősz folyamán mind a két domináns grafikuslapka-tervező cég – a kanadai ATI és az amerikai illetőségű nVidia – kihozta új termékeit, amelyekkel eladásait kívánta felfuttatni a karácsonyi időszakban. Írásunkban a középkategóriás belépő típusokra koncentrálunk, de természetesen kitérünk az újoncok és a szegmens régi motorosainak összehasonlítására is.

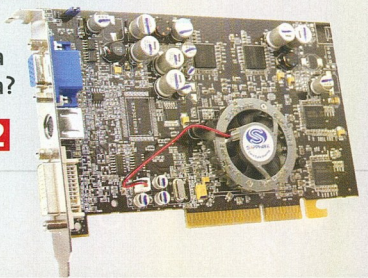

⊠54 Olvasópróba

Biztosan sokak fejében megfordult már az a kósza gondolat, hogy régi fényképeikből digitális albumot készítsenek, hogy változatlan minőségben maradjanak meg ezek az emlékrögzítők az utókornak. Akik eddig sajnáltak kiadni 30-40 ezer forintot egy lapolvasóra, azoknak jó hírrel szolgálhatunk: már 20 ezer forintért is kaphatók az e célra megfelelő minőségű darabok!

Egy új lehetőség ⊠94

Bár a LindowsOS név nem teljesen ismeretlen, egyelőre még kevesen próbálták ki Magyarországon a Linux-alapú operációs rendszert. Mi megtettük, s tapasztalatainkat – elsőként – közreadjuk.

⊠59 Algernon és tsai

Vannak találmányok, melyek tökéletesen megfelelnek céljuknak. A számítógép-kezelés megkönnyítésére kitalált egér is tagja ennek az exkluzív klubnak, mégis méltánytalanul kevés elismerés jut neki. Tipikusan olyan eszköz, amelynek hiányát valójában csak akkor érezzük, ha utolsót gördült kedvencünk golyója, vagy végleg lehunyta – optikai – szemét. Noha tudjuk, nem könnyű pótolni, ami hozzánk nőtt, tesztünkben néhány igazán belevaló példányt ajánlunk olvasóink figyelmébe.

Kameraláz ⊠110

A közelmúlt hazai mobilkínálatában verhetetlennek bizonyult a 30 ezer forintért beszerezhető Sony Ericsson T610-es. Összehasonlító tesztünkből kiderül, hogy a múlt év végén megjelent új, kedvező árú, kamerás modellek véget vetnek-e a Sony Ericsson egyeduralmának ebben a kategóriában.

CHIP INFO

Terjesztés
Tel.: 888-3421, Fax: 888-3499
terjesztes@vogelburda.hu
Általános információk
chip@vogelburda.hu
Tesztlabor
Krizsán György
gykrizsan@vogelburda.hu
CD hotline
Tölgyes László
ltolgyes@vogelburda.hu
Webhely
www.chiponline.hu

A lemezmellékletek tartalomjegyzéke

a 6-10. oldalon

SZOFTVER

70 Hírek
72 **Bemutatók**
74 **Mi újság az irodában?:** Microsoft Office 2003
76 **Windowsos emulátor:** Microsoft Virtual PC 2004
78 **A termelékenység nyomában:** Adobe Photoshop CS
81 **Az egyeduralom ára:** QuarkXPress 6.0
82 **Új titkok tudói:** könyvelőprogramok tesztje
88 **Kémek a sasfészekben:** spyware programok működése
90 **Őrségváltás:** Red Hat után Fedora
94 **Egy új lehetőség:** Lindows operációs rendszer
96 **A rendszergazda szemével:** LindowsOS 4.0
100 **Elmélkedés egy vírusincidens kapcsán:** NOD32

KOMMUNIKÁCIÓ

102 Hírek
106 **Drótnélküli internet:** hazai hotspotok tesztje
108 **PC-to-phone:** VoIP élesben 1.
110 **Kameraláz:** fényképezős mobilok tesztje
115 **Te is fiam, Bluetooth?!:** Bluetooth-körkép
118 **Eltévedés kizárva:** Destinator 3.0

KIKAPCSOLÓDÁS

120 **Havas (hegy)oldalak:** sí- és snowboardterepek
123 **Napló az egész világ:** blogmánia
125 Könyvismertető
126 **Elvarázsolt műfajok:** SpellForce – The Order of Dawn
128 **Összeesküvés-elmélet:** Deus Ex Invisible War

GYAKORLAT

130 **50 Office-tipp**
136 **Képszerkesztés középfokon:** digitális fotóiskola 1. rész
140 **Báli meghívó készítése:** gyakorlat OpenOffice 1.1-gyel
142 **Galambposta helyett:** áttérés linuxos levelezőprogramra

EGYÉB ROVATOK

3 Vezércikk
6-9 CD- és DVD-mellékleteink tartalma

Segédprogramok 1

- Daemon Tools 3.41
- Poutlook2Unix 0.1.6

Teljes verzió

- Macromedia Central SDK
- Naptár 1.0
- Mozilla 1.6 beta
- Virtual Dub 1.5.10

30 napos verzió

- Virtual Painter 3.02
- Paint Shop Pro 8.1

Vírusirtók

- Kaspersky Anti-Virus Personal Pro
- Dr. Web Anti-Virus Toolkit
- F-Prot Antivirus
- McAfee VirusScan Home Edition
- Sophos Anti-Virus

Extra

- QuarkXpress 6.0 demó

Játékdemó

- Deus Ex 2: Invisible War

PDA

- Sol Free 4.2
- Kinoma Player 2.04
- GNU Go 2.6.2
- Globe 1.0

Ügyviteli programok 2

- Cobra Conto Win+ 4.00
- Diamond Kettős Könyvelő
- Diamond Pénztár főkönyv
- Diamond Raktárkezelő
- WinSarc és m-sys bemutató
- Parallel Szoftver Armada, Servantes
- sERPa(R) Light
- Számadó 13 free
- Vectory Integrált Ügyviteli rendszer

A CHIP CD-s változatában

CD-tartalom

E havi CD-mellékletünk középpontjában a teljes értékű és ingyenes felhasználói programok szerepelnek. Olvasóink számára ajánljuk a harmadik CD-n szereplő CHIP Totál válogatást, mely – természetesen az operációs rendszeren kívül – minden egyéb eszközzel felvértezi számítógépünket, legyen az kép- vagy szövegszerkesztés, multimédia vagy rendszerkarbantartás.

30 NAPOS TELJES VERZIÓ

Adobe Photoshop CS

A termelékenység nyomában

Mindig nagy esemény a kreatív szakmát művelők számára a Photoshop friss változatának megjelenése. Mi is nagy izgalommal vizsgáltuk meg ezt a legfontosabb grafikai programot.

Ezúttal a Photoshop Album teljes archiválási képességtárát beépítették, a kategóriás, kulcsszavas nyilvántartással és keresésel együtt. Már a 7-es változatban is betagozódott az Image Ready nevű webes képszerkesztő a Photoshopba, és a helyzet a CS- (8-as) verzióban sem változott.

A digitális fényképezőkből származó RAW-formátumú képeket most már Adobe-eredetű, a Photoshoppal járó bedolgozó modullal szerkeszthetjük. Élővé, aktívvá vált a hisztogram (a képpontok fényesség-eloszlási diagramja), amely ilyenformán együtt dolgozik az éppen szerkesztett képpel. Lényeges újdonság még, hogy a Photoshop minden műveletben alapszínenként 16 bites (65536 árnyalatos) színfelbontással dolgozik, amit legfeljebb csak a kimeneti formátum korlátozhat.

DEMÓ VERZIÓ

QuarkXPress 6.0

Az egyeduralom ára

A QuarkXPress a legelterjedtebb kiadványtervező, a kreatív szakma alapvető alkalmazása. Érdemei tagadhatatlanok és elévülhetetlenek. Gyorsan, hatékonyan és precízen lehet oldalakat nyomtatásra előkészíteni, legyenek bármilyen bonyolult tervezésűek. Bár a Quark elméletileg immár több ezer oldalas dokumentumok kezelésére képes, nem igazán alkalmas a 20-30 oldalnál hosszabb kiadványok előállítására. Nem kézsíthetők el benne automatikusan a tartalom-, irodalom-, ábra- és egyéb jegyzékek, tárgymutatók. Viszont a Quark példa nélküli hajlékonyságának és nyomdai mértékű szabatosságának köszönhető a világ számtalan színes magazinjának, reklámújságnak és egyéb hasonló kiadványának változatos és látványos megjelenése.

15 NAPOS TELJES VERZIÓ

MoBiMouse Plus 2004

A fordító egér

A legtöbb idegen nyelvű szöveggel az internet böngészése közben találkozhatunk. A MoBi Mouse e szövegek gyors, folyamatos olvasásához a legjobb segítőtárs. Minden elterjedt böngészővel együttműködik. Folyamatosan figyeli az egérmutató mozgását. Ha megállítjuk az egeret, megpróbál az egérmutató környezetében betűket keresni. A felismert betűkből összerakott szavakat először nyelvtani szempontból vizsgálja. Erre azért van szükség, mert a szavak a szövegben ritkán szerepelnek a szótári alakjukban, vagyis a toldalékokat fel kell ismerni, el kell távolítani. Ehhez – a MorphoLogicnál több nyelvre kifejlesztett – HUMOR morfológiai elemzőt használja. A szótár fellapozása ezután kezdődik, és a szótári találatok és jelentéseik egy formatervezett ablakban jelennek meg, amely a képernyőn marad az egérmutató elmozdításáig.

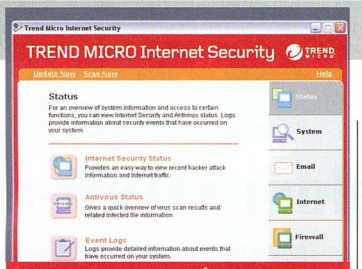

EXKLUZÍV

Trend Micro PC-cillin Internet Security 200

Tökéletes védelem

Olvasóink ezentúl havonta megkapják a Trend Micro Internet Security programot, mely könnyen használható, és átfogó védelmet biztosít a vírusok, hackerek, és egyéb internetalapú fenyegetések ellen. Új, fejlett funkciói túlmutatnak a hagyományos vírus- és tűzfalvédelmen, így megkönnyítik a számítógép védelmét az új és egyre terjedő fenyegetések, például a hálózati vírusok, spamek, nem megfelelő tartalom és a személyes adatok biztonságát veszélyeztető kémszoftverek ellen.

A Network Virus Emergency Center és az Outbreak Alert szolgáltatások proaktív módon figyelmeztetnek és védenek a KLEZ, MSBLAST és SOBIG vírusokhoz hasonló legújabb internetférgek és hálózati vírusok ellen. A profil alapú biztonsági beállítások lehetővé teszik a biztonsági szintek különböző környezetekhez – például otthoni használathoz, munkához, mobilhasználathoz – való igazítását.

Mozielőzetesek

Január 1.	A medál, Vér és arany, Tizenhárom
Január 8.	A szemközti ablak
Január 15.	Vágta, Pofa be!, Orosz bárka, Tenger, Mambo Italiano, Mona Lisa mosolya
Január 22.	Jószomszédi viszony
Január 29.	Amerikában
Február 5.	Lebegés

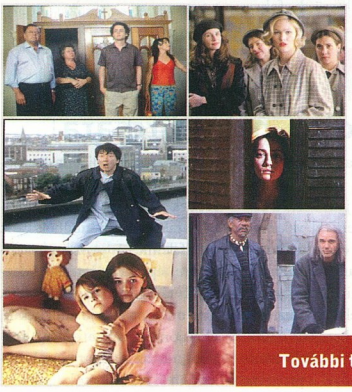

JÁTÉK

Deus Ex 2: Invisible War

Összeesküvés-elmélet

A decemberben – PC-re és Xboxra egy időben – megjelent Invisible War kétségtelenül a tavalyi év legelőremutatóbb programja lett.

A nagysikerű Deus Ex folytatása húsz évet lép előre az időben: az előző rész főhőse, JC Denton megsemmisítette a globális kommunikációs hálózatok központját, súlyos válságba taszítva ezzel az emberiséget. A világ lassan kezd magához térni a sokkból, és a hatalomért máris változatos frakciók marakodnak egymással. A WTO (Világkereskedelmi Szövetség) félkatonai szervezetté alakult, és zárt városokat épített a nyomornegyedek tengerében, Seattle-től Kairóig. Új, egyesített vallás jelent meg egy rejtélyes női szellemi vezető köré szerveződve, miközben az újjáélesztett Templomos Lovagrend fanatikus harcot indított az emberi testet módosító technológiák és tudósok ellen. Orosz kutatók egy csoportja pedig központi tudattal rendelkező kiborgokká alakította magát, és virágzó feketepiacot épített fel high-tech fegyverek és eszközök kereskedelmével.

VIDEO

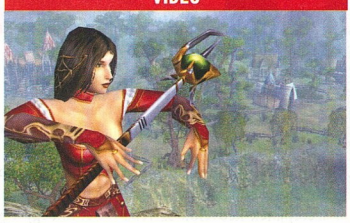

SpellForce – The Order of Dawn

Elvarázsolt műfajok

Kalandozás küldetésről küldetésre, vagy bázisépítés és grandiózus csaták kommandírozása? Számítógépes szerepjáték vagy ízig-vérig real time stratégia? A SpellForce mindkettő egyszerre: egyetlen szokatlanul briliáns fejlesztői bravúr.

Az utóbbi években a játékpiac ötletadói egyre gyakrabban próbálkoztak sikeres műfajok keverésével, és e kísérletekből egyaránt születtek szerencsétlen torzszülöttek és zseniális ötvözetek. Az utóbbi kategóriába tartozik az elmúlt hónapok talán legnagyobb európai meglepetésének ígérkező SpellForce: The Order of Dawn.

További tartalom a DVD-n, a 8-9. oldalon

Játék videó

- Deus Ex 2: Invisible War

30 napos verzió

- Adobe Photoshop CS
- Corel Ventura 11

Teljes verzió

- Photo Mate 1.0
- Smart Morph 1.5.2

Extra

- PC-cillin Internet Security 11
- MoBiMouse Plus 2004

CHIP Totál 3

- AM-Deadlink 1.42
- Avant Browser 8.02
- Dictionary
- Dimension 4.3
- Download Express 1.54
- ENotes
- Fastnet 99 4.3
- Eraser 5.6
- FineCrypt Archiver 1.2
- Hide Folders 2.4
- HIP (Hide in Picture) 2.1
- iProtect You 3.6
- MS Baseline Security Analyser 1.1
- Pasport Depot 1.6
- PC Inspector File Recovery 3.0
- PC On/Off Time 1.0
- Audio Recorder 1.1
- AVI Creator 1.5
- BoncEnc Audio encoder 1.0
- Chopper XP 2.7
- Clony XXL 2.0
- DVD2AVI 1.773
- DVD Genie 4.10
- Open Office 1.1 HU
- Internet Explorer 6.0
- Mozilla Firebird 0.7
- Opera 7.23
- Total Commander 6.01
- Zone Alarm Pro
- ICQ
- Eudora 6.01
- Winamp 5.0

OFF-LINE INFÓK

Valamennyi program rövid leírása megtalálható a lemezeken. Ha lemezzel, vagy azon található programmal kapcsolatos bármilyen észrevétele vagy kérdése lenne, keresse kollégánkat, *Tölgyes Lászlót* az *ltolgyes @vogelburda.hu* elektronikus levélcímen.

Internet

- AM-DeadLink 1.42
- Avant Browser 8.02.107
- Dictionary
- Dimension 4.3
- Download Express 1.54
- ENotes
- Fastnet 99 4.3
- Guardian Viewer 1.0
- HideOE 1.1.1
- Hotmail Popper 2.1.0
- Huminity 1.0
- ICU Messenger 1.012
- KATE 1.10.13
- Kazaa Scanner 1.5
- MSN Contact Manager 1.00
- MSN Messenger 6.1
- myIE 2.08
- Neoplanet Browser 5.2b17
- Photo Conference 1.0
- POP Peeper 2.29
- Pop-Up Stopper 3.1
- SavePicNoAsk Light 1.1
- Webmon 1.08
- Web Washer Classic 3.3
- WinHTTrack 3.30
- WS_FTP LE 5.08
- Yahoo POPs!

Multimédia

- Audio Recorder 1.1
- AVI Creator 1.5
- BoncEnc Audio encoder 1.0
- Chopper XP 2.7
- Clony XXL 2.0
- DVD2AVI 1.773
- DVD Genie 4.10
- DVD Master Backup 0.3.4
- DVD Region Killer 2.7
- DVDx 2.2
- Exact Audio Copy0.9
- FlaskMPEG 0.78
- Jet Audio Basic 5.19
- LAME 3.93
- MP3 Gain 1.22
- MP3tag 2.14
- MP3 Trim 1.86
- MPEG Scissors 1.2
- my MP3 Player
- n.Player 1.2

Csak a DVD-s változatban

További tartalom a DVD-n

A DVD-mellékleten – a 3 CD anyagain túl – további gazdag programválasztékot találnak olvasóink. Harcolhatnak az Acheron's Call 2 szerepjátékkal, megismerkedhetnek Várnai Gyula képzőművész Magic című videoalkotásával. A Discovery Channel Helikopteres rohamosztagok című filmjében láthatják, hogyan segíti a számítástechnika a napi életmentést. A klub.dunatv.hu tévéműsor tesztrovatában ezúttal újabb számítástechnikai újdonságokat mutatnak be munkatársaink.

VIDEÓ

Helikopteres rohamosztagok 2.

A Discovery Channel filmje

Egy rendőrségi pilóta szerint: „Az életben a legizgalmasabb kalandok a levegőben történnek..." Ebben az akciódús filmben betekintést nyerhetünk a légi rendőrség, a parti őrség, a mentők, a tűzoltók és a tévéoperatőrök veszélyes munkájába. A legmodernebb technikai fejlesztések és speciális kamerák segítségével élőben válhatunk részeseivé az autóval menekülő gengszterek helikopteres üldözésének, egy fuldokló fiú kimentésének a Harlem folyó halálos örvényéből. Tanúi lehetünk még más veszélyhelyzeteknek, különleges bátorságot igénylő életmentő akcióknak is. A film érzékletesen mutatja be, hogyan segítenek a legújabb számítástechnikai fejlesztések és alkalmazások az emberi életek megmentésében.

15 NAPOS VERZIÓ

Acheron's Call 2

Csak egy maradhat

A Turbine Soft és a Microsoft közös MMORPG-je (Massive Multiplayer Online Game) régóta igyekszik belopni magát a szerepjáték-kedvelők szívébe – több-kevesebb sikerrel. Pedig igazi gyöngyszemről van szó, amely roppant látványos és könnyen kezelhető, s kalandokban sem szenved hiányt. Egy gyönyörű, háromdimenziós fantáziavilágban kell helyt állnunk a kiválasztott hősünkkel. Fő célunk a túlélés, küldetésünk során megmérkőzünk sárkányokkal és más fantasztikus lényekkel. Kapcsolatba léphetünk on-line játéktársainkkal is, továbbá szövetséget köthetünk egy-egy küldetés végrehajtására. Karakterünk folyamatosan fejlődik, de a magasabb tapasztalati pontokkal együtt a ránk leselkedő ellenfelek és veszélyek is sokasodnak.

TELJES JÁTÉK

Star Wars: The Battle of Endor

Háromdimenziós űrcsata

A játékban olyan űrcsatákban vehetünk részt, melyek a Star Wars világában játszódnak. Ötletes és eredeti zenével, valamint grafikával látták el a programot. Feladatunk a hullámokban támadó birodalmi űrhajók megsemmisítése, melyhez lézerfegyvert és rakétát használhatunk. Különösen nehéz a küldetésünket teljesíteni, mivel a program mesterséges intelligenciája nagyon fejlett. Minél eredményesebbek vagyunk, annál rafináltabb taktikával támadnak ránk ellenfeleink. A pusztán erőfölényre épített stratégia hosszabb távon nem vezet sikerre, nagyon fontos a jó időzítés is. Űrhajónk kezelése egérrel történik, de az alapparancsok billentyűről is kiadhatók.

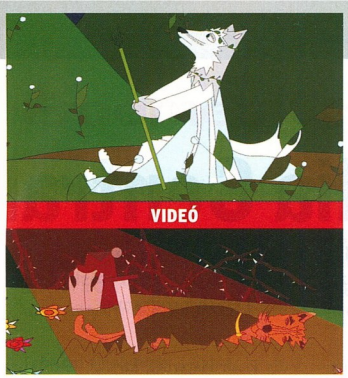

VIDEÓ

The Lake

Végtelen történet

Az animáció egy lovagról szól, aki szeretné megtalálni tökéletes párját a világban. Ám ezt csak a varázslat és a mesék földjén teheti meg, hosszú kalandozásai során. Útközben egy párhuzamos világba keveredik, ahol vélhetően megtalálja élete célját és asszonyát. Csak sok év múlva jön rá, hogy ez csupán illúzió, és ármány áldozata lett. Ebből a világból azonban csak élete feláldozásával menekülhet.

Az animációs film nagyon szép példa arra, milyen jól alkalmazható a flash megfelelő szakemberek és forgatókönyvírók kezében.

VIDEÓ

Művészet

Várnai Gyula: Magic

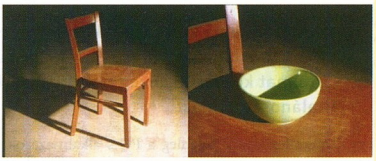

„Illúzió, tér: semmi sem az, aminek látszik. Mindennapi tárgyak, a mindennapi életből vett hangminták beemelése a művészet szférájába – ilyesfajta általánosságokat mondhatnánk, egyszerűen »letudva« a problémát. De hogyan működnek ezek a művek? Boldogság (vagy más) metafora-e a délibábként lebegő kastély? Hogyan függ össze a szögletes-íves tér a korábbi művekkel? Történetnek nevezhetők-e a videók képsorai? Ha a »hatásmechanizmusukra« vagyunk kíváncsiak, arra, hogy milyen tartományokba jutnak el bennünk (és milyen útvonalon), egyszóval: ha elemezni kívánnánk őket – és itt tér vissza a minimalista-párhuzam –, akkor pontosan ugyanoda lyukadnánk ki, ahová a *Greenbergen* nevelkedett amerikai művészettörténet-hallgató mondjuk 1963-ban, *Donald Judd* valamelyik objektje láttán: nem találnánk szavakat. Legalábbis elsőre." *(Szőke Katalin) Várnai Gyula* kiállítása az ACB Galériában 2004. január 22. és február 20. között tekinthető meg.

VIDEÓ

klub.dunatv.hu

A tesztlabor havi ajánlata

A klub.dunatv.hu című műsor minden héten szerdán, 22 óra 50 perckor jelentkezik. Az adás az információtechnológia és távközlés világának újdonságairól ad színes körképet, s nem feledkezik el azokról sem, akik a tanulás, ismeretszerzés vágyával ülnek le a képernyő elé. A műsor egyik állandó rovatában a CHIP tesztlaboratóriumának munkatársai adnak iránytűt a vásárlás előtt álló nézők kezébe. A cél nem az, hogy megmondjuk, melyik gyártó termékét válassza a piacon találhatóak közül, hanem az, hogy megismertessük azokkal a szempontokkal, amelyek jól jöhetnek, ha vásárlásra szánja el magát.

- Ots CD Scratch 1200
- Photo Plus 5.5
- Project DivX 1.6

Biztonság

- Ad-aware 6.18
- Cookie Monster 3.0
- Crunch 3.1
- Digital Identity 1.0
- Eraser 5.6
- FineCrypt Archiver 1.2
- Hide Folders 2.4
- HIP (Hide in Picture) 2.1
- iProtectYou 3.6
- MS Baseline Security Analyser 1.1
- Pasport Depot 1.6
- PC Inspector File Recovery 3.0
- PC On/Off Time 1.0

Segédprogramok

- 7-ZIP 3.10
- AIDA 32 3.80
- Back4Win 3.5
- Belarc Advisor 6.0
- BootVis 1.3
- Clipboard Buddy 1.04
- CM DiskCleaner 1.0
- Fast Defrag 2.02
- HDD Temperature 1.1

Digitális fotó

- Album DIY 1.30
- cam2PC 4.0
- Digital Camera Enhancer 1.3
- Foto Time Fotoalbum 3.4.1

Teljes játék

- Acheron's Call 2
- Star Wars: The Battle of Endor

Animációs film

- Lake

Játékdemók

- Joan of Arc

Video-mozielőzetesek

- Vágta
- A medál

DVD-UTÁNRENDELÉS

Chip Szerkesztősége
Telefon: 888-3421, Fax: 888-3499
e-mail: terjesztes@vogelburda.hu
A DVD-utánküldés ára, kezelési és csomagolási költséggel: 1200 Ft (A készlet erejéig)

Fókuszban a Chip CD-n:

Macromedia Central

Az internet ama korszakának, amelyet eddig ismertünk, vége – legalábbis a Macromedia véleménye szerint. Egy elosztott, gazdag, aktív – és fizetős! – tartalmat közvetítő közeggé változhat, ha és amikor a Flash-programok általánossá válnak.

Ha a Macromedia egy ismeretlen szoftvercég lenne, akkor „a mi termékünk megváltoztatja az internetet" kitétel csak a mosóporreklámok szellemiségének felelne meg. Viszont közismert, hogy a Flash-programozás mostanában a weboldalszerkesztés fő irányvonala, és a Flash bizony a Macromedia találmánya. Mellékesen pedig a cég Director multimédia szoftvere a terület hagyományos szereplője. Érdemes tehát odafigyelni, ha a Macromedia meg akarja változtatni az internetezést. Korábbi számunkban már megírtuk, hogy a Flash többek között attól sikeres, hogy nemcsak egy programozható, interaktív grafikai eszköz, hanem egy általános programozási környezet is. Létezik adatkezelő alkalmazás is Flashben, ami kevésbé egzotikus őrültség, mint például egy linuxos karóra vagy hűtőgép.

A Macromedia Central lényegét megfogalmazhatjuk úgy is, hogy a Macromedia megfordította a viszonyokat: nem a webböngészőt tette még alkalmasabbá a Flash-programok futtatására, hanem webböngészőt írtak – Flashben. Ennek következményei szerteágazóbbak, mint ahogy az az első pillanatban tűnik.

Ugyanis a Flash-programok nem dokumentumok, hanem alkalmazások. (Amitől nem állnak nagyon messze a jelenlegi, a hálózaton, szerveren keresztül egymáshoz kapcsolódó, aktív, különleges funkciókra írt, javás weboldalak sem.) Ezért a Macromedia újradefiniálja az alkalmazások futtatási környezetét és működésmódját is.

Jelenleg a PC-s alkalmazások jellemzően kétfélék: vagy szinte kizárólag helyi erőforrásokra (számítási teljesítményre, háttértárra, adatokra) támaszkodnak, vagy túlnyomórészt hálózati módon működnek.

Az előbbi bonyolult frissítési és replikációs mechanizmusokat von maga után (szinkronban kell tartani az együtt dolgozók adatait), az utóbbi pedig alapvető infrastruktúrának, működési feltételnek tekinti az állandó és megfelelő átbocsátó képességű hálózati (helyi és/vagy internetes) kapcsolatot.

Egyik eset sem felel meg tökéletesen a működési követelményeknek. Bárki tudhatja saját tapasztalatából, hogy percről percre változóan hol csak helyi, hol csak vállalati hálózati, hol csak internetes kapcsolatra van szükség, és gyakran jól körülhatárolható, hogy az egyes környezetekben mely adatok kellenek.

Természetesen a Macromedia Central nem oldja meg az informatika jelenlegi összes problémáját, viszont a cég ingyenesen a rendelkezésünkre bocsátja a multimédia-tartalomban gazdag internetes alkalmazások futási környezetét (amit eddig Flash Playernek hívtak), és a hozzá tartozó fejlesztőkészletet. Ebben a Flash-tartalom készítéséhez szükséges komponensek, dokumentáció és mintapéldák találhatók – Flash-szerkesztő környezet azonban nem. Furcsa is lenne, ha ezt az eddig százezer forintos nagyságrendű árkategóriába tartozó szoftvert ingyen megkaphatnánk (bár, volt már ilyenre példa). A Macromedia Flash MX elengedhetetlenül szükséges a fejlesztéshez – tehát előbb-utóbb meg kell vásárolni.

A futtató környezet, ahogy némi kutakodás után kiderül, nem más, mint a Flash Player helyi, önállóan futtatható EXE változata (helye: Documents and *Settings\[név]\ Application Data\ Macromedia\ Flash Player\www.macromedia.com\bin\central\ central.exe).* A Central pedig voltaképpen két közönséges Flash-dokumentum vagy alkalmazás – amely az alapértelmezésű, majd a később telepített alkalmazásokat „meghívja".

A Macromedia Central frissessége abban is megnyilvánul, hogy a benne foglalt mintaalkalmazások (egyelőre?) Amerika-centrikusak: az időjárási információ lekéréséhez csak USA-beli irányítószámokat adhatunk meg, és a moziműsor-kereső is kizárólag óceánon túli filmszínházakat ismer.

Egyben fény derül a Macromedia Central alapvető irányultságára is: előfizethető tartalmakat kíván közvetíteni. Nos, ha kellően vonzó flashes „műsor" készül, akkor valóban új internetes műfaj és üzleti modell keletkezett. De ha valakinek az eddigiek alapján úgy tűnik, hogy ismét csak egy szoftvergyártóhoz kötött, internetes alkalmazásfejlesztő és -futtató környezet született – e véleményét sem ingathatjuk meg.

Kenczler Mihály

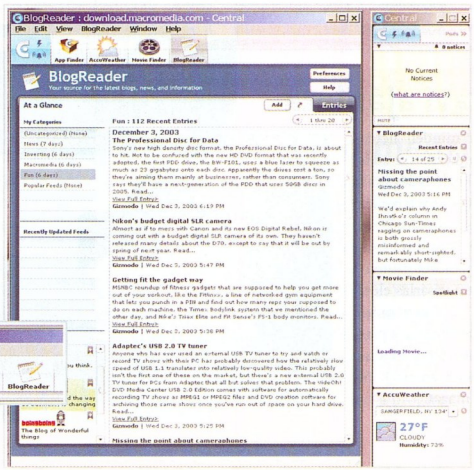

Érdemes CHIP előfizetőnek lenni!

Előfizetőink hűségét mostantól, hónapról-hónapra megújuló, exkluzív ajánlattal köszönjük meg.

Válasszon a kiváló termékek és szolgáltatások közül, melyeket magas kedvezményekkel kínálunk. Ajánlatunkkal kizárólag előfizetőink élhetnek, ezért rendeléskor a jogosultság igazolására kérjük, adja meg egyedi előfietői azonosító számát. Ezt az azonosító számot a CHIP szeptemberi, 9-es számával egyidejűleg postázott, névreszóló levél tartalmazta. Ugyanez a szám az Ön befizető azonosítója, melyet a csekken illetve a számlán is feltüntetünk.

Februári ajánlatunk:

Válasszon kedvére, keresse fel weboldalunkat (www.chiponline.hu/exkluziv) és rendelje meg a kiválasztott terméket. Egy előfizetéssel, valamennyi ajánlatból havonta legfeljebb egyet választhat. Ha kérdése van, kérjük, írjon a chip-exkluzív@vogelburda.hu címre, vagy telefonáljon a 06 1 888 3421, vagy a 06 1 888 3423 telefonszámok valamelyikére.

Az akció 3 héten át érvényes, a megrendeléseket 2004. február 11-ig várjuk!

15.000 Ft+Áfa* MoonSafe

fájltitkosító alkalmazás 3.0

Ha szeretne biztos lenni abban, hogy távollétében egyetlen kíváncsi szempár sem juthat bizalmas információihoz, ha szeretné bizalmas információit biztonságosan mailen küldeni, ha szeretné bizalmas információit még a szerviz és rendszer-integrátorok előtt is titkosan kezelni, akkor a megoldás a MonSafe, a speciális fájltitkosító szoftver.
A MonSafe CHIP előfizetőknek csak 15.000 forintért!

bekesi.tamas@montana.hu

995 Ft* Snowballs

PC CD rom

Egy vidám, hógolyódobálós játék, amelyben ki kell szabadítani a télapót a gonosz főkrampusz fogságából, aki a gyerekek könnyeit hópihévé változtatva örök telet varázsolt a világra!
Jusson fel a messzi északra, az elvarázsolt fenyves erdőben álló kristálypalotába, ahol krampuszok vigyázzák a télapó minden lépését.
A játékhoz kellemes szórakozást kívánunk, **CHIP elofizetőknek most csak 995 forintért!**

www.sevenm.hu

697 Ft** ANNO 2003

IT-BUSINESS különszám

Az IT-BUSINESS szerkesztősége által összeállított kiadvány a 2003-as év kiemelkedő, meghatározó informatikai eseményeit veszi sorra. Az ANNO 2003 egy 52 oldalas szerkesztőségi visszatekintés: egyfajta értékítélet a hazai IT-piaci eseményekről. **CHIP előfizetőként már 697 forintért megvásárolhatja!**

www.it-business.hu

*Az ár nem tartalmazza a bruttó 285 Ft kezelési és postaköltséget.
** Az ár bruttó ár, mely a kezelési és postaköltséget is tartalmazza

levelesláda

chip@vogelburda.hu

A HÓNAP LEVELE

Vihar utáni csend

„Nem kedvez a Sulinet Expressz a szoftverlegalizációnak. Az eladott gépek zöme Linux operációs rendszerrel kerül forgalomba, amelyet előbb-utóbb egy »szerzett« kereskedelmi operációs rendszer vált majd fel." – írják decemberi számukban. Erről a régi mondás juthat eszünkbe: „Az igazságot semmi sem leplezi jobban, mint a félig elmondott igazság!" Az UHU Linux Office-változata például – amelyből a program keretében (idáig) 8-9000 db talált gazdára – jogtiszta termék, és a vele szállított számítógépek szoftverlegalizációs szempontból, köszönik, jól vannak! Az állítólagos oprendszer cserékről pedig annyit, hogy szerintem nincs rendjén, hogy a sokak számára irányadónak tekintett Chip – nem bizonyított esetekről lévén szó –, ily módon gyakorol nyomást olvasóira!
András

Először is leszögezzük, hogy vitathatatlannak tartjuk a Linux érdemeit, minél szélesebb körű terjedésének őszintén örülünk. Ha Ön a CHIP rendszeres olvasója, akkor ezzel tisztában kell, hogy legyen, hiszen lapunk a hasonló magazinoknál nagyobb terjedelmet szentel e témának. Másrészt írásaink a saját meggyőződésünket, s nem egy-egy cég érdekeit, vagy éppen valamelyik divatos demagógiát tükrözik.

Álszentség lenne azonban feltételezni, hogy a több tízezer újdonsült Sulinet Expressz PC-tulajdonos közül mindenki (csak) a konfigurációhoz kapott operációs rendszert fogja használni. Nem azért, mert az UHU Linux rossz, hanem mert nem megy rajta a szomszéd játékprogramja, mert szokatlanok az ikonok, mást szokott meg az iskolai vagy egyéb gépen. Márpedig ezzel – tetszik, nem tetszik – növekszik az illegális szoftverhasználók száma. Az Ön által idézett mondattal tehát nem kívántunk állást foglalni, s főképpen nem „nyomást" gyakorolni valakire. Sajnáljuk, ha – egyes visszatetsző (s ez már valóban vélemény) kampányok nyomán – már a szoftverlegalizáció témájának említése is heves indulatokat kelt.

CHIP archív CD

Kérem tájékoztassanak, hogy a közeljövőben tervezik-e a régi CHIP magazinok megjelentetését CD- vagy DVD-formátumban. A kezdetektől vásárolom az újságot, és évek óta az előfizetőjük vagyok! A korábbi évek lapszámainak tárolása meglehetősen helyigényes feladat, és eléggé nehéz is – amennyiben egy régebbi cikket szeretnék újra megkeresni.
P. József

Mondhatnánk, a „kérése számunkra parancs", valójában azonban nem csupán az Ön, hanem számos más olvasónk kérésének is eleget teszünk: a CHIP teljes tavalyi évfolyama hozzáférhető CD-lemezen, PDF-formátumban. Tekintve, hogy Ön előfizetőnk, ezt a lemezt – a laphoz mellékelve – már meg is kapta, egyébként pedig külön kellene megrendelnie a kiadónál. (Az archív CD ára – csomagolási és postaköltséggel együtt: 3500 Ft, mely megrendelhető a terjesztes @vogelburda.hu internetcímen, vagy a 888-3421-es telefonszámon.)

ADSL-installáció

Tetszik a CHIP-ben, hogy mértéktartó a véleményalkotásában, távol tartja magát a „bratyizós-szakzsargonos" stílustól, és azt sem kezeli lenézően, aki nem professzora a számítógép kezelésének. Internettel akarom meglepni a családot. Van már egy modemünk, amit eddig még nem használtunk. Most pedig sehol sem jelenik meg az eszközök között, nem lehet installálni, egyszerűen nem létezik! Egy ismerősöm mondta, hogy nézzem meg, nincs-e letiltva a BIOS-ban. Meg is tenném, de nem tudom a jelszót! Van lehetőség arra, hogy az elfelejtett jelszó ellenére bejussak a BIOS bűvös-félelmetes területére?
F. Imre

A BIOS beállítását ugyan alapállapotba lehet hozni, de erre valószínűleg nincs szükség, hacsak nem alaplapi a modem. Ha viszont a soros portra csatlakozó külső modemről van szó, akkor próbálja meg a másik portra illeszteni. Ha belső modem, akkor ajánlatos előkeresni a telepítőlemezét, mert az azon levő program képes megmozgatni. Javasoljuk, hogy nézze meg az operációs rendszerben, és ha talál ott modemet, akkor azt törölje ki, majd kerestesse újra. Egy belső PCI modem esetében segíthet az is, ha kihúzza, és egy másik pozícióba helyezi át (ettől új elemként érzékeli majd az operációs rendszer).

Színkavalkád

A CHIP magazin 2003. decemberi számában a 65. oldalon található – a 17 hüvelykes LCD-monitorokkal foglalkozó tesztben – egy táblázat, amely a CRT- és az LCD-monitorokat hasonlítja össze. A táblázatban a „Megjeleníthető színek" sorban az olvasót félrevezető információ található, ugyanis a CRT-monitorok nemhogy kevesebb színt képesek megjeleníteni az LCD-monitorokkal szemben, hanem éppen, hogy sokkal többet! Gyakorlatilag korlátlan színskála megjelenítésére képesek.
N. Krisztián

Az említett táblázatban a saját mérési eredményeinket és tapasztalatainkat foglaltuk össze. Minden monitort beállítottunk 65 000 K színhőmérsékletre, majd ezen a beállításon felvettük a monitorok gamutját. Ez egy 3 dimenziós grafikon a CIE Lab színtérben. Ennek térfogatából lehet kiszámítani a megjeleníthető színek számát, s ezeket a – mért értékekre alapozott – adatokat tükrözi a táblázat – Ön által kifogásolt – sora. Ezt hasonlóképpen végeztük mostani LCD-, és a legutóbbi CRT-monitorok tesztjénél is

(CHIP 2003/8). Természetesen mi is úgy gondoltuk idáig, hogy a CRT-monitorok több szín megjelenítésére képesek, de a méréseink ellentmondtak ennek, ami a következőkkel magyarázható: az LCD-monitorok a nem folytonos, hanem apró szakaszokból álló színátmenetet a valóságnak jobban megfelelően, darabosabban jelenítik meg, a CRT-monitorok viszont „elkenik" ezeket az apró szakaszokat, s itt az átmenet csupán néhány pixeles szakaszokban azonos színű. Ettől tűnhet úgy, hogy az LCD-monitorok kevesebb színt jelenítenek meg.

Objektíven

Tisztelt Szerkesztőség! A decemberi számban megjelent DVD-író tesztnek lehet hinni? Minden szava igaz? Szeretnék venni egyet, és a teszt alapján Sonyt vettem volna, de a boltokban azt mondják rá, hogy nincs, vagy – ami általánosabb – „olyat ne vegyél, az a legrosszabb". Most kinek higgyek? Lesz így DVD-íróm?
E. László

Tesztjeink objektív mérési eredményekre épülnek, s sajnálatosnak tartjuk, ha egy-egy kereskedő nem forgalmaz egy nálunk jól végzett típust, vagy éppenséggel lebeszéli a termékről a vevőt. Persze, biztos akadnak, akik kedvezőtlenül vélekednek a Sony írókról, ám valószínűleg ugyanennyien vannak, akik meg éppen esküsznek rá. A tesztelés során nyilván nem gyötörhetünk három-négy hónapig egy gépet – maximálisan vizsgáztatva tartósságát –, hiszen addigra már egy következő típus kapható a boltokban, ám változatlanul biztosak vagyunk benne, hogy a tesztgyőztes nem fog Önnek csalódást okozni.

Hagyományos vagy digitális?

Tükörreflexes gépet szeretnék venni sajtó- és művészfotók készítésére, de nem tudom eldönteni, hogy digitális vagy filmes gépet válasszak-e. Ez persze anyagi kérdés is. Találok digitális tükörreflexes fényképezőgépet 100 000 forintig?
Cs. Raymond

A legolcsóbb, valóban tükörreflexes digitálisigép 360 000 Ft. Sajnos, jobbára a hagyományos tükörreflexesek sem szerezhetők be ebben az árkategóriában (kivételt képeznek a használt gépek, melyek talán elérhetők az Ön által említett árfekvésben is).

Ha sajtófotót szeretne készíteni, akkor érdemes végiggondolni a folyamatot: filmvétel, exponálás, előhívás, kidolgozás, másfelől szkennelés – mindez szükséges, ha gyorsan és könnyedén akar anyagot leadni egy laphoz. A lista elsősorban a digitális gép választása mellett szól, ha még nincs kellő gyakorlata. Egy százezer forint körüli digitális géppel el tud indulni, amit később lecserélhet komolyabbra. Egy központi záras típussal remek művészfotókat lehet készíteni! Itt ajánljuk figyelmébe a CHIP magazin „Digitális Fotó-Videó" különszámát, amit az újságárusoknál vagy a kiadóban vásárolhat meg.

Web- és wapszerkesztő

Olyan szoftvert keresek, ami wap-, illetve webszerkesztő. Kérem, segítsenek!
P. Tibor

A Google.hu (www.google.co.hu) keresőben a „wap editor"-t beírva 685 találatot kaptunk. A linkek közül még használhatók is akadnak, ahonnan ingyenes, vagy időkorlátos próbaverziós programokat lehet letölteni. Érdemes körülnézni! Emellett figyelmébe ajánljuk a jól bevált SAC archívum (ftp.sac.sk/pub/sac) UTILTEXT szekcióját is, itt HTML-szerkesztőket kell keresnie. Ezek a szoftverek wapoldalak szerkesztésére is alkalmasak. Harmadikként a Honosítóműhely gyűjteményét ajánljuk figyelmébe (www.honositomuhely.hu), ahol webszerkesztő és HTML-szerkesztő címszó alatt egyaránt talál magyarított programokat.

Reakcióidő

A monitorokkal kapcsolatban lenne egy kérdésem: vajon mit jelent pontosan a „reakcióidő"? Annyit tudok, hogy ez az érték minél kisebb, annál jobb. Azt is tudom, hogy két összetevője van: egy „beolvasási" és egy „kiolvasási" idő. Mit takarnak ezek a fogalmak? Válaszukat előre is köszönöm!
K. Árpád

A decemberi számban foglalkoztunk 17"-os LCD-monitorokkal, a teszttáblázatot átnézve megismerkedhet a fogalmakkal, és talán némely vásárlási ötletet is kap.

A gyakorlat szempontjából annyit elegendő tudni, hogy a monitor reakcióideje a képváltoztatási sebessége. Egy LCD-elem lezárhatja és kinyithatja a fény útját – innen adódik a két idő.

A reakcióidő a filmek esetén jut jelentőséghez, mert a gyors mozgások egy lassú monitor esetén „utánhúzást" okozhatnak. A mai monitorok már megfelelően gyorsak, de akadhat a piacon egy-két régebbi széria is. Javasoljuk, hogy vásárlásnál alaposan tanulmányozza át az adatlapot!

Mennyibe kerül a videovágás?

A CHIP magazin legutóbbi számaiban megjelent cikkek segítettek az eligazodásban és a digitáliskamera-vásárlásban. Persze az üzletben következett a hidegzuhany! Ugyanis amiért eddig kiadtam csaknem 300 ezer forintot, az még csak az alap, mindenféle egyéb is kell még a PC-s vágáshoz. Meg kell vennem egy vágóprogramot, meg FireWire port is kell, s állítólag a videós anyagokhoz kellene egy külön winchester is!

Már föltelepítettem a Pinnacle CD-t, de a monitoron nem látszik egyszerre az egész munkafelület! Vegyek még nagyobb monitort is? Valóban lehet a netről vágóprogramot letölteni, vagy venni kell? Lehet-e a régi, video8-as kameráról átjátszani az anyagokat az új DV-re, és ettől azok valóban digitalizálódnak-e, vagy be kell szereznem egy digitalizáló programot is? És mi az a FireWire?
N. Mariann

Javasoljuk, hogy vegye meg a Pinnacle Studiót (húszegynéhány ezer forintba kerül) önmagában, vagy egy videofeldolgozó kártyával együtt (ekkor kártyatípustól függően többet kell fizetni érte). A video8-as anyagokat lehet digitalizálni (DV-re átjátszani nem érdemes), ehhez kell egy analóg bemenettel rendelkező digitalizáló kártya.

Miután az anyagokat digitalizálta, ugyanúgy szerkeszthetők, mint a DV-k, de a minőségük a video8-as eredet miatt lényegesen gyengébb. A FireWire egy gyorscsatoló, DV-filmeket csak ezen keresztül lehet minőségromlás nélkül átjátszani PC-re. A videovágó kártyákon van ilyen csatoló.

CD-ROM az autóba

Egy korábbi (2002/11.) számukban szerepelt egy cikk, ami arról szólt, hogy miként kell egy régi CD-ROM-meghajtót úgy alakítani, hogy autóba lehessen beépíteni. Most megpróbáltam, de már az elején elakadtam.

Sikerült két stabilizátort – 7805 és 7812 – vennem, és kaptam egy 1n5408-as diódát. A cikkben említett nem volt a boltban, de azt mondták ez is jó lesz (?). Ellenállást viszont nem kaptam. A cikk több módon említi, úgy, mint 5v 10W, és az ábrán 5 és 6 ohm/10W.

A stabilizátor maximálisan megengedett áramának nagyobbnak kell lennie a CD-ROM maximális áramfelvételénél (ezt mérni kell, ha nincs ráírva az adattáblájára). A dióda arra való, hogy ellenkező polaritású bekötés esetén – a biztosíték halála árán – megvédje a CD-ROM-ot. A kérdezett ellenállás pedig feszültségejtésre szolgál. A lényeg az, hogy az ellenállás után még gyenge akkumulátorfeszültség (kb. 10-10,5 V) esetén is maradjon legalább 7 V. Amikor a generátor tölt, és töltött az akkumulátor, akkor az elméleti maximális feszültség 14,4 V. A 9,4 V-nyi feszültség a két eszközön (az ellenálláson és a stabilizátoron) esik, vagyis a stabilizátort kíméli. Ez tehát egy 6 ohmos ellenállás, legalább 10 W-os terhelhetőséggel. Reméljük, sikerül megépítenie!

Teljes verzió

A decemberi CHIP magazin címoldalán hirdetik a következőket: „3CD, 25 teljes verzió", majd közvetlenül alatta: „Pinnacle Studio 8.1". Ennek alapján én arra következtettem, hogy a CD-n rajta van a teljes verziójú Pinnacle Studio 8.1. Ehhez képest a lemezen csak egy 30 napos próbaverziót találtam. Ez szerintem a vásárló megtévesztése.
J. András

Őszintén sajnáljuk, ha félreértésre adott okot címlapunk szövege. A „3 CD, 25 teljes verzió" szöveg a CHIP címlap sztenderd szlogenje, és közvetlenül nem vonatkozik a címlapon szereplő programokra. A lapszámokhoz mellékelt CD-k nem önálló termékek: filozófiánk szerint alapvetően a lap nyomtatott részének illusztrálására szolgáló mellékletek. Következésképpen elsősorban azokat a programokat visszük ki a címlapra, amelyekről a lapon belül szövegesen is szó esik, az illusztrálásra szolgáló, CD-n található programok között pedig előfordul, hogy – noha teljes a funkcionalitásuk –, a gyártó csak meghatározott idejű használatot engedélyez. Ami pedig az idézett szlogent illeti, a CD-ken természetesen – mint mindig – ezúttal is megtalálhatja az ígért 25 teljes, minden korlátozás nélkül használható programverziót. Egyébként a lemezek teljes programválasztéka – a szükséges információkkal együtt – megtalálható honlapunkon (www.chiponline.hu).

Melyik képnézegetőt?

Az alábbiakban kérem tanácsukat: 3x256 MB (több száz db) képet szeretnék felírni CD-re archiválás és továbbküldés céljából. A fogadó gép ugyanolyan, mint az enyém, WIN 98-as, magyar nyelvű második kiadás. A fogadó gépen Microsoft Photo Editorral szeretnék nézegetni a képeket. Milyen képnézegetőt alkalmazzak?
Zs. Zoltán

Attól, hogy az Ön gépén milyen képnézegető van hozzárendelve a képfájlok megjelenítéséhez, nem függ semmi a fogadó gépen. Nem jut ugyanis tovább a megnyitás miértjére vonatkozó információ, ezt minden egyes windowsos gépen helyileg a Registry tárolja. Ízlés kérdése, hogy melyikkel kívánják a képgyűjteményt nézegetni, de szívesen ajánljuk például a CHIP CD-mellékletén is megtalálható ingyenes IrfanView programot. Viszonylag kisméretű, a program mellett a magyarítása is megtalálható (/hasznos programok/kepeszkoz/iview385.exe és hungarian85.zip).

A magyarítás a következőképp végezhető: a hungarian85.zip fájlból ki kell bontani az IrfanView könyvtárának LANGUAGES alkönyvtárába a HUNGARIAN.DLL fájlt, majd az „Options>Change Language" lépéseket végrehajtani, és a többi már értelemszerűen megy tovább.

Új gép

Rövidesen új gépet kapok (s az internetet is bevezetik): kb. 2 GHz, 256 MB RAM, 60 GB HDD, 64 MB-os Geforce4, DVD-ROM és CD-író… Valószínűleg WIN XP Prof. lesz benne, de ezt még nem tudom, tehát az első kérdésem az lenne hogy milyen op. rendszer lenne a legjobb. Mivel internet is lesz, nem tudom, hogy csak hálókártya vagy modem is kell? Vagy mindkettő? A neten TV-t is lehet nézni?
CS. Róbert

A megadott összeállítás nagyon jónak tűnik, bár ha már ennyit áldoznak rá, talán érdemes lenne a memóriát megduplázni. Az XP már kellően ki tudja használni a plusz memóriát. Sajnos nem írja, milyen internetelérése lesz. Modem csak akkor kell, ha betárcsázós csomagot választ, illetve ha faxolni is szeretne gépéről. ISDN esetén az NT-egység (Network Terminal) modemként is funkcionál, ekkor erre nem kell külön beruháznia. Ha ADSL vagy kábeltévés előfizetése lesz, akkor szüksége lesz egy Ethernet adapterre. Szerencsés esetben az új gép alaplapján ez is lesz, és nem kell külön megvennie.

S hogy milyen operációs rendszert ajánlunk? Ha Windows, akkor XP. Ezen belül Önnek a Home is elég, az XP Prof. plusz szolgáltatásait otthon nem tudja kiaknázni. Levele alapján Linuxot egyelőre nem javasolnánk.

A neten természetesen elérhetők tévéadások is, de ehhez szélessávú internetelérés szükséges, és nem minden csatornát (csak néhányat!) kínálnak, s főleg nem napi 24 órában. Arra azonban van lehetőség, hogy az antenna (vagy kábeltévé) jelét – a megfelelő videobemenettel rendelkező videokártyán keresztül – a monitorán nézhesse teljes képernyőn, vagy egy ablakban.

■ A szerkesztőség fenntartja az olvasói levelek rövidített formában történő megjelentetésének jogát!

discover

Fedezzen fel néhány meggyőző érvet nyomtatási költségeinek csökkentése mellett

print ▸ copy ▸ scan ▸ fax

Számos vonzó alternatíva közül választhat ahelyett, hogy pénzét nyomtatókhoz való költséges kellékanyagokra pazarolná. Mi minden nyomtatónkat úgy tervezzük meg, hogy kategóriájában a legkisebb költséggel lehessen üzemeltetni. Egyedülálló japán ECOSYS-technológiánknak köszönhetően Önnek nem kell drága tonerekre költeni, amikor mindössze egy festékkazetta is elegendő. Ily módon kiváló minőségű nyomtatás érhető el ellenállhatatlanul alacsony áron.

FS-1020D • 20 lap/perc nyomtatási sebesség A4-es méretben, 1200 dpi minőségben • Automatikus duplex nyomtatás alapkiépítésben • 250 lapos papíradagoló és 50 lapos többcélú tálca • Teljes lapkapacitása 550 lapra növelhető • Szabványos hálózati adapterek (opcionális) • Tartós alkatrészek

Nyomtatóink kizárólagos disztribútora:
HRP HUNGARY KFT. • Tel: +36 1 4524600 • Fax: +36 1 3501352
KYOCERA MITA Corporation – www.kyoceramita.com

ECOSYS

KYOCERA

TARTALOM

19 **Sulinet Expressz: bizonyítványosztás**
Nyertesek és vesztesek

20 **Az emberi evolúció új iránya?**
Én, a kiborg

21 **Moore-törvény**
Falakba ütközik

22 **Pályázatok és támogatások**
Élen az informatika

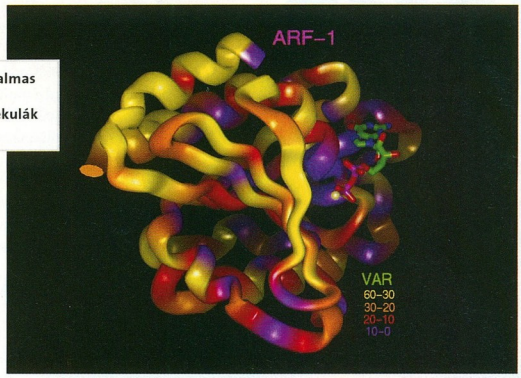

Molekulakutatás: hatalmas kapacitást igényel a bonyolult fehérjemolekulák modellezése

Elosztott számítások

Földöntúli bizalom

Aki sci-fin nevelkedett, az alighanem másoknál is nagyobb felelősséget érez az emberiség jövőjének alakulásáért. Ha pedig tevőlegesen is részt kívánt venni ennek formálásában, akkor esetleg már be is kapcsolódott a SETI- (Search for Extraterrestrial Intelligence, a földön kívüli intelligencia kutatása) programba.

A *setiathome.ssl.berkeley.edu/download.html* weboldalról ugyanis már évek óta le lehet tölteni egy programot, amely lehetővé teszi, hogy a szervezők – az internet segítségével – a mi gépünk kapacitását is felhasználják kutatási céljaikhoz. Természetesen a hozzájárulásunkkal, s az inaktív időszakokban, miközben számunkra a program úgy tűnik fel, mint egy képernyővédő. A projektbe – az 1999-es beindítása óta – immár 4,6 milliónyian kapcsolódtak be, hosszabb-rövidebb ideig. A program gazdái – a világűrből

Klímaváltozás: húszezren kapcsolódtak be a globális éghajlatváltozások számítógépes szimulációjába

származó rendszeres ismétlődési jelminták után kutatva – a *Kapcsolat* című filmből sokak számára ismerős, *areciboi (Peru)* óriás parabolaantenna jeleit osztják meg a résztvevők között. Arra vonatkozóan azonban, hogy valójában mi és hogyan történik majd, ha netán mégiscsak talál valaki valamit a háttérzajban, egyelőre legfelebb homályos utalásokat lehet kapni a szervezőktől. Nemrég a kaliforniai *Stanford Egyetem* is hasonló projektet indított a fehérjék térbeli szerkezetével kapcsolatos számításokhoz – eddig 200 ezer résztvevővel –, és már az *Oxford Egyetem* (Anglia) *climateprediction.net* (éghajlat-változási előrejelzés) kezdeményezése is képes volt 20 ezer segítőt toborozni.

Úgy tűnik tehát, hogy megérett a helyzet az elosztott számítási projektek szoftveralapjának szabványosítására, és szolgáltatásainak olyan bővítésére, hogy egy időben ugyanaz a gép több projektben is részt vállalhasson. *David Anderson,* a berkeley-i egyetem ama munkatársa, aki annak idején a SETI programját is megalkotta, továbbfejlesztette és „kinyitotta" a programot, hogy bárki „ráültethesse" saját alkalmazását. Megszületett tehát a *Berkeley Open Infrastructure of Network Computing* (BOINC, hálózati számítások Berkeley-féle nyitott közege) platform, amelyen a felhasználó maga szabhatja meg, melyik feladat mennyi erőforrást használhat a gépén. A hírnek az ad aktualitást, hogy a SUN Microsystem tavaly december közepén bejelentette: szponzorálja a *SETI@home* új generációjának világméretű elterjesztését.

Azonban az alkotó is elismeri, hogy az ilyen alkalmazások igencsak hasonlítanak a – trójai programokként ismert – vírusokhoz, azzal a különbséggel, hogy a BOINC alkalmazásokat az alany önként telepíti a gépére, átengedve memóriájának és processzoridejének egy hányadát a magasztos célokra. Ezért a BOINC rendkívül erős rejtjelzési eljárásokat használ annak megakadályozására, hogy illetéktelenek kihasználhassák az önkéntesek gépeit.

Hírek

Ericsson Magyarország

Jó kondiban

Az Ericsson Magyarország vezető munkatársai a tavalyi évet záró sajtótájékoztatójukon kevésbé szolgáltak konkrét forgalmi adatokkal, ezzel szemben a résztvevő újságírók megtudhatták, hogy a cég munkatársai 2003-ban 300 tő virágot ültettek, 65 liter vért adtak, 3200-szor jártak konditeremben, s egyebek közt 2170 kiló gyümölcsöt fogyasztottak el ebédre. Ha releváns adatokkal nem is, jövőképpel azért szolgáltak a szakemberek. Mint elhangzott, a mobil piac olyannyira telített, hogy a jövőben már főként csak vertikális növekedésre, a szolgáltatások bővülésére lehet számítani, s a kulcsszó a „szélessáv" lesz. Elképzeléseik szerint a 2,5G és 3G hosszú távon olyan alaptechnológiává válik majd, mint a vezetékes kommunikációban az IP megjelenésével a csomagkapcsolt adatátvitel. Ez hosszabb távra biztosíthatja a svéd vállalkozás jövőjét, hiszen a világ jelenlegi 3G piacának 40 százalékát az Ericsson hálózata és rendszerei szolgálják ki.

www.ericsson.hu

Sony Ericsson Z1010: UMTS modell az európai piacra

CHIP Klub

Fókuszban a WLAN

A CHIP magazin olvasói számára szervezett klub második összejövetelének központi témája a WLAN volt. A szokásos elméleti bevezető után a CHIP tesztlaborvezetője a vendéglátó cég, a *Ramiris Rt.* hálózatára telepített, ideiglenes WLAN Access Pointhoz csatlakozott a noteszgépével, s a kivetítőn rövidesen feltűnt a kereskedőház összes számítógépének kis ikonja, tanúsítva, hogy – ha nincs titkosítás – milyen egyszerű egy idegen géppel belépni egy WLAN-os hálózatba. Két résztvevő egy érdekes WLAN alkalmazásról is beszámolt: ők egy kis hazai faluban az internetelérést próbálják így megoldani, mert a kábelezés túl drága lenne.

A CHIP fóruma az interneten a *www.chiponline.hu /chipclub/forum* címen olvasható, itt olvasóink több témában is megoszthatják egymással az IT-vel kapcsolatos gondjaikat, segítséget kaphatnak és adhatnak informatikai témákban. Akik regisztrálják magukat, azok a CHIP Club fórumrészeket is olvashatják, témákat ajánlhatnak, és közreadhatják a klubélettel kapcsolatos észrevételeiket. A következő összejövetelre szóló meghívót e-mailben küldjük el a CHIP Club regisztrált tagjainak. ■

CHIP Klub: értékes eszmecsere

Amerikai munkahelyek

Veszélyeztetett jövő

A CNN Money – az amerikai gazdaság strukturális változása kapcsán várható – foglalkoztatási gondokat elemzi. A cikk írói, a Forrester Research kutatási eredményeire alapozva, arra az eredményre jutottak, hogy a szolgáltatási szektorban 2015-ig 3,3 millió munkahely szűnik meg, vagy vándorol a tengeren túlra. Elsősorban a kevesebb gyakorlatot követelő, erősen automatizálható, és a könnyedén áthelyezhető munkakörök veszélyeztetettek. Számunkra figyelemre méltó, hogy a tanulmány a különösen veszélyeztetett munkahelyek élén említi a szoftverfejlesztői, programozói állásokat. Várhatóan 2015-ben ezekből a jelenleginél 26 százalékkal kevesebb lesz az Egyesült Államokban.

A LEGSÉRÜLÉKENYEBB MUNKAHELYEK AZ USA-BAN

	Alkalmazottak ma	Alkalmazottak 2015-ben (becslés)
Programozó és rendszertervező	905 370	669 974
Telemarketinges	461 890	378 750
Adatfelvivő	458 720	339 453
Gépíró	257 020	210 756
Utazási ügynök	199 700	163 754

Copy–paste

Dolgozatírás új módszerrel

Az Egyesült Államokban az egyetemi hallgatók 83 százaléka aktívan és rendszeresen használja az információtechnológiát dolgozatainak elkészítéséhez – derül ki egy 185 ezer diákra kiterjedő tavalyi felmérésből.

E tényt önmagában roppant örvendetesnek minősíti a felmérés eredményeit ismertető US Today, azt azonban már sokkal kevésbé, hogy ez főként a dolgozat „copy paste" módszerrel történő összeollózását jelenti. A diákok 87 százalékának bevallása szerint „olykor" építettek már be dolgozataikba webről származó idézeteket, forrásmegjelölés nélkül.

www.usatoday.com

Robottechnika

Lépegető tolószék

Egy tokiói egyetemen olyan „lépegető" tolószéket fejlesztettek ki, amellyel a mozgássérültek eljuthatnak a számukra korábban megközelíthetetlen, kerekes tolószékekkel járhatatlan helyszínekre is. A WL–16 típusjelű szerkezet legfeljebb 60 kilogrammos „utassal sétálhat" kényelmesen, s noha jelenleg még csupán pár milliméternyit emeli meg a „lábait", rövidesen képessé teszik lépcsőfokok leküzdésére is. Az akkumulátorral táplált robotot 12 pozicionáló eszköz mozgatja előre, hátra és oldalirányban, maximálisan 30 centiméteres lépésekkel.

www.newscientist.com

"Online Godzilla!"
Papírforma szerint.

Jön.

Bizonyítványosztás

Nyertesek és vesztesek

Soraink megjelenésekor sokan már alighanem érvényesítették is adóbevallásukban a Sulinet Expresszben visszaigényelhető adóforintokat. Anélkül, hogy a program egészét értékelnénk, a gyakorlati tapasztalatok alapján megkíséreltük tipizálni a Sulinet Expressz első évének nyerteseit és veszteseit. A tapasztalatok hasznosak lehetnek a jövőre nézve!

Nyertes:
a hozzáértő számítógép-vásárló

Mindazok, akik nem riadtak vissza a részben alkatrészszintű vásárlástól, jóval kedvezőbben juthattak számítógéphez, mint a bátortalanabbak. Egy iskolás gyerek esetében, akinek mindkét szülője legalább 60 ezer forintnyi adó fizetésére számíthat, a recept a következő lehetett: Az egyik szülő nevére vásárold meg a monitort és – ha még belefér – egy-két apróbb alkatrészt, de ne sokkal lépd át a 60 ezer forintos határt.

Vedd meg a főbb alkatrészeket (processzort, merevlemezt) a másik szülő nevére, ugyancsak ügyelve a 60 ezres határra.

A teljes összeállításhoz még szükséges maradékot – az árak alapos feltérképezése után – szerezd be a Sulinet programon kívül. A programon kívül többnyire alacsonyabb – akár akciós – árakkal találkozhatsz.

A teljes konfiguráción így több tízezer forintot is spórolhatsz, s ráadásul a következő évben mindkét szülő külön-külön visszaigényelhet az adójából 60 ezer forintot.

Vesztes:
a túl hosszú ideig tétovázó

Sokan játszottak a kivárásra a Sulinet Expressz programmal kapcsolatban, főként, mert nem akarták a 60 ezer adóforintot hosszú időre „kölcsönözni" az államnak, másrészt mert feltételezték, hogy év vége felé talán egy kicsit lejjebb mennek az árak. Ez persze sokaknak be is jött, mások viszont a „pad alá estek": több divattermék már december elejére hiánycikké vált.

Nyertes:
aki nem kapkodta el a dolgot

A Sulinet Expressz szabályai a pályázaton nyertes cégeket arra kötelezik, hogy a termékváltás során az új termék árban nem lehet kedvezőtlenebb, képességeiben gyengébb a lecserélt típusnál. Így, aki nem kapkodta el a beszerzést, a kora őszi frissítés során, néhány hét várakozásért azonos árú, de korszerűbb eszközökhöz juthatott.

Kalauz a Sulinet Expresszhez: a CHIP tavaly különszámban foglalkozott a Sulinet Expresszel

Vesztes:
a hiszékeny vevő

A karácsony előtti termékhiány közepette akadt kereskedő, aki megdöbbentő állításoktól sem riadt vissza.

Az egyik – pályázatban résztvevő – hipermarket alkalmazottja például e cikk írójának füle hallatára győzködte az érdeklődőt, hogy az általa a programban kinézett (és egyébként addig többezres darabszámban elkelt) digitális fényképező még „be se került Európába". Ez a stratégia persze kétséges sikerű, talán rátukmálható a vevőre így egy helyettesítő termék, de a turpisság hamar kiderül, ami nem tesz jót a későbbi üzletmenetnek.

Nyertesek:
a pályázatban résztvevő cégek

A Sulinet Expressz forgalma lapzártánkkor (2003. december 19-én) átlépte a 17 milliárd forintot. A tavaszi és nyári pangás után ez a „robbanás" látványosan javított a sulinetes kereskedők értékesítési eredményein. Még a konzorciumok sem igazán bíztak ekkora sikerben, amit mi sem bizonyít jobban, hogy nem „vállaltak be" előre nagyobb mennyiségű készletet, így hiánycikké váltak egyes termékek.

Vesztesek:
a pályázatból kimaradt vállalkozások

Az iskolakezdésig a cégek nemigen panaszkodtak amiatt, hogy kimaradtak a Sulinet Expresszből, hiszen a „nyertesek" is csak marginális forgalmat bonyolítottak le. Az október táján elkezdődött felfutáskor már többen felébredtek, egyebek mellett ennek a következménye a Sulinet Expressz folytatása, a „Sulinet Expressz II". Persze, ők már csak január 15-ét követően léphetnek be.

Nyertes:
a Linux operációs rendszer

A sulinetes PC-k döntő többsége valamilyen Linux operációs rendszerrel került forgalomba. Ezzel olyanokhoz is közvetlenül eljuthatott a Windows nagy vetélytársa, akik eddig talán még nem is hallottak erről az alternatíváról, s a meggyőződéses Windows-hívők is kipróbálhatták a Linuxot, és megtapasztalhatták előnyeit.

Vesztes:
aki 2004-re halasztotta néhány speciális cikk megvásárlását

Aki 2004-re tervezte, hogy sulinetes projektort, laptoptáskát vagy játékkonzolt, netán digitális videokamerát vásárol, az pórul járt – ezeket ugyanis törölték a programból.

A digitális fényképezőgépek tavaly év végi, óriási kereslete is – nem utolsósorban – a programból való száműzésükről terjengő pletykáknak volt köszönhető, sőt, a fotónyomtatók törléséről is szó esett. Nem így történt, a novemberben alakult Sulinet Projekt Tanács szigora csak a tanulással „kevésbé összefüggő", korábban idézett termékeket érintette.

Nyertesek:
a CHIP magazint olvasók

Legalábbis, amennyiben figyelemmel kísérték a Sulinet Expressz beszámolóinkat és igyekeztek megszívlelni tanácsainkat...

H.G. ■

Implantátumok

Az emberi evolúció új iránya?

Én, a kiborg

Kevin Warwick kibernetikus nevét a futurológia olyan nagyságaival emlegetik egy lapon, mint Ray Kurzweill vagy Peter J. Denning – nem csoda, hiszen évek óta a testébe épített implantátummal, afféle kiborgként él.

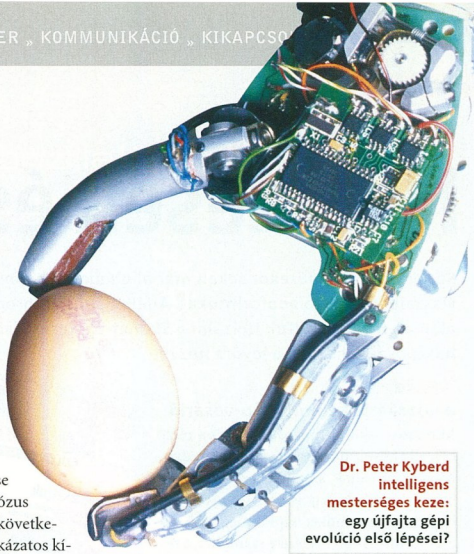

Dr. Peter Kyberd intelligens mesterséges keze: egy újfajta gépi evolúció első lépései?

Max von Pettenkofer német tudós 1892-ben az általa kitenyésztett baktériumkultúra segítségével saját szervezetén demonstrálta, hogy a kolera terjedésében a biológiai okokon túl a környezeti faktor is szerepet játszik. 1929-et írtunk, amikor az ugyancsak német *Werner Forssmann* egy katétert ültetett be tartósan karjának ütőerébe, hogy az emberi vérkeringés és a szív működésének valódi természetét tanulmányozza. Az 1950-es évek elején *John Stapp*, az Amerikai Légierő ezredese korábban soha nem tapasztalt terhelésnek vetette alá testét – előbb egy önmagára erősített rakétával 1000 kilométer/órát meghaladó sebességre gyorsult, majd két szekundum alatt zéróra lassított. Az eredmény: maradandó sérülések Stapp részéről, ám felbecsülhetetlen tapasztalatok a kísérleti fizika számára, amelyeket azóta is számos területen (gépkocsik, repülőgépek és űrhajók biztonságának növelése) hasznosítanak.

A tudomány eme legbátrabb úttörőinek sorában a legújabb név *Kevin Warwické*, a Readingi Egyetem kibernetikaprofesszoráé, aki 1998 óta „az első igazi kiborg" cím büszke birtokosa. Ezen év augusztusában a *Dr. George Boulous* vezette sebészcsoport speciális chipet ültetett a különc angol tudós karjába, amely egy egyedi azonosító jel kibocsátásával lehetővé tette kollégái számára, hogy folyamatosan nyomon kövessék Warwick mozgását – legalábbis a kibernetikai tanszék falain belül. Sőt, a megoldás egyfajta (igaz, meglehetősen egyszerű) környezettel való interaktivitást is megvalósított, tudniillik a professzor anélkül működtethetett egyes ajtókat, világító- és fűtőtesteket, hogy akár egyetlen mozdulatot is tett volna. A Cyborg 1.0 név alatt futó projekt sikerét követően tulajdonképpen csak idő kérdése volt, hogy az ambiciózus tudós mikor vág bele a következő, hasonlóképpen kockázatos kísérletbe. Ez a pillanat 2002 februárjában érkezett el, amikor is két, a legjobbak között jegyzett idegsebész, *Dr. Amjad Shad* és *Dr. Peter Teddy* minden idők legbonyolultabb implantátumát helyezte el Warwick bal kezének csuklója alatt, egy speciális csőben. A műtét legnehezebb része a befejező fázis volt, amikor a több száz mikroelektródát tartalmazó eszközt az önjelölt kísérleti alany idegrendszeréhez „drótozták".

1.0 kontra 2.0: a két Cyborg projekt chipjeinek méretkülönbsége jól szemlélteti a gyártástechnológiában alig 4 év alatt végbement fejlődést

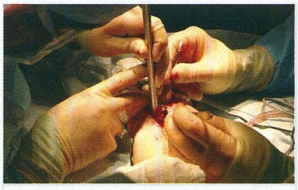

Helyi érzéstelenítés: akcióban a Dr. George Boulous vezette sebészcsoport

Az ily módon útjára indult Cyborg 2.0 projekt nagyszerűen demonstrálta az ilyesfajta sajátos technológiai upgrade-ben rejlő lehetőségeket, hiszen implantátuma segítségével Warwick számos „idegi interfésszel" felszerelt eszközt, köztük egy kifejezetten erre a célra átalakított elektromos tolószéket tesztelt eredményesen. Hála Warwick munkatársa, *Dr. Peter Kyberd* talentumának, egy intelligens mesterséges kéz prototípusa is elkészült, sőt, egyes elektródák stimulálásával mesterséges eredetű ingereket is sikerült létrehozni a tudós karjában. A projekt megkoronázásaképpen ezeket az ingereket sikeresen reprodukálták is a Warwick felesége, *Irena* karjába ültetett második implantátum segítségével!

A professzor természetesen a Cyborg 2.0-t is csak közbülső állomásnak tekinti azon az úton, amelynek célja a közvetlen agy-agy és agy-gép kommunikáció megvalósítása. Legutóbbi előadássorozatán Warwick arról értekezett, hogy amint azt a technológia lehetővé teszi (véleménye szerint ez már egy évtizeden belül bekövetkezik), olyan chipet operáltat az agyába, amelynek segítségével a „gondolat erejével" teremthet kapcsolatot és működtethet bizonyos eszközöket. Mint azt leghíresebb művében, az Én, a kiborgban kifejti, minderre azért van szükség, mert *„az emberek csak korlátozott lehetőségekkel bírnak a háromdimenziós világ megértése terén, és a beszéddel rendkívül lassan kommunikálnak. A gépi intelligencia segítségével azonban meghaladhatják az emberi érzékelés korlátait."*

Varsányi András ■

Moore-törvény

Falakba ütközik

Csaknem négy évtizede annak, hogy *Gordon Moore*, az Intel egyik alapítója megalkotta számtalanszor idézett törvényét – épp itt volt hát az idő némi ráncfelvarrásra, amelyet munkatársa, *Paolo Gargini* végzett el.

A chipek teljesítménye 24 hónaponként megduplázódik, míg tranzisztoraik száma a kétszeresére növekszik – valahogy így szólt az IT – azóta mitikus magasságokba emelkedett – személyiségének 1965-ös kinyilatkoztatása, amelyből az átlagfelhasználó leginkább csak annyit érzékelt, hogy egyre gyorsabb, kisebb, és – nem utolsósorban – olcsóbb eszközöket vásárolhatott meg.

Az iparág döntéshozói számára azonban teljesen más tartalommal bír eme rövid mondat: a technológiai fejlődés sebességét meglepően pontosan előrejelző törvény folyamatosan arra emlékezteti őket, hogy az újabb és újabb befektetések és fejlesztések nélkül akár a piacvezető vállalatok versenyelőnye is rövid idő alatt semmivé foszlik.

Azt, hogy Moore elmélete a gyakorlatban is megállja a helyét, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a – chipgyártók közül messze a legsikeresebb – Intel gyártástechnológiai fejlesztéseit mindmáig eme bölcsességhez igazítja, kétévente hajtva végre egy-egy nagyobb ugrást az előállítási eljárásban (most éppen a 130-ról 90 nanométeres gyártástechnológiára való átállásnak lehetünk tanúi).

Persze a technológia fejlődése ezt a – várakozáson felül stabilnak tűnő – törvényt sem kíméli: egyesek máris olyan, merőben új technológiák megjelenését valószínűsítik az elkövetkezendő évtizedekre, amelyek

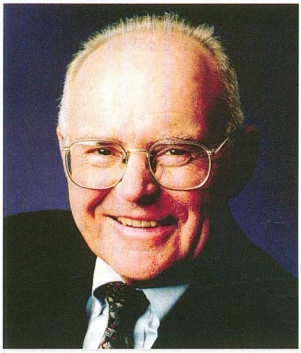

Gordon Moore: „A chipek teljesítménye 24 hónaponként megduplázódik, míg tranzisztoraik száma kétszeresére növekszik."

„minőségi változást" hoznak majd a chipek előállítása terén. Mások, épp ellenkezőleg, olyan gyártástechnológiai korlátokra hívják fel a figyelmet, amelyek lehetetlenné teszik a jelenlegi fejlődési ütem fenntartását, szerintük „a duplázódás" rövidesen le fog lassulni. „Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül az a korlátozó körülményt, hogy az anyagok atomokból épülnek fel" – mondják.

Hogy pontosan mikor is jön el ez a pillanat? Nos, Moore véleménye szerint a fejlesztők már a 30 nanométeres (0,03 mikronos) gyártástechnológiára való átálláskor olyan „falba" ütköznek majd, amelyen az áramkörök alapvető fizikai tulajdonságai miatt lesz lehetetlen keresztüljutni. Ezek közül a legnagyobb gondot, a chipek megnövekedett teljesítményfelvétele és hőleadása mellett, az úgynevezett „csatornahatás" (tunneling) megjelenése jelenti.

A csatornahatás oka: a tranzisztorok mikroszkopikus kapcsolói oly közel kerülnek egymáshoz, hogy az elektronok áramlása többé nem szabályozható biztonságosan (a spontán továbbítódás valószínűsége meghaladja az 50 százalékot).

Ennél némiképp kedvezőbb képet fest egy, az Intel technológiai stratégiáért felelős igazgatója, Paolo Gargini vezette kutatócsoport által nemrégiben publikált tanulmány, amely szerint a csatornahatás majd csak a 16 nanométeres eljárás után válik gátló tényezővé.

A tudósok egy optimista és egy konzervatív forgatókönyvet is felállítottak az esemény bekövetkeztének előrejelzésére: az előbbi (amely a megszokott, kétévenkénti gyártástechnológiai váltással számol) szerint a 0,016 mikronos eljárást valamikor 2013 táján vezetik be, vagyis a kérdéses határt 2015-ben érjük el. A konzervatív forgatókönyv ezzel szemben a Moore-törvény ellen ható (viszont érdekes módon éppen abból levezethető) Rock-törvény hatásait is figyelembe veszi, amely szerint a chipek előállítási költsége évenként megduplázódik (egy lapkagyár felépítése 1985-ben mintegy 100 millió, 2003-ban pedig már körülbelül hárommilliárd dollárt igényelt). Ezekkel a gazdasági realitásokkal (a költségek növekedésével és a gyártási kapacitás koncentrálódásával) is számolva a fenti dátumok 2018-ra, illetve 2021-re módosulnak.

Garginiék tanulmánya azokra a különböző gyártástechnológiai alternatívákra is kitér, amelyeknek jövőbeni hatékonysága ma még nem ítélhető meg teljes bizonyossággal. Véleményük szerint – a jelenleg nagy nyilvánosságot kapó szilícium nanovezetékekre és karbon nanocsövekre épülő – tranzisztorok inkább csak a teljesítmény növelése és a teljesítményfelvétel csökkentése terén jelenthetnek megoldást, a további miniatürizálásra viszont már nem.

További lehetőségként kínálkozik a chipek méretének a tranzisztorszámmal párhuzamos növelése, illetve a háromdimenziós (vertikális struktúrájú) chipek kifejlesztése – az utóbbi eljárásnak Moore is nagy jövőt jósol.

Varsányi András ■

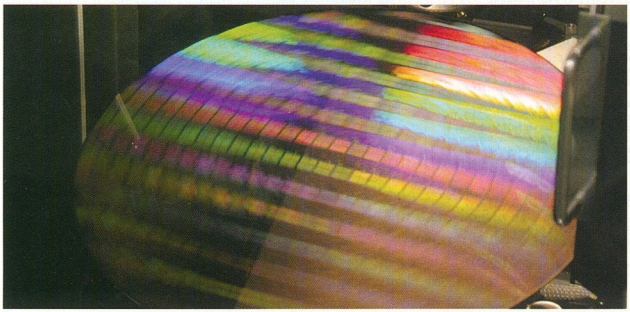

Pályázatok és támogatások

Élen az informatika

Az uniós csatlakozás az információtechnológia hazai érdekeltjei számára hatalmas lehetőséget tartogat – csak tudni kell élni is e lehetőségekkel! A CHIP most induló sorozata ehhez nyújt segítséget. Elsőként a pályázati lehetőségekről festünk körképet.

Ugyan még néhány hónap hátravan, hogy Magyarország a gyakorlatban is ténylegesen csatlakozzon az Európai Unióhoz, immár finisükbe kerültek a csatlakozással kapcsolatos teendők. E folyamat részét képezi a mikro-, kis- és nagyvállalatok fejlesztése, bővítése és korszerűsítése, aminek fő eszköze a pályázatok rendszere. A pályázatok kiírásánál az Európai Unió nem tesz különbséget a különböző vállalkozási formák és szakterületek között, az informatikai technológia területére specializálódott cégek abszolút előnye azonban egyértelmű, tekintve, hogy a pályázatok és támogatások java a „digitális" fejlődést célozza meg.

A csatlakozás után Európa „határtalanná" válik, nemkülönben a lehetőségek sora. Ám egy pályázat beadásánál is új „európai" szempontokat kell majd figyelembe venni. Az információs társadalomnak köszönhetően a technológia területén ténykedők mindenképpen „győztesei" lesznek a csatlakozási folyamatoknak. Az igazán nagyszabású EU-pályázatokat először idén januárban írják ki, ezért a szakemberek e számunk nyomdába adásakor inkább még csak jóslásokba bocsátkozhattak volna. Holott kérdés lett volna bőven!

Kik pályázhatnak? Mire? És nem utolsósorban hogyan? A válaszok egyelőre váratnak magukra, s még csak a korábbi bővítési fordulók eredményeiből sem lehet következtetéseket levonni. A csatlakozásra váró országok pályázati lehetőségei ugyanis gyakran merőben eltérőek.

Annyi azonban már bizonyos, hogy az Unió Strukturális Alapjából Magyarországnak 860 milliárd forint jutott, amelynek csaknem az egytödét a mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztésére fordítják. A stratégiai célok között pedig az élen szerepel a technológiai modernizáció és az informatikai kommunikáció fejlesztése.

Bizalom és ellenőrzés

Az Európai Unió „gálánsan" bánik a pályázatokkal. Rengeteg lehetőséget nyújt, kedvező feltételekkel, vissza nem térítendő támogatásokat és egyéb hasznos, vállalkozásfejlesztő lehetőségeket teremt. A pályázat elnyerésével azonban a kedvezményezett óriási felelősséget is vállal, legyen szó akár célirányzott hitelről, eszköztámogatásról, vagy bármilyen, korlátozott segítségnyújtásról, az EU ellenőrzési normái jóval szigorúbbak, mint azt a hazai viszonylatban eddig megszokhattuk.

A támogatásért cserébe súlyos kötelezettségeket kell vállalni, amelyek nem teljesítése esetén a támogatás ráfizetéssel jár. Az EU szankcionálási rendszere megengedi ugyan, hogy egy cég a szabályok megszegése esetén később ismét támogatáshoz jusson, de csak akkor, ha az előző juttatásokat maradéktalanul visszatérítette, természetesen a kamatokkal, illetve a megállapodásban szereplő esetleges büntetéssel együtt.

Pályázati lelőhelyek

A következőkben néhány olyan programot veszünk sorra, melyek szorosan kapcsolódnak az informatikához, és az alapvető uniós prioritások közé tartoznak. A programok keretein belül rendszeresen szerepelnek aktuális pályázatok.

eLearning Az Európai Bizottság által elfogadott eLearning program alapvető célja,

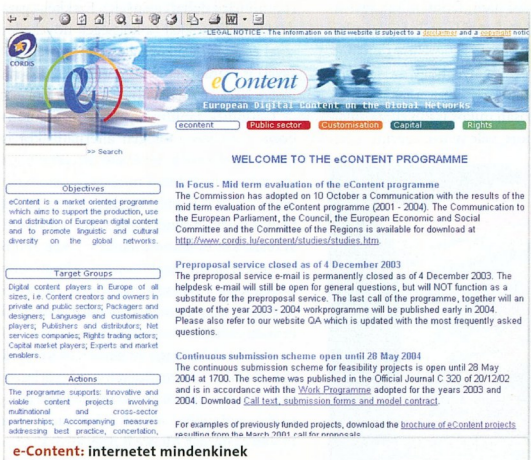

e-Content: internetet mindenkinek

EU Pályázati Központ: mindenről tudnak

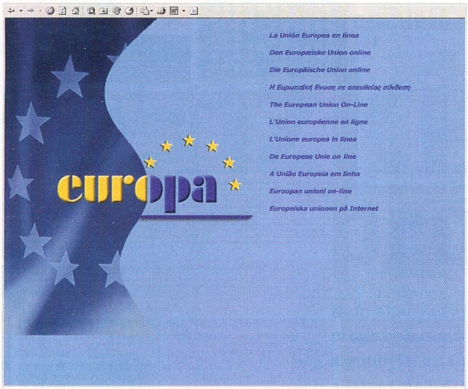

Nemes célok: kiskorúak védelme és az emberi méltóság őrzése

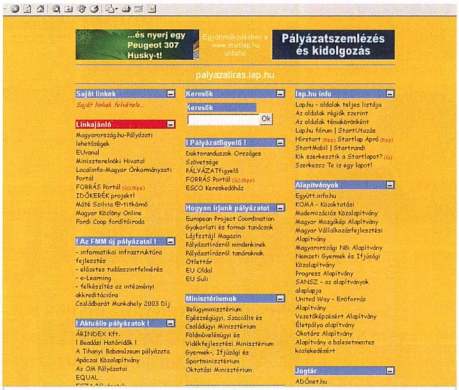

Pályázatírás: embert próbáló feladat

hogy a magas szintű európai oktatás az új információs és kommunikációs technológiák tekintetében is felzárkózzon az e szempontból vezető államokhoz. A fókuszba a jövőben az oktatási és képzési területek számítástechnikai fejlesztése kerül, épp ezért a program különös súlyt fektet az iskolák multimédiás számítógépekkel való felszerelésére, a tanárok digitális technológiával kapcsolatos ismereteinek bővítésére, és a megfelelő szoftverek kiválasztására és használatba vételére. A program keretein belül számos, folyamatosan benyújtható és egyszeri pályázat található.

www.europa.eu.int

E-TEN Az E-TEN program a Transz-Európai Hálózatok (TEN) politikájára és módszereire épül. Alapvető feladata, hogy felderítsen és leküzdjön minden olyan akadályt, mely gátat szabhat az e-szolgáltatások és áruk szabad áramlásának. A program minden európai polgárnak és vállalkozásnak segítséget nyújt a gyors technológiai fejlődés következtében kialakuló digitális szakadék áthidalásában.

www.europa.eu.int

Safer Use of the Internet Az internethasználat biztonságossága seregnyi kívánnivalót hagy maga után mind a mai napig. Pedig a világháló terjedése egyre dinamikusabb, ami szinte exponenciálisan növeli a veszélyt. Elsősorban ezért volt szükség a Biztonságosabb Internet Akcióterv tavalyi kibővítésére. A program futamidejét két évvel meghosszabbították, és a kezdeti, 25 millió eurós költségvetést megtoldották további 13 millió euróval. Ez a program a biztonságosabb internetezést elsősorban a kiskorúak védelmére és az emberi méltóság megőrzésére koncentrálva értelmezi. Jelenleg ez az egyik legnagyobb figyelmet érdemlő kezdeményezés.

www.europa.eu.int

Media II 2005 végéig tart a Media II névre keresztelt ösztönzési rendszer, mely elsősorban olyan audiovizuális termékek létrehozását célozza, amelyek a magas színvonalú digitális technológiák bevetését igénylik – miközben természetesen a művészi értékekre is nagy hangsúly kerül. A program támogatást nyújt az on-line technológiákat alkalmazó távoktatási szervezeteknek is.

www.europa.eu.int

e-Content Az e-Content elnevezésű négyéves – 2004 végéig tartó – program gyakorlatilag az internet kézenfekvő használatát és hatékonyságát kívánja fejleszteni. Alapvető feladata, hogy a színvonalas digitális tartalmak több nyelven is elérhetővé váljanak. Célja az információs társadalmakban kialakuló egyenlőtlenségek felszámolása. A 100 millió eurós e-Content feladata elérhetővé tenni az internetet mindenki számára, és ehhez megfelelő körülményeket teremteni a fogyatékkal élők számára is.

www.cordis.lu/econtent

Hol kaphatunk segítséget?

A pályázati részvétel előtt azonban két, nehezen leküzdhető akadály is tornyosul. Az egyik, hogy nagyon nehéz róluk tudomást szerezni, a másik pedig, hogy a pályamű szabályainak megfelelő anyag elkészítése embert próbáló feladat. Ma azonban már több olyan forrás, szervezet és cég is található Magyarországon – többnyire Budapesten –, amely folyamatosan figyelemmel kíséri az aktuális kiírásokat, és első kézből értesülve a pályázatokról, hatékony segítséget nyújthat.

EU Pályázati Központ Tavaly nyílt meg az EU Pályázati Központ, melynek célja az uniós és a hazai támogatások minél széles körű kihasználása. Az iroda a regisztrációt követő fél éven keresztül térítésmentesen értesíti a cégeket az aktuális lehetőségekről. Lényeges szempont, hogy az EU Pályázati Központba minden EU-pályázat és támogatás híre kivétel nélkül befut.

www.eupk.hu

Európa Magazin Az EU-oldal készítői decemberben jelentették meg az Európa Magazint, mely az első évfolyamban a szükséges információkat gyűjti egy csokorba a potenciális magyar pályázó szervezetek számára. A magazin egyes számainak tartalma egymásra épül, a szerkesztők a használhatóságot és az információs szolgáltatást tartják szem előtt.

www.euportal.hu

Pályázatfigyelők és pályázatkészítők Számtalan magyar cég foglalkozik a különböző pályázatokkal. Ezek a vállalkozások leveszik a cégek válláról a legújabb támogatások felkutatásának terhét. A személyre és szakterületre szabott pályázatvadászat általában olcsó szolgáltatás, a beadványok szakszerű elkészítéséért viszont tetemes összeget kérnek.

www.palyazatiras.lap.hu
Vízteleki Zoltán ■

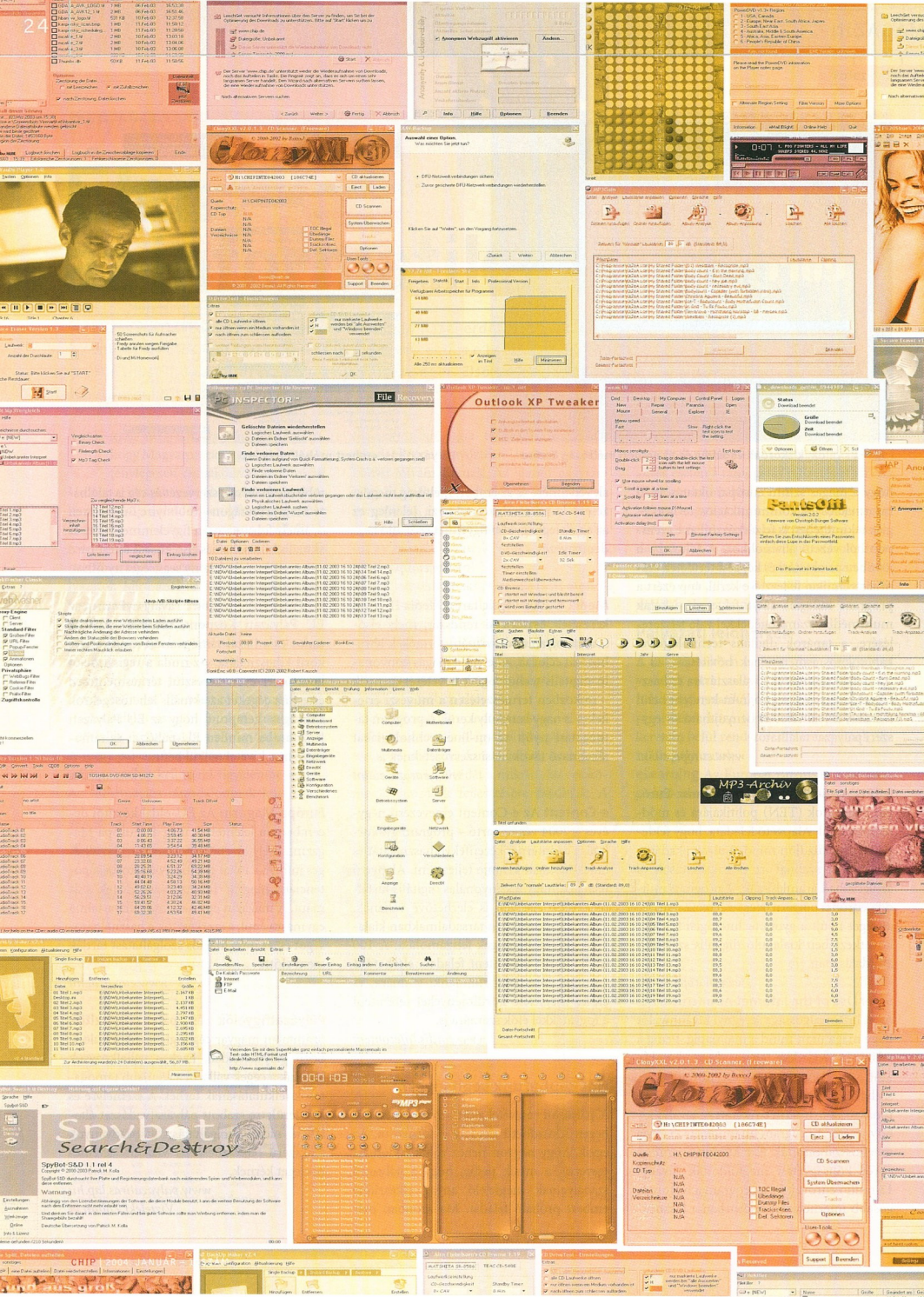

Komplett rendszer, ingyen

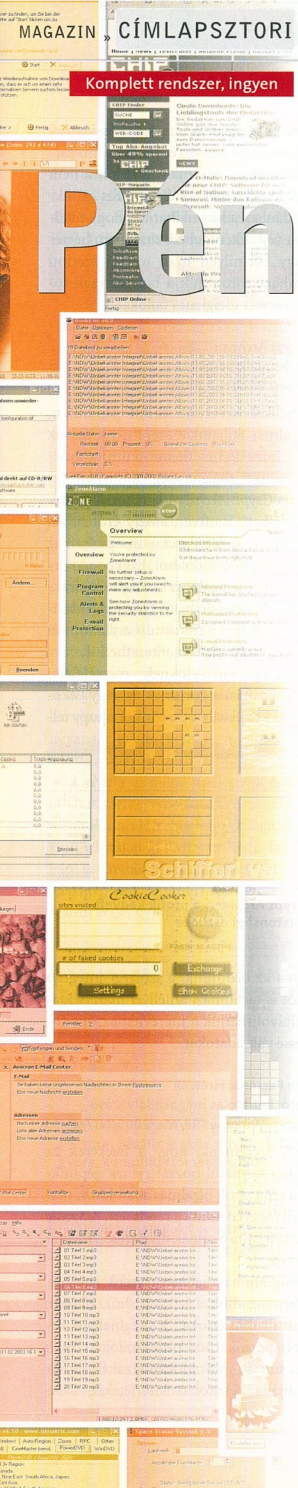

Komplett rendszer, ingyen

Program a CD-n!

Pénzkímélő programok

Nem akar vagy nem tud költeni szoftverre, és illegális programhasználattal sem szeretné megütni a bokáját? A CHIP megoldja a gondját: az alábbi összeállításban ismertetett, valamint a lemezmellékletünkön megtalálható további programokból (összesen több mint 150 teljes verziójú, ingyenes alkalmazásból) teljes körű szolgáltatásokat nyújtó, komplett rendszert állíthat össze – egyetlen forint kiadása nélkül.

Ahogy illik, operációs rendszerrel együtt megvásároltuk új számítógépünket, és bár a Windowshoz és a Linuxhoz rengeteg kiegészítő programot adnak, sok minden másra is szükségünk lehet. Szerencsére a szabadon terjeszthető, ingyenes szoftverek között igazi gyöngyszemek találhatók, amelyek kipróbálása után megerősödik bennünk az a vélekedés, hogy minek fizessünk olyan szolgáltatásokért, amelyekhez ingyen is hozzájuthatunk.

Iroda

Szinte nincs olyan PC-tulajdonos, aki ne használna valamilyen szövegszerkesztőt és táblázatkezelőt, de sokan futtatnak gépükön prezentációs programot és adatbázis-kezelőt is. Az irodai csomagok terén a Microsoft Office jelenti a szabványt, akinek viszont nincs rá pénze, annak az Office állományformátumaival kompatibilis, sokat tudó OpenOffice.org 1.1 jó választást jelent.

OpenOffice.org 1.1
Funkció: irodai programcsomag
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP, Linux

A nyílt forráskódú szoftverfejlesztés második legnagyobb projektje a Sun Microsystems által kifejlesztett OpenOffice. (Az első a Linux.) Célul azt tűzték ki, hogy létrehoznak egy, a Microsoft Office-t teljes mértékben kiváltó, de nyilvános, szabványos, mindenki által térítésmentesen elérhető technológiára alapozott és ingyenes irodai programcsomagot: dokumentumszerkesztőt, számolótáblát és grafikus alkalmazásokat (neveik rendre: Writer, Calc, Draw és Impress.) Mindezt nemcsak Windows, hanem Linux, Mac OS és Sun Solaris operációs rendszerekre is elkészítették. Teljes mértékben ugyan még nem pótolja a Microsoft Office-t, de az alkalmazott technológiák ismeretében olyan Microsoftmentes irodai környezet alakítható ki, amely kiválóan együttműködik a külső microsoftos rendszerekkel.

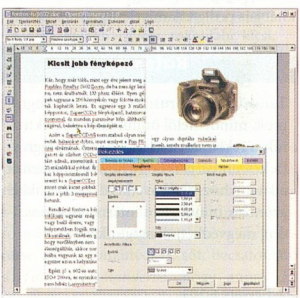

OpenOffice: minden benne van, ért magyarul, és nem kerül semmibe

2003 novemberében már a második nagyobb verzió jelent meg. Állományformátuma XML-alapú, Adobe PDF formába is lehet menteni bármely alkalmazás dokumentumait, és az ismétlődő műveleteket

makrók formájában automatizálni lehet. A Visual Basic programokat az OpenOffice szándékosan nem kezeli, ezért semmilyen módon nem hatásosak a makróvírusok. Kérésre a behívás-mentés ciklus során változatlanul hagyja a VB-makrókat.

Ezen túlmenően is számottevően javult a Microsoft Office-kompatibilitás, főleg a Word- és Excel-állományokba ágyazott grafikus objektumok (illusztrációk, diagramok) átvétele terén. A magyar ékezetes betűket már eddig is hibátlanul kezelte az OpenOffice. A hazai Szabad Szoftver Alapítvány *(www.fsf.hu)* szervezésében folyamatosan készül az OpenOffice-csomag teljes magyar változata, a linuxos és windowsos 1.1-es verzió november vége óta letölthető. Magyar szóellenőrző és elválasztó modult is tartalmaz.

Számos esetben logikusabban, követhetőbben működik az OpenOffice, mint a Microsoft Office. Grafikus funkciói tekintetében lényegesen gazdagabb annál, a számolótáblája pedig valamivel még gyorsabb is.

Biztonság

Támadnak a vírusok és a kémprogramok, mindenfelől ömlik ránk az elektronikus reklámszemét, és a hackerek ugrásra készen várják, hogy hozzáférhessenek adatainkhoz. A következő eszközökkel azonban mindenféle internetes agressziótól megvédhetjük magunkat.

Ad-aware 6.181
Funkció: kémprogramok eltávolítása
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP

A kémprogramok nagyon furmányos kis szoftverek. Az interneten keresztül telepítődnek a rendszerünkre, és tudtunkon kívül információkat küldenek gépünkről. Jelentéseikből a kémprogramok kibocsátói mindent megtudhatnak szörfözési szokásainkról, és ezeket az adatokat arra használhatják, hogy hirdetésekkel bombázzanak bennünket. Ennek azonban vége, ha telepítjük az *Ad-aware*-t: a nagyszerű segédprogram megkeresi és eltávolítja rendszerünkről a legelterjedtebb kémprogramokat, köztük az *Aureate*-ot, a *Doubleclick*et, a *Timesinket* és a *Web3000*-et.

A CHIP tesztlaboratóriumában végzett ellenőrző vizsgálatok során a program mindjárt az első futtatásakor hat kémszoftvert talált a tesztgépen. Ezekről a rejtőzködő kis belső ellenségekről addig sejtelmünk sem volt, érthető tehát, hogy azonnal az

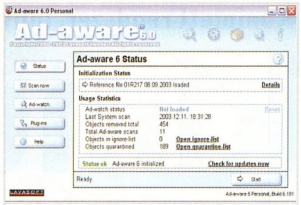

Ad-aware: megkeresi és eltávolítja a kémprogramokat a PC-ről

Ad-aware lelkes híveivé szegődtünk. A program alapbeállításaiban is megbízható eszköz, de a gyakorlott felhasználók – a beállítások módosításával – növelhetik a gyorsaságát és hatékonyságát. Beállíthatják például, hogy a program csak az aktív alkalmazásokban kutasson kémprogramok után, átvizsgáltathatják vele a rendszerleíró adatbázist, vagy a *Deep-Scan-Registry* működési mód kiválasztásával az adatbázis mélyrehatató vizsgálatát is elindíthatják.

Az Ad-aware nem lassítja le a rendszert – egy 800 MHz-es Pentium III gépen a teljes Deep-Scan vizsgálat egy perc alatt lefut.

Eraser 5.7
Funkció: teljes adattörlés
Rendszer: Windows 98/Me/2000/NT/XP

Az Eraser 5.7-re akkor van szükség, ha úgy szeretnénk kitörölni a meghajtón lévő adatokat, hogy semmilyen nyomuk ne maradjon. Közönséges törlések alkalmával csak a fájlra való hivatkozások törlődnek ki az állomány-helyfoglalási táblázatból, a FAT-ből – az adatok továbbra is a merevlemezen maradnak, és speciális szoftverrel gond nélkül visszaállíthatók. A teljes törléshez egy Eraserhez hasonló célprogramra van szükség.

Az Eraser gondosan megválasztott minta alapján többször felülírja az adatokat, és gondoskodik róla, hogy egy árva bitet se lehessen visszanyerni az eredeti fájl tartalmából. Ahhoz képest, hogy milyen fejlett adatbiztonsági eszköz, használata meglepően

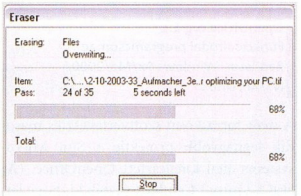

Radikális törlés: épp hogy csak sóval nem hinti be a kitörölt fájlok helyét az Eraser

egyszerű: a fájlokat és mappákat csupán rá kell húznunk az eszközre. Ütemezőt is tartalmaz, amellyel automatizálhatjuk a nem használt lemezrészek felülírását. Ezt a funkciót például arra használhatjuk, hogy rendszeresen (esténként, ebédszünetben, hétvégén vagy bármilyen más, tetszés szerinti időpontban) kitöröljük a böngészések során keletkezett ideiglenes fájlokat.

FineCrypt Archiver 1.2
Funkció: fájlok titkosítása
Rendszer: Windows 98/Me/2000/NT/XP

Ha többekkel osztozunk számítógépünkön, és a bizalmas fájljainkat szeretnénk mások számára hozzáférhetetlenné tenni, a FineCrypt Archiver elegáns megoldás lehet.

A *FineCrypt Archiver* hatékony, könnyen kezelhető szoftver, amely erőteljesen titkosított, zip-jellegű archívumot készít az általunk megjelölt fájlokból. Ezekben az archívumokban tetszőleges számú fájlt elraktározhatunk, megőrizve könyvtárstruktúrájukat. A fájlokat a titkosított archívumon belül megnézhetjük és szerkeszthetjük.

Biztonsági igényeinknek megfelelően tízfajta titkosítási algoritmus és négy titkosítási mód közül választhatunk. És hogy tel-

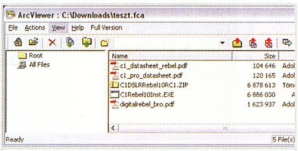

FineCrypt Archiver: a profik kedvelt adatbiztonsági eszköze

jes legyen az örömünk, a szoftver integrált fájltörlőt is tartalmaz, amellyel maradéktalanul eltávolíthatjuk a merevlemezről a fölöslegessé vált adatokat.

Sygate Personal Firewall
Funkció: behatolás megakadályozása
Rendszer: Windows 98/Me/2000/NT/XP

Ha nem szeretnénk, hogy a hackerek az interneten keresztül hozzáférjenek gépünkhöz és a rajta tárolt bizalmas adatokhoz, tűzfallal kell megvédenünk a rendszert. A *Sygate Personal Firewall* a célnak tökéletesen megfelelő eszköz.

A program használata egyszerű: a telepítés után megadjuk a hálózati hozzáférésre jogosult alkalmazásokat, a megbízható IP-címeket, portokat és protokollokat, és a szoftver ezután valós időben érzékeli, és feltartóztatja a behatolási kísérleteket, vala-

Komplett rendszer, ingyen

mint a kifelé irányuló, engedéllyel nem rendelkező adatforgalmat. Az akcióról minket is értesít, és ha megadjuk az engedélyt, ennek megfelelően módosítja a biztonsági beállításait. Ezenkívül megkeresi a rendszer sebezhető pontjait is, és jelentést készít róluk.

Multimédia

Mit nekünk méregdrága házimozi! – ezekkel az ingyenes kiegészítő programokkal PC-nkből is valódi multimédiás masinát varázsolhatunk.

MP3tag 2.14

Funkció: ID3-címkék szerkesztése
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP

Az MP3-as gyűjtemények idővel áttekinthetetlenné tudnak válni. Az ID3-címkék segíthetnek az anyag rendezésében: rögzíthetjük rajtuk a dalok címét, előadóját, a zene stílusát és egyéb olyan információkat, amelyeket a zenékkel kapcsolatban megörökítésre érdemesnek találunk. Az MP3taggel azonban nemcsak elmenteni vagy törölni lehet a címkéket, hanem importálni és exportálni is. A program az ismétlődéseket is figyeli, és ha véletlenül két olyan számot talál, amely ugyanazt a címet viseli, az általunk megadott szabályok szerint átnevezi azokat.

Az MP3-as fájlok mellett OggVorbis fájlokat is szerkeszthetünk az eszközzel, és automatikusan létrehozhatunk lejátszási listákat. A listákat HTML- és XML-formátumban is kivihetjük: ez a lehetőség azoknak hasznos, akik az interneten szeretnék közreadni zenei gyűjteményeiket.

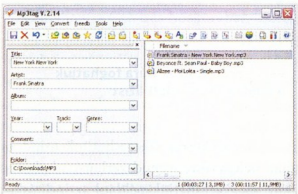

MP3tag: ideális eszköz zenei címkék gyors, komplikációmentes létrehozására

BonkEnc Audio Encoder 1.0 beta

Funkció: hangfájlok konvertálása
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP

Ezzel a felhasználóbarát, ingyenes programmal minden szaktudás nélkül MP3-asíthatjuk zenei CD-inket. De nemcsak az MP3 univerzumán belül mozoghatunk, hanem választhatjuk az *OggVorbist*, vagy a szoftver saját formátumát, a *Bonkot*, avagy, megfelelő beépülő modulok telepítésével, más formátumokat is. A *BonkEncből* közvetlenül elérhetjük a *CDDB* és a Free *DB* internetes zenei adatbázisokat, és kinyerhetjük belőlük a számokra vonatkozó információkat.

Az MP3-formátum előállításhoz a szoftver egy kiváló MP3-kódolót, a *LAME*-et használja, és ingyen jár hozzá az *OggVorbis Encoder* is.

Megjegyzés: ha a *Windows 95*-öt, *98*-at vagy *Me*-t használjuk, az eszköz futtatása előtt mindenképpen telepítsünk egy friss *ASPI* (Advanced SCSI Programming Interface) illesztőprogramot. Ez egy szoftver, amelyre minden CD-rippernek szüksége van ahhoz, hogy a CD Digital Audio (CDDA) olvasásakor hozzá tudjon férni a CD-ROM-/CD-RW-/DVD-meghajtókhoz.

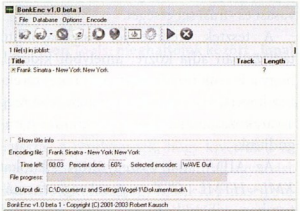

BonkEnc: tetszés szerinti formátumba alakíthatjuk zenei CD-inket

IrfanView 3.85

Funkció: képnézegetés
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP

Mindenkinek vannak kedvenc programjai. Akinek nem az *IrfanView* képnézegető, az magára vessen. Minden értelmes és egzotikus képformátumot ismer, s közöttük korlátozás nélkül konvertál bármilyen irányban. Még a *Macromedia Flash (SWF)* állományait is lejátssza. A vele járó bedolgozók segítségével az *MP3*-zenéket is meghallgathatjuk, az *AVI*-kat, *MOV*-okat, *MPG*-ket megnézhetjük. Bár ezekre jobb programok is vannak, hisz az IrfanView, mint említettük, eredetileg képnézegető...

A *JPG*-ket viszonylag gyorsan kezeli. Ismeri a jelenleg divatossá váló *JP2* (JPEG 2000) formátumot, amely jobban és szebben tömörít, mint a hagyományos JPG. Csoportos átalakítást is végez, szerkesztési műveletekkel (körülvágással, színjavításokkal) együtt. Egy alkönyvtár képeit sorban megjeleníti, ugyanezt megteszi egy listafájlban felsorolt, tetszőleges helyeken szétszórt képekkel is: meglehetősen jó képességű diavetítő.

Amúgy mellesleg képernyőmentéseket is készít, akár *DirectX*-es játékok belsejéből, sorozatban, időzítve. Közvetlenül kiolvassa a képeket az olyan fényképezőgépek belsejéből, amelyek kezelőprogramja *TWAIN*-es (sajnos, nem mindegyik ilyen). Megjeleníti a képekkel együtt tárolt összes információt, beleértve az *EXIF*-bejegyzéseket is. Megtudhatjuk, hogy a fotó milyen típusú géppel, mikor, milyen beállításokkal (fényerővel, expozíciós idővel, fókusztávolsággal, vakuval stb.) készült.

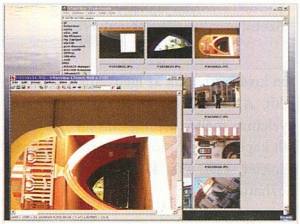

IrfanView: egy bosnyák diák írta meg a világ legjobb – gyors, sokoldalú, kicsi, ingyenes – képnézegetőjét. Nézőképes böngészője is van, egy lapra több képet tud nyomtatni.

A program, telepítve, mintegy 7 MB a bedolgozókkal együtt (azok nélkül csak 3), elfér a fotós CD-n, akár könyvtáranként is, s futtatható akárhonnan. Társítható a képformátumokkal, hogy kattintásra megjelenítse a képállományokat, sőt, becsatolható a *Total Commanderbe*, hogy annak *F3* (megtekintés) gyorsbillentyűjére a képek esetében ne a bináris adathalmazt, hanem a képet mutassa meg.

PhotoPlus 5.5

Funkció: képszerkesztés
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/NT/XP

A linuxos *Gimptől* eltekintve az ingyenes programok piacán nehezen találni olyan programot, amely valóban rászolgálna a „képszerkesztő" címre. A *PhotoPlus* a ritka kivételek közé tartozik.

A szoftver sokféle szűrőjével kijavíthatjuk a fotókat, eltüntethetjük a karcokat és a beállítási hibákat. A gyakorlott felhasználók számos kijelölőeszközt, fejlett szkennerkalmazást, rétegkezelést, *Photoshop* kompatibilitást és maszkolási lehetőséget találnak a programban.

A Export Optimizer funkcióval a tényleges tömörítés előtt ellenőrizhető, hogyan fog kinézni a kép *JPG*-formátumban, így a négyfajta tömörítési szint közül kényelme-

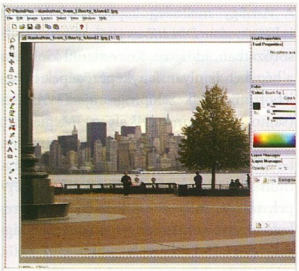

PhotoPlus: olyan jó, hogy akár még fizetni is hajlandók volnánk érte

sen kiválaszthatjuk az igényeinknek megfelelőt. A PhotoPlus webes eszköztára is figyelemre méltó: a programmal „fragmentált képeket", nyomógombsorokat, animált képeket, vagy akár képtérképeket is létrehozhatunk.

DVDx 2.2
Funkció: DVD-k másolása
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/XP

Ha olyan eszközre volna szükségünk, amellyel másolatot készíthetünk kedvenc DVD-inkről, ne keressünk tovább – a *DVDx* a tökéletes választás.

A programmal egy kilencven perces DVD-t két normál CD-re másolhatunk át. A szoftver kirippeli az adatokat a *CSS (Content Scrambling System)* rendszerrel védett *DVD-kről*, és *AVI-* vagy *MPEG*-fájlok formájában menti el őket a merevlemezen. A DVDx ismeri az *SVCD*-formátumot is, és módot ad arra, hogy a gyakorlott felhasználók számos beállítási lehetőség segítségével finomhangolják a minőséget. De ha nem vagyunk ennyire otthon a digitális hang és kép világában, aggodalomra akkor sincs semmi ok – a program az alapbeállításokkal is szép eredményt produkál.

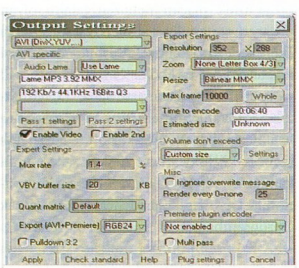

DVDx: többféle formátumban készít másolatot DVD-inkről

Rendszer

Optimalizálni szeretnénk a rendszer futását, és testre szabnánk megjelenését? Az ingyenes programok között erre a célra is nagyszerű eszközöket találunk.

AIDA32 3.80
Funkció: a rendszer analizálása
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/XP

Az *AIDA32* átfogó felvilágosítást nyújt a rendszerre telepített komponensekről: az alaplapról, a processzorról, a merevlemezről, a kiegészítő kártyákról, a hálózatról, a *BIOS*-ról, a *Windowsról* és a *DirectX*-ről – egyszóval mindenről, amire egy felhasználó csak kíváncsi lehet. A program nemcsak informál, de néhány teljesítménytesztet is végrehajt, például megméri a memória-olvasási és -írási sebességet.

A tesztek eredményét összehasonlító táblázatban adja közre, amelyből kiderül, hogy a PC-nk hogy teljesít más rendszerekhez képest. Ha az eredmény nem felel meg a várakozásainknak, ne a programra haragudjunk.

Az AIDA által összegyűjtött adatokat *XML-*, *HTML-*, *CSX-* vagy szöveges formátumban vihetjük ki. És még egy apró bónusz: az AIDA listát közöl a hardverekkel foglalkozó leghasznosabb webhelyekről – végiglátogatásukat mi is ajánljuk.

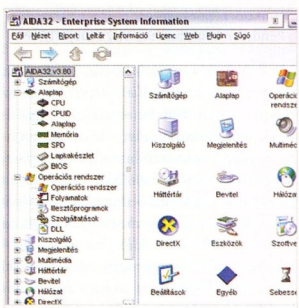

AIDA32: mindenre kiterjedő információt nyújt a gépünkről

Motherboard Monitor 5.3.3.0
Funkció: a rendszer hőmérsékletének figyelése
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/XP

Ez a nagy tudású rendszerfigyelő segédprogram azok számára hasznos, akik imádnak belebarkácsolni a rendszerbe, például maguk készítenek hűtőbordát, vagy nagyobb órajel-frekvenciára pörgetik fel a processzort, hogy kihozzák belőle a maximális teljesítményt.

A *Motherboard Monitor* figyeli a ventilátor sebességét, a feszültségeket, a processzor és más hardverkomponensek hőmérsékletét, és túlmelegedés esetén automatikusan is le tudja állítani a rendszert.

Az alaplapon lévő érzékelőlapkától származó információk a Windows értesítési területén jelennek meg.

Ha ott kell hagynunk a gépet, utasíthatjuk a Motherboard Monitort, hogy elektronikus levélben riasszon, *FTP*-átvitelt kezdeményezzen, ha a mért paraméterek meghaladják az általunk megadott küszöbértéket.

RegSeeker 1.30
Funkció:
a rendszerleíró adatbázis megtisztítása
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/XP

A *RegSeeker* kiváló eszköz a rendszerleíró adatbázis karbantartására. Kitakaríthatjuk vele az adatbázisból a – korábban eltávolított szoftverek után hátramaradt – szemetet, a régi és érvénytelen hivatkozásokat, és más fölösleges adattörméleket. A „sütik" és hasonlók törlésével internetezésünk nyomait is eltüntethetjük.

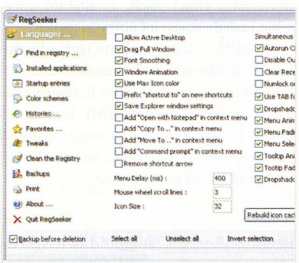

RegSeeker: fogyókúrára foghatjuk a rendszerleíró adatbázist

A RegSeekerrel rákereshetünk mindenfajta bejegyzésre a rendszerleíró adatbázisban: megkereshetjük például az indításkor automatikusan elinduló szoftvereket, vagy a telepített programokra vonatkozó bejegyzéseket.

A programot ellátták beállítópanellel, ahonnan számos lehetőség közül válogatva optimalizálhatjuk a Windows futását. A program lényeges szolgáltatása, hogy mindenfajta törlés előtt automatikusan biztonsági másolatot készít a rendszerleíró adatbázisról, így aztán nem fenyeget az a veszély, hogy a munka hevében optimalizálás helyett lebénítjuk a rendszert.

Komplett rendszer, ingyen

Tweak UI 2.1

Funkció: a Windows testreszabása
Rendszer: Windows XP

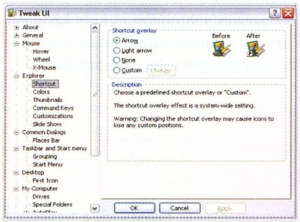

Tweak UI: azokhoz a beállítási lehetőségekhez is hozzáférhetünk, amelyek a Vezérlőpultról nem elérhetők

A Windows sokféle alakítási lehetőséget tartalmaz, de számos beállítási pontot elrejt a felhasználó elől. A *Tweak UI*-val ezekhez is hozzáférhetünk.

A programmal átszabhatjuk a Windows felhasználói felületét, és olyan igazításokat is végezhetünk, amelyekről korábban nem is álmodtunk. Például megváltoztathatjuk a menüsebességet és az ablakanimációt, más meghajtóra helyezhetjük át a *Dokumentumok* mappát, és bővíthetjük vagy szűkíthetjük a jobbgombos *Új* menüt.

A Tweak UI-t a Microsoft fejlesztői készítették, de a használata során felmerülő nehézségekért a szoftverház felelősséget nem vállal.

Daemon Tools

Funkció: CD-, DVD-kép készítése
Rendszer: Windows 9x/Me/2000/XP

Hajdanában, a CD-írás hőskorában eszébe jutott valakinek, hogy ha a másolás folyamán keletkező „képmás" (image) minden bitet tartalmaz a lemezről, miért ne lehetne onnan használni az adatokat? Megszületett tehát a program, amellyel – az eredeti CD és a másolat kiírása nélkül – telepíthető volt az alkalmazás, hozzáférhetők maradtak a lemez adatai, ráadásul a merevlemezről való olvasás miatt lényegesen gyorsabban, mint a 12-szeres olvasókkal.

Ma is ugyanezek a *Daemon* fő előnyei. Nincs szükség CD-íróra, mert a CD képmását az íróprogramok egy olvasó segítségével is létrehozzák. A Daemon üzembe helyezésekor a rendszerünkben megjelenik egy új CD- (DVD-) meghajtó, amelyet „ráuszíthatunk" egy képmásra („mountolhatunk" például egy *CloneCD* eredetű CCD-t). Ettől a CD mintegy „beindul" (ha hagyjuk): elkezdi játszani a zeneszámokat, megindul a telepítés, az XP elkezdi keresni rajta a képeket. A Daemon szükség esetén „eljátssza" a rendszernek, hogy kivettük a lemezt a meghajtóból és betettünk egy másikat (mountoltunk egy másik képmást), például a többlemezes játékok kedvéért. Egy mai, 80 GB-os merevlemezen gond nékül elfér 10-15 CD tartalma úgy, hogy a tárolót a szokásos módon használjuk.

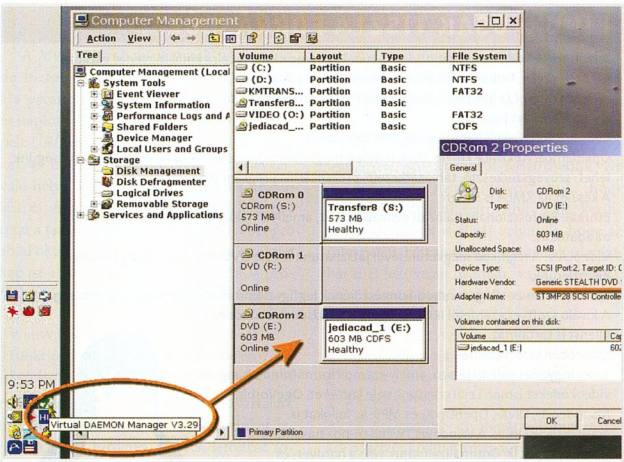

Daemon Tools: meghajtóink között „lopakodik" egy virtuális CD/DVD is

Az idők során a Daemon képessé vált az összes, járatos CD-író alkalmazás képmásainak feldolgozására – a szabványos ISO-tól kezdve az *Ahead Nero NRG*-jéig. Akár négy virtuális CD-nk is lehet: egyidejűleg 4 képmást használhatunk. A 3-as fővváltozat óta a Daemon elküldi a hangkártyának az audio-CD képmásából kiolvasott adatokat, vagyis lejátssza a zeneszámokat.

Ha még nem említettük volna, a Daemon használatba vételekor büntetőjogi érvénnyel ígéretet teszünk arra, hogy a programmal kizárólag személyes és biztonsági célból, a szerzői jogi törvényeknek megfelelő módon birtokunkba jutott CD-kről, DVD-kről készített képmásokat olvasunk. Ugyanis a Daemon leutánozza a CD-k másolás elleni védelmeit is...

Xteq X-Setup 6.3

Funkció: a rendszer testreszabása és optimalizálása
Rendszer: Windows 98/Me/2000/NT/XP

Ezzel a rendszerbeállító eszközzel több mint 750 helyen csűrhetünk-csavarhatunk a rendszeren és komponensein. Igazíthatunk a Windowson, az *Internet Exploreren*, az *üzenetküldő* programunkon, az *Office*-készlet alkalmazásain, az *Intéző* megjelenésén, a hálózati, biztonsági és egyéb beállításokon. A módosítások elvégzéséhez normális esetben bele kellene nyúlnunk a konfigurációs fájlokba, mindenekelőtt a rendszerleíró adatbázisba: itt viszont egy Intéző jellegű könyvtárfáról választhatjuk ki a kívánt funkciót, és a választónégyzetek egyszerű bejelölésével aktivizálhatjuk a módosítást.

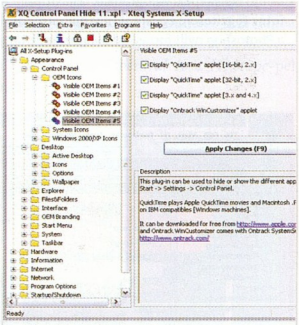

Xteq X-Setup: könyvtárfája több mint 750-féle igazítási lehetőséget kínál

Ha naplózó módba kapcsoljuk át az *X-Setupot*, a program részletes feljegyzést készít változtatásainkról. Ezeket a módosításokat majd más rendszerekre is alkalmazhatjuk anélkül, hogy ott is telepíteni kellene az *X-Setupot*.

LINUX: CSAK TISZTA FORRÁSBÓL...

A nyílt forráskód szentségét hirdető Linux-közösség minden célra kínál ingyenes eszközt.

CD Bake Oven: Felhasználóbarát program CD-k írására.

webCDwriter: CD-írás hálózaton keresztül – ez kemény dió, de csak annak, aki nem a webCDwritert használja.

dvd::rip: DVD-inkről készíthetünk vele másolatot.

OpenOffice: Az Office készletében minden megtalálható, amire az irodai munkához szükségünk lehet: szövegszerkesztő, táblázatkezelő, prezentációs program stb. A készlet az XML-t is ismeri.

Ethreal: Professzionális hálózati elemző eszköz, amellyel hálózati módban analizálhatjuk az adatokat.

VideoLAN: A régiókód megkerülésével játszhatunk le vele DVD-ket, és teljes DVD-hangot élvezhetünk.

Mozilla: A Linux-világ standard böngészőjének legfigyelemreméltóbb vonása a gyorsasága. A kiváló szoftver ezenfelül IRC csevegőklienst, Usenet-olvasót és FTP-klienst is tartalmaz.
(Bővebben lásd a cikkben.)

Xine: Ingyenes videolejátszó, amely számos formátumot, hang- és videokodeket ismer. Lejátszhatunk vele DVD-ket, OggVorbis-, MS Video 1-, DivX-, OpenDivX- és MP3-as fájlokat is.

Powertweak Linux: A Windows Tweak UI-hoz hasonló módon működik. Optimalizálhatjuk vele a hardver- és szoftverbeállításokat, és finomhangolhatjuk a hálózat és a fájlrendszer beállításait.

Gimp: Fényképek, webgrafikák feljavítására és képernyőfotók rögzítésére egyaránt használható. Sokan a Photoshop nyílt forráskódú végzetének tartják.

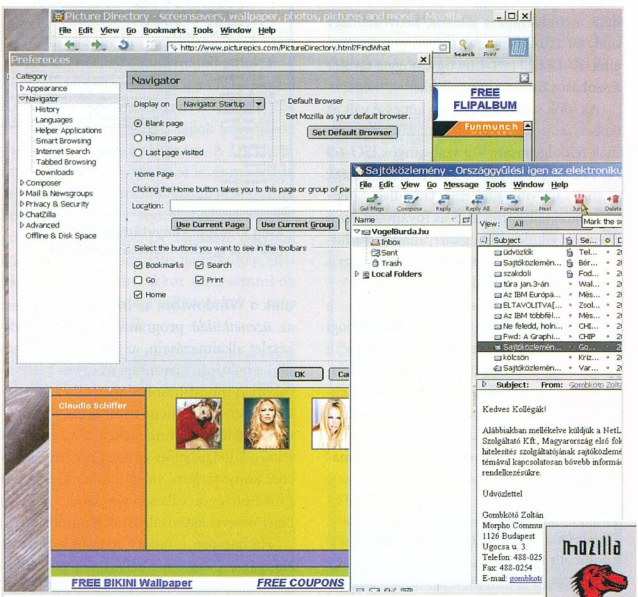

Mozilla 1.5: böngésző-, levelező-, csetelőprogram, HTML-szerkesztő és címjegyzék található a csomagban

Internet

Széles körű szolgáltatások, gyorsabb böngészés, több információ és kevesebb reklám – mindez nem álom, ha telepítjük az ajánlott internetes programokat.

Mozilla 1.5
Funkció: szörfölés a weben
Rendszer: Windows 98/Me/2000/NT/XP, Linux

Hagyományosan ingyenesek a webböngészők, még a *Microsoft Internet Explorerért* sem kell fizetni. A *Mozilla* mondhatni jogutódja a klasszikus *Netscape*-nek, de manapság már lényegesen jobb minőségű. Teljes internetes eszközkészletet helyez üzembe a mintegy 12 MB-os telepítőkészlet, melyhez a *www.mozilla.org* címen lehet hozzáférni.

Sokan azért szeretik a Mozillát, mert még csevegő- (csetelő-) kliens is van benne. További előnye a jó képességű levelező, amely a közepesnél jobb szemétlevél- (spam-) szűrő szolgáltatásokat nyújt, és több postafiókot is kezel.

Böngészőként a Mozilla ugyanolyan gyors, mint az *Explorer* vagy az *Opera*. Megvannak hozzá a szükséges bedolgozók, a Flash- és egyéb multimédia-lejátszók. Felülete cserélhető, a *Winamp* által bevezetett skineket a Mozillában *Theme*-nek nevezik, és több is van belőlük.

A „füles" szolgáltatásokban mindenképpen felülmúlja az Explorert: egy ablakban egyszerre több weboldal lehet aktív, közöttük kattintással lehet váltani, és egy adott készletet névvel el lehet menteni. Keresőként akár a *Google*-t, akár az egyéb ismert gépezetek bármelyikét használhatjuk, akár közvetlenül a címsorból.

Az egyetlen és legnagyobb problémája is azonos a többi, nem Microsoft böngészőével: a *Microsoft Java futtatója nem szabványos, viszont* 96:4 arányban *elterjedtebb*, mint az internetes fejlesztőközösség által elfogadott környezet.

Az oldalak többségét az elterjedtebb futtatóhoz tervezik, ezért, meglehetősen gyakran, a Mozillában másképp jelennek meg az oldalak, mint az Explorerben. Ha csak a kinézet lenne más, azt elviselnénk, de az is előfordul, hogy szolgáltatások, menüpontok nem működnek a nem Microsoft-kompatibilis környezetben. Van, hogy a webhely felismeri a Mozillát, és kerek perec megtagadja az együttműködést.

Komplett rendszer, ingyen

MyIE2 20.8b2070

Funkció: gyorsabb böngészés
Rendszer: Windows 98/Me/2000/XP

Ez az *Internet Explorer*-alapú böngésző nem csak átalakítja böngészőnk felületét, de számos új funkcióval bővíti is.

A programfelület felső szélén futó fülek segítségével gyorsan kapcsolgathatunk a weblapok között, és az oldalakból olyan csoportokat képezhetünk, amelyek egyetlen kattintásra letöltődnek. A program az állapotsorban folyamatosan jelzi a böngészési sebességet, a szabad memória mennyiségét és az IP-címünket.

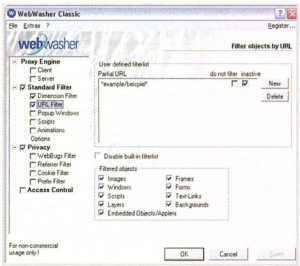

WebWasher Classic: kiszűri a hirdetéseket és a beugró ablakokat, megakadályozza a szkriptek futását

A *MyIE2* azonban nemcsak felgyorsítja, de biztonságosabbá is teszi a böngészést. Ha parancsot adunk rá, kitörli a „sütiket" és naplófájlokat, valamint a címsorba begépelt *URL*-eket. Ismeri a billentyűparancsokat, az URL-ek egyszerűsített „fedőnévvel" való helyettesítését, a gyors proxyátkapcsolást és az automatikus görgetést, lehetővé teszi a tartalomszűrést, és megvéd a beugró ablakoktól. Ezzel a szoftverrel új értelmet kap az a kifejezés, hogy „böngészés" – próbálják ki, és igazat fognak adni nekünk!

WebWasher Classic 3.3

Funkció: on-line szűrés és adatvédelem
Rendszer: Windows 98/Me/2000/XP

A böngészés nem mindig olyan zavartalan, mint szeretné az ember. Suhanásunkat lelassítja a sok hirdetés, melyek letöltése tovább tart, mint a tényleges tartalomé. És ott vannak a „sütik" is, amelyek árulkodó információkat küldenek vissza a webhelyeknek szörfözési szokásainkról.

A *WebWasher* kiszűri a hirdetéseket, lelövi a beugró ablakokat, és megakadályozza, hogy a weboldalak megnyitásakor vagy lezárásakor alattomos kis szkriptek fussanak le. A program *URL*-szűrőt is tartalmaz, amellyel kizárhatók a nemkívánatos weboldalak és adatok.

A program adatvédelmi szolgáltatásai is nagyon erősek. A *WebWasher* megakadályozza, hogy a cégek profilt készítsenek böngészési szokásainkról. Kiszűrhetjük vele a cookie-kat, megakadályozhatjuk, hogy személyes adataink harmadik félhez kerüljenek, és annak is elejét vehetjük, hogy az interneten hátrahagyott nyomaink alapján bárki is lekövesse utunkat, vagy megtudja, mire kerestünk rá a neten.

AM-Deadlink 1.42

Funkció: könyvjelzők kezelése
Rendszer: Internet Explorer, Opera, Netscape

Az *AM-Deadlink* kiválogatja böngészőnk könyvjelzői közül azokat, amelyek többször szerepelnek vagy már nem élnek. A program belső böngészőjével gyors előnézetet kaphatunk a könyvjelzővel megjelölt helyekről, és könyvjelzőinket ZIP-fájlba menthetjük el. Az *AM-Deadlink* az *Internet Explorerrel*, az *Operával* és a *Netscape*-pel működik együtt.

FREEWARE-HEGYEK A CHIP CD-N

Nehezen találni olyan számítógépes feladatot, amelynek ellátására egy kis keresgéléssel ne találnánk megfelelő ingyenszoftvert. Ezek a programok sokszor teljesen egyenrangú alternatívái a fizetős alkalmazásoknak, sőt, néha olyan szolgáltatásokat is nyújtanak, amelyek a kereskedelmi szoftverekből teljesen hiányoznak. Mellékletünkön összegyűjtöttük minden fontosabb szoftverkategória legjobb ingyenes képviselőit: az alábbiakban közöljük listájukat, a funkcióik rövid leírásával.

Program	Funkció
Biztonság	
Ad-aware 6.181	Biztonsági eszköz
AntiVir PE 6.22 avast!	Vírusellenes program
Home Edition 4.1.280	Vírusellenes program
Cookie Monster 3.0	Kezeli és törli a sütiket
Crunch 3.1	Titkosító eszköz
Digital Identity 1.0.18	Jelszókezelő
Eraser 5.6	Adattörlő
FineCrypt Archiver 1.2	Fájltitkosító
F-Prot for DOS 3.13a	Vírusellenes program
Hide Folders 2.4	Elrejti a mappákat a kíváncsi tekintetek elől
HIP (Hide in Picture) 2.1	Fájlokat lehet vele BMP képekben elrejteni
iProtecYou 3.06	Internetszűrő program, amely a szülői felügyelet gyakorlására is lehetőséget ad
MS Baseline Security	Megkeresi a Windowsban a biztonsági szempontból rosszul konfigurált pontokat
Nimda Cleaner 1.0	Megtisztítja a Nimda féreggel fertőzött HTML-/HTM-/ASP-fájlokat
Panda Quick Remover 3.2.1.8	Vírusellenes program
Password Depot 1.6	Jelszókezelő
PC Inspector File Recovery 3.0	Adatvisszaállító segédprogram
PC On/Off Time 1.0	Figyeli, mennyit használják a PC-t
Protected Storage PassView 1.60	Megjeleníti a webhelyeken, vagy az elektronikus levelezésnél használt „megjegyzett" jelszavakat (nem a sütiket)
SpyBot-S & D 1.2	Megkeresi és eltávolítja a hirdetős és kémprogramokat
SpySiter 1.0	Kezeli az Internet Explorer Tiltott helyek zónájának beálltásait, és blokkolja azokat a helyeket, amelyek hirdetéskövetéses módszereket használnak
SpywareBlaster 2.6	Megakadályozza a kémprogramok ténykedését
Sygate Personal Firewall v5.1b1615	Tűzfal
System Security Suite 1.03	Eltávolítja a számítógépről az internetes böngészés nyomait és a fölösleges fájlokat
WALI Lite 1.0.25n	Naplózóprogram, amely rögzít és feljegyez a rendszerben minden, billentyűzethez kötődő tevékenységet
XP-AntiSpy 3.72	Kikapcsolja a Windows XP néhány beépített, frissítő és jogosultságellenőrző funkcióját, amelyeket egyesek adatvédelmi szempontból aggályosnak tartanak
ZoneAlarm 3.7.211	Tűzfal

Program	Funkció
Multimédia	
AudioRecorder 1.1	Keverő és hangszerkesztő
AviCreator 1.5	Bittérképekből és ikonokból AVI-fájlokat készít
BonkEnc Audio	MP3-, Ogg Vorbis-, BONK-, AAC- és VOF-fájlokat kódol
Chopper XP 2.7	DVD-vágó program, amellyel VOB-fájlok részleteit tudjuk kinyerni
ClonyXXL 2.0.1.5	Másolásvédelmet keres
DivX 5.1	Digitálisvideo-tömörítő
DVD2AVI 1.77.3	VOB- (DVD-) fájlokat médialejátszón lejátszható AVI-fájllá alakít
DVD Genie 4.10	A népszerű szoftveres DVD-lejátszók számára módosítja a régiókódot
DVD Master Backup 0.3.4	A DVD-filmeket DivX-formátumba konvertálja
DVD Region Killer 2.7.0.2	Külföldi DVD-ket nézhetünk a segítségével a PC-nken anélkül, hogy a régiókód miatt aggódnunk kellene
DVDx 2.2	DVD-ket VCD-, SVCD- vagy DivX-formátumba konvertál, és jó minőségű mozikat készít MPEG 1/2 formátumban
Exact Audio Copy 0.9.b4	CD grabber
FlaskMPEG 0.78.39	Áramoltatott MPEG előállítására szolgáló kódoló
IrfanView 3.85	Képmegnéző
JetAudio Basic 5.19	Lejátszhatunk vele zenét és videót, CD-t írhatunk, és fájlkonverziókat végezhetünk
Lame (Binary) 3.931	Nyílt forráskódú eszköz MP3 kódolásra
MP3Gain 1.2.2	MP3-as fájlok rendbeszedésére való
MP3tag 2.14	ID3-címkék és OGG Commentek szerkesztésére szolgáló eszköz
mp3trim 1.86	MP3-szerkesztő
MPEG Scissors 1.2	MP3-szerkesztő
my MP3 player	Mindentudó MP3- és CD-író szoftver: lejátszhatjuk, rendszerezhetjük, átalakíthatjuk és lemezre írhatjuk vele zenéinket
n.plaxer 1.2.07	Médialejátszó
OTS CD Scratch 1200	Virtuális lemezjátszó CD-k lejátszásához
PhotoPlus 5.5	Képszerkesztő
ProjectDivX 1.6 1. béta	AVI-k szerkesztésére szolgáló eszköz
VirtualDub 1.5.7	Videókat rögzíthetünk és dolgozhatunk fel vele
Xvid 1.8	Videolejátszó
Zoom Player 3.0	DVD- és médialejátszó

Komplett rendszer, ingyen

Program	Funkció
Internet	
AM-Deadlink 1.42	Könyvjelzőkezelő eszköz
Avant Browser 8.02.107	Böngésző
Dictionary	Szótár és kereső együtt
Dimension 4.3	Ellenőrzi a rendszerórát
Download Express 1.5.224	Letöltésvezérlő
eNotes 1.0.0.11	Az internetről származó információk tárolására szolgál
FastNet99 4.3	Az IP-címek eltárolásával gyorsítja a böngészést
Guardian Viewer 1.0	Tartalomszűrő
HideOE 1.1.1	Megjeleníti vagy elrejti az Outlook Expresst
Hotmail Popper 2.1.0	A Hotmail postafiókunkba érkező üzeneteket kezeli
Huminity 1.0	On-line közösségi eszköz
ICU Messenger 1.012	Üzenetküldő
KATE 1.10.13	Az üzenetküldéseknél a szöveget beszéddé alakítja
Kazaa Scanner 1.5	Fájlmegosztó eszköz
MSN Contacts Manager 1.00	MSN-kapcsolatokat kezel
MSN Messenger 6.0.0602	Üzenetküldő
MyIE2 20.8b2070	Böngésző
NeoPlanet Browser 5.2 b1704	Böngésző
Photo Conference	Csevegés közben webkamerás pillanatfelvételeket továbbít
POP Peepr 3.1	Figyelmeztet, ha elektronikus levelünk érkezett
Pop-Up Stopper 3.01	Blokkolja a beugró ablakokat
SavePicNoAsk Light 1.1	A képeket az alapértelmezett mappa helyett egyből az általunk megadott mappába menti el
WebMon 1.0.8	Figyeli a weboldalakat, hogy frissült-e a tartalmuk
WebWasher Classic 3.3	Kiszűri a hirdetéseket és a sütiket, továbbá megakadályozza, hogy az internetes cégek profilt készítsenek böngészési szokásainkról
WinHTrack 3.30	Off-line böngésző
WS_FTP LE 5.08	Fájltovábbító segédprogram
YahooPOPs!	Figyeli, hogy a Yahoo postafiókunkba nem érkezett-e levél

Program	Funkció
Rendszer	
7-Zip 3.10	Fájlarchiváló
AIDA32 3.80	Rendszerinformációs és teljesítménymérő eszköz
Bacj4Win 3.5.1.0	Archiváló
Belarc Advisor 6.0j	Profilt készít a PC-re telepített hardverekről és szoftverekről
BootVis 1.2.37.0	Gyorsítja a rendszerindítást
Clipboard Buddy 1.04	Figyeli a Vágólapot, és automatikusan elment minden oda átmásolt szöveget és képet
CM DiskCleaner 1.0.0.3	Törli az ideiglenes fájlokat és az érvénytelen parancsikonokat
Deamon Tools 3.41	Eredeti fájljainkat a CD-re írás előtt tükörfájlokba másolja át és teszteli
Fast Defrag 2.02.90	Optimalizálja a RAM- és lapozófájl-méretet
HDD Temperature 1.1	Figyeli a merevlemez hőmérsékletét
Circle Virtual	Virtuális CD-ROM-meghajtót hoz létre a rendszeren, így a lemezek behelyezése nélkül tudjuk lejátszani a CD-ket
HotKeycontrol XP 4.2	Egyéni gyorsbillentyűket hozhatunk létre vele
ISO Recorder	A CD-ket ISO tükörfájlként a merevlemezre másolja, hogy később egy másik CD-re tudjuk felírni őket
MRU-Blaster 1.30	Kitakarítja a rendszert
Motherboard Monitor 5.3.3.0	Rendszerfigyelő segédprogram
Nero InfoTool 2.0	Elemzi és megjeleníti a meghajtókra, a konfigurációra és a szoftverre vonatkozó információkat
NetworkStumbler 0.3.3.0	Vezeték nélküli hálózatokban használható érzékelőprogram
RegSeeker 1.30	Kitakarítja a rendszerleíró adatbázist
Rename Master 2.3.5	Nagy mennyiségű fájlt nevezhetünk át vele egyszerűen és gyorsan
SmartGesture Lite 1.1.1	Segítségével az egér mozgatásával adhatunk ki különféle utasításokat
Tweak UI 1.33	Windows-hangoló
VideoLan Client 0.6.2	Multimédia-lejátszó
Visual CD 1.6	Lemezkatalogizáló eszköz
WinBar 1.2.95	Rendszerfigyelő segédprogram
WindowManager 1.9	A megnyitott ablakokat kezeli
WinRoll 1.6	A látható ablakok magasságát kezeli – akkorára kicsinyíthetjük le vele az ablakokat, hogy csak a címsoruk látszódjon
WireKeys 1.9.6	Gyorsbillentyűkkel vezérelhető rendszerkezelő segédprogram, amellyel a futó feladatokhoz férhetünk hozzá
Xteq X-Setup 6.3	Kivételes tudású Windows finomhangoló

TARTALOM

38 Bemutatók
48 Tévé a PC-ben
11 tunerkártya tesztje
54 Olvasópróba
Lapszkennerek tesztje
59 Algernon és tsai
52 optikai egér tesztje
62 Képtárak az ingzsebben
Fotómemóriák tesztje

Phaser 4500: feketén-fehéren nyomtató

Új Xerox nyomtatók

Pházisváltás

■ Phaser 4500 névre hallgat a cég hagyományos, A4-es, fekete-fehér lézernyomtatója. A megszokott sebességversenyben a – magasan induló – licit a 35 lap/perc elméleti nyomtatási sebesség, és a nyolc másodperc alatt elkészülő első oldal, amivel a cég reményei szerint az élbolyban maradnak, a konkurencia következő generációinak megjelenésekor is.

Xerox: az új hullám

A készülék 400 MHz-es processzora lehetővé teszi a különféle nyomtatási feladatok gyors és hatékony feldolgozását, akár 1200x1200 dpi felbontással. Ezenkívül a Phaser 4500 – a Xerox legtöbb fekete-fehér nyomtatójához hasonlóan – alapkiszerelésben is képes Adobe PostScript 3 és *széltől szélig* nyomtatásra. A bővítések listáján a hálózati csatoló és a kétoldalas nyomtatásmodul áll a fő helyen, de megtalálható a papíradagoló és a gyűjtőtálca, a belső merevlemez és a memóriabővítés is.

A nagy sebességű munkavégzés mellett a cég másik büszkesége a továbbfejlesztett kontroller, amellyel a készülék kétirányú kommunikációra fogható, így számos, főleg felhasználóbarát lehetőséggel bővült.

A második új jövevény a ritkaságnak számító *szilárdtintás* nyomtatók közé tartozik. A – Xerox Phaser 8200-as utódjának szánt – Phaser 8400-as percenként 24 darab színes és fekete-fehér oldalt képes elkészíteni, és minden konfigurációjában tartalmazza a 2400 FinePoint technológiát, amely 2400 dpi-s felbontást tesz lehetővé.

A Phaser 8400-ast – már alapkiépítésben is – 500 MHz-es Power PC processzorral, 128 MB memóriával és Adobe PS3 emulációval szállítja a Xerox. Az alapmodell csak párhuzamos és USB-csatolóval bír, de természetesen létezik hálózati kártyával szerelt is. Az összesen négy, választható konfiguráció csúcsán elhelyezkedő példány már tartalmaz minden „kötelező" bővítőelemet: 10/100 Ethernet, USB 2.0, bővített memória, merevlemez, kiegészítő papírtálca, kétoldali nyomtatásmodul.

A készülék a nyomtatáshoz egyaránt használhat papírt, kartont vagy fóliát, legfeljebb 215,9x355,6 mm-es méretben, 225 g/m² tömegig.

A szilárdtintás technológiának mindig is nagy előnye volt az élénk, erős színek használata, pl. bemutatók, reklámanyagok papírra vetésekor, ugyanakkor mindeddig *Achilles sarkának* számított a világos, alacsony telítettségű színek megjelenítése. A mérnökgárda szerint ez utóbbi hibát végleg kiküszöbölték a jelentősen megnövelt felbontással.

Ugyan típusszámban alulmarad, de méretben és teljesítményben a legnagyobb a Phaser 7750. A Xerox A3-as, egymenetes, színes lézernyomtatója – a 35 színes lap/perc teljesítménye folytán – leginkább nyomtatási és nyomdai előkészítési munkára ajánlott.

Phaser 7750: teljes harci díszben

A Phaser 7750 színbeállítási és szoftverkezelési eszközei mind Microsoft, mind Mac OS környezetben működnek. A PhaserCal, a Xerox új kalibrációs szoftvere, a pontos és állandó színekért felelős, tekintet nélkül az oldalmennyiségre. A PhaserMatch 3.0 *színillesztési program* pedig azért felel, hogy a Phaser 7750-essel készült színes próbanyomatok pontosan olyanok legyenek, mint ahogy azok a képernyőn látszódnak.

A készülék 715 MHz-es processzorral működik, amely az első színes oldalt kevesebb, mint 11 másodperc alatt, az első fekete-fehér oldalt pedig 10 másodperc alatt készíti el, legnagyobb felbontása 1200x1200 dpi. Már az alapmodell is 256 MB memóriát kapott, USB 2.0 csatolót és belső merevlemezt, valamint Adobe PostScript 3 emulációt. A Phaser 7750 – a szokásos elemek mellett – munkabefejező egységgel is bővíthető.

Mindhárom készülék egyéves garanciával kerül piacra februárban, egyelőre még ismeretlen áron. ■

Trust USB 2.0 kábel

Gyors kis hálózat

Furcsa lenne, ha a gyors USB-kapcsolattal éppen állományokat ne lehetne átvinni számítógépek között. Csak abból adódik egy kis gond, hogy az USB protokollja úr-szolga viszonyt ír elő a számítógép és a rákötött eszközök között – két dudás pedig nem fér el egy csárdában. Ezért két számítógép összekötéséhez különleges kábel és sajátságos szoftver szükséges. A kábelek mindkét végein azonos csatlakozóknak kell lenniük, továbbá meg kell oldani, hogy mind a két gép eszköznek látszszon a másik felé. A szoftvernek is úgy kell kezelni a gép USB-portját, hogy az a gazdagép felé eszköznek látszódjon. Ez a tudás kerül 6900 forintba a Trust termékében, beleértve a kommunikációs szoftvert is.

Telepítés után a két gép, legyenek akár noteszgépek, az USB 2.0 teljes, 60 MB/s-os sebességével tud kommunikálni, ami bizony nagyságrendekkel haladja meg a ma trendinek számító, Bluetooth rádiós kapcsolat képességeit. Az USB nem zavarja meg a – vele azonos létérben üzemelő – egyéb Blueooth-eszközök forgalmát sem, a portba való csatlakoztatástól eltekintve nem igényel egyéb műveletet – a megfelelő szoftverekkel rendelkező gépek automatikusan felismerik egymást. A megfelelő szétválasztáshoz azonban le kell zárni a kommunikációs csatornát.

USB-kapcsolat: a középső dudorban és a szoftverben van a lényeg

NEC HD DVD

Kék fényű filmvetítő

A januári Las Vegas-i szórakoztató-elektronikai vásáron mutatkozott be a NEC következő generációs, kéklézeres DVD-olvasója, amely 2005-ös megjelenésekor olvasni tudja majd a „hagyományos" DVD-ket, illetve az akkorra feltehetően megjelenő, egy réteggel 15 GB-os, nagy sűrűségű lemezeket is. A Toshiba és a NEC közös fejlesztése egy fejjel és egy lencsével, de két lézerrel éri el a kompatibilitást.

A jövendőbeli vásárlók tájékozottságát megnehezítendő, a HD DVD területén is kétféle formátum létezik: a DVD Forum által novemberben jóváhagyott HD DVD ROM, és az újraírható 20 GB-os lemez. Először, szokás szerint, a számítógépekbe való, elsődlegesen adattárolónak tervezett perifériák fognak megjelenni. Nagy valószínűséggel azonban ezek a tárolt adatok – szintén szokás szerint – digitális filmek lesznek.

NEC HD DVD: első kép az újszülöttről – pontosabban: a gyermek még az anyaméhben

Noteszgépek

10 millió felett

Az IDC decemberi jelentése szerint világszerte több mint 10 millió noteszgép fogyott el – egyetlen negyedév folyamán. Meglepő módon a piacvezető a HP (Compaq), sarkában a Dell-lel, harmadik a Toshiba, és csak negyedik az IBM. A pontos képhez hozzátartozik, hogy az élboly *összesen* 56,6%-ot tesz ki, tehát a piacvezető valójában a névtelen, távol-keleti gyártók közössége, a maguk 43,4%-ával, de ez a PC-piac általános jellemzője. Ahogy az is, hogy a márkás termékeket ugyanazok a gyártók készítik, mint a névteleneket – a neves megrendelők számára, azok minőségi és egyéb megkötései szerint.

Ahogy az árak csökkennek – gyorsabb ütemben, mint a nyereségtől már csaknem teljesen megfosztott asztali PC-ké –, már az *első gépüket vásárlók* is egyre gyakrabban gondolnak noteszgépre. (A másodikként megvásárolt gépek több mint fele már most is hordozható.) A hazai irányzat is ezt mutatja: az újonnan vásárolt otthoni gépek több mint harmada noteszgép lesz az idén.

Az éles verseny itthon is átrendezte a piacot. Új, hatékony versenyzőként még tavaly tavasszal megjelent az Albacomp, és ősszel elvérzett a hagyományos, összeszerelő Portocom. Mintha a Gericom márka is erősen megritkult volna a prospektusokban. És ahogy a nagyvilágban is, előtérbe kerül az Acer TravelMate márka.

A KIMSOFT februári ajánlata

Akció (amíg a készlet tart)		4th Dimension 2003 Standard	29 592,-
Adobe Design Collection 7 CE	239 000,-	Adobe Acrobat 6 Std. /Upgr.	82 500,-/28 000,-
Borland Delphi 6 Prof. Special	144 900,-	Adobe Audition 1.0 Win.	85 500,-
CorelDRAW 11 Upgrade	69 900,-	Adobe Photoshop 7 /Up.	199 900,-/46 000,-
CorelDRAW Essentials 2	39 900,-	Adobe Video Collection 1.0	269 600,-
Macromedia WEB Tools MX (Flash MX Dreamweaver MX, Fireworks MX)	89 900,-	Akadémiai MoBiMouse Plus (német is)	15 000,-
MS Office XP Standard (magyar)	67 900,-	AutoCAD LT 2004 /Upgr.	249 900,-/87 900,-
MS SQL Server 2000 Developer Ed.	12 400,-	Borland Delphi 7 Prof. Upgrade	112 900,-
Visual Studio .NET Pro (Lic. + CD)	161 900,-	Crystal Reports 9 Developer	189 900,-
Szoftver újdonságainkból		Drive Image 7 /Upgrade	13 900,-/9 200,-
ACDsee PowerPack 6.0 for Win32	19 200,-	Easy CD & DVD Creator 6.0	21 400,-
Borland C++ BuilderX Developer	252 900,-	Install Shield DevStudio 9.0	299 900,-
Canvas 9.0 Prof. Win32 /Up.	85 400,-/76 400,-	LapLink Gold 11.5 Host & Remote	29 900,-
FineReader Pro 7.0 Prof.	29 900,-	Macromedia Dreamweaver MX	124 900,-
MagyarOffice 2.0 Prof.	30 000,-	Magix Audio Cleaning Lab v3.0	6 392,-
MS Office 2003 Std. /Upgr.	99 900,-/57 600,-	MathCAD 11i Prof. Win.	287 400,-
MS Project 2003 /Upgr.	141 900,-/83 900,-	MS Office XP Developer	197 400,-
Nero 6 (CD és DVD író program)	17 200,-	MS Visual BASIC .NET Standard	26 400,-
Norton Internet Security 2004 Hun.	22 400,-	Norton Antivirus 2004 magyar	17 200,-
QuarkXPress 6.0 for Win. Intern.	419 900,-	Norton Internet Security 2004	24 600,-
Recognita Omnipage Pro 14	Hívjon!	Norton SystemWorks 2004 Upgr.	16 900,-
Ulead PhotoImpact XL	31 900,-	PaintShop Pro 8.0 /Upgr.	33 400,-/24 400,-
Visio 2003 Standard /Upgr.	48 600,-/23 920,-	PL/SQL Developer 5.1 (Single user)	39 900,-
Multimédiás CD-ROM-ok		TextPad 4.7 for Win32	12 400,-
Arcanum DVD könyvtár 1./2./3.(egyenként)	12 000,-	TurboCAD 9.0 Prof. Comp. Upgr.	79 900,-
Angol-magyar Országh nagyszótár	15 170,-	Ulead DVD PictureShow 2 DC Suite	14 900,-
Német-magyar Halász-nagyszótár	15 170,-	Ulead DVD MovieFactory 2	14 900,-
Hangszerek	3 562,-	Windows XP Home/Prof OEM	22 900,-/35 400,-
		WinFax Pro 10 for Win /Up.	26 900,-/16 400,-
		Windows XP Prof. /Upgr	74 900,-/51 000,-

A közölt árak nem tartalmazzák a 25%-os áfát, és a helyszíni üzembehelyezés költségeit.

Adobe Design Collection 7 CE 239 000 Ft + áfa

Tartalma: Photoshop 7, Illustrator 10, InDesign 2, Acrobat 6

KimSoft '99 Szoftverkereskedelmi Kft.
1118 Budapest, Hegyalja út 70. fszt. 2.
Telefon: 319-0219, 319-8973, 319-8967 Fax: 319-9760
Részletesebb ismertetőkért, teljes árjegyzékért tekintse meg megújult Internet honlapunkat: www.kimsoft.hu

Leica Digilux 2: mindkét világból a legjobb

Leica Digilux 2

Nem teljesen digitális fényképező

Miután a Leica márka és gyárak tulajdonosa a Panasonic, nem kétséges, hogy a Digilux 2 digitális részei honnan származnak. 5 millió (2560x1920) képpontos, 2/3 hüvelykes CCD található a film helyén, a 3,2-szeres optikai zoomos, 2,0–2,4-es fényerejű optika mögött. A Panasonic a Lumix sorozatában kényesen ügyel a digitális minőségre is, nyilván a digitális Leica CCD-je sem marad el mögöttük. Ugyanebbe a törekvésbe tartozik az USB 2.0-ás csatlakozás, a 2,5 hüvelykes (a szokásosnál 12 mm-rel nagyobb) képátlójú, 211000 pixeles, a környezeti fényt is kihasználó (transzflektív) LCD – és a 235000 pixeles, elektronikus kereső dioptria-beállítással.

Meglepő, de a Leica Digilux 2 típus elöl- és felülnézete nem árulja el, hogy digitális gépről van szó. Pedig az 1920x1080-as képpontszámú, HDTV-formátumú állóképméret (videokimenet természetesen van), és a videofelvételi lehetőség az új idők jele. A kézi állítások teljessége, és a 8 – 1/4000 expozíciós időtartomány viszont a régieké. A hátlap kezelőszerveinek nyugodt, logikus kialakítása olyan, több évtizedes tapasztalatot sejtet, amelyet a digitális pályán még nem lehetett másnak megszerezni.

A géphez 64 MB-os SD-kártya jár, és egy olyan tartozék, amelytől az idősebb fotósok szeme könnybe fog lábadni: vezetékes távkioldó. ■

Toshiba – SanDisk

30 centis flash-szeletek

Egy évvel előrehozta a 30 centiméteres szilíciumszeletekre alapozott, flash memóriákat előállító gyárak beindítását az iparág legerősebb szövetsége, a Flash Vision. A 2002-ben létrehozott memóriagyártó vállalkozást a SanDisk és a Toshiba alapította. Az előrejelzések szerint 2006-ra a jelenlegi *kétszeresére* növekszik a memóriák iránti kereslet, amelynek kielégítéséhez 2006-ra már üzemelnie kell a gyárnak.

Flash memóriákat legnagyobb tömegben a digitális fényképezőgépek és videokamerák memóriakártyáiban, illetve az egyre népszerűbb USB-tárolókban használnak (használunk...) Érthető tehát a nagy gyártók milliárddolláros befektetési igyekezete, a gyorsan növekvő piac kihasználása céljából.

Szeletnek nevezik azt a szilíciumkorongot, amelyen a nagy sűrűségű, integrált áramköri lapkákat kialakítják; annyit, amennyi az adott átmérőre ráfér. A Flash Vision jelenlegi technológiája a 20 centiméteres szeleteken alapul, és a legvékonyabb vezeték 0,09 ezredmilliméter szélességű lehet. (Jelenleg a legkorszerűbb PC-processzorokban ez az érték 0,13 ezredmilliméter, és a vezető anyaga réz.) Az új, japán memóriagyárban viszont 30 centiméteresek lesznek a szeletek, és 0,07 ezredmilliméteresek a vezetőszálak.

A meglévő gyárak jelenleg teljes kapacitással üzemelnek, teljesítményük 85 000 szelet/hónap – azt azonban, hogy egy szeletre hány lapkát terveztek, és hogy ezek közül hány hibátlan lapka készül, ipari titokként kezelik a cégek... Az új gyár teljesítménye 10 000 szelet/hó lesz.

Flash-kártyák: bevetésre várva

LCoS-kivetítő: nagy képpontszám, természetes színek – az Intel integrált tévélapkája csökkenti az árakat

Intel lapka digitális tévéhez

Előrevetett fények

Las Vegasban az idei első szórakoztató-elektronikai vásáron az Intel bemutatta az új, digitális tévé áramköreit is tartalmazó lapkáját. A technológiai újdonság – a jelenleg elterjedt kivetítő technológiáktól eltérően – az LCoS (liquid crystal on silicone, folyékony kristály közvetlenül a lapkán) képalkotó módszer. Ugyanarra a lapkára, amely a készülék teljes intelligenciáját (vevőegységet, kezelőrendszert, számítómodulokat stb.) hordozza, rákerült a képalkotó rendszer. A megoldás drámaian csökkentheti a kivetítős, digitális tévérendszerek árát, legyenek azok elölről vagy hátulról megvilágítottak.

Az LCoS rendszerek elemi, azonnal észrevehető előnye, hogy nem láthatók a képpontjaik, még közelről sem. Folyamatos tónusú, „élő", természetes a képe, még ha nem is olyan kontrasztos és éles, mint az ere optimalizált, mikrotükrös DLP-kivetítőké. A jelenlegi, átnézeti LCD-s kivetítők népszerűsége csökken, egyrészt a DLP terjedése, másrészt a Texas Instruments (a DLP feltalálója és egyik fő gyártója...) által közzétett tanulmány következtében, mely szerint az LCD színei egyké év alatt elsárgulnak. Várható tehát, hogy az Intel előbb-utóbb közzéteszi, hogy a DLP túlzottan nagy (1:2000 vagy jobb) kontrasztaránya káros a szemre, és 30 percnél tovább nézni nem ajánlatos, tehát a DLP csak üzleti célra való, szemben az LCoS-sel, amely ideális a többórás mozizáshoz, nem fárasztja az emberi agy percepciós központjait a pixelezettség érzékelésével, és természetesebbek a színei. *(E tanulmány még nem jelent meg, állításai alaptalan feltételezések. – A szerk.)*

Komolyra fordítva a szót, a házimozirendszerek a hazai piacon is rendkívül népszerűek voltak karácsony táján, s várható, hogy a fejlett országokban a kivetítős tévérendszerekre irányuló kereslet növekedése nálunk is tapasztalható lesz – 1-2-3 év múlva. Erre a jelenségre „startolt rá" az Intel, miután a PC-eladások tartósan csökkennek vagy stagnálnak. Természetesen a Microsoft is a trend mögé áll, saját MediaCenter szoftverével – a számtalan meglévő, népszerű DVD-, MPEG-, MP3, AAC- stb. lejátszó program nyomán. Piacelemzők szerint az Intel lépése a *Moore-törvényt* (az eszközök tranzisztorszámának kétszereződését 18-24 havonta) átviszi a digitális tévék piacára. Ha így gondolják, így is lesz, de a *Moore-törvény* visszája, hogy az általa „sújtott" termékek ára is drasztikusan csökken, a profitot lényegében megszüntetve. Jelenleg mintegy 10000 dollárba kerülnek az 1400x1050 pixeles, LCoS-kivetítők (kisebb képpontszámú nincs is, a technológia miatt három ilyen lapka van a készülékben), tehát azért lehet esély a profit csökkenésére. ■

Nem csoda, ha a többiek elsápadnak!

ÚJ

EPSON Stylus C84

ÚJ

EPSON Stylus C64

Jobb a tartós szépség, mint az elsápadás: hihetetlenül fényálló nyomatok az EPSON Stylus C64/C84 nyomtatókkal és az EPSON DURABrite™ tintával.

Függetlenül attól, hogy levelek, prezentációk, internet oldalak, vagy fotók: az Ön nyomatait az új EPSON Stylus C64 vagy az ennél is gyorsabb és sokoldalúbb EPSON Stylus C84 nemcsak ragyogó színekben készítik – hanem maradandóan! Az EPSON DURABrite™ tintával mindketten vízálló, 80 évig (!) is fényálló nyomatokat készítenek.* A nyomatokat azonnal pl. egy kihúzóval is megjelölheti, azok nem mosódnak el. A különálló tintapatronok és az akár normál vagy újrafelhasznált papíron készült nyomatok szuper minősége segít takarékoskodni. A fotósok örömére – valódi szegélymentes nyomtatással** és a speciális EPSON DURABrite™ fotópapírral. EPSON Stylus C64/84. A többiek elsápadnak mellettük, ez a mi véleményünk. Az összehasonlítást Önre bízzuk – látogasson el kereskedőjéhez! **TIPIKUS EPSON. LOVE AT FIRST PRINT.**

* EPSON teszfeltételek szerint, a részleteket lásd www.epson.hu

** Szegélymentes nyomtatás 10 x 15 cm-es (EPSON Stylus C64) vagy akár A4-es méretben (EPSON Stylus C84)

www.epson.hu
Infoline: infoline@epson.hu

COLOUR YOUR LIFE

EPSON®

TARTALOM

39
Szélessávú útválasztó
TRENDnet
TW100–S4W1CA
Fényképnyomtató
Canon i965
Noteszgép
IDOT eNote
Multifunkciós készülék
HP psc 2510 photosmart
40
Multifunkciós készülék
Lexmark X6170
Vízes/ventilátoros hűtő
Data Water Cooler
DWC-A1
Fényképnéző
Trust Photo Viewer
41
Merevlemezes kártyaolvasó
Vosonic X'S Drive
VP2060

Feldolgozó egység: a Sigma Design processzora valóban mágikus erejű

MP–107L: a készülék belseje kissé szellős, elkel még némi fejlesztés

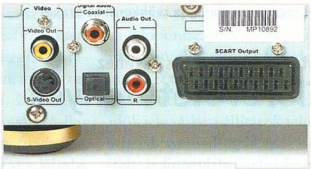

Csatlakozók: a kötelező alapok

Technosonic MP–107L

DivX lejátszó Kínából

Alig kezdett teret nyerni a világban a DVD lemez, máris megjelent a nagy vetélytárs, az MPEG4, az XviD és DivX tömörítésű videó – csekély, az átlagember számára szinte észrevehetetlen minőségromlással, harmad-ötödannyi helyen elférő filmekkel.

A kérdés csak az, mivel játsszuk le ezeket a – természetesen kizárólag házi készítésű – felvételeket. A számítógép összekapcsolása a televízióval nehézkes művelet, és nem várhatjuk el hozzá nem értő családtagjainktól, hogy megtanulják kezelni a gépet egy-egy film kedvéért. A megoldás: asztali MPEG4/DivX-lejátszó.

A Sowah Hungary jóvoltából közelebbről is megismerhettük a Technosonic MP–107L asztali lejátszót, amely a DVD-audio, valamint az SA-CD kivételével a jelenleg ismert összes ezüst koronggal megbirkózik, legyen az gyári, avagy írott.

A készüléket házi mozizásra, átlagos zenehallgatásra és képnézegetésre szánták. Mozgóképként lejátszik DVD-t, VCD-t és SVCD-t, állóképként fogad jpg-ben és Kodak foto-CD formátumban kódolt fájlokat, lejátssza az audiolemezeket, valamint MP3- és WMA-fájlokat. Egyetlen hátránya, hogy az AC-3 és DTS dekódert nem építették a készülékbe, azt – a nagyok mintájára – a rádióerősítő, vagy a házimozi-erősítő kell, hogy tartalmazza.

A lemezmeghajtó is kínai gyártmány, a Fuss Audio terméke, típusa DV 9929B. Zajtalanul működik mind lejátszás, mind tálcamozgatás alatt. A meghajtófej jelfeldolgozó elektronikája átlagon felüli, a gyengébb jelet szolgáltató írott DVD-k olvasása is zavarmentes, sávkiesést a teszt során nem tapasztaltunk. A DVD-meghajtó helyére flash memória is csatolható, a fejlesztők tehát már jó előre alkalmassá tették az áramkört a jövő adattárolói számára.

DVD lemez behelyezésekor a készülék pillanatokon belül üzemkész, érzékelhető, hogy a „fő műfajt" csípőből tudja. MP3-as vagy DivX-es lemezeknél már néhány másodpercbe kerül a processzornak, amíg felismeri a szabványt. A készülék hangfelvételek és állóképek lejátszásakor az egyes tételek címét és egyéb, a lemezen rögzített információt megjeleníti a képernyőn, így könnyű a választás és a listák összeállítása is.

A készülék piaci sikerét elsősorban a DivX-formátumok lejátszásától (és csekély, 49 900 forintos árától) remélik. A beépített Sigma Design lapka a DivX 3.11-nél újabb változatok lejátszására képes. Akadt egy filmünk XviD-formátumban is, amelyet szintén kifogástalanul lejátszott a készülék, azonban ez a formátum nem teljesen kötött szabványú, így nem biztos, hogy minden felvételt képes lesz kezelni a készülék.

Az MP–107L másik nagy előnye a kép X és Y irányú szabad nagyítása. A hagyományos DVD-filmeknél megszoktuk, hogy a 4:3-as és a 16:9-es képarányt váltogathatjuk, így vagy egy haszontalan fekete sávban „gyönyörködhetünk", vagy a kép szélei vesznek el. A távvezérlővel tetszőlegesen húzhatjuk szét a képet vízszintesen és függőlegesen, és kismértékű, nem zavaró torzítással a maximális képinformációt varázsolhatjuk a képernyőre.

Videojel három formában nyerhető a készülékből: kompozit-, S-video- vagy SCART-csatlakozón. Ez utóbbi esetben kapjuk a legtökéletesebb képet, amely mozgókép esetén nem nagy jelentőségű, de állóképeknél már mérhető a különbség.

A hangjel normál sztereohangként megjelenik a SCART-csatlakozón, de elérhető egy RCA-csatlakozópáron is (fehér és piros). A surround hang pedig kódolt formában áll rendelkezésre egy koaxiális RCA- vagy optikai csatlakozón. Mindkettő tökéletes csatolást biztosít a dekódernek, bár ha lehet, inkább az optikai válasszuk.

Szélessávú útválasztó

TRENDnet TW100–S4W1CA

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.basys.hu

Tájékoztató ár: 16 400 Ft

Műszaki adatok

LAN-sávszélesség: 100 Mb/s

Felhasználók száma: max. 253

Kezelés:beépített webszerverrel

Funkciók: útirányító, hálózati kapcsoló

Csatolók: 4+1 automatikus sebességválasztó 10/100-as LAN-port

Teljes méret, tömeg: 100x136x40 mm, 170 g

■ Könnyen lehet, hogy a szélessávú útválasztók a közeljövő slágerlistás számítógép-tartozékaivá válnak. Három hasznos, sőt szükséges szolgáltatása miatt előbb-utóbb minden, PC-vel felszerelt háztartás keresni fogja az ehhez hasonló hálózati termékeket. Szélessávú útválasztóval lehet ugyanis megosztani kettő vagy több PC között az ADSL és kábeltévés internetkapcsolatot. Kedvező mellékhatásként a percenként „kopogtató", nyitott hálózati kapukat (portokat) kutató internetes szoftverrobotok is visszapattannak róla.

A saját hálózati adaptert (plusz egy vezetéket...) is igénylő dobozka képes arra, hogy saját magáról jelentse a – szolgáltató által a gépünkbe szerelt – hálózati kártya azonosító számát (MAC addresset). Erre egy beépített webszerver segítségével vehetjük rá: a megadott webcímen ugyanis a dobozka jelentkezik, honlapján az összes lehetséges beállítás elvégezhető. Ezen túlmenően a dobozka hálózatba köti a család rákapcsolt számítógépeit, azoknak nemcsak az internetet, hanem egymás megosztásra felkínált erőforrásait is – merevlemezkönyvtárait, optikai tárolóit (CD-it, DVD-it), nyomtatóit – láthatóvá téve.

A TRENDnet jelen készüléke a szokásosnál kedvezőbb formatervezésű. Eleve álló helyzetre készítették föl, de talprései fali felerősítésre is alkalmasak, mert e dobozkákat rendre elhúzzák a beléjük csatlakoztatott, kevésbé hajlékony hálózati kábelek. ■

Fényképnyomtató

Canon i965

Értékelés: ■ ■ ■ ■ ■

Info: www.canon.hu

Tájékoztató ár: 78 900 Ft

Műszaki adatok

Nyomtató felbontása: 4800x2400 dpi

Cseppméret: 2 pikoliter

Sebesség: ff. vázlat – 10 lap/perc; színes, normál – 3,8 lap/perc

Lapadagoló kapacitása: 250 lap

Csatolók: USB 1.1, USB 2.0

Méret, tömeg: 420x311x185 mm, 5,6 kg

■ A legújabb Canon fotónyomtató, az i965 hat darab, egyenként cserélhető tintapatronnal nyomtat. Megfelelő fotópapíron a felbontása elérheti a 4800x2400 dpi-t, a továbbfejlesztett, mikrocsepp technológiája a színkezelésben immár 2 pikoliteres cseppekkel dolgozik. Kétféle, egy normál és egy gyors (2.0-ás) USB-csatlakozással tarthatja a kapcsolatot a számítógéppel, de emellett az elöl elhelyezett külön USB-csatoló által, a digitális fényképezőgépről vezérelve közvetlenül (számítógép közbeiktatása nélkül) is lehet vele papírképeket nyomtatni.

A fentieken túl a papírkezelés is tartogat meglepetéseket: a bemeneti papírtartó mellé felszerelhető egy, az alapnyomtatóval szállított, 10x15 centiméteres fotópapírok befogadására szolgáló külön adagoló, amivel akár ekkora méretű, szegély nélküli fényképek is papírra vethetők. A másik felhasználható médiatípus nem papír alapú: egy, a CD vagy DVD lemezek közvetlen nyomtatására szolgáló adaptert is mellékelnek a nyomtatóhoz, persze a nyomtatást segítő programmal együtt. A harmadik lehetőség külön rendelhető: az opcionális kétoldalas nyomtatást lehetővé tevő duplex eszköz az irodai felhasználást teszi sokoldalúbbá.

Ez utóbbi felhasználásánál a szövegnyomtatás a percenkénti – maximális – 10 oldalt is elérheti, de normál papíron az A4-es fotót minőségi változatban is egy perc körül képes kinyomtatni. ■

Noteszgép

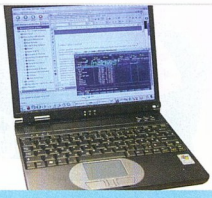

IDOT eNote

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.multimedia.hu

Ár: 298 750 Ft

Műszaki adatok

Processzor: 933 MHz-es VIA C3 Ezra-T

Memória: 256 MB

Kijelző: 12,1" TFT

Merevlemez: 60 GB

Méret: 265x220x23 mm

Tömeg: 1,33 kg

■ Az eNote gépcsalád képviselője eredetileg szoftverbemutatóra érkezett hozzánk, mivel Windows XP mellett LindowsOS operációs rendszerrel is kapható.

Az egzotikus 933 MHz-es VIA C3 Ezra-T processzor mellett 256 MB (768 MB-ra bővíthető!) memóriát találtunk, és egy 60 GB-os merevlemez gondoskodik a rendszer adatainak tárolásáról. XGA TFT-képernyőjének képátlója csupán 12,1 hüvelyk, képernyőképe azonban 1024x786-os felbontásban is könnyen olvasható.

A mini noteszgépből minden felesleget kihagytak, így ne keressünk flopiolvasót, nyomtató- és soros portokat (USB rulez!), sőt, beépített optikai meghajtót sem. Külső, USB 2.0 csatlakozó-felületű, opcionálisan vehető egységekkel lehet bővíteni, ha erre mégis szükség lenne. A takarékosság eredménye a kis súly (1,33 kg) és a csekély áramfogyasztás. A 110-240 V közötti tápfeszültségekhez alkalmazkodó készülék kevesebb, mint 20 W teljesítményt vesz fel, ami hosszú használati időt eredményez. Az „off-line" munkaidő tovább is növelhető egy második Li-ion akkumulátorköteg beszerelésével. A multimédiás készülék számos – a koszolódás ellen gumifedéllel védett – csatlakozót kínál: a VGA-port, mikrofon- és hangszórócsatlakozó, illetve 2 darab USB 2.0 és egy FireWire-csatoló mellett még egy PC-Card-rés is várja az adaptereket. Ráadásul egyedi adatcsere-lehetőséget nyújtva, külső adapter nélkül is képes CF-kártyákat fogadni. ■

Multifunkciós készülék

HP psc 2510 photosmart

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.hpshop.hu
Tájékoztató ár: 164 100 Ft
Műszaki adatok
Nyomtató felbontása: 1200 dpi
Lapolvasó felbontása: 1200x2400 dpi
Sebesség: ff. vázlat – 21 lap/perc; színes, normál – 5,1 lap/perc
Funkciók: nyomtató, lapolvasó, másoló, fax
Csatolók: USB 1.1, Ethernet, WiFi
Méret, tömeg: 483x390x237 mm, 8,7 kg

■ Ha a nyomtatórészleg adatait összevetjük HP nyomtatókével, akkor a psc 2510 a photosmart 7760-asnak felel meg leginkább.

Színes nyomtatásnál – nem tudni, miért – kissé lassabban dolgozik, de ugyanúgy kétkazettás, hatszínű, és ugyanazzal a kiegészítővel tehető kétoldalassá. Hasonlóan működnek a négy szokványos, memóriakártya befogadására való résekamelyek logikai meghajtónak tekinthetők.

Hasznosak a beépített hálózati csatolók, amelyek opcionálisan lehetnek vezetéknélküliek is ennél a típusnál. Nagy és kellemes meglepetésünkre a memóriakártyaolvasó is hálózatossá vált, amikor hálózati nyomtatóként telepítettük a készüléket. Amint behelyeztünk egy kártyát, egy új hálózati- logikai meghajtó került a rendszerünkbe. Sajnos, a sebessége ettől nem vált 100 megabitessé.

A készülék színes mind lapolvasóként, mind másolóként – ahogy egy fotófeldolgozásra (is) való termékhez illik, de furcsának találtuk a prospektus „48 bites színmélység" adatát a „256 szürkeárnyalat" mellett. (Megfejtés: fekete-fehér módban csak 8 bites az árnyalatfelbontás.)

Bizonytalanok vagyunk a termék pozicionálásában is. A fotós funkciók otthoni használatra valók, de a hálózati csatoló, az ár, a szürkeárnyalatos szkenner és a nagy terhelhetőség (max. 5000 lap/hó) inkább irodai felhasználásra utalnak. ■

Multifunkciós készülék

Lexmark X6170

Értékelés: ■ ■ ■ ■ ■

Info: www.lexmark.co.hu
Tájékoztató ár: 82 000 Ft
Műszaki adatok
Nyomtató felbontása: 4800x1200 dpi
Lapolvasó felbontása: 1200x4800 dpi
Sebesség: ff. vázlat – 19 lap/perc; színes, normál – 6 lap/perc
Funkciók: nyomtató, lapolvasó, másoló, fax
Csatoló: USB 1.1
Méret, tömeg: 500x439x297 mm, 9,4 kg

■ Rég elmúlt az az idő, amikor az összeépített („öszvér") eszközök alacsonyabb kategóriájú komponenseket tartalmaztak. A Lexmark professzionális mindenesében is kifogástalan mind a szkenner, mind a nyomtató. Egy szavunk sem lehet az 1200 pont/hüvelykes, színenként 16 bites felbontású, CCD-s, tárgyak szkennelésére is képes berendezés ellen, amelynek ráadásul 50 lapos, automatikus lapbehúzója is van. Nem belépő szintű a 3 pikoliteres (rendkívül kicsi, finom rajzolatra való) cseppekkel dolgozó, a papírfajtát automatikusan érzékelő, és a kazetták helyzetét automatikusan kalibráló nyomtató sem. Mindezt a Lexmark egyedülálló papírmozgatása egészíti ki: akár 500 g/m^2-es (fél milliméter vastag!), doboz- vagy névjegykartonra is nyomtathatunk.

Vonzó – magától értetődő – szolgáltatás, hogy az egyszerű másoláshoz nem kell számítógép: csak meg kell nyomni a zöld gombot. Egy normál fénymásoló annyival több a Lexmark multifunkciósánál, hogy A3-as méretű eredeti példány is használható vele, de annyival kevesebb, hogy nem színes. Kicsinyíteni és nagyítani mindkettővel lehet. A berendezés terhelhetősége is az igényes használatra utal: havonta maximum 5000 lapot engedhetünk át az X6170-esen. A faxmodem 33,6 kb/s-os sebessége megfelelő, és akár 600 pont/hüvelyk finomságú küldeményt is fogadhatunk. Mindezeket összevetve a berendezés ára is kedvező. ■

Vizes/ventilátoros hűtő

Data Water Cooler DWC-A1

Értékelés: ■ ■ ■ ■

info: www.titan-cd.com/english/dataintel.asp
Ár: 24 000 Ft
Műszaki adatok
Foglalat: Socket 478 és Socket A
Sebesség (vízpumpa, hűtő- és rendszertevilátor): 900 ford./s, 4000-4800 ford./s; 2500-3500 ford./s
Zajszint (max.): n. a., 25-31 dB(A), 26-35 dB(A)
Légmozgás: –; 16-21 CFM; 28-41 CFM
Ajánlott: Intel P4 3,2-ig, AMD Athlon XP

■ A Data Cooler egyedi víz- és ventilátorhűtéses kombinációval rukkolt elő. A hűtőfolyadékot nem csupán egy lapkával rögzítik a processzorra, hanem egy hűtőbordával is, aminek tetején – léghűtéses megoldásokhoz illő – ventilátor dolgozik.

A folyadék hűtőrendszerét sem rejtették el a gép mögé, inkább egy CD-meghajtó házába tették, ugyanis a vízhűtést és a ventilátort vezérlő egység, a rendszer hűtőrácsa, valamint a pumpa is egy 5.25"-os helyre szerelhető, átlátszó dobozba került. A panelen három kapcsoló és két kis kijelző található, melyek feladata a processzoron és a hűtőrácson lévő ventilátorok sebességének állítása (három fokozatban) és működésük visszajelzése.

Középen a folyadék mennyiségét és a mért hőmérsékleti értékeket mutató kijelző kapott helyet. Az LCD-panel alatti kapcsolóval választhatunk, hogy a processzor, a keringő folyadék, vagy a gép belsejének hőmérsékletét kívánjuk figyelemmel kísérni.

A hűtőrendszer egyszerűen, gyorsan, és legfőképpen biztonságosan beszerelhető és használható. A duplahűtéses megoldás miatt a főrendszer meghibásodása esetén is marad elég időnk kikapcsolni a gépet. Ugyanakkor megmaradt a vízhűtés nagy előnye a hagyományos hűtőkkel szemben: a zajcsökkenés. A készülék egyaránt rögzíthető socket A/370 és socket 478 lapokra is, esetünkben egy 100%-osan kiterhelt Athlon XP 2500+ -t tettünk próbára. ■

Fényképnéző

Trust Photo Viewer

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.multimedia.hu

Ár: 26 990 Ft

Műszaki adatok

Kártyák: CF I, II (Microdrive is), SmartMedia

Csatoló: S-videó, kompozit videó

Videoszabvány: PAL, NTSC

Vezérlés: távirányító

Méret: 89x129x28 mm

Tömeg: kb. 350 g

■ E termék sorsát csak a vásárlók hangulata döntheti el. Fő funkciója ugyanis, hogy a digitális fényképezőgépek memóriakártyáinak tartalmát a tévé képernyőjén megjelenítse. Ugyanezt persze minden fényképezőgép is tudja manapság, de hát előfordulhat, hogy az ember csak a memóriakártyát, és ezt a kisméretű szerkezetet viszi magával a vendégségbe. Ahol aztán lázas keresés indul a tévé vagy a videó megfelelő csatlakozója után.

Mindez még nem is lenne olyan nagy baj, ha a szerkezet egyben USB-s kártyaolvasó is lenne – de nem az. Kizárólag a tévés megjelenítésre alkalmas. Mentségére szolgáljon, hogy ezt meglehetősen jó minőségben végzi, láttunk már olyan fényképezőgépeket vagy egyéb, tévékimenetű eszközöket, amelyek nézhetetlenül rossz, remegős, „hangyás" képeket vetítettek. A Trust Photo Viewer nem ilyen. Sőt, még infra távirányítója is van, és Scart-kompozit adaptert is adnak hozzá. Természetesen átkapcsolható az NTSC és a PAL üzemmód között. A készülék vezérlése egyszerű, a képeket önállóan végigvetíti a SlideShow gomb hatására, egyébként gombnyomásra lépteti azokat. A show beállításait képernyős menü segítségével lehet elvégezni. Egyfunkciós tévéssége mellett a Photo Viewer további hibája, hogy az SD-, xD- és Memory Stick-kártyákat nem ismeri, ezeket csak az – amúgy is borsos áron felül – külön vásárolandó CF-adapter segítségével lehet csatlakoztatni hozzá. ■

Merevlemezes kártyaolvasó

Vosonic X'S Drive VP2060

Értékelés: ■ ■ ■

Info: www.kellytech.hu

Ár: 70 000 Ft

Műszaki adatok

Kapacitás: 20 GB (merevlemeztől függ)

Fordulatszám: 4200/perc

Tárcsaátmérő: 2,5 hüvelyk

Kártyafajták: CF I,II, SmartMedia, SD/MMC, Memory Stick és Pro

Csatoló: USB 2.0 (nagy sebességű)

Méret, tömeg: 130x75x25 mm, 300 g

■ Egy hordozható, merevlemezes kártyaolvasó „életet menthet", amikor a digitális fotósnak a terepen elfogy a filmje, azaz megtelik a memóriakártyája. Ilyenkor ugyanis nincs más dolga, mint az olvasóba helyezni a kártyát, ahonnan a képek hamar a merevlemezre kerülnek, s folyhat tovább a fotózás. Ha működik a kártyaolvasó. Ehhez azonban a beépített akkumulátornak is élnie kell, márpedig a körülmények ridegsége azt is éppúgy sújtja, mint a fényképezőgép, vagy bármi egyéb hordozható szerkezet áramforrását.

Otthon, a külső tárolónak látszó – és pontosan akként működő – dobozkából a gyors, USB 2-es csatolón át valóban kényelmesen kerülhetnek a helyükre és feldolgozásra a képek. De még mindig úgy áll a helyzet, hogy egy ilyen háttértároló áráért 6 (hat!) darab 128 MB-os CF- vagy MMC-kártyát vehetünk, azaz a fotósokért folytatott versenyben egyelőre a kártyák vezetnek – igaz, a kártyákon semmiképpen sem szállíthatunk egy vagy több DVD-nyi anyagot.

A hordozható, merevlemezes adattárolók ideális méreteit viszont az Apple iPod és a Creative Nomad Zen Xtra MP3-lejátszók határozzák meg. Ezeknél sajnos az X's Drive sokkal nagyobb, amire nem mentség, hogy kártyafoglalatokat is tartalmaz, mert amazokban pedig cserélhető az akkumulátor. Árban is körülbelül megegyeznek, csak hát a kártyaolvasó nem zenél, az MP3-lejátszó pedig nem olvas kártyát. ■

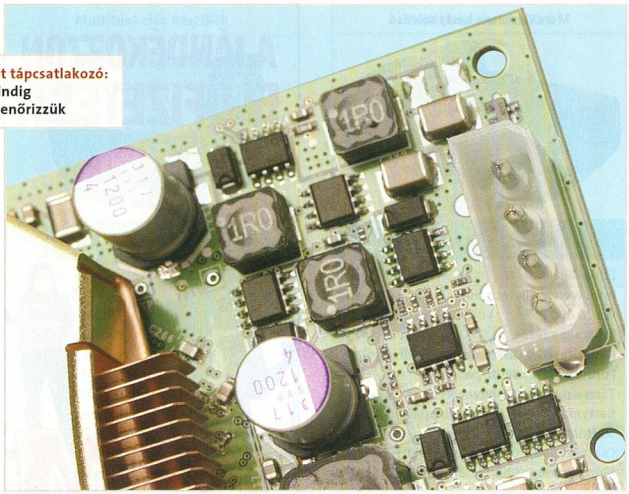

Pót tápcsatlakozó: mindig ellenőrizzük

Grafikus chipkészletek tesztje

FiXa idea?

Az ősz folyamán mind a két domináns grafikuslapka-tervező cég – a kanadai ATI és az amerikai illetőségű nVidia – kihozta új termékeit, amelyekkel eladásait kívánta felfuttatni a karácsonyi időszakban. Írásunkban a középkategóriás belépő típusokra koncentrálunk, de természetesen kitérünk az újoncok és a szegmens régi motorosainak összehasonlítására is.

Miután az nVidia az asztali PC-kre szánt grafikus lapkakészletek szegmensében jelentős teret veszített mind az ATI-val, mind az Intellel szemben a 2002-es és a 2003-as év folyamán, a cég számára mostanra kritikussá vált, hogy ne csak marketingszövegben vitézkedjen, de valós alkalmazásokban, játékokban is megfelelő teljesítményt nyújtó új megoldásokkal rukkoljon elő. A technológiai újításon felül arra is figyelnie kellett, hogy a legnagyobb vetélytársának verziói (itt a legplasztikusabb példa a Radeon 9600 Pro és a Radeon 9800) remek ár/teljesítmény aránnyal tüntetnek és nyerik el a vásárlók kegyeit.

A cél tehát magától értetődő: olcsón előállítható, ám viszonylag nagy teljesítményt nyújtó, az aktuális, grafikailag intenzív játékokban is helytálló lapkák bevezetése a középkategóriás piacra. Utoljára ezt az elképzelést a GeForce4 Ti 4200 vonallal sikerült a cégnek megvalósítania, a GeForce FX 5600-as családot elterjedtsége ellenére sem nevezhetjük sikeresnek. Az FX 5600/Ultra problémája kétrétű: az ilyen készlet köré épülő kártyák nem voltak kellően olcsóak ahhoz, hogy a szerényebb teljesítményük mellett is jó vételnek számítsanak, másrészről pedig az árukhoz képest nem nyújtottak megfelelő 3D-s teljesítményt.

Az érme ATI-s oldala fényesebb volt, mint valaha, a 2002 augusztusa (a Radeon 9700 Pro piacra dobása) óta tartó juharleveles menetelés töretlen volt, és úgy tűnt, hogy a cég tarsolyában további ütős megoldások rejtőznek. Az egyedüli esemény, amely árnyékot vetett a Radeon-széria csillogására, a Half-Life 2 című játékprogram kiadásának elhalasztása a 2004-es évre – az előzetesen beharangozott 2003. szeptember 30-a helyett. A halasztás természetesen nem az ATI, hanem a játékot fejlesztő Valve Software hibája, ám a szenvedő felek között ott található az előbbi is, hiszen ezzel a grafikailag kifejezetten impresszív játékkal akarták szoftveres oldalról feldobni az új XT szériáit. Így azonban a Half-Life 2 helyett egyelőre csak magyarázkodást kaptak a cég termékeinek vásárlói, bár később a Valve „kárenyhítő" lépésekkel próbálta kiengesztelni a felhasználókat.

És amikor ősz végére megérkeztek a vadonatúj lapkakészletekre épülő kártyák, új forduló kezdődött a bajnokságban.

ATI Radeon 9600 Pro 128 MB (Built by ATI)

A sort mindjárt egy összehasonlító darabbal, az ATI referenciakártyájával nyitjuk, amelyen a Radeon 9600 Pro készlet foglal helyet 128 MB memória társaságában. Ez a modell a nyár, illetve az ősz slágerének számított a költséghatékony kategóriában. Aki játékra (is) szánt konfigurációt épített, ám anyagiak terén szűkösebben volt elerestve, az a 9600 Prót választotta – már amennyiben egészséges rálátása volt a VGA-piacra az utóbbi időben.

A Radeon 9600 Pro készletes videokár-

ATI Radeon 9600 Pro: kifutófélben, de törve nem

tyákat ugyan nemsokára (ez természetesen a raktárkészletek függvényében lehet akár több hónap is) felváltják a boltok polcain a Radeon 9600XT szettes darabok, ám a karácsonyi vásárlási lázban még inkább a Prók domináltak, mintsem az XT-k.

A kevésbé neves gyártótól származó Radeon 9600 Pro kártyák már bruttó 42 ezer forintért beszerezhetőek, míg az eredeti ATI-s termék 48 ezerbe kerül. Ezért a pénzért még mindig kifejezetten életképes termék a Radeon 9600 Pro, bár a nem sokkal drágább 9600XT bizony erősen veszélyezteti a pozícióit, a később tárgyalandó nVidiás termékekről nem is beszélve.

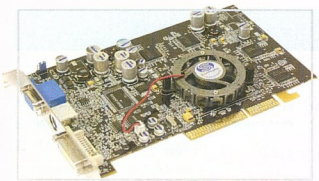

ATI Radeon 9600XT 128 MB: rendesen belepakolták az órajelet

Sapphire Radeon 9600XT 128 MB

Ha már annyit emlegettük, színre is lép a Radeon 9600 vonal új zászlóshajója, a 9600XT. Az RV360 kódnevű készlet alapjaiban megmaradt a 9600 Pro (RV350) hagyományainál, felhasználói szempontból mindössze két lényegi változtatás történt. Az első az órajelek megnövelése volt: a mag a korábbi 400 helyett 500 MHz-en dolgozik alaphelyezetben, míg a memória 50 MHz-cel jár gyorsabban (legalábbis a Sapphire lapkán, az ATI maradt a 600 MHz-nél).

A másik újítás az OverDrive-nak nevezett technológia, amely felhasználói beavatkozás nélküli, a VPU hőmérsékletének függvényében történő automatikus órajelemelést (lényegében tuningot) jelent. A mi megoldásunk esetén az alap 500-ról 527 MHz-ig jutott ebben az üzemmódban. Nem túl nagy plusz (5,4 százalék), amit az OD nyújt, ám mivel ingyen hozzá lehet jutni, és a gyakorlatban is stabil, így örömmel fogadott szolgáltatásnak tekintendő az XT esetében. Az OD-funkció a Radeon 9600XT-s kártyák esetében csak az ATI Catalyst 3.9-nél, illetve a magasabb verziószámú drivereknél érhető el. Meghajtócsomagról szólva itt említenénk meg, hogy a Catalyst 3.8 óta létező „VPU Recover" funkció remekül vizsgázott a Radeon 9600 Próval felszerelt konfigurációnkon, többször is megmentett minket a biztosnak látszó újraindítástól, miközben a Knights of the Old Republic című játékkal foglalkoztunk.

Ami változatlan maradt a 9600 Próhoz képest, az a négypixeles futószalagú VPU-architektúra, a DirectX 9.0 támogatás, a kiegészítő tápcsatlakozó hiánya, a 0,13 mikronos gyártástechnológia (bár itt azért történtek optimalizálások az XT javára), és a VPU-n helyet kapó aktív hűtés halk volta. Emellett a kártya befoglaló méretei sem változtak, ezért a 9600XT szintén elfér szűkre szabott házakban is.

Ami a Radeon 9600XT készlet teljesítményét illeti, erős versenyzőnek számít a grafikus kártyák középkategóriájában, ám a szintén újonnan színre lépett, és közvetlen vetélytársának minősíthető nVidia GeForce FX 5700 Ultra chipkészletet nem tudta maga mögé utasítani – annak figyelemre méltó memória-sávszélességbeli előnye miatt. A Sapphire 50 ezer forint körül kapható kártyájának ár/érték arányát nagyban javítja az, a termék dobozában fellelhető, kupon, amelynek tulajdonosa jogosult egy ingyenes Half-Life 2 példányra – amikor az várhatóan jövő tavasszal megjelenik –, addig pedig letöltheti a Valve Premium Packet, amely korábbi Valve játékokat tartalmaz. A két játékcsomag együttes piaci értéke 18 ezer forint körül van, tehát aki szereti az akciójátékokat, remek üzletet köthet egy Radeon 9600XT szettes videokártya megvásárlásával.

Ajándék: Half-life 2 kupon

Sapphire Radeon 9800SE 128 MB

A Radeon 9800SE grafikus lapkakészlet bemutatásakor talán a legfontosabb leszögezendő tény, hogy ez a szett, bár nevében a Radeon 9800 technológiára utal, teljesítménye és architekturális felépítése alapján valójában a Radeon 9600-as családba tartozik, és ott sem helyezhető a magasabb szintekre.

Nagy a valószínűsége annak, hogy a 9800SE egy OEM „kezdeményezés", melynek olyan készlet előállítása volt a célja, aminek a gyártatása kifejezetten gazdaságos az ATI számára, a nagy gépépítő cégek pedig olcsón kapnak egy hangzatos nevet.

ATI Radeon 9800SE 128 MB 128 bit: csak a nevében tartozik a Radeon 9800-as családhoz

A gépeit Radeon 9800SE készletes VGA-kártyával kiszerelő cég ugyanis nem állít valótlanságot, amikor azt írja az ismertetőjére, hogy konfigurációjában „ATI Radeon 9800 technológia" található. Ez olyan trükk, amelyhez hasonlót már többször láttunk, és szinte bizonyosan látni is fogunk a jövőben.

Hogyan lesz egy Radeon 9800-ból (nem is a Pro változatából) 9800SE? Először is, az R350 VPU nyolcpixeles futószalagjából négynek a használatát gyárilag kiiktatják (ez különösen gazdaságos, ugyanis az R350 gyártása során kapott selejt itt

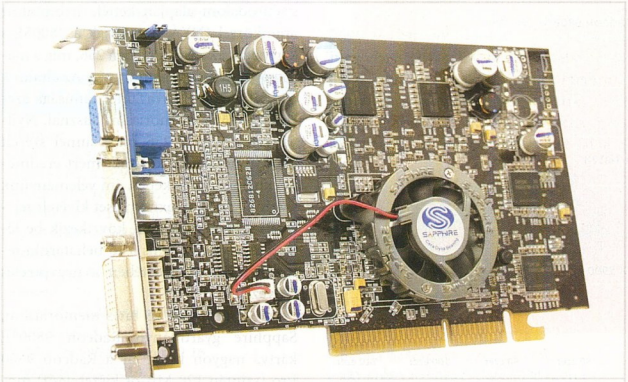

Sapphire Radeon 9600XT 128 MB: a legjobb vétel

Gyártó	Built by ATI	Sapphire	Sapphire	Asus	MSI	MSI	inno3D	Asus
Típus	ATI Radeon 9600 Pro 128 MB	Radeon 9600XT 128 MB	Radeon 9800SE 128 MB	V9560 Ultra	FX5700-TD128	FX5700 Ultra-TD128	GeForce FX 5900 XT	V9950 128 MB
Beküldő	Ati	Ramiris Rubin Rt.	Ramiris Rubin Rt.	Ramiris Rubin Rt.	Ramiris Rubin Rt.	Ramiris Rubin Rt.	AQUA Computer	Bluefish Com.
Információ	www.ati.com	www.sapphiretech.com	www.sapphiretech.com	www.asus.com	www.msi.com.tw	www.msi.com.tw	www.ivmm.com	www.asus.com
Bruttó végfelhasználói ár [Ft]	48 400	51 365	62 375	56 125	49 875	57 375	57 500	98 115
Értékelés								
Teljesítmény	63 ■■■□□	76 ■■■■□	47 ■■□□□	64 ■■■□□	62 ■■■□□	75 ■■■■□	97 ■■■■■	100 ■■■■■
Ár/teljesítmény	közepes	közepes	gyenge	közepes	közepes	közepes	jó	közepes
Műszaki adatok								
Grafikus chipkészlet kódja	ATI RV350	ATI RV360	ATI R350	nVidia NV31	nVidia NV36	nVidia NV36	nVidia NV35	nVidia NV35
Grafikus chipkészlet köznapi elnevezése	ATI Radeon 9600 Pro	ATI Radeon 9600XT	ATI Radeon 9800SE	nVidia GeForce FX 5600 Ultra	nVidia GeForce FX 5700	nVidia GeForce FX 5700 Ultra	nVidia GeForce FX 5900	nVidia GeForce FX 5900
Grafikus mag (GPU/VPU) sebessége (3D módban) [MHz]	398	500 (OverDrive-val 527 MHz)	277	399	425	475	400	400
Fedélzeti memória mennyisége [MB]	128	128	128	128	128	128	128	128
Memóriabusz szélessége [bit]	128	128	128	128	128	128	256	256
Fedélzeti memória effektív seb. [MHz]	594	648	540	798	552	906	700	851
Értékelt adatok								
3DMark2001SE build 330 [14%]								
alapbeállított futás	11 381 3D mark	12 775 3D mark	10 543 3D mark	11 291 3D mark	11 659 3D mark	12 978 3D mark	14 059 3D mark	14 328 3D mark
1024x768x32, 4X AA	7 871 3D mark	9 050 3D mark	6 419 3D mark	8 146 3D mark	7 751 3D mark	8 767 3D mark	11 424 3D mark	11 823 3D mark
1600x1200x32	6 611 3D mark	7 642 3D mark	5 323 3D mark	7 573 3D mark	7 038 3D mark	8 600 3D mark	10 333 3D mark	10 599 3D mark
1600x1200x32, 4X AA	2 583 3D mark	2 980 3D mark	1 609 3D mark	3 957 3D mark	3 584 3D mark	4 869 3D mark	6 645 3D mark	7 053 3D mark
3DMark03 build 340 [14%]								
alapbeállított futás	3 318 3D mark	3 951 3D mark	2 557 3D mark	2 785 3D mark	2 703 3D mark	3 277 3D mark	4 409 3D mark	4 524 3D mark
1024x768x32, 4X AA, 8X AF	1 522 3D mark	1 816 3D mark	1 048 3D mark	1 385 3D mark	1 273 3D mark	1 583 3D mark	2 096 3D mark	2 182 3D mark
Aquamark 3 [14%]								
alapbeállított futás	25,9 képkocka/sec	31,3 képkocka/sec	20,6 képkocka/sec	22,2 képkocka/sec	24,4 képkocka/sec	29,0 képkocka/sec	36,4 képkocka/sec	37,0 képkocka/sec
1024x768x32, 4X AA, 8X AF, Very High detail	19,6 képkocka/sec	24,0 képkocka/sec	14,9 képkocka/sec	15,6 képkocka/sec	15,0 képkocka/sec	18,4 képkocka/sec	24,3 képkocka/sec	25,1 képkocka/sec
Codecreatures Benchmark Pro v1.0 [14%]								
official run	1867 pont	2323 pont	1540 pont	2229 pont	2129 pont	2597 pont	3532 pont	3628 pont
Halo v1.02 timedemo [15%]								
1024x768x32, full quality	28,5 képkocka/sec	33,4 képkocka/sec	19,5 képkocka/sec	24,0 képkocka/sec	27,5 képkocka/sec	31,8 képkocka/sec	44,1 képkocka/sec	44,4 képkocka/sec
1600x1200x32, full quality	12,5 képkocka/sec	15,8 képkocka/sec	8,8 képkocka/sec	11,1 képkocka/sec	13,3 képkocka/sec	15,3 képkocka/sec	22,8 képkocka/sec	23,0 képkocka/sec
Unreal Tournament 2003 demo build 2206 HardOCP v2.1 timedemo, dm-antalus [15%]								
1024x768x32, 4X AA, 8AF	55,6 képkocka/sec	66,6 képkocka/sec	33,8 képkocka/sec	64,8 képkocka/sec	55,2 képkocka/sec	69,5 képkocka/sec	97,2 képkocka/sec	102,0 képkocka/sec
1600x1200x32	47,8 képkocka/sec	55,3 képkocka/sec	28,9 képkocka/sec	59,3 képkocka/sec	50,6 képkocka/sec	65,0 képkocka/sec	95,8 képkocka/sec	99,6 képkocka/sec
Elite Force 2 pcgh timedemo [14%]								
1024x768x32, High Quality	50,6 képkocka/sec	62,6 képkocka/sec	34,8 képkocka/sec	56,5 képkocka/sec	51,9 képkocka/sec	60,7 képkocka/sec	66,7 képkocka/sec	68,0 képkocka/sec
1600x1200x32, High Quality	24,6 képkocka/sec	31,7 képkocka/sec	15,6 képkocka/sec	28,9 képkocka/sec	25,9 képkocka/sec	32,0 képkocka/sec	37,4 képkocka/sec	38,2 képkocka/sec

ÁR/TELJESÍTMÉNY ARÁNY

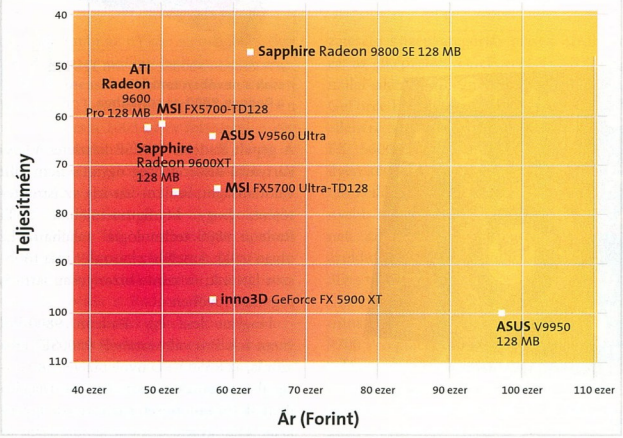

jó eséllyel még életképes). Ezután a mag órajelét – legalábbis a mi Sapphire kártyánkon – visszaveszik 325-ről 275 MHz-re, a memóriáét pedig 580-ról 540 MHz-re. A szakirodalom alapján kétféle nyomtatott áramkörrel (NYÁK) gyártják a 9800SE-s kártyákat, az egyik esetében 256, míg a másiknál 128 bites a memóriasín. Az általunk tesztelt kártya a RivaTuner tanúsága szerint 128 bites memóriasínt használ. Nyilvánvaló, hogy a 256 bites sínnel szerelt 9800SE készlet az általunk mért eredményeknél többre is képes, ám véleményünk szerint – néhány extrém eset kivételével – a teljesítményben nem következik be lényeges ugrás, ugyanis a fő behatároló tényező a 9800SE esetében a négypixeles csővezeték.

Mivel árban a 128 bites memóriasínű, Sapphire gyártmányú Radeon 9800SE kártya nagyon közel jár a Radeon 9600 Pro (szintén 128 MB-os kiszerelésű) modellhez, az összehasonlítás adja magát.

Nos, a 9600 Pro minden mérésünkben – olykor számottevő különbséggel – megelőzi a 9800SE-t. Ezen felül a 9600 Pro aktív hűtése kevésbé zajos (persze a 9800SE sem mondható zajosnak), és nem igényel kiegészítő tápcsatlakozást. Aki tehát eddig Radeon 9800SE készletes videokártya megvásárlásán gondolkodott, annak a figyelmét át kívánjuk irányítani a 9600 Pro és a 9600XT lapkákra, legalábbis ami az aréna ATI-s kártyáit illeti.

Asus V9560 Ultra 128 MB

Ez az nVidia GeForce FX 5600 Ultra készlet köré épülő videokártya szintén csak az összehasonlító mérések kedvéért került tesztünkbe. Mint azt fentebb már kifejtettük, a GeForce FX 5600 család gyakorlatilag csak mérsékelt sikereket ért el a piacon, és ez alól nem volt kivétel az Ultra változata sem.

A vizsgált Asus kártyán második generációs, emelt órajelű (400/800 MHz-es) 5600 Ultra szett működött, ám a magasabb órajelek sem tudták palástolni az NV31 architektúra pixel és vertex shaderek terén jelentkező gyengeségeit.

Önmagában véve a GeForce FX 5600 Ultra második kiadása nem eredményezett gyenge teljesítményű grafikus chipkészletet, a relatíve magas memória-sávszélesség révén túlszárnyalta a Radeon 9600 Prót és az XT-t, ám az is kiviláglik méréseinkből, hogy ahol sok számolás adódik (főleg a DirectX 9-et használó alkalmazásoknál), ott bajba kerül ezen vetélytársakkal szemben az nVidia chipkészlete. A GeForce FX 5600 Ultra tehát nem rossz, ám mostanra már idejét múlt megoldássá vált, és mind az nVidia, mind a vásárlók fellélegezhetnek, hogy leváltja őt az erőteljesebb FX 5700-as vonal.

TESZTKONFIGURÁCIÓ

Hardver
Abit NF7-S v1.2 alaplap, AMD Athlon XP 3000+ CPU, 512 MB RAM, Seagate 7200.7 80 GB HDD, Toshiba 16x DVD-ROM, Sound Blaster Live! 5.1 Digital, Samsung SyncMaster 765MB

Szoftver
Windows XP Professional SP1 angol
DirectX 9.0b
nForce ForceWare driver 3.13
ATI Catalyst 3.9
nVidia ForceWare driver 52.16
RivaTuner v2.0 RC14.1
Powerstrip 3.47 build 425

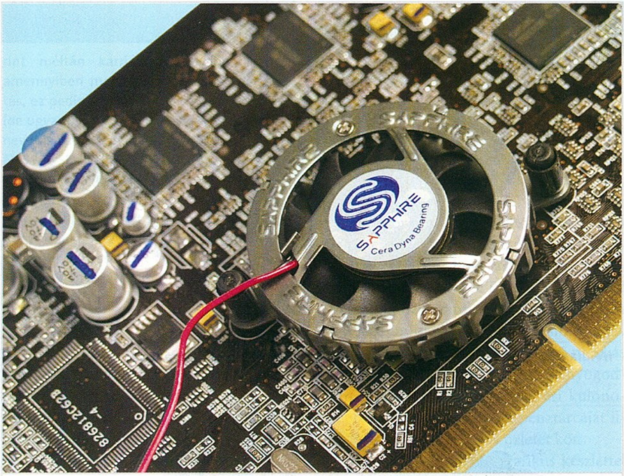

Sapphire Radeon 9600 XT 128 MB: takarékos hűtéssel is bírja

MSI FX5700–TD128

Az nVidia GeForce FX 5700, kódnevén NV36 jelentős architekturális átalakításon ment keresztül az NV31-hez (FX 5600) képest. Míg az NV36-ban az NV31 pixel csővezeték konfigurációja kisebb változtatásoktól eltekintve érintetlen maradt, a vertex feldolgozóegységet már az NV35-től kapta. Ezért a GeForce FX 5700 család tagjai nem az 5600-asok emelt órajelű változatai, hanem egy technológiailag jóval fejlettebb szintet képviselnek – bár az órajelek az egyre fejlődő gyártástechnológiai eljárásoknak köszönhetően szintén növekedtek.

Ennek megfelelően a GeForce FX 5600-as kártyák 300–325 MHz körüli magsebessége az FX 5700 esetében 425 MHz-re nőtt 3D módban, míg a memória sebessége viszonylag konzervatív (550 MHz) maradt, így az erre a készletre épülő kártyák sok esetben ütköznek falba a nagyobb felbontások és az élsimítás használatakor.

nVidia GeForce FX 5700 128 MB: egy erős versenyző a középkategória belépő szintjére

Ettől függetlenül – és a kissé szkeptikus várakozásainkat megcáfolva – az általunk tesztelt 5700-as kártya meglepően jól szerepelt. A mérések összességét tekintve elmondható, hogy az MSI GeForce FX 5700-as teljesítmény tekintetében egy szintre helyezhető az ATI Radeon 9600 Prójával. Ez dicséretes, hiszen amíg az FX 5700 a középkategória belépő szintjét képviseli, addig a Radeon 9600 Pro a középsőt. Igaz, az utóbbi modell már kifutó szériának számít, míg az 5700-as család új jövevény.

A GeForce FX 5700 tehát semmiképpen sem hagyja cserben a vásárlóit, ám a harc az ATI (és az XGI) lapkáival az árcédulák terén fog eldőlni.

MSI FX5700 Ultra-TD128

Szintén MSI gyártmányú a GeForce FX 5700 Ultra chipkészletes kártya. Az NV36 architektúrát röviden már felvázoltuk az előző 5700-as kártyánál, ehhez képest lényegében csak az órajelekben történt változás – az Ultra névhez méltóan.

A grafikus mag itt 50 MHz-cel veri gyorsabban a taktust, míg a memória 3D módban plusz 450 MHz-et teljesít a sima FX 5700-ashoz képest. Ennek megfelelően az 5700 Ultra NYÁK-jának kialakítása bonyolultabb, így az MSI ezen terméke teljes hosszúságú VGA megoldás, amelyet ki-

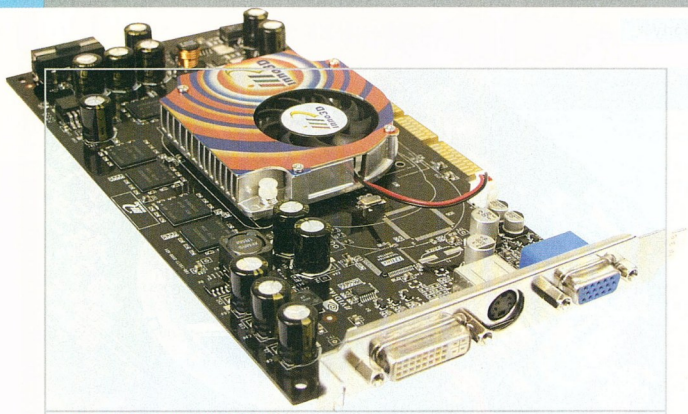

nVidia GeForce FX 5900XT 128 MB: halálos iramban egy olcsó járgánnyal

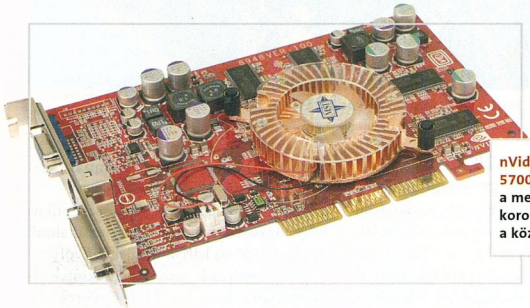

nVidia GeForce FX 5700 Ultra 128 MB: a memória-órajel koronázatlan királya a középkategóriában

egészítő tápcsatlakozással is elláttak. A magas órajelek ellenére a kártya GPU-jának és memóriachipjeinek a hűtése kifejezetten visszafogottnak mondható, ha azt összehasonlítjuk a normál GeForce FX 5900-asoknál tapasztaltakkal.

A kártya méréseink során jó, illetve kifejezetten jó eredményeket ért el. A 128 bites sínnel visszafogott, ám a magas órajel által meglódított memória-sávszélességnek köszönhetően az FX 5700 Ultra nagyon jól elboldogult az élsimításos szituációkkal. A GeForce 5700 Ultra tehát kielégítő teljesítményű és életképes termék, ha önmagában nézzük, ám félő, hogy eladásait pont a „szülőjének" számító nVidia egy másik újdonsága, a GeForce FX 5900 XT fogja nagymértékben csökkenteni. Hogy miért? A válasz a következő bekezdésben olvasható.

inno3D GeForce FX 5900 XT 128 MB

Számunkra ez a termék volt a teszt igazi és kellemes meglepetése. A GeForce FX 5900 XT csak annyiban különbözik a szintén NV35 architektúrát használó FX 5900-tól, hogy az effektív memóriasebessége 150 MHz-cel alacsonyabb. Ez azonban nem jelent túl nagy érvágást az XT számára, hisz ő is 256 bites memóriasínt használ, ezáltal a memória-sávszélesség csökkenése az extrém eseteket (például 1600x1200 képpontos felbontás mellett négymintásnál jobb élsimítás használatát) leszámítva a gyakorlatban nem érzékelhető.

Amint az méréseinkből kiviláglik, az XT hátránya a normál FX 5900-zal szemben nem igazán haladja meg az öt százalékot. A fentebb említett extrém szituációk mérésének pedig nem látjuk értelmét egy középkategóriás kártyákra fókuszáló teszt során, még akkor sem, ha abban nagyobb teljesítményű kártyák is előfordulnak, mivel az ilyen irányú mérések a „valódi középkategóriás" termékeket megoldhatatlan feladat elé állítanák (azaz olykor jó fél óráig futna egy egyszerű timedemo). A gyakorlat is azt mutatja, hogy az erősebb konfigurációk tulajdonosai sem futtatják a játékokat 1280x1024 képpontos, négyszeres AA beállítása felett. A minőségi javulás ugyanis puszta szemmel már nem igazán látható (legfeljebb nagyítóval, képernyőmentést vizsgálgatva), a teljesítmény viszont drasztikusan esik.

A nem túl jelentős teljesítménycsökkenéssel szemben azonban figyelemre méltó a megtakarítás: a cikk írásának időpontjában az általunk tesztelt inno3D GeForce FX 5900 XT 128 MB-hoz már 58 ezer forintért hozzá lehetett jutni a kiskereskedelemben, míg a legolcsóbb (ugyanezen gyártótól származó) normál, 128 MB-os FX 5900-ért kerek 70 ezret kellett fizetni, nem beszélve márkásabb társainak áráról.

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Tesztünkben nyolc videokártyát vizsgáltunk. Közülük öt használt új grafikus chipkészletet, míg három az összehasonlítás céljait szolgálta. A nyolc versenyző közül az ár tekintetében hét esett a középkategória különböző bugyraiba, egy pedig – az egyik „összehasonlító" darab – a felső kategóriába. Ami a teljesítményt illeti, ott már két kártyának sikerült felkúsznia a legmagasabb szegmensbe.

Tesztprogramjaink körét úgy állítottuk össze, hogy erős legyen a DirectX 8.1/Open GL 1.3 (3DMark2001SE, Codecreatures, Elite Force 2) és a DirectX 9.0 (3DMark03, Aquamark 3, Halo) irányultság. Míg az előbbi korunk játékaiban prominens szabvány, addig az utóbbi reprezentálja a közeli jövőt, de már most találkozhatunk olyan játékprogramokkal, amelyek erőteljesen kihasználják a DX9 nyújtotta lehetőségeket (például a Halo vagy a Tomb Raider: Angel of Darkness). Felvettük a tesztpalettánkra a DirectX 7 fókuszú Unreal Tournament 2003-at is, hiszen a piacon levő játékok szignifikáns része ezt – vagy még ennél is korábbi – grafikus technológiát használ.

A teszteken belül külön figyelmet szenteltünk a vizuális minőséget javító eljárások (élsimítás, anizotropikus szűrés) teljesítményre gyakorolt hatásának mérésére.

A mérésekhez egy, a középkategóriás videokártyákhoz teljesítményben jól passzoló, az átlagosnál kicsit erősebb, ám megfizethető alkatrészekből felépülő tesztgépet használtunk.

A tesztünkben szereplő egyes VGA-kártyákat a mellékelt táblázatban való megjelenésük sorrendjében taglaljuk, az újdonságnak számító darabokat bővebben, míg az összehasonlítás kedvéért bekerülteket csak röviden, hisz azok korábban már megkapták a nekik kijáró rivaldafényt.

ZÁRSZÓ

A cikkünkben ismertetett öt, újdonsült grafikus chipkészlet közül háromról – ATI Radeon 9600XT, nVidia GeForce FX 5700 és 5700 Ultra – az a véleményünk, hogy jó termékek, érdemes őket megvásárolni, ám alapvető tulajdonságaikban (felépítés, teljesítmény, ár/teljesítmény arány) nem haladják meg az iparág által megkövetelt organikus, egyben szükségszerű fejlődést.

Sajnálatos módon van egy olyan készlet, amelyet gyakorlatilag senkinek, semmilyen körülmények között nem tudunk ajánlani, ez pedig az ATI Radeon 9800SE. Van viszont egy olyan készlet, amely véleményünk szerint méltán karriert futhat be itthon, amennyiben megfelelő lesz belőle az ellátás, ez pedig az nVidia GeForce FX 5900 XT (de ugyanez a termék egyes gyártóknál más nevet is kaphat, például az Asusnál GeForce FX 5900 SE az elnevezése).

E grafikus chipkészletnek a nagy teljesítménye nem tükröződik az árban, ezért sok magyar játékrajongót segíthet hozzá ahhoz, hogy kisebb-nagyobb vagyonok elköltése nélkül élvezhesse teljes pompájában a közeljövő „nagy" játékait, a Deus Ex: Invisible Wart, a Half-Life 2-t, a Doom 3-at vagy a S.T.A.L.K.E.R.-t.

A különbség itt a kifizetendő plusz pénzen felül azt is jelenti, hogy míg a normál FX 5900-as kívül kerül a közép árkategórián, addig az XT bent tud maradni (nálunk e tekintetben bruttó 60 ezer forint a határ).

Hogyan tudja a gyártó ezt a költségcsökkentést elérni? Először is, a lassabb memóriasebesség miatt megteszi egy kevésbé komplex, fizikai befoglaló méreteiben is kisebb NYÁK, és a memóriachipek sem igényelnek külön hűtést. Másrészt a lassabb időzítésű memóriachipek használatával rengeteget spórol a cég, hisz bizonyos sebességtartomány felett már többe kerülnek a memórialapkák, az árbeli különbség pedig a sebesség lineáris növekedésénél jóval meredekebb görbét képez.

Nem véletlen, hogy a 700 MHz-es memóriához az innoVision a kifejezetten régi motorosnak számító, 2,8 ns-os, BGA-tokozású chipeket használ. Ugyanilyen memórialapkákkal működnek a piacról lényegében már kikopott GeForce4 Ti4600-asok is – igaz, az ő memóriasínük csak 128 bites.

Asus V9950 128 MB

A referencia órajeleken dolgozó GeForce FX 5900 (nem Ultra!) az 5900 XT kivételével természetesen a mezőny fölé magasodik 3D teljesítményének tekintetében, de hát ez el is várható tőle, mint nem középkategóriás árú modelltől. Nyugodtan ki lehet jelenteni a mérések eredményeinek a tükrében, hogy ár/teljesítmény tekintetében a GeForce FX 5900 XT sokkal jobb vételnek számít, mint a tesztünkben összehasonlítás végett szereplő normál FX 5900, tehát aki nagy teljesítményű nVidiás grafikus kártya felé kacsintgat, az nyugodtan megveheti az XT-t, nem éri különösebb hátrány, ami pedig a pénztárcáját illeti, kifejezetten előnyös üzletet köt.

A GeForce FX 5900 grafikus készlettel szerelt kártyák 3D-s teljesítménye nagyon meggyőző, és a belátható időn belül (ezt tegyük önkényesen 2005 végére) megjelenő, grafikailag intenzív játékokat is képesek lesznek futtatni.

Rixer György ■

OKI C9000-ES NYOMTATÓCSALÁD

OKI

OKI Systems (Magyarország) Kft.
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.
Telefon 327 4070 Fax 327 4076
e-mail: oki@nyomtato.com www.okihu.hu

KIEMELT VISZONTELADÓK • BUDAPEST
Daten Kontor Trade Kft. 371-1635
Gránátalma Apple Center Kft. 315-1797
Humansoft Kft. 270-7692
Kventa Kft. 269-5262/190
Négypólus Kft. 350-6157
Poli Computer PC Kft.269-3587
PrintRex Bt. 222-2919
Processorg Software 82 Kft. 267-6768
PUB Kft. 351-8409
R+R periféria 322-3034
Sprint Computer Kft. 237-5020
Var Kft. 222-2827
EGER Ansys Kft. 36/537-204
GYŐR Consultorg Bt. 96/413-818 • Másológépcentrum Kft. 96/313-008
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY Delfin Computer Informatikai Rt. 62/246-810
KECSKEMÉT Bestcom Kft. 76/485-119 • Genius Group Rendszerház Kft. 76/505-950
MISKOLC Bx-Next Kft. Számítógép Szalon 46/504-158
PÉCS Lettcomp Informatikai Kft. 72/511-183
SALGÓTARJÁN Coral Plusz Kft. 32/317-322
SOPRON Telecomp Kft. 99/338-555
SZEGED Sprint Computer Kft. 62/552-233
SZÉKESFEHÉRVÁR ITV Albatech Kft. 22/500-331
SZOLNOK Win Investor Rt. 56/413-086
SZOMBATHELY Flag Számítástechnikai Kft. 94/501-890
OKI BEMUTATÓTEREM • BUDAPEST Printer Hotline Kft. 223-0229

AZ OKI SYSTEMS MAGYARORSZÁG KFT. MINDEN 1999. JANUÁR 1-TŐL ÁLTALA FORGALOMBA HOZOTT LAPNYOMTATÓJÁNAK LEVILÁGÍTÓEGYSÉGÉRE (LED FEJ) ÉLETTARTAM GARANCIÁT VÁLLAL.

11 tunerkártya tesztje

Tévé a PC-ben

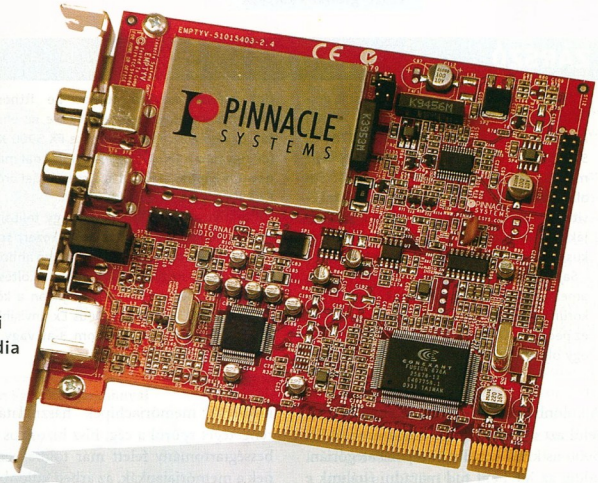

Múlt számunkban lezárult PC-s házimozi sorozatunkból kiderült, hogy a multimédia munkaállomás lényeges alkatrésze a tévétuner. A vevőegység lehet önálló doboz, lehet PC-be építhető PCI-kártya, de a videovezérlő kártyára is ráköltözhet. Most a két utóbbi kategóriát vizsgáljuk meg közelebbről.

A házimozi nyersanyaga sok esetben DVD, de az élő tévéműsorok megjelenítése is alapvető szempont lehet. Ha pedig a tévéjel már bekerült a PC dobozába, akkor rögtön felmerül a videofolyam rögzítésének kérdése. A videojel a megfelelő kábelek segítségével más forrásból is származhat, így teremtve remek lehetőséget arra, hogy öregedő, de szívünknek kedves VHS-szalagjainkat merevlemezre, avagy DVD-re másoljuk.

Tuner

A tunerkártyák és a tunerrel felszerelt kártyák legfontosabb alkatrésze mi is lehetne más, mint maga a vevő. Korábban ez nagyon feltűnő alkatrész volt: egy fényes lemezből készült kis fémdoboz, melynek fedele „tíz körömmel" kapaszkodik a dobozka oldalához. Ebben az elektromágneses árnyékolást nyújtó dobozban lakik a tévévevő egység. A dobozkában magas frekvenciák dolgoznak, amelyek a PC áramköreit zavarhatják, ezért a benne elhelyezett vevőáramköröket, sőt, a környezetüket is, árnyékolni kell.

A LifeView kártya megtöri a sort: a dobozka helyén mindössze két IC látható, amelyek mellett egy-két kis alkatrész árválkodik. Ez az új Philips szilíciumtuner. A méretek ilyetén csökkentése és a technológia megváltozása miatt a kisugárzás és a környezetre való érzékenység is csökkent, és míg a fémdobozok jellemzően felhevülnek munka közben, e két kis áramkör sokkal kevesebb hőt termel.

Csatlakozások

A tunert tartalmazó kártyák elmaradhatatlan csatlakozópontja az antennabemenet (a rádióvevőt is tartalmazó kártyákon kettő is található). Ezek mérete igazodik a tévéknél használatos csatlakozókhoz, így nagy helyet foglalnak el, a további video- és audiocsatlakozásoknak már nem sok hely marad. Több gyártó ezt úgy oldja meg, hogy egy-két mini DIN-csatlakozót szerel a kártyára, melyhez elosztódobozt vagy – kábelt mellékel. Az elosztókábel általában egy DIN-dugó, amelyből három-négy rövid kábel indul el, végeiken az RCA (harang) csatlakozóval (kompozitvideo, hang), vagy egy másik DIN-nel az S-Video számára.

Sapphire: teletext a monitoron

A dobozos változat sokkal kulturáltabban fest, mivel – általában formatervezett – műanyagdobozka ad otthont a ki- és bemeneteknek, viszont a doboz és a kártya közötti kábel vastag és kevésbé hajlékony. Az Y-kábeles megoldás mindenesetre esztétikusabb volt. Az *Aopen* kártyán egy eddig ismeretlen csatlakozóval találtuk szembe magunkat, amelynél négy sorban helyezkedtek el a tűk – összesen 41 –, mintha egy felhizlalt VGA-csatlakozó lenne.

A képernyőre kerülő videotartalom a PCI-sínen utazik, így nincs szükség a grafikus kártya és a tunerkártya közötti kábelre.

A vevőegységekhez távszabályzót is adnak, amely általában infrás átvitelt használ. Mivel a gép hátoldalán levő kártyára így nem lát rá a távszabályzó, egy infravevő is jár a csomaghoz, ami vagy a kártyára, vagy a PC soros portjára csatlakozik.

Az Aopen kártyához rádiós távszabályzót mellékelnek, amelyhez egy USB-re illesztett külső egység tartozik vevőként – a konstruktőrök nem elégedtek meg az antenna kivezetésével.

A hangjel mindkét irányban sztereó valamennyi kártya esetében. A jackdugó aljzatait általában rávarázsolják a kártyák hátlapjaira, és több kártyához egy rövidke jack–jack kábelt is adnak, amivel a tunerkártyáról jövő hangjelet el tudjuk juttatni a hangkártyáig.

Mire használható?

Miután csatlakoztattuk a kártyánkhoz a tévéantennát vagy a kábeltévé vezetékét, majd a kamkorderünket vagy a videomagnónkat, nézzük meg, mit tudunk kihozni ebből a kábelrengetegből. A kártyához tartozó kezelőprogram segítségével kiválaszthatjuk a bemenetek közül a tévéjelet, illetve a kompozit vagy S-Video jelforrást. Keverni nem lehet ezekkel a kártyákkal és programokkal. A jelforrás által szolgáltatott műsort megnézhetjük a képernyőn, s MPEG tömörítéssel merevlemezre vagy DVD-re menthetjük. A videojelet azonban nem csak beolvasni és digitalizálni lehet, a kártyák java részén van video- (kompozit és S-Video) kimenet is, melyhez videorögzítőt illesztve akár szalagra is felvehetjük a lejátszott műsort.

Néhány kártyához mellékelnek olyan programot, amellyel a bejövő és a rögzített jelfolyamot szerkeszteni is lehet, de ezek használata már egy másik teszt témája.

Szolgáltatások

A tunerkártyák alapvető funkciója a tévéműsor megjelenítése számítógépünk képernyőjén. A *kép méretét* tetszőlegesen állíthatjuk be. Kérhetünk teljes képernyős megjelenítést, ekkor eltűnik a tálca és az egérmutató, így „faltól falig" a tévékép uralja a monitorunkat.

A megfelelő *állomás kiválasztását* az első üzembe helyezéskor felajánlott, de később is előhívható csatornaszkennelő segíti. Ez végiglépked az adott országban szokásos tévécsatornákon, vagy a belső hangolóegység teljes tartományán. A megtalált adókhoz vagy automatikusan hozzárendeli a nevet, vagy azt később kézzel kell megadni.

A *képmátrix kijelzés* üzemmódban az egyes tévécsatornák jelei a tévékép felületén kis képekben láthatók, ezt a programok általában ciklikusan frissítik. Ekkor nem kell a csatornaváltóval keresgélni, hogy melyik adón nincs épp reklám, elegendő a kis négyzetbe kattintani, és máris a kiválasztott műsor kerül a virtuális tévénkre.

Ha *kisméretű képet* állítunk elő, azt akár a *futó programok fölé is szerkeszthetjük:* miközben levelezünk vagy naplót írunk, az épp nem használt sarokban ott futhat a tévéműsor. Így munka közben fél szemmel a műsorra figyelhetünk, és ha érdekessé válik, egy-két kattintással teljes képernyőre válthatunk. Egy újabb kattintás, és máris indul a *felvétel:* a rendszer a merevlemezünkre rögzíti a műsort.

MŰSORFÜZET

Tesztelés során rég futottunk bele ennyi akadályba, sorra hullottak el versenyzőink. A kártyák nagy része a kísérő szoftver hibájából esett ki: vagy nem volt meghajtó, vagy ütközött valamivel. A fennmaradó büszke kevesek közül a *WinTV-FM-PCI-t* sem tudjuk ajánlani, mert az felvételkor kikapcsolja a tévéműsort (viszont, ha valaki nem akar felvenni, szép képet kap a monitorán).

A legkevésbé az *AverMedia 303* terheli a gépünket, képminősége viszont nem tökéletes, míg az *AverMedia GO 007* jó képet közvetít, ám nagyobb CPU-terhelés mellett. A *PCTV* szimpatikus kártya, alacsony CPU-terheléssel és kedvező képpel, ezért neki adományoztuk a *Legjobb vétel* címet. A *PCTV Pro* szintén szép képet produkál, viszont jobban meg is dolgoztatja a gazdagép processzorát.

A *WinTV PVR–350* kiváló képet nyújt, elfogadható CPU igénybevétele mellett, így ez a kártya érdemli ki a *CHIP Tippet.*

A felvett műsort tetszőleges lejátszóval *visszanézhetjük,* de a kártyák tévénézegető programja is alkalmas a felvett anyagok lejátszására. A *bemenetet* a kezelőprogrammal *válthatjuk át egyéb jelforrásra* (S-Videóra vagy kompozitra), ekkor a kiválasztott bemeneten az érkező jelből előállított képsorokban gyönyörködhetünk.

A *teletext* szövegeit a programok gondosan beolvassák és tárolják, így az új lapszám beírásakor azonnal előtűnik a kért lap – a memóriából. Találkoztunk azonban olyan programmal *(AVerMedia GO 007),* amely a magyar karakterkészletet nem ismerte, így a mi ékezetes betűink helyén a kiválasztott nyelv sajátos karakterei jelentek meg. Létezik olyan kártya *(Hauppauge WinTV, Leadtek),* amellyel *videokonferencián* is részt vehetünk, természetesen ehhez egy kamerát is csatlakoztatnunk kell hozzá. A *Hauppauge WinTV* kártya pedig – az ismertetője szerint – a hozzá nem csomagolt, de árusított *WinTv-Zone* programmal képes a kamera jelét figyelni, és a kép kijelölt területein észlelt *mozgás alapján riasztani* bennünket. Elvben bármelyik másik kártyához is illeszthető mozgásdetektáló program, de egyikhez sem kaptunk ilyet.

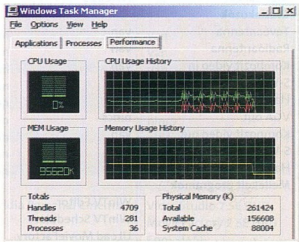

CPU: foglaltság felvételkor

Hauppage: WinTv-család a távirányítóval

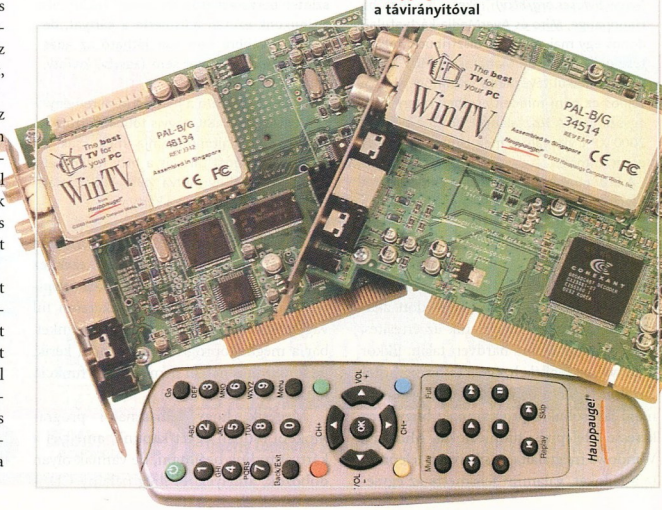

	Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP Hardverszerzés		Legjobb vétel 2004 CHIP TIPP Hardverszerzés		
Gyártó	**Hauppauge!**	**Pinnacle**	**Pinnacle**	**Hauppauge!**	**Pinnacle**
Típus	WinTV-PVR-350	PCTV pro	PCTV	WinTV-PCI-FM	PCTV Sat
Info	hauppauge.com	pinnaclesys.com	pinnaclesys.com	hauppauge.com	pinnaclesys.com
Beküldő	Ramiris	Axico	Axico	Ramiris	Axico
Ár [Ft]	49 375	25 500	14 963	20 000	42 188
Értékelés					
Végeredmény	87	83	83	83	77
Ár/teljesítmény	gyenge	jó	kiváló	kiváló	gyenge
Képminőség (30%)	100	90	90	100	90
Terhelés (30%)	62	71	82	89	73
Szolgáltatások (20%)	100	83	67	83	50
Kezelhetőség (20%)	90	92	90	50	92
Műszaki adatok					
Tuner típusa	n. a.	Pinnacle	Pinnacle	n. a.	Conexant HM1811
Digitalizáló	IVAC015	Conexant CN878	Conexant CN878	Conexant CX23881	Conexant CN878
Csatlakozók					
Tévéantenna	van	van	van	van	sat
Rádióantenna	van	van	–	van	-
Kompozit video in	van	van	van	van	van
S-Video in	van	van	van	van	van
Hang in	van	nincs	nincs	van	nincs
VGA out	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Kompozit video out	van	nincs	nincs	nincs	nincs
S-Video out	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Hang line out	van	van	van	van	nincs
Mellékelt programok					
	WinTV Editor WinTV Scheduler ULead MovieFactory	Pinnacle Studio 7 TRIAL Pinnacle T-Rex mm. file konv	Pinnacle Studio 7 TRIAL Pinnacle T-Rex mm. file konv	Soft PVR WinTV Scheduler VT Plus Teletext	Pinnacle Studio 7 TRIAL WinDVD
Tartozékok					
Antennakábel	van	nincs	–	van	–
Antennaátalakító	nincs	nincs	–	nincs	–
Video in fogadó	átalakító	nincs	nincs	átalakító	nincs
Hangkábel	van	van	van	nincs	nincs

LinuxTV

Linux alatt sok régi kártyát életre lehet kelteni a *bttv* modullal, sőt, egyre több tunerkártya használható, ami része az új kernelnek, de külön projektként is megtalálhatjuk *(www.byteses.org/bttv)* őket. A legtöbb Hauppauge, Miro és AverMedia kártyatulajdonos egy mai, elterjedt disztribúció telepítése után (Red Hat, Mandrake, UHU), konfigurálás nélkül tévézhet a számítógépén, de sajnos ez nem minden esetben megy ilyen egyszerűen. A tesztalanyok közül a Winfast 2000 XP-t vizsgáltuk meg Linuxon a *xawtv* programmal.

A bttv nem ismerte a kártya chipkészletét (Conexant cx23881), így egy új drivert, a cx88-at kellett telepítenünk (bytesex.org/cx88/). A lehető legújabb (jelenleg 2.4.23) kernelt kellett lefordítanunk a *v4l2* kiegészítéssel együtt, ami a fent említett honlapról szintén beszerezhető.

Linuxunk ezután felismerte a kártyát, de sajnos továbbra sem volt látható az adás egyetlen programmal sem (xawtv, kwintv, zapping).

Mindezek ellenére a helyzet nem reménytelen, hiszen a cx88, vagyis többek között a Winfast meghajtóprogramja még csak a 0.0.1-es verziónál tart, és a bttv fejlődését alapul véve fél év múlva valószínűleg már Linuxon is működni fog a kártya.

Telepítés

A kártyák beépítése és a gép indítása után a Windows szokásos, félig betöltődött állapotában általában megjelenik az értesítés, hogy rendszerünk új hardvert talált. Ekkor a kártyához mellékelt, meghajtóprogramot tartalmazó CD-t helyezzük be az olvasóba, majd javasoljuk a programnak, hogy ezen keresse a telepítési tudnivalókat. Miután a Windows megtalálta és sikeresen telepítette a fájlokat, valamint felismerte az egységet, jöhet a következő kör. Egy tunerkártya kettő-hat részelemből áll, és ezekhez egyenként meghajtóprogramot kell telepíteni. Ha a teljes folyamaton sikeresen túl vagyunk, érdemes újraindítani a gépünket, bár a meghajtóprogramok ezt nem kérik, de újraindítás nélkül nem minden funkció használható tökéletesen.

Megesik, hogy felhasználói programokból csupán egyet kapunk, amellyel a kártyát tudjuk beállítani, de vannak olyan dobozok, amelyekből még néhány CD is kikandikál. Ezeken hasznos, de leginkább light változatú videoszerkesztőt és egyéb nyalánkságokat találunk, s ha belejövünk a virtuális rendezésbe, gyűjthetünk a teljes értékű változatukra.

Vannak természetesen peches helyzetek, amikor egy telepítés sikertelen, vagy az automatikus megoldás helyett csak a kézi módszer vezet eredményre, esetleg a program nem veszi észre, hogy magyar nyelvű Windows alatt fut, és mindenáron Andorrait akar beállítani (és ez még a jobbik eset). Be kell látni, hogy ezek a kártyák némi lélekkel is bírnak már, nem ritkán sok türelem kell a rendszerbe állításukhoz. Most pedig szemléljük meg egyenként a kínálatot.

Teszt: tunerkártyák

Sapphire	AVerMedia	AVerMedia	LifeView	Aopen	Leadtek
ATI All-in-Wonder 9000 Pro	Studio 303	GO 007	FlyTV-Platinum	Aeolus FX5200P	WinFast TV 2000 XP
sapphiretech.com	avermedia.com	avermedia.com	lifeview.com.tw	aopen.com.tw	leadtek.com.tw
Ramiris	Kelly-Tech	Kelly-Tech	LifeView TW	Aopen NL	Kelly-Tech
45 750	17 500	12 000	n. a.	n. a.	18 100
76	74	71	–	–	–
gyenge	kiváló	kiváló	–	–	–
90	80	90	70	–	–
58	79	55	–	–	–
61	83	89	78	83	94
95	50	50	70	–	–
Philips	Philips	Philips	Philips TDA8275 és TDA8290	n. a.	Philips
Ati Theater200	Conexant CX23881	Philips SAA7130	Philips SAA7135	Philips SAA7174	Conexant CX23881
van	van	van	van	van	van
-	van	van	van	van	van
van	van	van	van	van	van
van	van	van	van	van	van
van	van	van	van	van	van
DVI	nincs	nincs	nincs	van	nincs
van	nincs	nincs	nincs	van	nincs
van	nincs	nincs	nincs	van	nincs
van	van	van	van	van	van
Pinnacle Studio 8 SE Tomb Raider	–	–	Fly TV Platinum	nVidia Personal Cinema	VideoStudio 7 SE DVD MovieFactory 2 SE DVD Cool 3D SE
–	van	van	nincs	nincs	van
–	nincs	nincs	van	nincs	nincs
van	van	van	nincs	van	kábel
van	nincs	van	van	van	van

Aopen

A külföldről érkezett *Aeolus FX5200P* egyben VGA-kártya is. Az nVidia vezérelte VGA-részt sikeresen telepítettük, de a mellékelt CD-ken semmilyen tévés programot nem találtunk. A színes képeket tartalmazó, kétoldalas ismertető meglehetősen szűkszavú: telepítsd mindkét CD-t. Nos, ez ma már kevés!

AVerMedia

A gyártót képviselő két kis kártya, a *Studio 303* és a *GO 007* sokban eltérnek egymástól, abban azonban megegyeznek, hogy telepítésük egyszerű és „barátságos". Ha a kezelőszoftvert még a meghajtóprogramok telepítése előtt elindítjuk, figyelmeztet, hogy várjuk ki türelmesen a folyamat végét. *A Studio 303* a telepítés utáni első szkennelést lefagyással indította, az újabb nekifutásra pedig hasonlóan fagyosan reagált. Azzal sikerült kifogni rajta, hogy le-

SULINET Nebuló II.
akár 180.000,- Ft adójóváírással
Brutto 144.900,- Ft
ATX Midi torony P4, 300W, ABIT BD7II, Celeron 2GHz, 256 Mb DDR RAM, 105 gombos magyar bill., Geforce4 MX 440 VGA, 1,44 MB floppy, WD 80 GB 7200 HDD, LG 52x CD-RW, Alaplapon AC'97, Genius SP-G06S, Hálózati kártya alaplapon, Genius 56K belső modem, Genius Netscroll+, SuSe Linux 8.2 OEM, OEM Panda 6 hónap, USB PEN DRIVE 128 MB
A fenti gép ASUS A7V8X-X alaplappal és AMD Athlon XP 2000+ CPU-val brutto 154.900,- Ft
SAMSUNG SyncMaster 753ST brutto 37.500,- Ft
QWERTY COMPUTER ALAPÍTVA 1984-BEN
www.qwerty.hu
www.sulinet.hu Ne maradj le róla! Sulinet expressz

Qwerty Celeron 2 GHz
ATX midi torony, ASROCK P4I45D NEM INTEGRÁLT alaplap, Celeron 2 GHZ CPU, 256 MB 333 MHz DDR RAM, 105 gombos magyar billentyűzet, egér Geforce4 MX440 64 MB TV-out VGA, Floppy, 60 GB 7200 RPM HDD LG 48x/24x/48x CD-RW + 16x DVD, OEM Panda Antivírus Titánium 6 hónap
A gép ASUS A7V8X-X alaplappal és AMD Athlon XP 2000+ processzorral brutto 109.000,- Ft
Brutto 104.900,- Ft
SAMSUNG SyncMaster 753S brutto 37.250,- Ft
3 év QWERTY COMPUTER garancia
minden, ami számítástechnika
Qwerty Computer Szaküzlet 1111 Budapest, Bartók B. út 14. Tel.: 466-9377
További üzleteink: Mammut Üzletház • Duna Plaza

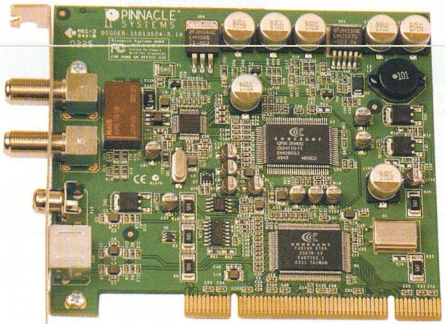

mondtunk eme kiváló szolgáltatásról, és a kezelőprogramot elindítva, üzem közben kértünk egy teljes frissítő scant, mellyel már sikeresen elbánt.

Hauppauge!

Az amerikai gyártó széles választékából két kártya – a *WinTV-PCI-FM* és a *WinTV-PVR–350* – érkezett a tesztre. Szolgáltatásaik elvben megegyeznek, nagy különbség viszont, hogy míg az *FM-PCI* a jelfolyam mentéséhez a gazdagép processzorát veszi igénybe, addig a *PVR–350* saját erőből oldja meg ezt a feladatot – a leírás szerint legalábbis.

Ezzel szemben a próbák során azt tapasztaltuk, hogy az FM-PCI a felvétel indításakor egyszerűen lekapcsolja a képkijelzést, a CPU terhelése pedig a nullára esik le. Ez a megoldás teljesen érthetetlen, hiszen így nem tudjuk, hogy mit veszünk fel – hacsak át nem kukucskálunk a másik szobában levő tévére. A PVR–350 esetében a CPU-terhelés felvételkor – a hardvereszközöknek köszönhetően – csökken.

Leadtek

A kereskedői körökben sokat dicsért *WinFast TV 2000 XP* kártya nem sok örömet hozott. Állítólag Windows 98, ME, 2000 és XP alatt hajlandó dolgozni, de a telepítőprogram nem akart elindulni. Ezt kivédeni csak a meghajtók kézi telepítésével sikerült. Újabb akadályként a program azt üzente, hogy helyezzük be az eredeti CD-t. A gyári CD nem eredeti? Gyanút fogtunk, hogy valami korábbi „maradékkal" ütköztünk össze, így egy vadonatúj Windows-telepítést kapott. Most már gyönyörűen ment minden, majd jött a telepítő. Amikor az azonosítót kérte és elfogadta, azt hittük, sínen vagyunk. Igen ám, de jött is a vonat egy kis üzenet formájában: sajnos NT-alapú operációs rendszer alá nem települök! Ekkor a kártya gyorsvonati sebességgel távozott a tesztgépből.

LifeView

A tajvani kereskedőcégtől kapott *FlyTV-Platinum* kártya különlegessége a Silicon tuner. A telepítés végeztével nem kért újraindítást, a kép megjelent, igaz, először csak fekete-fehérben. Csatornakeresésnél nem ismerte fel, hogy magyar nyelvű Windows alá lett telepítve és Magyarország a beállított terület, de ha ezt külön beállítottuk, akkor már tudott dolgozni ezzel az információval. A tévészabvány PAL-B lett, de amint PAL-G-re állítottuk, és automatikusan lefutott egy újabb scan, kiszínesedtek a képek. Nem éreztük azonban tökéletesnek a működést, ezért újraindítottuk a gépet. És itt véget is ért a barátságunk: újraindítás után a gép hibára futott és megint újraindult. Ismét és ismét, mindaddig, mígnem csökkentett módban ki nem gyomláltuk belőle a kártya legapróbb nyomait is.

Pinnacle

A gyártó közismert név a tunerkártyák és a videofeldolgozó termékek területén. A *PCTV*, a *PCTV Pro* és a *PCTV Sat* egy sorozatba tartozik, a nagyon hasonló kialakítás mellett mégis három teljesen eltérő kártyáról van szó. Az első nem tartalmaz rádióvevőt, a Pro már kapott egy FM-vevőt és egy harminctűs csatlakozót, amiről semmit sem lehetett kideríteni. Tudása mindössze annyival több, hogy a tévéadásokat sztereó hanggal tudja fogni, és sztereó rádiókat is hallgathatunk vele. A Sat a műholdvevő tányér és a beltéri egység közé illesztve az égi jeleket veszi: a műholdas tévéműsorokat és a műholdas digitális rádiókat. A Pinnacle Studio 7 Trial verzióját adják mindhárom kártya mellé, amit idejében ajánlatos upgrade-elni egy teljes változatra, ha használni szeretnénk.

A gyakorlatban az alaptípus egy fokkal szimpatikusabb volt, egyszerűsége révén. Az állomások keresésekor beolvassa az adók azonosítóját, így azok már rögtön a nevükön jelennek meg. Tapasztalataink szerint a Pro jobban igénybe veszi a processzort, ám érdekes módon a felvétel elindítása után a terhelés visszaesik – valószínűleg az ekkor belépő hardver gyorsít valamit a kártyán.

Sapphire

Az *ATI All-in-Wonder 9000 Pro* komplett VGA-vezérlő, amit tuneregységgel egészítettek ki. A tévékép bekapcsolásakor viszonylag alacsony volt a CPU-terhelés, ám a rögzítés elindításával magasra (67-70 százalékosra) szökött. A tuner csatlakozói miatt a hátlapon csak egy DVI monitorcsatlakozónak marad hely, ám arra Y-kábellel egyszerre köthetünk DVI- és analóg monitort. Sajnos, távvezérlőt nem adtak a kártyához, ezt leszámítva kellemes volt a használata.

Krizsán György ■

HOGYAN TESZTELTÜNK?

A kártyák egy 1,6 GHz-es Pentium 4-es processzorral bíró, 256 MB memóriával felszerelt, Windows 2000-t futtató gépbe kerültek. A telepítésük után a tévéantenna bemenetét választva szkenneltük az állomásokat, majd megvizsgáltuk a képminőséget különböző beállításokban. Kipróbáltuk a kártyához adott vezérlőprogram összes ágát és bogát (volt, amibe bele is akadtunk), azaz az alapszolgáltatásokat. A mellékelt videoszerkesztő alkalmazásokat nem próbáltuk ki, de a teletext programokkal mélyebben is megismerkedtünk, hiszen szerintünk ezek ma már a tévézés alapvető kellékei. Ezen kívül vizsgáltuk a tesztgép processzorának terhelését tévéműsor vételekor és rögzítésekor.

Tesztelési szempontok

1. Képminőség 30%
2. Terhelés 30%
3. Kezelhetőség 20%
4. Szolgáltatások 20%

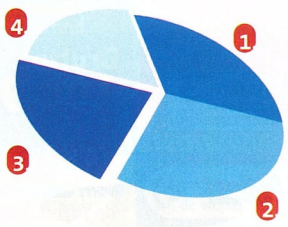

PIAC ÉS PROFIT KIADÓ KFT.

PIACCSALÁD A LAPPIACON!

GAZDASÁGRÓL ÉS ÉLETMÓDRÓL MINŐSÉGBEN!

Piac és Profit
HAVONTA MEGJELENŐ ÜZLETI MAGAZIN,
ára: 560 Ft, éves kiadói előfizetési díj: 6500 Ft.

KONYHA és FÜRDŐ Piac
KÉTHAVONTA MEGJELENŐ ÉLETMÓDMAGAZIN,
ára: 386 Ft, éves kiadói előfizetési díj: 2300 Ft.

NAPPALI, HÁLÓ és DOLGOZÓ Piac
KÉTHAVONTA MEGJELENŐ ÉLETMÓDMAGAZIN,
ára: 386 Ft, éves kiadói előfizetési díj: 2300 Ft.

LAPCSALÁDUNK HÁROM MAGAZINJA EGYÜTT IS MEGRENDELHETŐ.

EGYÜTTES MEGRENDELÉS ESETÉN 11 100 FT HELYETT AZ ÉVES ELŐFIZETÉS MINDÖSSZE 10 000 FT.

Előfizethető: Piac és Profit Kiadó Kft., 1134 Budapest, Dózsa György út 144. **Telefon:** 239-8400. **Fax:** 239-9595. www.piac-profit.hu. Túri Dániel terjesztési vezető: dturi@piac-profit.hu

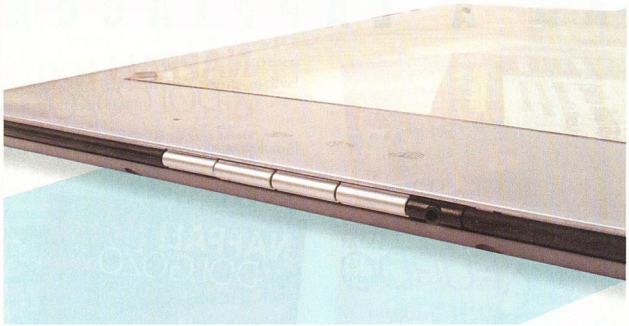

Teszt: lapszkennerek

Olvasópróba

Biztosan sokak fejében megfordult már az a kósza gondolat, hogy régi fényképeikből digitális albumot készítsenek, s így változatlan minőségben maradjanak meg ezek az emlékrögzítők az utókornak. Akik eddig sajnáltak kiadni 30-40 ezer forintot egy lapolvasóra, azoknak jó hírrel szolgálhatunk: már 20 ezer forintért is kaphatók az e célra megfelelő minőségű darabok.

A Sulinet Expressz program keretében alighanem sokan olyanok is számítógéphez juthattak, akik csak most kezdik felfedezni a PC-ben rejlő lehetőségek széles skáláját. Például a képalkotás birodalmát, melynek – a nyomtatót és a digitális fényképezőgépet kiegészítő – fontos eszköze a lapolvasó. Segítségével a papír alapú képeinket alakíthatjuk át digitális formába, de ezen kívül még sok más célra is használhatjuk.

Felhasználási területek

A lapolvasó a legsokoldalúbb perifériák közé tartozik. Használhatjuk digitális fényképalbum készítésére, faxolásra, másolásra, karakterfelismerésre. Hasznos segítőtárs lehet az irodában és otthonunkban egyaránt. A tükröződő felületek – mint például az egyszerű papírlap vagy fénykép – digitalizálásán kívül egyes típusok a negatívok vagy diafilmek szkennelésére is alkalmasak.

Segítségükkel egy fényképet perceken belül a gépbe vihetünk és elküldhetünk e-mailen keresztül, vagy beilleszthetjük egy dokumentumba: önéletrajzunkba, előadásunkba. Csak papíron létező szövegeket is könnyen szerkeszthetővé alakíthatunk néhány percnyi munkával anélkül, hogy a begépelésével kellene fáradoznunk. A tesztünkben szereplő lapolvasók mindegyikéhez mellékeltek OCR-programot, tehát karakterfelismerésre külön beruházás nélkül használható valamennyi.

Képminőség

Egy kép szépségének megítélése meglehetősen szubjektív kérdés. A szkenner esetében – amely csak az eredeti dokumentum minél pontosabb digitális lenyomatát készíti el – nem is „szép", hanem inkább „precíz" munkáról van értelme beszélni. Minél jobban hasonlít a monitoron látott kép az eredetihez, annál jobb minőségű a lapolvasó, amivel azt a gépbe vittük.

A képminőséget alapvetően a színhűség és paletta, illetve a felbontás határozza meg. A színekért az optikai jelátalakító, azaz legtöbb esetben a CCD-lapka és az elektronika a felelős, de sok múlik a megvilágításon is. A legjobb eredményt akkor érhetjük el, ha teljesen fehér fénnyel világítjuk meg a digitalizálandó képet. Azután az elektronikának és a programnak az érzékelt színeket „csupán" jól kell átalakítania a megfelelő digitális színkódokká.

A képminőség másik összetevője a felbontás, ami elsősorban az érzékelő (CCD) felbontásán és a léptetőelektronika finomságán múlik. Minél nagyobb felbontásra képes a fényt csapdába ejtő CCD-lapka, és minél finomabb és precízebb mozgásra képes a léptetőelektronika, annál élesebb és tisztább, az eredetihez leginkább hasonlító kép lesz a végeredmény.

A geometriai tökéletességet kétségkívül meghatározza a fizikai kialakítás, a színeken viszont lehet javítani. A szkennereket általában be lehet állítani színhelyesebbre, a meghajtóprogram különböző finomhangolásaival, a legtöbb felhasználó azonban nem szeret és nem is akar belemerülni nagyon mélyen ezekbe a feladatokba.

Ezért elsősorban az a jó lapolvasó, amelyik a felbontás és a beolvasandó képtípus megadása után egyetlen gombnyomásra, az eredetit lehető legjobban megközelítő digitális másolatot készít. A jó képminőséghez szükséges harmadik paraméter tehát a gyári beállítások igényessége. Tesztalanyainkat elsősorban a gyári alapbeállításokon vizsgáltuk.

A minőségi versenyben a Umax Astra 6700-as lett a győztes, s ő büszkélkedhet a leginkább színhelyes képet rögzítő készüléknek adományozott különdíjjal is. Utána következik a Canon CanoScan 8000F, ám nyomukban liheg a két Epson is. A kedvezőbb árú típusok közül a Canon CanoScan LIDE30-as és a BenQ S2W 5450U típus digitalizál legszebben. Ez utóbbi többek között ezért is érdemelte ki a Legjobb vétel címet.

HP ScanJet 4600: átlátszó trükk!

Teszt: lapszkennerek

ÁR/MINŐSÉG ARÁNY

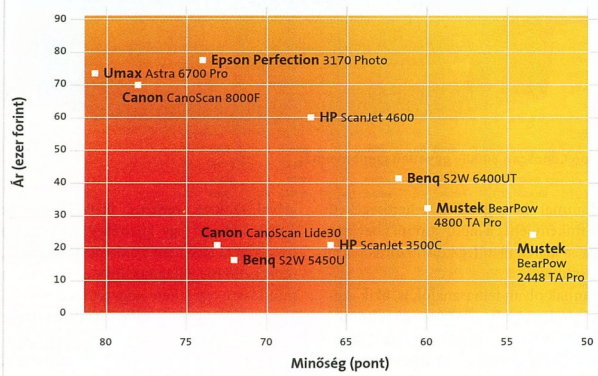

BenQ S2W 5450U: a legjobb vétel

Sebesség

A minőséget követően lényeges szempont a gép gyorsasága is. Otthoni felhasználásban ennek kisebb a jelentősége, ám irodai vagy ipari környezetben annál nagyobb.

A beolvasás sebessége erősen függ az éppen használt felbontástól, hiszen minél nagyobb a felbontás, annál nagyobb a mintavételezési sűrűség, és annál több adatot kell leolvasni ugyanakkora felületről. Például 300 dpi-s beállításnál hüvelykekként (2,54 cm) 300 mintavételezés szükséges, 600 dpi-nél pedig 600. Ebből lineárisnak gondolhatnánk az olvasás sebességének változását, pedig egyáltalán nem az.

A mért sebességadatokat tekintve furcsaság, hogy ez a linearitás csak kis felbontások esetén igaz: 600 dpi-s szkennelés nagyjából minden készüléknél kétszer annyi időbe kerül, mint a 300 dpi-s; 1200 dpi-s felbontásnál viszont már jóval több időt vesz igénybe egy A/4-es oldal beolvasása, mint a 600 dpi-s kétszerese. Nagy felbontásoknál már egyre nagyobb súllyal esik latba, mennyi idő alatt végzi el az adatfeldolgozást a készülék.

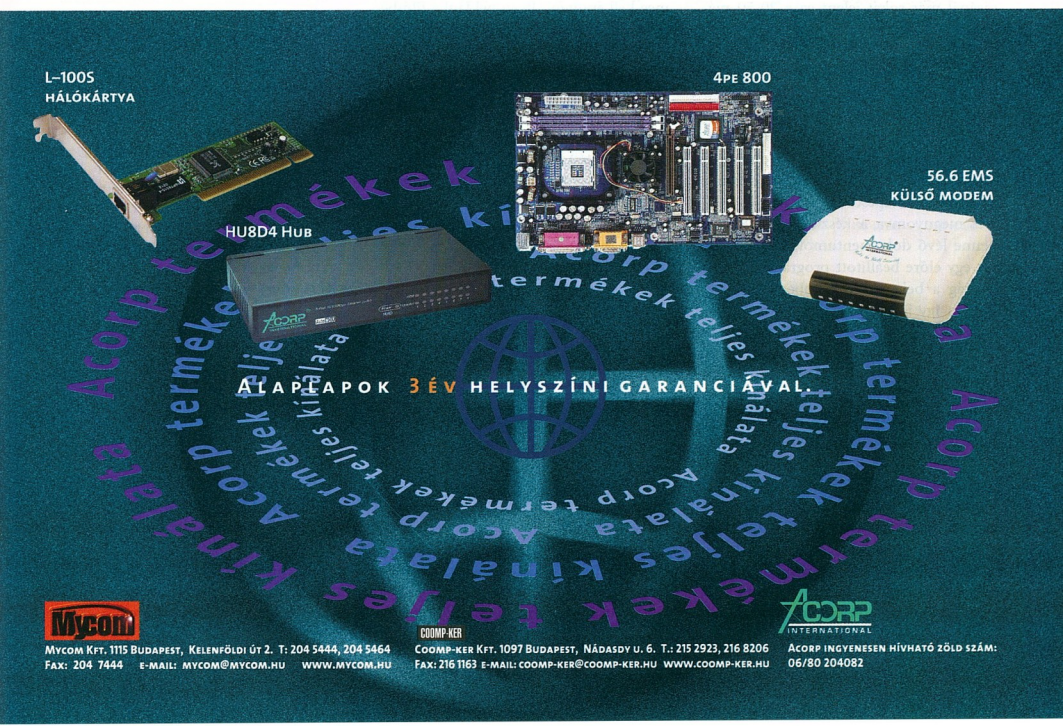

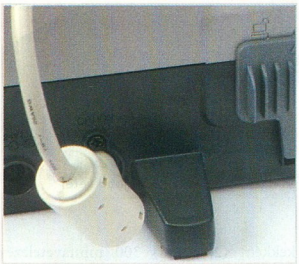

Epson Perfection 3170 Photo: jól megtervezett szállítási biztosítás és kábelvédő

Canon CanoScan 8000F: egyetlen gombnyomás

Tesztünk egyértelmű következtetése, hogy a jó minőségben és gyorsan dolgozó lapolvasók lényegesen drágábbak, mint azok, amelyeknél kompromisszumot kell kötnünk a minőség és a sebesség terén. A leggyorsabbnak, összességében véve, a tesztgyőztes Epson Perfection 3170 Photo bizonyult – igaz, 1200 dpi-n nem ő nyerne. Ám azért a leglassabban működő Canon CanoScan LIDE30-as típusnál sem kell évezredeket várni egy fotó digitalizálására 600 dpi esetén. Valamennyi kellően gyorsan végzi a munkáját, noha kétségtelen, hogy több száz dokumentum beolvasásánál már sokat jelent az a 20-50 másodperc oldalanként.

Egyetlen gombnyomás

Ezekre a szerkezetekre – tisztelet a kivételnek – egyre több gombot zsúfolnak, holott elvileg a meghajtóprogramból tökéletesen vezérelhetők. Korábban csak egy, vagy esetleg két nyomógomb volt a lapolvasókon: a bekapcsoló és egy másik, amelyet megnyomva a készülék beolvasta a benne lévő dokumentumot, majd átadta azt egy előre beállított programnak. Manapság a bekapcsoló gombot elhagyják, viszont így is van épp elég kapcsolgatnivaló. A két Musteken és a BenQ S2W 6400UT-n például öt gomb is található, de még a legkevesebbet tartalmazó Epson Perfection 3200 Photón is akad kettő.

A készülékekhez mellékelt programmal be lehet állítani az egyes gombokhoz tartozó alkalmazásokat. Ilyen lehet például a képszerkesztőnk, a levelezőprogramunk, sőt, akár egyből képfájlt is menthetünk így gépünkre, az üveglapon lévő dokumentumból.

Sok esetben ezek a gombok egyszerűbbé és gyorsabbá tehetik a használatot, mert nem kell az egyes programokban minden alkalommal keresgélni a lehetőségeket, hogy miként lehet a lapolvasóból „bevarázsolni" a képet, illetőleg külső szoftverekre sincs szükség.

Vannak olyan felhasználók is, akik szeretik mindig a jól bevált képszerkesztőjükkel beolvastatni a képeket, és azzal szerkeszteni, elmenteni, és azután használni egyéb programokkal. Akármelyik felhasználási módot nézzük is, a gombok nyújtotta plusz lehetőségek mindenképpen növelik a lapolvasó értékét. Előfordulhat, hogy használjuk, de ha nem, akkor sincsenek útban.

Plusz, mínusz

Természetesen a nyomógombok számánál sokkal fontosabb tulajdonságokat is meg kell említeni. Ilyen például a filmbeolvasási képesség. Kétféle, a hétköznapokból jól ismert filmtípust képesek kezelni a tesztelt lapolvasók. Az egyik a fényképezőgépből kivett és előhívott negatív, ami azután a fényképek nagyítás ára használható, a másik pedig a felhőtlen gyerekkor izgalmas estéit idéző diafilm.

Egy egyszerű szkenner csak tükröződő felületeket képes digitalizálni, a filmeket pedig tipikusan fényáteresztős technológiával szokták vetíteni, illetve előhívni. Tehát a filmet egy közönséges lapolvasó üveglapjára téve nem ajánlatos digitalizálni, mert kellő megvilágítás híján az eredmény mindössze egy fekete négyzet lesz.

Vannak azonban szkennerek, amelyek fedőlapjába lámpát építettek, vagy olyanok, amelyekre külön szerelhető lámpa, hogy felülről lehessen vele megvilágítani a filmet, így alulról beolvasva már a kívánt eredmény látható a monitoron. Ezekhez a készülékekhez különböző filmfeltéteket (diafeltéteket) is szoktak adni, amibe a diát vagy a negatív filmet beillesztve azok könnyedén beolvastathatók.

Tesztpéldányaink közül – négy készülék kivételével – mindegyik képes diát, illetve negatívot szkennelni. Jellemzően az ol-

BenQ S2W 6400UT: diaszkennelésre előkészítve

KISLEXIKON

CCD (Charge-Couple Device): Szilárdtest alapú érzékelő, ami az optikai jeleket elektromossá alakítja.

CIE Lab: Olyan színtér, melyben az egyes színek definiálása három, egymástól független koordinátával (L, a, b) történik.

CIS (Compact Image Sensor): Kompakt képérzékelő, melyet lapolvasókban alkalmaznak. A technológia lényege, hogy a megvilágító és érzékelő egység együtt mozog a beolvasás során.

dpi (Dot Per Inch): Pont/hüvelyk. Az optikai felbontás mértékegysége. Szokásos még ppi-nek (Pixel Per Inch) is nevezni. Azt mutatja meg, hogy egy irányban, egy hüvelyken (2,54 cm) belül hány képpont (pixel) található.

LED (Light Emission Diode): Fénykibocsátó félvezető dióda.

OCR (Optical Character Recognition): Optikai karakterfelismerő. Az OCR-programok a képként beolvasott dokumentumban felismerik a karaktereket, és abból újraszerkeszthető szöveget állítanak elő.

Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP Hungarország

Legjobb vétel 2004 CHIP TIPP Hungarország

Gyártó	Epson	Umax	Canon	Mustek	BenQ	BenQ	HP	Mustek	Canon	HP
Típus	Perfection 3170 Photo	Astra 6700 Pro	CanoScan 8000F	BearPow 4800TA Pro	S2W 6400UT	S2W 5450U	ScanJet 4600	BearPow 2448AT Pro	CanoScan LIDE30	ScanJet 3500C
Beküldő	Epson	Partners	Canon	Ramiris Rubin	Ramiris Rubin	Ramiris Rubin	HP Magyaro.	Ramiris Rubin	Canon	HP Magyaro.
Információ	www.epson.hu	www.umax.com	www.canon.hu	www.mustek.com	www.benq-eu.com	www.benq-eu.com	www.hp.hu	www.mustek.com	www.canon.hu	www.hp.hu
Ár [Ft]	77 970	74 200	70 000	31 500	41 125	17 625	59 990	24 625	21 000	21 000
Értékelés										
Végeredmény	83	82	80	64	64	63	61	59	58	52
Ár/teljesítmény	közepes	közepes	közepes	jó	jó	kiváló	közepes	jó	kiváló	jó
Minőség (35%)	74	82	78	60	62	72	67	53	73	66
Sebesség (25%)	96	78	61	36	31	46	53	41	23	33
Szolgáltatások (25%)	89	81	88	85	79	45	58	74	60	39
Programok (15%)	75	88	100	88	100	100	63	75	75	75
Műszaki adatok										
Optikai felbontás [dpi]	3200x6400	2400x4800	2400x4800	2400x4800	1200x2400	1200x2400	2400x2400	1200x2400	1200x2400	1200x1200
Max. választ. felbontás [dpi]	12 800	19 200	9600	19 200	19 200	19 200	9600	19 200	9600	9600
Levilágító fényforrás	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	LED	hidegkatódos fluoreszcens lámpa	LED (LIDE)	hidegkatódos fluoreszcens lámpa
Beolvasó elem	CCD	CCD	CCD	CCD	CCD	CCD	CIS	CCD	CIS	CCD
Csatlakozófelület	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB 2.0	USB
Beolvasható méret [mm]	216x297	216x297	216x297	216x297	216x297	214x295	216x297	216x297	216x297	216x297
Dia és negatív beolvasása	van	van (csak a Photo és Pro típusban)	van	van	van	nincs	nincs	van	nincs	nincs
Gombok	Scan, copy, e-mail, www	Scan, copy, e-mail	Scan, copy, e-mail, file	Scan, copy, e-mail, fax, panel	Scan, copy, palm, OCR, www	Scan, copy, e-mail	Power, scan, copy, e-mail	Scan, copy, e-mail, fax, panel	Scan, copy, e-mail	Scan, copy, e-mail
Tápellátás	tápegység	tápegység	tápegység	tápegység	tápegység	tápegység	tápegység	tápegység	USB	tápegység
Operációs rendszerek	Mac OS 8.6, X, Windows 98, ME, XP	Mac OS 8.6, 9.x, Windows 98, 2000, ME, XP	Windows 98, 2000, ME, XP	Windows 98, 2000, XP	Windows 98, 2000, ME, XP	Windows 98, 2000, ME, XP	Mac OS 9.1, X, 10.1.5, 10.2, Windows 98, 2000, ME, XP	Windows 98, 2000, ME, XP	Mac OS, Windows 98, 2000, ME, XP	Mac OS 9.1, X 10.1, Windows 98, ME, XP
Méret (szé.xma.xmé.) [mm]	276x458x117	270x440x61	284x495x104	261x436x70	286x449x99	258x412x73	298x413x19	261x436x80	256x383x34	300x500x67
Tömeg [kg]	3,8	2,4	4,6	2,4	3,2	2,1	1,9	2,4	1,5	2,7
Garancia [év]	1	1	n. a.	1	2	2	n. a.	1	n. a.	1
Mért értékek										
Előnézet beolvasási idő [s]	3,97	4,83	6,80	12,30	11,63	13,63	6,07	12,85	18,40	8,27
300 dpi beolvasási idő [s]	12,50	18,65	22,60	33,95	55,50	24,40	18,70	28,75	59,65	45,35
600 dpi beolvasási idő [s]	25,97	30,83	43,75	71,50	91,93	53,80	64,30	61,03	116,35	133,30
1200 dpi beolvasási idő [s]	195,60	141,70	211,20	251,90	218,90	238,90	733,00	288,40	505,60	566,40
Átlagos színeltérés [delta e]	23,84	16,47	21,04	23,56	19,09	16,74	21,57	20,26	20,29	22,52
Kiegészítő információk										
OCR-program	ABBY FineReader Presto! BizCard, Adobe PhotoShop Elements	ABBY FineReader MGI PhotoSuite III SE, PagerCom DocumentManager, Adobe PhotoShop Elements	ScanSoft OmniPage ArcSoft PhotoStudio, ArcSoft PhotoBase, Adobe PhotoShop Elements, Presto PageManager	ABBY FineReader Photo Express My Custom Edition, eLifePal, Games	ABBY FineReader ArcSoft PhotoImpression, ArcSoft PhotoBase, MiniDJ, MergeMagic, MiraScan	ABBY FineReader ArcSoft PhotoImpression, ArcSoft PhotoBase, MiniDJ, MergeMagic, MiraScan	I.R.I.S. Readiris Pro ArcSoft Panorama Maker	ABBY FineReader Photo Express Special Edition, eLifePal	ScanSoft OmniPage ArcSoft PhotoStudio, ArcSoft PhotoBase	I.R.I.S. Readiris Pro HP-képszerkesztők, Hemera JigShaw Puzzler & CD Designs Creator
Egyéb programok										
Hardver	USB-kábel, diafeltétek	USB-kábel, diafeltét, diaszkenner kiegészítő	USB-kábel, diafeltét	USB-kábel, diafeltét, talp	USB-kábel, diafeltét, USB 2.0 PCI bővítőkártya	USB-kábel	USB-kábel	USB-kábel, diafeltét, talp	USB-kábel	USB-kábel
Különlegességek	Elmenthető beállítások, névjegykártyák azonnali adatbázisba olvasása	SilverFast SE speciális szkennelő-program	–	Oldalára állítható	–	–	Átlátszó, panoráma-kép készítésére alkalmas	Oldalára állítható	–	–

csóbb készülékek vannak híján eme tulajdonságnak: a HP ScanJet 3500C, a Canon CanoScan LIDE30, a BenQ S2W 5450U és a HP ScanJet 4600. Ez utóbbiból nem az ára miatt, hanem a felépítése és a benne alkalmazott technológia miatt hagyták ki ezt a képességet.

Filmbeolvasáshoz még az sem árt, ha nagy felbontásokkal is elboldogul az adott eszköz. Nem nehéz kitalálni, miért szükséges a nagy felbontás, ha egy 35 mm-es negatívból fénykép méretű képet szeretnénk előállítani. A nagyított kép jó minőségéhez elengedhetetlen, hogy minél több pontot olvassunk be az eredeti filmről, így a felnagyított képpontból összeálló kép is kellően részletgazdag lesz. Film digitalizálásához leginkább 2400 dpi-s, vagy az afölötti felbontásra képes készülékeket ajánljuk, ezért ilyen célokra az 1200 dpi-s BenQ S2W 6400UT és Mustek BearPow 2448TA Pro kevésbé alkalmas.

Csemegék

A régebbi lapolvasók, de még a maiak többsége is az úgynevezett tükrös technológiát alkalmazza. Ezeknél a szkennereknél a CCD-érzékelőt a készülékház egyik végében rögzítik, a megvilágító fényforrás pedig mozog a dokumentumlap alatt. A

Teszt: lapszkennerek

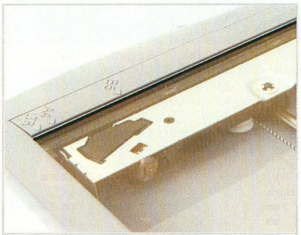

Canon CanoScan LIDE30: a kompakt képérzékelő

fényforrás itt általában hidegkatódos fluoreszcens lámpa. A dokumentumról visszaverődő fényt tükrök segítségével juttatják el az érzékelőig. Az ilyen lapolvasók a tükörrendszer miatt általában nagyobbak.

Két különlegesebb példány is szerepelt tesztünkben. A Canon CanoScan LIDE30 és a HP ScanJet 4600 másfajta technológiával működik, mint a többiek.

Ezekben úgynevezett CIS (kompakt képérzékelő) technológiát alkalmaztak. Itt a fényforrást piros, zöld és kék színű LED-ek alkotják, azaz három színből keverik a fehéret. A technológia lényege – mint ahogy a nevében is benne van –, hogy kompakt, azaz az érzékelő együtt mozog a fényforrással, és a visszavert fény közvetlenül az érzékelőre jut. Nincs szükség tükrökre, ezáltal roppant vékony készülékek gyárthatók. Ezt igazolja a Canon 3,4 és a HP 1,9 cm-es magassága is.

Ezen készülékek további előnye, hogy akár USB-kábelről is kaphatják a tápellátást, nincs szükség külön hálózati adapterre, mert az érzékelőrendszerük áramfelvétele nagyon kevés.

A 4600-as HP további különlegessége, hogy átlátszó, a fedele levehető, valamint a dokumentumlap egy síkban van a lapolvasó szélével. Ebből következik az a nagy előnye, hogy tetszőleges méretű sík felületet – részletekben való – bedigitalizálására is alkalmas.

HOGYAN TESZTELTÜNK?

A lapolvasóknál a minőség a legfontosabb, de a gyorsaság is mérvadó. Ezúttal is a „SzínPatikus" kollégák voltak segítségünkre a színek helyességének vizsgálatában. Egy kinyomtatott tesztábrát mértek, és megadták CIE Lab színtérben az egyes színes négyzetek koordinátáit. Ezután mi minden lapolvasóval beolvastattuk ezt az ábrát 600 dpi-n, majd PhotoShopban megnéztük a színeket, és ezek CIE Lab koordinátáit összehasonlítottuk az eredetiével, illetve kiszámoltuk az eltéréseket, melyek átlagos értékeit a táblázatban is feltüntettük.

Az élességet a kontrasztok vizsgálatával értékeltük, a színeknél alkalmazottnál kicsit szubjektívebb módszerrel. A sebesség mérésére minden esetben A/4-es méretben szkenneltünk be színes és szöveges oldalakat 72, 300, 600 és 1200 dpi felbontásban, valamint mértük az előnézeti kép elkészítésének idejét is. A 72 dpi helyett egyes típusokat 75 vagy 100 dpi-re állítottuk, ha az nem volt képes 72 dpi-vel működni – ez a végeredményt elhanyagolható mértékben befolyásolta. A 300 és 600 dpi a leggyakrabban használt felbontás, ezért választottuk ezeket az értékeket.

Szolgáltatások címszó alatt vizsgáltuk az elérhető optikai felbontást, a csatlakozó- és kezelőfelületet, a diafeltétet, és a termékhez kapcsolódó szolgáltatásokat is. Végül értékeltük a lapolvasókhoz tartozó programokat is, különös tekintettel a karakterfelismerőkre és képszerkesztőkre.

Súlyozás

1. Programok 15%
2. Minőség 35%
3. Sebesség 25%
4. Szolgáltatások 25%

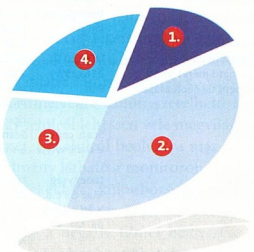

Kinek a pap...

Sokfélék vagyunk, sokféle igénnyel és különböző vastagságú pénztárcával. A teszt minél szélesebb kör érdeklődésére kívánt számot tartani, ezért az ár és a szolgáltatási skála mentén mindenki találhat a tesztpéldányok között kedvére valót. A felbontás alsó határa 1200 dpi volt, ami bőven elegendő a legtöbb felhasználási területre, a felső összeghatárt százezer forintban állapítottuk meg.

Az első helyezettek – a tesztgyőztest is beleértve – minden szkennelési feladat ellátására alkalmasak, mert 3200 vagy 2400 dpi-s felbontásuk elegendő a filmek beolvasásához, és a minőségük is megfelelő bármilyen igényes munkához. Nagy sebességük pedig lehetővé teszi, hogy több dokumentumot kényelmesen és gyorsan digitalizáljunk. Az előnyeikkel szemben ott áll a magas áruk, tehát ezeket nem kimondottan otthoni felhasználásra szánták.

A HP ScanJet 4600-as leginkább azoknak ajánlható, akik ki tudják használni e típus különlegességeit, mert egyébként az sem képminőségben, sem sebességben nem kiemelkedő.

Aki kedvező árú, de jó minőségű és gyors szkennert szeretne, annak a legjobb vétel a BenQ S2W 5450U típus. Az olcsóbbak közül ez a leggyorsabb, és minőségben is csak a Canon CanoScan LIDE30 előzi meg. Ez ugyan a mezőny leglassúbb darabja, de kicsi, elegáns, és USB-ről kapja a tápellátását. Kényelmes, esztétikus és jó minőségű otthoni lapolvasó.

Kellemes „olvasgatást" kívánunk!

Kovács Krisztián ■

Epson Perfection 3170 Photo: a tesztgyőztes eleganciájával

Teszt: 52 optikai egér

Algernon és tsai

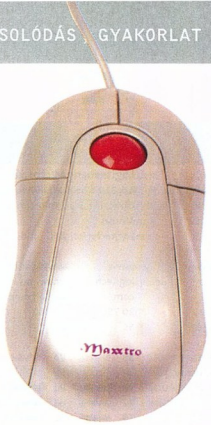

Vannak találmányok, melyek tökéletesen megfelelnek céljuknak. A számítógép-kezelés megkönnyítésére kitalált egér is tagja ennek az exkluzív klubnak, mégis méltánytalanul kevés elismerés jut neki. Tipikusan olyan eszköz, amelynek hiányát valójában csak akkor érezzük, ha utolsót gördült kedvencünk golyója, vagy végleg lehunyta – optikai – szemét. Noha tudjuk, nem könnyű pótolni, ami hozzánk nőtt, tesztünkben néhány igazán belevaló példányt ajánlunk olvasóink figyelmébe.

Erősen rendhagyó tesztünk felettébb rendhagyó bevezetője rövid lesz, 52 egér ugyanis meglehetősen nagy alom, valamennyi részletes bemutatására úgyis szűk lenne a hely. Kezdjük tehát rögvest a táblázattal és a nyertesekkel. Ami ez utóbbiakat illeti, igyekeztünk gondosan áttekinteni a hazai kínálatot, és a legmegfelelőbb modelleket ajánlani. A választáskor talán még a pontosságnál is fontosabb a kényelmes fogás. Mivel pedig az emberek keze nem egyforma, legfontosabb, hogy mindenki csak olyan egeret válaszon társának, amit előtte kipróbált és kényelmesnek talált.

Tippek

A hagyományos asztali modellek között – nem éppen nagy meglepetésünkre – a Logitech MX310 bizonyult a legjobbnak, bár a Microsoft legújabb modellje egy hajszálnyival pontosabb volt nála. Ráadásul végre egy hibátlan Explorer, érdemes hát mindkét modellt keresni – még Linux-rajongóknak is.

A mérsékelt ár nagyon meggyőző érv az optikai egerek mellett. A mezőnyben a legjobb ár/teljesítmény aránnyal az A4 SWOP 53 büszkélkedhet. Különcségével pedig a Trust 350FL lógott ki feltűnően, és persze pozitív irányban a sorból: még ujjlenyomat-olvasóval is felszerelték.

A noteszgépekhez szánt rágcsálók mindig is egy külön, kissé elit kategóriát képeztek. Híveik tábora szinte napról napra nő. Rajongásuk tárgya lehet például a Logitech Mouseman Traveler. Jól használható, divatos, ám mégis decensen elegáns példány.

Bár menettulajdonságai jócskán elmaradnak a győztesétől, a legjobb vételnek – alacsony árával – a Maxxtro Mini Omni mouse bizonyult, a Genius Netscroll+ Mini Traveler családja pedig a vidám színeivel lopta be magát szívünkbe, olyannyira, hogy gyorsan különdíjra érdemesítettük.

Végezetül a drótnélküli csúcsmodellek összecsapásában a Logitech MX900 győzedelmeskedett ifjabb fivére, az MX700 felett. Árukra pillantva ugyan felszisszenhetünk, azonban akad megfizethetőbb típus is: a legjobb vételnek számító A4 RP648. Hiba lenne megfeledkezni a Microsoft különlegességéről, mely egér a felhasználóbarát árával és remek kialakításával együtt érdemelte ki ebben a kategóriában a különdíjat.

Szubjektíven

Felmerülhet a kérdés: tényleg kihaltak a hagyományos, golyós egerek, és már csak az optikai modellek uralják a piacot? Még nem, de mára szinte csak rezervátumokban él néhány példányuk – ezért is foglalkoztunk elszaporodott optikai rokonaikkal. Az optikai egerek pontosak, gyorsak, kosztűrők (azért csak mérsékelten), és áruk is egyre szerényebb. Golyós egeret szinte már csak az használ, aki nagyon hagyománytisztelő, vagy alig számítógépezik, így fölöslegesnek tartja a pluszkiadást, netán játékmániás, és olthatatlan szerelemre lobbant a TerraTec Mystify Razer Boomslang 2100 iránt.

A következő evolúciós lépcső a vezeték nélküliség, amihez még kell egy kis idő. Legtöbbek már boldogan elvágnák a virtuális köldökzsinórt, hisz a – rendezettségében hátrányos helyzetű – asztalokon könnyen elakadhat a kábel, de a magas ár itt még komoly ellenérv. A játékosok más szemszögből közelítenek, ők a technológia sebességében és megbízhatóságában kételkednek, de egyre többeket győz meg közülük is a nagyfrekvenciás adatátvitel.

Lájer Balázs és Győri Ferenc ■

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Kurzorvezérlés

Nos, mivel az egér kurzorvezérlő eszköz, így ebbéli minőségét tartottuk a legfontosabbnak.

Először a pontosságot vizsgáltuk, ami valamennyi felhasználásnál alapvető szempont. Ha az eszköz ugyanazt az utat teszi meg oda és vissza (többször), végül a kiindulási pontjához kellene, hogy visszatérjen. Elméletben legalábbis...

A vízszintes és függőleges sebesség leginkább a játékosoknak, vagy a lendületes virtuális festőknek lényeges szempont, ettől függ ugyanis, hogy hirtelen mozdulatuk eredménye egyenes vonal lesz-e, vagy inkább a jól ismert igazságosztó, Zorro védjegye. Végül igyekeztünk bizonyítani, hogy az egerek fejlődése még nem ért véget, van még mibe belekötnünk: kipróbáltuk a rágcsálókat – kifejezetten egérszívatásra kifejlesztett – speciális, színes mintázatú egérpadunkon is.

Felszereltség

Ide számított a vezérlő kiépítettsége (gombok, görgők, csatolók), és a hozzáadott földi javak (rádióvevő, akkutöltő stb.). Ugyanakkor ez képezte a választóvonalakat, melyek mentén három részre osztottuk a mezőnyt: asztali, noteszgéphez illő, és vezeték nélküli példányokra.

Ergonómia

Szép dolog az áramvonal, de ennél fontosabb a kényelem. Fő támpontunk volt, hogy mennyire jó az adott modell fogása.

Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP Magyarország

Gyártó	Logitech	Microsoft	Microsoft	Logitech	Microsoft	Microsoft	Creative	Logitech	DTK	Trust	Genius	Maxxtro
Típus	Mx 310 Optical Mouse	IntelliMouse Explorer 3.0	Optical Mouse Blue	Click! Optical Mouse	Wheel Mouse Optical	Basic Optical Mouse	Mouse Optical 3000	Pilot Wheel Mouse Optical	Logitech OEM	460L – Mouse Optical Office	NetScroll+ Eye Ruby/Blue	4D Omni-Sroll Optical Mouse
Beküldő	Logitech	BSC	BSC	Logitech	BSC	BSC	Ramiris	Logitech	DTK Computer	Multi-media.hu	G.Network	PAK
Információ	www.logitech.com	www.bsc.hu; www.microsoft.com	www.bsc.hu; www.microsoft.com	www.logitech.com	www.bsc.hu; www.microsoft.com	www.bsc.hu; www.microsoft.com	www.ramiris.hu;	www.logitech.com	www.dtk-computer.hu	www.multi-media.hu	www.genius.hu	www.maxxtro.hu
Ár [Ft]	10 750	10 300	6790	9000	5700	4200	3750	7500	3625	7490	3875	3800
Garancia [év]	5	1	1 év	5	1	1	2	5	2	1	1	1
Értékelés												
Végeredmény	83	76	74	71	62	60	59	59	54	54	48	46
Ár/teljesítmény	jó	jó	kiváló	jó	kiváló	kiváló	kiváló	jó	kiváló	jó	kiváló	kiváló
Kurzorvezérlés [60%]	90	91	88	72	70	66	54	65	57	43	51	37
Felszereltség [10%]	77	61	58	65	54	58	54	54	50	69	50	58
Ergonómia [30%]	70	50	50	70	50	50	70	50	50	70	40	60
Műszaki adatok												
Gombok	6	5	3	4	3	3	3	3	3	6	3	3
Görgő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1 (Golyó)
Extra	–	–	–	–	–	–	–	–	–	Dokkoló egység mint egértartó	Vörös és kék kivitelben is kapható	Trackball kivitelű görgő
Kapcsolat	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel
Balkezes használat	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	igen	igen	igen	igen	igen
Csatolók	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	USB	PS/2	USB (PS/2 átalakító)	PS/2
Megjegyzés	Jó fogású és kidolgozású, gombdús egér Logitech minőségben	Kellemesen ergonomikus és jól bevált Microsoft darab	Stílusos alapegér	Szép kidolgozás, modern színvilággal	Alapegér jó minőségben, általános használatra	Még alapabb darab, kellemes fogású anyaggal	Kellemesen ergonomikus, modern és elegáns	Minden felhasználásra, mindenkinek ajánlott megbízható darab	A legismertebb OEM egér – nem véletlenül	A dokkoló állomással kiegészülve elegáns – bár kissé túlzó – kompozíció	Alapkivitel alapfeladatokra	Érdekes újdonság, ám némi idő kell a megszokásához

Legjobb vétel 2004 CHIP TIPP Magyarország

Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP Magyarország

NOTESZGÉPHEZ

Gyártó	Maxxtro	Saitek	Trust	A4	Genius	Genius	Azona	Genius	A4	Logitech	Logitech	Microsoft
Típus	Mini Omni Mouse	Notebook Optical Mouse	AMI mouse 250S Mini Optical	MOP3SPU – Mini Optical Mouse	NetScroll+ NBEye	NetScroll+ Mini Traveler	Mini Optical Mouse Cyber Series	WebScroll+ NBEye	MOP-18 – Crytal Opti. Mouse	Mx 900 – Bluetooth Opti. Mouse	Mx 700 – Cordless Opti. Mouse	Wireless IntelliMouse Explorer
Beküldő	PAK	BSC	Multi-media.hu	Kelly-Tech	G.Network	G.Network	Miera	G.Network	Kelly-Tech	Logitech	Logitech	BSC
Információ	www.maxxtro.hu	www.bsc.hu; www.saitek.com	www.multimedia.hu	www.kellytech.hu	www.genius.hu	www.genius.hu	www.azona.hu	www.genius.hu	www.kellytech.hu	www.logitech.com	www.logitech.com	www.bsc.hu; www.microsoft.com
Ár [Ft]	3500	5990	5990	3000	3875	4875	3431	5600	3000	28 000	21 000	12 990
Garancia [év]	1	1	1	1	1	1	2	1	1	5	5	1
Értékelés												
Végeredmény	44	41	37	35	34	33	31	31	23	89	87	85
Ár/teljesítmény	kiváló	jó	jó	kiváló	jó	jó	jó	jó	jó	gyenge	közepes	jó
Kurzorvezérlés [60%]	32	40	34	25	39	36	30	34	21	91	91	88
Felszereltség [10%]	69	50	46	50	42	50	42	42	46	100	88	81
Ergonómia [30%]	60	40	40	50	20	20	30	20	20	80	80	80
Műszaki adatok												
Gombok	3	3	3	3	3	3	3	3	3	8	8	5
Görgő	1 (golyó)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Extra	Trackball kivitelű görgő	–	Hordzacskó	–	–	Piros, kék, ezüst és fekete színben kapható	–	Vörösen világító görgő, e-mai jelző funkció	Nagy színválaszték-ban kapható	Bluetooth-csatlakozás, akkutöltős dokkoló egys.	Akkutöltős dokkoló egység.	Zselés és oldalra dönthető görgő
Kapcsolat	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	kábel	rádióhullám
Balkezes használat	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	nem	nem
Csatolók	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	PS/2	USB	USB (PS/2 átalakító)	USB (PS/2 átalakító)	PS/2	USB	USB (PS/2 átalakító)	USB-s Bluet. rádióv. (PS/2)	USB-s rádió-v. (PS/2)	USB-s rádióvevő
Megjegyzés	A színén kívül megegyezik az Azona 8D Optical ScrollBall Mouse-zal	Alapmodell	Aranyos darab, notebookok mellé	A kalsszikus, ezüst A4-es kicsinyített mása	Alapmodell	Elegáns egércsalád, ismerősen elegáns dobozban	Mutatós cyber kivitel, modern noteszgé-pekkel tökéltes a színössz-hang	Kellemes darab, „multimé-dia" kivitelben	Sok-színűsége miatt hölgyeknek remek ajándék lehet	A csúcs-kategória csúcsa	Nagyon jól kidolgozott, szuper-ergonomi-kus egér csak igénye-seknek	Kényelmes és pontos csúcsmodell, elérhető áron

Legjobb vétel 2004 CHIP TIPP Magyarország

Teszt: 52 optikai egér

Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP Magyarország

ASZTALI

Trust AMI mouse 150T Optical Web Scroll Multi-media.hu www.multi-media.hu 5990 1	A4 SWOP53 – Optical 3D Mouse Kelly-Tech www.kellytech.hu 2600 1	Azona Optical Mouse PRO Miera www.azona.hu 3781 2	Azona Optical Web Mouse Miera www.azona.hu 4119 2	Trust 350FL – Mouse Secu-Scan Optical Multi-media.hu www.multi-media.hu 23 990 1	Saitek Optical Mouse Pro BSC www.bsc.hu 7790 1	Genius PowerScroll Eye G.Network www.genius.hu 3875 1	Maxxtro Optical Mouse PAK www.maxxtro.hu 3100 1	Creative Mouse Optical Lite Ramiris www.ramiris.hu 3300 2	Genius NetScroll+ Traveler G.Network www.genius.hu 3750 1	Genius NetScroll Optical G.Network www.genius.hu 4250 1	Logitech MouseMan Traveler Logitech www.logitech.com 9000 5	Azona 8D Optical ScrollBall Mouse Miera www.azona.hu 4806 2	Creative Mouse Notebook Optical Ramiris www.ramiris.hu 4500 2
46 jó 37 58 60	44 kiváló 40 50 50	43 kiváló 32 61 60	41 jó 32 65 50	40 n.a. 34 77 40	39 közepes 37 46 40	38 jó 47 42 20	38 kiváló 54 54 40	37 kiváló 39 46 30	37 jó 38 50 30	36 jó 26 54 50	63 jó 65 65 60	44 jó 32 69 60	44 jó 45 54 40
3 1 (golyó) Trackball kivitelű görgő kábel igen PS/2 És iker-testvére...	3 1 – kábel igen PS/2 Ergono-mikus, de balkeze-seknek is használható, kényelmes darab	5 1 Pirosan világító görgő kábel nem USB (PS/2 átalakító) Extravagáns darab, de picit csúszik rajta a kéz	5 1 Kéken világító görgő, e-mail jelző funkció kábel igen USB (PS/2 átalakító) Érdekes ötletek elegáns kivitelben	5 1 Ujjlenyomat olvasó, dokkoló egység kábel igen USB (PS/2 átalakító) Adatvéde-lemre remek megoldás	3 1 Kéken világító egér, e-mail jelző funkció kábel igen USB Hagyomá-nyos egér, halálosabb iramban alapokon	3 1 – kábel igen USB (PS/2 átalakító) Balkeze-seknek is tökéletesen megfelelő alapmodell	5 1 – kábel igen PS/2 Ezüstszínű alapegér	3 1 Kéken/ vörösen világító görgő kábel igen USB Látványos és csinos alapmodell	3 1 Világító görgő kábel igen USB (PS/2 átalakító) Nagyon elegáns, áramvonalas modell	5 1 Világító oldal-gombok kábel nem USB (PS/2 átalakító) Jól bevált modell, bár az oldalsó 2 extra gomb kivilágítása kissé zavaró	3 1 Testre szabott börtok, USB-hosszabbító kábel igen USB (PS/2 átalakító) Nagyon elegáns, a fém felsőrész és a kis méret ellenére sem kényel-metlen vele dolgozni	3 1 (Golyó) Trackball kivitelű görgő kábel igen USB (PS/2 átalakító) Extra igényekhez exra formákkal és funkciókkal	3 1 Felcsévél-hető USB-kábel kábel igen USB (PS/2 átalakító) Kellemes egér, és a csörlős megoldása jójónak sem utolsó!

Legjobb vétel 2004 CHIP TIPP Magyarország

VEZETÉK NÉLKÜLI

Logitech Cordless Click! Opti. Mouse Lim.E Logitech www.logitech.com 12 500 5	A4 RP680 – Office 8K Kelly-Tech www.kellytech.hu 8500 1	Logitech Cordless Opti.Mouse for Noteb. Logitech www.logitech.com 14 000 5	Trust 460LR – Mouse Wire-less Opti. O. Multi-media.hu www.multi-media.hu 14 990 1	A4 RP648 – Full Power Kelly-Tech www.kellytech.hu 7000 1	Genius Wireless Optical Pro G.Network www.genius.hu 10 750 1	Trust 350WL – Cradle M. Wireless O. Multi-media.hu www.multi-media.hu 10 990 1	A4 RP1535 – Wireless Op-tical Mouse Kelly-Tech www.kellytech.hu 7000 1	Azona RF Wireless Optical Mouse Miera www.azona.hu 6869 2	Saitek Cordless Optical Mouse BSC www.bsc.hu; www.saitek.com 10 300 1	Maxxtro Optical Wireless Radio Mouse PAK www.maxxtro.hu 7700 1	Genius Wireless NetScroll+ Traveler G.Network www.genius.hu 10 250 1	Creative Mouse Optical Ramiris www.ramiris.hu 8500 2	Genius Wireless WebScroll+ NBeye G.Network www.genius.hu 10 500 1
64 közepes 65 73 60	57 jó 43 77 80	57 közepes 59 65 50	55 közepes 43 85 70	53 jó 37 65 80	51 közepes 38 69 70	49 közepes 34 81 70	47 jó 37 65 60	41 jó 33 61 50	40 közepes 37 61 40	39 közepes 34 61 40	35 gyenge 28 58 40	34 közepes 33 54 30	28 gyenge 27 54 20
4 1 – rádióhullám igen USB-s rádióv., (PS/2) Limitált széria, ha valaki ilyet szeretne, siessen a boltba mielőtt elfogy!	6 1 Elemtöltő vevőegység rádióhullám nem USB-s rádióvevő Nehéz, de nagyon kézreálló darab – ismerős vonalakkal	3 1 USB-kulcs méretű vevőegység, hordozótok rádióhullám igen USB-s rádióv., (PS/2) Aranyos, az átlagnál picit nagyobb méretű, kellemes fogású notesz-egér	6 1 Akkutöltő vevőegység, 2 újratölt. AAA elem rádióhullám igen PS/2 rádióvevő Jól irányítható darab, ám a vevő-egység kontroll-lám-pájának villogása kissé zavaró	3 1 – rádióhullám nem USB-s rádióv., (PS/2) Kellemes kialakítású egér, nagy kezűek számára is	5 1 Elemtöltő vevőegység rádióhullám nem USB-s rádióvevő Nagy méretű, jó fogású darab	5 1 Akkutöltő vevőegység, 2 újratölt. AA elem rádióhullám igen PS/2 rádióvevő Jól kezelhető modell, és a vevőegység kontroll-lámpája kevésbé feltűnő	3 1 USB-töltő kábel, újratölthető elemek rádióhullám igen USB-s rádióv., (PS/2) Nehéz, de nagyon kézreálló darab	3 1 – rádióhullám igen USB-s rádióvevő Az egér és a vevőegység is formater-vezett	3 1 Vörösen világító görgő, töltőkábel rádióhullám igen USB-s rádióv., (PS/2) Kicsinosított alapegér	5 1 Elemtöltő vevőegység, 2 újratölt. AAA elem rádióhullám igen USB (PS/2 átalakító) Átgondolt kialakítás, a csomag mindent tartalmaz, amire szükségünk lehet	3 1 Elemtöltő vevőegység, 2 újratölt. AA elem rádióhullám igen USB-s rádióvevő Gyors, de elég nehéz modell	3 1 – rádióhullám igen USB-s rádióvevő Kellemes fogása van, de kicsit billeg	3 1 USB-kulcs méretű vevőegys., e-mail j. f. rádióhullám igen USB-s rádióvevő A csomag-ban lévő USB-hosz-szabbítóval az egér a géphez köthető, ha kimerült az elem

Fotómemória-körkép

Képtárak az ingzsebben

Előző számunkban a memóriakártya-olvasók típusai között vizsgálódtunk, most pedig a digitális fényképezés legfontosabb és legelterjedtebb kiegészítőjét, a memóriakártyát vesszük sorra.

Néha elvitatkozgatnak a szakértők, hogy vajon a fényképező érzékelője vagy a memóriája-e a digitális film? A mi álláspontunk szerint az exponálás előtt az érzékelő, de utána már a memória. Úgyhogy, kedves Olvasó, most a digitális film tesztjét olvassa!

A digitális technika fejlődését mutatja, hogy míg régebben címkét adtak a memóriakártyákhoz, amelyre írni lehetett – például: „Családi fényképek 1998" –, ma már ha adnának is, csak két karakter férne rá, mert annyival kisebbek.

Ez inkább előny, mint hátrány, hiszen akár a fényképezőben, akár az olvasóban problémát okozhatott a címke előbb-utóbb felkunkorodó, tapadós sarka. Megoldásként a közvetett nyilvántartást javasoljuk: alkoholos rosttollal egyszer s mindenkorra adjunk szám- vagy betűjelet a kártyának.

A kis méret a kereskedelmi nyilvántartásban is gondot okoz: nem fér rá a termékre a vonalkódcímke! A védőtokra nem lehet tenni, mert a fránya vevő sutyomban drága terméket tesz az olcsó címkés göngyölegbe – megijedni természetesen nem kell, mindenképpen ráragasztják, ha kell, körben. A jóhiszemű vásárló pedig majd otthon, némi időráfordítás árán használhatóvá teszi a 10–20–30 ezer forintos árut.

Használati szempontból az SD/MMC formátumpárost találtuk a legvonzóbbnak. Ha fényképezőgép vásárlása előtt állunk, akkor javasoljuk, hogy az SD/MMC-kártyáka részesítsük előnyben a CF-et, Memory Sticket, vagy SM-et használók helyett.

Megkülönböztető jellemzők

A memóriakártyának nincsen mozgó alkatrésze (leszámítva az írásvédő kapcsolót egyes fajtákon), a kapacitása és a formátuma minden kétséget kizáróan azonosítja. Ennélfogva csak a márka és a kiszerelés különbözteti meg a termékeket egymástól. Meg is látszik a csomagolásokon a nagy marketing igyekezet! – sokszor az értékes térfogatot és anyagmennyiséget szégyenletesen meghaladja a – kizárólag az eladáshoz szükséges – csomagolás.

Formátumok

Minden memóriakártya flash memóriákból épül fel. Ez egyfajta EEPROM, vagyis elektromosan törölhető, programozható, írható-olvasható memória, amely a tartalmát nem felejti el akkor sem, ha nem kap tápfeszültséget. A „flash" (villanás, lerohanás) szó az írási művelet jellegére utal, amikor viszonylag nagy feszültség hatására, elektronroham kíséretében zajlik le a művelet.

Jelenleg a következő kártyák léteznek tömeges használatban: CompactFlash, SmartMedia, Secure Digital, Multimedia Card, Memory Stick és xD – a felsorolás sorrendje a megjelenés időrendjét tükrözi.

CompactFlash (CF) Ez a legrégebbi, s ezáltal a legnagyobb térfogatú (mérete 36,4x42,8x3,3 mm) típus. A bankkártya

méretű PC Card (PCMCIA) kártyák mintájára alakították ki, az akkori szokásoknak megfelelően soktűs csatlakozórendszerrel. A foglalata „papa" jellegű. Ennek előnye a biztonságos csatlakozás, hátránya viszont, hogy a helytelenül behelyezett kártya – rendkívül nehezen javíthatóan – elgörbítheti a foglalat tűjét, használhatatlanná téve ezzel az egész fényképezőgépet. Ettől eltekintve a CompactFlash tokozása robusztus, megbízható, és még mindig nem túl nagy – sok filmben szerepelt már, mint high-tech adattároló.

A CompactFlash nagy térfogata lehetővé tette, hogy komplett merevlemez kerülhessen bele, ezt nevezik MicroDrive-nak, mely az IBM azóta abbahagyott merevlemez-technológiáját dicséri. Először 340 MB-os volt a MicroDrive, aztán 1 GB-os lett. Ma ez utóbbi a használatos, mintegy 100 ezer forintba kerül, és nem számottevően lassabb, mint a tisztán elektronikus CF-kártyák.

Józserivel az egyetlen CF II-es kártyatípus a MicroDrive. Az I és II változatnak kizárólag a vastagsága más: 3,3, illetve 5 mm. Természetesen a II-es résbe I-es kártyát is lehet tenni, és lényegében minden olvasó, fényképezőgép vagy egyéb eszköz foglalata CF I/II-es. A MicroDrive-on kívül néhány átalakító vagy más, többfunkciós termék használja ki a plusz 1,7 mm vastagságot.

Legújabban pedig megszületett a 4 GB-os MicroDrive és a 4 GB-os flash memóriakártya CF-formátumban, a Hitachi, illetve a Lexar „jóvoltából". Bizonyára Magyarországon is hamarosan megjelennek, először – szokás szerint – lényegesen többe kerülve, mint amennyit érnek. Csak az érdekesség kedvért: a CF-specifikáció kapacitáskorlátja 137 GB.

SmartMedia (SM) Az Olympus dolgozta ki, kifejezetten a digitális fényképezés céljaira, mérete: 37x45x0,76 (!) mm, megjelenésekor technikai csodának számított. Érintkezőrendszere azonos a szintén akkoriban született aktív kártyákéval: a nagy, aranyozott felületekkel a rácsúszó jellegű, szintén aranyozott, nagyfokú kitérést elviselő csatlakozók teremtenek kapcsolatot. Kialakításában is rendkívül hasonlít ez a típus az intelligens bank- és belépőkártyákra, csak kisebb és vékonyabb azoknál.

Érintkezőrendszere azóta bevált, a gyakori csatlakoztatásra tervezett funkciókban szinte kizárólag ilyet alkalmaznak, beleértve az összes többi memóriakártya-fajtát is.

A SmartMedia kártyarendszer már nem éri el a mai követelmények szintjét, így lassan kihalásra van ítélve (lásd keretes

Memory Stick: „fésűs" érintkezők

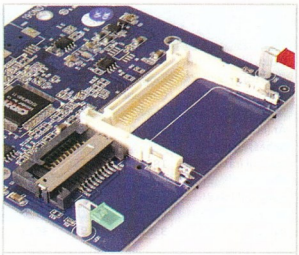

Érintkezőrendszerek: balra az új, rugalmas, megbízhatóbb SD, jobbra a klasszikus, soktűs CF-megoldás látható

írásunkat). A kapacitás korlátja a kártyaolvasó elektronikai tulajdonsága, ezért rendre előfordult, hogy az éppen legnagyobb kártyát a forgalomban levő berendezések nem tudták használni. Ezen túlmenően a kártya a méretéhez képest túlságosan hajlékony.

Secure Digital, Multimedia (SD, MMC) A Matsushita (Panasonic) találta ki, okulva a CF és az SM tömeges használatából származó tapasztalatokból. Így lett az SD-kártya kicsi (32x24 mm-es), robusztus, merev, amely írásvédő kapcsolót is tartalmaz, tartalma a kimásolás ellen is védhető, tehát biztonságos (secure). Jelenleg 1 GB-os kapacitásnál tart. A Panasonic gyártmányú MP3-készülékek tudnak úgy írni az SD-kártyára, hogy azt a tartalmat nem lehet a kártyáról máshova másolni, csak lejátszani.

Érintkezőrendszere lényegesen kisebb felületű, mint az SM-é, de még mindig nagyságrenddel nagyobb, mint a klasszikus CF-tűk. Összefoglalva tehát minden szempontból érett megoldásnak tekinthető. Se szeri, se száma az SD-kártyás eszközöknek: az MP3-lejátszótól, digitális diktafontól az USB „kulcsokon" át a kivetítőkig, videokamerákig, asztali médialejátszókig minden megtalálható. Talán nincs is olyan digitális Panasonic termék, amelyben ne lenne SD-rés.

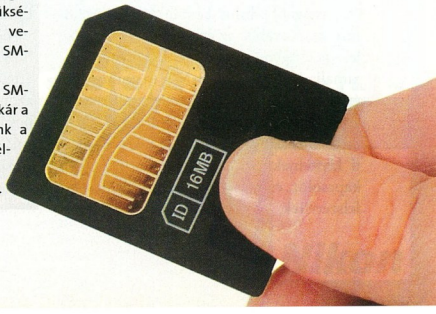

SMARTMEDIA-TANÁCSOK

Nehéz megfogadni, hogy felejtsük el a SmartMediát, mikor az a legolcsóbb, de mégsem a leglassabb, továbbá sok SM-kártyás fényképezőgépet lehet kapni, és azok ára is előnyös. A helyzet hasonló a CRT (hagyományos) monitorokéhoz vagy a kazettás magnókéhoz. Bizonyos, hogy a technológia ki fog halni, de utolsó leheletéből a gyártók még némi árbevételt szeretnének generálni.

Használjuk ki ezt! Vegyünk előnyös áron előző generációs fényképezőt (jellemzően Olympus típusokat), smartMediás MP3-lejátszót. A 128 MB-os SM-kártya 4-5000 forinttal olcsóbban elérhető, mint az ugyanakkora SD vagy egyéb típus. (12 ezer forintba kerül a 128-MB-os SM.) Vehetünk többet is: annyit, amennyire előreláthatólag a befogadó termék teljes élettartama alatt szükségünk lesz. Kártyaolvasóból USB 2-est vegyünk, egyelőre még mindegyikben van SM-rés is.

De tudjunk róla, hogy ez lesz az utolsó SM-beszerzésünk – akár a fényképezőgép, akár a kiegészítők tekintetében. És vigyázzunk a kártyára, megjelenésekor SSFDC-nek, félvezetős hajlékonylemez-kártyának hívták. Nagyon pontos meghatározás volt...

MEMÓRIAKÁRTYÁK

Beküldő	DiT	Albacomp	Asbis	multimedia.hu	BlueFish	multimedia.hu	RCE
Gyártó	Kingston	Lexar	Kingston	SimpleTech	Hagiwara	SimpleTech	Apacer
Kártyatípus	CompactFlash	CompactFlash	CompactFlash	CompactFlash	CompactFlash	Secure Digital HS	Secure Digital
Kapacitás	1024	128	256	256	128	256	256
Ár (Ft)	89 990	14 990	22 500	21 865	8740	36 990	18 990
Sebesség (kB/s)							
sok fájl írása	1836	1845	2624	2567	594	3094	2462
olvasás	2882	2773	2882	2882	2969	3230	3062
nagy fájl írása	2656	2701	2487	2461	1502	5792	2901
olvasás	5862	4727	3085	3074	5463	6585	6062
Átlag:	**3309**	**3011**	**2770**	**2746**	**2632**	**4675**	**3622**

Multimedia Card: nem csak fényképezőgépekben használatos

A Multimedia Card (MMC) ugyanakkora, mint az SD, „lábkompatibilis" vele, bár nem 9, csak 7 érintkezője van, és vékonyabb is: 2,1 helyett csak 1,4 mm vastag. Minden más használati szempontból – kapacitás, sebesség – egyenértékű az SD-vel, amit az ára is jól tükröz.

Nem tudunk olyan eszközről, amely kizárólag MMC-t fogadna. Ha már megvalósítanak egy kártyafoglalatot és csatolót, akkor az alkalmas SD-kártya kezelésére is, illetve az SD-hez tervezett eszközök is kötelességszerűen kezelik az MMC-t.

Memory Stick A Sony hozta létre ezt a médiumot, amely keskenyebb, hosszabb és vastagabb, mint az SD (21,5x50x2,8 mm-es), továbbá az érintkezőit borda választja el egymástól. Az eredeti kivitel maximális kapacitása 128 MB (a minimális érték 8), ezért kihozták a Pro változatot, amely 256-tól indul, és jelenleg 1 GB-nál tart, sebessége pedig négyszerese az eredeti kivitelnek. Szintén tartalmaz írásvédő kapcsolót, és másolás elleni funkcióval is felszerelték.

Nem különösebben szimpatikus formátum, mert lényegesen lassabb a többinél, ezzel szemben sok esetben drágább. Határozottan kötődik a Sony termékekhez, bár mostanában egyre több más gyártó is alkalmazza. Az olvasók mindegyike tartalmaz Memory Stick foglalatot.

xD Egyelőre csak a Fujifilm Finepix és az újabb Olympus Camedia gépekben használatos, miután e gyártók 2002 nyarán bejelentették, hogy a SmartMediáról erre a formátumra térnek át. Tudomásunk szerint csak a SanDisk gyártja a két felhasználó számára, de mostanában már joga van a saját neve alatt is forgalomba hozni.

Egyrészt azért nem szerepelt összehasonlításunkban, mert nem láttuk különösebb értelmét, hogy a különböző kapacitású, de azonos gyártótól származó xD-kártyák sebességét és kezelhetőségét összehasonlítsuk. Másrészt pedig olvasók sincsenek hozzá kellő számban. Ha hozzájuthattunk volna egy USB 2.0-s xD-olvasóhoz, akkor versenyen kívül legalább tájékoztató sebességadatokat közölhettünk volna róla. De csak egy USB 1.1-es „kulccsal" és egy SmartMedia – xD adapterrel rendelkeztünk.

Nyomatékosan hangsúlyozzuk: mindez nem jelenti azt, hogy az xD-formátum bármennyivel is rosszabb lenne, mint a többi. Jelenleg már 512 MB-os kártya is létezik, sebességéről viszont, eszközök hiányában, nem nyilatkozhatunk. A specifikáció szerint 1300–3000 kB/s-os sebességgel írható a mérettől függően (a kicsik lassabbak), olvasáskor pedig 5000 kB/s-os átvitel érhető el. Ettől a fent említett eszközök tekintélyes módon elmaradnak. Mechanikai méretét (20x25x1,7 mm) enyhén kicsinek találjuk, de miután százmilliók sikerrel birkóznak meg a hasonló méretű mobiltelefon SIM-kártyák kezelésével, méghozzá nem is egységes foglalatokkal kínlódva, kifogásunk alighanem alaptalan. Az xD-kártya lényegesen könnyebben kezelhető, mint a SIM-kártyák. Csak zsebre vágni nem szabad, mert nem találjuk meg egykönnyen a kacatok és pénzérmék között…

Vizsgálatok és eredmények

A múlt havi számban bemutatott kártyaolvasók tesztgyőztesét, a Trust 630 USB2 Card Readert használtuk a különböző gyártóktól és fogalmazóktól származó memóriák írási és olvasási sebességének méréséhez – ugyanabban a gépben. Az

XD-kártya: jelenleg a legkisebb, de nem kapacitásban

BlueFish	DiT	multimedia.hu	multimedia.hu	BlueFish	multimedia.hu	Fujifilm	multimedia.hu
SanDisk	Kingston	SimpleTech	SimpleTech	Hagiwara	SimpleTech	FujiFilm	SimpleTech
Secure Digital	Secure Digital	MMC	MMC	Memory Stick	Memory Stick	SmartMedia	SmartMedia
256	256	64	128	128	128	16	128
20 356	29 990	10 990	17 865	12 740	13 990	4990	12 115
1884	794	1589	1324	588	640	1253	1258
2721	3094	1803	1831	801	809	1957	2259
2656	1576	1457	1217	812	475	1193	1145
5898	5862	1761	1931	812	809	4513	2656
3290	**2832**	**1652**	**1576**	**753**	**683**	**2229**	**1829**

eredmények alátámasztják azt a sejtésünket, hogy a kártyák és olvasóik valahogy egymáshoz vannak rendelve. Vannak kártyák, amelyek az egyik olvasóban lassúak, de a másikban nem, ezért nem tudunk egyértelmű győztest hirdetni. Attól, hogy egy kártya ebben a Trust olvasóban lassú, még nem biztos, hogy máshol is lemarad.

Formátumok: jól érzékelhetők a méretkülönbségek. A sebességkülönbségek sem elhanyagolhatók, méréseink szerint a Secure Digital – MultiMedia Card páros a leggyorsabb.

Kétségtelen viszont, hogy a leggyorsabb formátum az SD, a leglassabb pedig a Memory Stick. Nincs mit szégyenkeznie – így, kihalás előtt állva sem – a SmartMediának, voltaképpen egyenértékű a második helyezett CF-formátummal.

Az SD-formátum versenye volt a legizgalmasabb. Négy gyártó azonos méretű kártyája nagy szórású eredményt hozott, aminek alapján a Kingston terméket nem találjuk vonzónak.

A SimpleTech céget viszont megfelelő gyártónak minősíthetjük, mert minden formátumban jól teljesítettek a termékei.

Kenczler Mihály ■

Akartunk egy jó képet a Coolpix 3100-ról. De ehhez két Coolpix 3100 kell.

- 3,1 millió effektív pixel
- 3× zoom objektív, 4× digitális zoom
- 3,81 cm-es LCD kijelző
- 14 felvételi üzemmód
- Beépített kreatív funkciók, különleges effektek
- A képek televízión is megtekinthetők a videokábel segítségével
- USB-n át egyszerűen csatlakoztatható a számítógéphez
- Dátumozás, képkivágás-állítás

COOLPIX 3100

Ση φφδηελ φδ σκλγ ηλφφκδ!

Szereti az idegen nyelvű használati utasításokat böngészni? Szívesen javíttatja fényképezőgépét távoli országokban? Ha nem, akkor csak olyan Nikon fényképezőgépet vásároljon, melyen megtalálja a hologramos matricát, amely mostantól minden termékünket jelöli. Kizárólag a matricával ellátott gépek dobozában találja meg a Nikon Kft. hivatalos, magyar nyelvű garancialevelét és a magyar nyelvű használati útmutatót. A magyar jogszabályoknak megfelelő garanciális javításokat, illetve számos más szolgáltatásunkat csak a hivatalos, Nikon Kft. által kibocsátott magyar garancialevéllel rendelkező fényképezőgépet vásárlóknak biztosítjuk.

Nikon

Top 10-ek a Chip-laborból

Tesztkörkép

A Chip tesztlaboratóriumában hónapról hónapra termékek százait tesszük nagyító alá. Összeállításunkban az elmúlt hónapokban közölt legfontosabb hardvertesztjeink közül válogattunk. Aki többre is kíváncsi a tesztek első tíz helyezettjének főbb jellemzőinél, az a kiadóban megvásárolhatja régebbi lapszámainkat. A következő vásárlásnál legyen az Ön iránytűje is a Chip!

Digitális fényképezőgépek – igényes, félprofi

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Képminőség 50%	Kezelhetőség 25%	Szolgáltatás 20%	Extrák 5%	Érzékelő képpontszáma, típusa	Objektív fényereje és fókusztávolsága	Ház	Zoom (optikai/ digitális)
1.	Nikon	Coolpix 5700	88	330 000	98	80	70	100	5M CCD	"f2,8–4,235–280 mm"	mg ötv.	8x/4x
2.	Minolta	Dimage A1	87	350 000	94	92	70	60	5M CCD	"f2,8–3,528–200 mm"	mg ötv.	7x/2x
3.	Sony	DSC-F717	85	250 000	98	88	58	40	4,92M CCD	"f2,0–2,438–190"	fém (mg ötv.)	5x/2x
4.	Kodak	DX 6490	88	179 990	84	92	99	60	4M CCD	"f2.8–3,7/f8.038–380 mm"	műanyag	10x/3x
5.	Minolta	Dimage Z1	86	147 000	90	80	93	40	3,2M CCD	"f2,8–3,538–380 mm"	műanyag	10x/4x
6.	Olympus	C–750 UltraZoom	84	200 000	88	84	87	40	4M CCD	"f2,8–3,738–380 mm"	fémburk.	10x/4x
7.	Canon	PowerShot G5	84	249 990	98	84	58	40	5 M CCD	"f2,0–3,035–140 mm"	műanyag	4x/4x
8.	HP	Photosmart 945	82	180 000	86	66	72	80	5,1M CCD	"f2,8–3,138–300 mm"	alu. ötv.	8x/7x
9.	Panasonic	Lumix DMC-FZ2	80	170 000	84	84	70	60	2,1M	"f2,8–4,93–420 mm"	műanyag	12x/3 x
10.	Pentax	Optio 555	79	205 500	92	68	64	60	5M CCD	"f2,8–4,6 37,5–187,5 mm"	fémburk.	5x/4x

Félprofi gépek Igényes gépek

DVD-írók

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Sebesség 20%	Kompatibilitás 25%	Szolgáltatás, kellékek 20%	Programok 15%	DVD-R írás (-szeres)	DVD-RW írás (-szeres)	DVD+R írás (-szeres)	DVD+RW írás (-szeres)	DVD-RAM írás (-szeres)	DVD-ROM írás (-szeres)
1.	Sony	DRU–510A	98	59 900	100	95	98	100	4	2	4	4	-	12
2.	LG	GSA 4040B	95	44 305	83	100	91	100	4	2	4	2,4	2	12
3.	BTC	DRW1004IM	90	49 990	96	89	96	80	4	2	4	2	-	-
4.	Pioneer	DVR–A06	86	57 990	88	89	84	80	4	2	4	2,4	-	12
5.	MSI	DR4–A	85	47 700	93	95	89	60	4	2	4	2,4	-	12
6.	Panasonic	LF-D521E	84	49 900	58	79	100	100	2	1	-	-	2	12
7.	Plextor	PX–504A	83	47 438	91	84	79	80	-	-	4	2,4	-	12
8.	Freecom	Int DVD+/-RW	82	59 900	91	95	79	60	4	2	4	2,4	-	12
9.	Asus	DRW–0402P	82	32 900	97	68	93	80	4	2	-	-	-	12
10.	HP	dvd 300i	78	62 375	89	84	79	60	-	-	4	2,4	-	8

Digitális kamkorderek

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Képminőség 40%	Szolgáltatások 40%	Felépítés 20%	Rögzítési rendszer	CCD felbontása [képpont]	Optikai zoom/dig. zoom	Objektív fényereje
1.	JVC	GR-DV700E	94	299 990 Ft	93	95	95	MiniDV	1,33 millió	10/300	F:1:1,2
2.	Sony	DCR-TRV33E	91	279 990 Ft	91	93	90	MiniDV	1,07 millió	10/120	F:1:1,8
3.	JVC	GR-D200E	90	229 990 Ft	92	90	90	MiniDV	1,33 millió	10/200	F:1:1,8
4.	Samsung	VP-D5000i	89	339 900 Ft	88	91	88	MiniDV	0,8/4,13 millió	10/800, 3/6	F:1:1,4 és F:1:2,7
5.	Samsung	VP-D93i	88	289 900 Ft	89	87	90	MiniDV	1,33 millió	12/800	F:1:2,0
6.	Panasonic	NV-GS30EG	87	219 990 Ft	85	88	87	MiniDV	0,8 millió	10/500	F:1:1,8
7.	Panasonic	NV-DS60EG	82	169 990 Ft	82	80	86	MiniDV	0,8 millió	10/500	F:1:1,8
8.	Sony	DCR-TRV250E	79	169 990 Ft	80	77	79	D8	0,54 millió	20/700	F:1:1,6

Korábbi CHIP-ek kaphatók:

Vogel Publishing Kft., 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.,
Tel.: 888-3421, Fax: 888-3499, e-mail: terjesztes@vogelburda.hu

Lézernyomtatók 100 000 Ft alatt

CHIP 2003. 11.

Sorrend	Gyártó	Típus	Üzemmód	Pont	Ár 2003. 10. [Ft]	Lapköltség 20%	Nyomtatási sebesség 20%	Nyomtatási minőség 30%	Szolgáltatások 30%
1.	Kyocera	FS–1010	KPDL	93	96 113	100	81	89	100
2.	OKI	4300	600	92	99 900	95	100	100	78
3.	Kyocera	FS–1010	PCL	91	96 113	100	81	84	100
4.	OKI	4300	600x1200	89	99 900	95	89	97	78
5.	Brother	HL–5050	600	86	93 900	71	89	96	85
6.	Brother	HL–5050	PS	84	93 900	71	89	87	85
7.	Brother	HL–5050	1200	83	93 900	71	89	86	85
8.	Panasonic	KX–P7100	GDI	82	59 900	77	79	86	84
9.	Xerox	Phaser 3130	1200	81	60 000	81	87	87	71
10.	Xerox	Phaser 3130	600	80	60 000	81	87	83	71

17" LCD-monitorok

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Képminőség 60%	Szolgáltatások 25%	Kezelhetőség 10%	Energiatakarékosság 5%	Látószög v/f [°]	Kontrasztarány	Fényerő [cd/m²]
1.	ViewSonic	VP171b	81	189 900	74	92	95	90	140/140	500:1	260
2.	Belinea	10 17 50	79	152 488	85	56	95	97	170/170	500:1	250
3.	BenQ	FP791	76	178 625	84	54	100	47	140/160	450:1	400
4.	NEC	1760VM	71	171 740	65	74	90	97	160/155	350:1	250
5.	ViewSonic	VX700	68	179 900	73	43	95	85	170/170	500:1	250
6.	Samsung	173B	67	169 900	58	89	51	88	150/120	450:1	270
7.	NEC	1701	61	152 610	71	21	90	91	160/140	450:1	250
8.	AOC	LM720A	61	120 125	76	15	80	79	150/125	350:1	250
9.	LG	L1710B	59	150 000	59	38	95	87	140/110	500:1	250
10.	AG Neovo	E-17A	57	169 000	70	24	46	86	160/130	430:1	250

Memóriakártya-olvasó

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Kategória	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Sebesség 40%	Szoftvertámogatás 30%	Kezelés, kialakítás 20%	Kártyafoglalatok 10%	CF sebessége	SD sebessége	MS sebessége
1.	Shuttle	Card Reader UISDMC4W	belső olvasó	86	7000	85	100	70	75	2514	4550	1135
2.	Trust	630 USB2 Card Reader	multiolvasó	85	12 990	90	90	70	80	3011	4827	666
3.	DataFab	ML4-USB2 Flash Card Reader	multiolvasó	85	11 990	89	100	55	80	3066	4749	667
4.	ASUS	7 in 1 Reader Pro	multiolvasó	83	5612	85	100	60	70	2090	4094	982
5.	névtelen	Card Reader/Writer CR-T3-U26	multiolvasó	83	4500	80	100	70	70	2739	4765	673
6.	névtelen	Card Reader / Writer 7 in 1	multiolvasó	75	3000	60	100	70	70	1036	1081	1024
7.	SimpleTech	FlashLink AllinOne STI UMC600	multiolvasó	74	12 490	55	100	75	70	998	1011	885
8.	Mitsumi	Reader /Floppy FA402A	belső olvasó	73	11 000	50	100	75	80	991	983	377
9.	Sweex	CardReader 6 in1	multiolvasó	73	n. a.	52	100	75	70	952	949	886
10.	PQI	TravelFlash 6 in 1 Card Reader	multiolvasó	72	4375	53	100	70	70	995	1039	414

Digitális fényképezőgépek – alaptípusok

CHIP 2003. 07.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 06. [Ft]	Képminőség 40%	Szolgáltatások 30%	Kezelhetőség 20%	Extrák 10%	Képpontszám (valódi) [megapixel/típus]	Objektív
1.	Mustek	MDC4000	70	54 875	67	79	80	35	3,14/CCD	f5,6; 45 mm
2.	Mustek	MDC3500	65	45 250	61	69	80	35	1,92/CMOS	f4,0; 45 mm
3.	MagPix	M2100	63	27 375	56	67	90	25	1,92/CCD	f3,3; 41 mm
4.	Benq	DC2300	61	48 625	67	49	90	15	1,91/CCD	f3,5; 8 56 mm
5.	Mustek	DV3000	57	46 625	56	54	60	65	1,92/CMOS	f2,8; 71 mm
6.	Aiptek	PocketCam 3M	56	40 750	50	69	50	50	1,9/CMOS	f3,0; 57 mm
7.	Aiptek	PocketDV 3100	53	44 500	50	62	30	80	1,92/CMOS	f3,0; 57 mm
8.	Genius	DSC 1,3M	50	n. a.	44	54	70	25	1,3/CMOS	f3,5; 56 mm
9.	Benq	DC1500	49	32 875	56	70	20	15	1,31/CMOS	f2,8; 50 mm
10.	Aiptek	PocketCam Smart	40	21 500	44	40	40	25	1,92/CMOS	f3,0; 57 mm

Digitális fényképezőgépek – normál kategória

CHIP 2003. 07.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 06. [Ft]	Képminőség 40%	Szolgáltatások 30%	Kezelhetőség 20%	Extrák 10%	Képpontszám (valódi) [megap./típus]	Objektív
1.	Nikon	CoolPix 4300	80	184 990	94	60	100	45	3,87/CCD	f2,8–7,6; 38–114 mm
2.	Minolta	Dimage F200	77	159 900	89	70	80	40	3,87/CCD	f2,8–4,7; 38–114 mm
3.	Nikon	CoolPix 3100	77	104 990	89	60	90	55	3,14/CCD	f2,8–4,9; 36–108 mm
4.	HP	Photosmart 935	76	169 900	78	75	80	60	5,1/CCD	f2,6–4,8; 37–111 mm
5.	Olympus	C-740 UltraZoom	76	159 990	72	77	100	45	3,14/CCD	F2,8–3,7; 38–380 mm
6.	Fuji	S304	76	120 000	78	66	100	45	3,14/CCD	f2,8–8,2; 38–228 mm
7.	Pentax	Optio S	74	144 000	72	78	90	35	3,2/CCD	f2,6–7,8; 35–105 mm
8.	Minolta	Dimage F100	74	132 500	83	68	80	45	3,9/CCD	f2,8–4,7; 38–114 mm
9.	Nikon	CoolPix 2100	73	74 990	83	60	90	40	1,92/CCD	f2,6–4,7; 36–108 mm
10.	Olympus	C-720 UltraZoom	73	149 990	67	73	100	45	2,95/CCD	f2,8–3,4/7; 1 40–320 mm

Alaplapok AMD processzorokhoz

CHIP 2003. 06.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 05. [Ft]	Teljesítmény 35%	Szolgáltatás 35%	Támogatás 15%	Extrák 10%	Kezelhetőség 5%	Lapkakészlet	Video	LAN
1.	Epox	8RGA+	83	39 900/38 750	99	74	91	50	72	nVidia nForce2 IGP-128 – MCP-T	van	integrált
2.	Epox	8RDA+	82	32 000	99	66	91	60	96	nVidia nForce2-128 SPP – MCP-T	nincs	integrált
3.	ASUS	A7N8X	79	36 900	99	65	90	46	75	nVidia nForce2 SPP – MCP	nincs	integrált
4.	MSI	K7N2 DeltaL	79	30 900	99	65	93	36	75	nVidia nForce2 SPP – MCP2	nincs	integrált
5.	Gigabyte	GA-7VAX1394	77	n. a.	92	57	89	70	85	ViA KT400 – T8235	nincs	integrált
6.	Soltek	SL-75FRN2-L	77	29 288	99	62	81	58	65	nVidia nForce2 SPP – MCP	nincs	integrált
7.	MSI	K7N2-L	76	30 250	98	55	93	36	88	nVidia nForce2 SPP – MCP2	nincs	integrált
8.	MSI	KT4V-L	76	21 750	94	62	93	40	69	ViA KT400 – VT8235	nincs	integrált
9.	Jetway	Polaris 400	74	31 500	91	65	84	30	80	ViA KT400 – VT8235	nincs	integrált
10.	Leadtek	K7NCR18D Pro	74	31 500	99	72	54	20	84	nVidia nForce2 SPP – MCP	nincs	integrált

Alaplapok Intel processzorokhoz

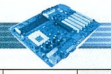

CHIP 2003. 03.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 02. [Ft]	Teljesítmény 50%	Szolgáltatás 25%	Támogatás 15%	Extrák 5%	Kezelhetőség 5%	Lapkakészlet	Video	LAN
1.	Gigabyte	GA–8PENXP	95	n.a.	105	88	92	90	88	Intel 865PE	nincs	integrált
2.	Gigabyte	GA–8KNXP	94	n.a.	103	88	92	90	88	Intel 875P	nincs	integrált
3.	ASUS	P4G8X deluxe	91	n. a.	86	100	88	100	88	Intel E7205	nincs	integrált
4.	Chaintech	CT–9EJL1	89	37 000	100	84	75	81	56	Intel 845E	nincs	integrált
5.	Intel	D845PEBT2	87	39 000	86	94	95	50	88	Intel 845PE	nincs	integrált
6.	Intel	D845GEBV2	86	37 750	80	100	95	50	88	Intel 845GE	integrált	integrált
7.	ASUS	P4S533–E	81	29 125	75	89	88	75	88	SiS 645DX	nincs	nincs
8.	MSI	845PE Max2	80	31 490	86	69	88	50	88	Intel 845PE	nincs	nincs
9.	ASRock	PE PRO	77	17 740	76	92	75	19	80	SiS 645	nincs	integrált
10.	Aopen	AX4PER	76	33 000	75	84	75	56	76	Intel 845PE	nincs	nincs

VGA-kártyák, középosztály

CHIP 2003. 05.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 04. [Ft]	Teljesítményátlag 70%	Szolgáltatás 15%	Extrák 15%	Csatlakozófelület (PCI, AGP 2/4/8)	GPU gyártója	GPU típusa	VideoRAM mérete [MB/típusa]	Maximális felbontás (32 bit) [XxY]
1.	Hercules	3D Prophet All-In-Wonder9000 PRO	70	77 700	66	88	67	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536
2.	Club3D	Radeon 9100	59	28 987	67	50	33	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9100	128/DDR	2048x1536
3.	Excalibur	Radeon 9000 Pro	59	33 987	63	38	58	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
4.	PowerColor	Radeon 9000 Pro Evil Commando	56	30 250	63	38	42	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
5.	Club3D	Xabre 600	55	n. a.	60	63	25	AGP 2x/4x/8x	SiS	Xabre 600	64/DDR	2048x1536
6.	Club3D	Radeon 9100 LE	54	20 362	63	50	17	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9100	64/DDR	2048x1536
7.	Sapphire	Radeon 9100 Atlantis	54	23 137	33	38	8	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9100	64/DDR	n. a.
8.	Excalibur	Radeon 9000	53	32 487	59	38	42	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
9.	Sapphire	Radeon 9000 Atlantis Pro VIVO	53	29 387	62	38	25	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536
10.	Sapphire	Radeon 9000 Atlantis Pro	53	28 600	62	38	25	AGP 2x/4x	ATi	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536

Top Tízek

VGA-kártyák, felső középosztály

CHIP 2003. 05.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 04. [Ft]	Teljesítményátlag 70%	Szolgáltatás 15%	Extrák 15%	Csatlakozófelület (PCI, AGP 2/4/8)	GPU gyártója	GPU típusa	VideoRAM mérete [MB/típusa]	Maximális felbontás (32 bit) [XxY]
1.	MSI	Ti4800–SE 8X	78	50 500	79	63	92	AGP 4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4800SE	128/DDR	2048x1536
2.	Hercules	3D Prophet 9500 PRO	78	78 200	92	63	25	AGP 2x/4x/8x	ATi	Radeon 9500	128/DDR	2048x1536
3.	Club3D	GeForce4 Ti4200-8X	75	44 875	82	63	58	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
4.	ASUS	V9280S	75	54 900	76	63	83	AGP 4x/8x	nVidia	GeForce Ti4200	64/DDR	2048x1536
5.	Leadtek	WinFast A280 TD	75	49 400	76	75	83	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4800-8X	128/DDR	2048x1536
6.	PixelView	GeForce4 Ti4200-8X 128MB	74	47 250	79	63	67	AGP 1x/2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
7.	Excalibur	Radeon 9500	74	53 625	78	63	67	AGP 2x/4x/8x	ATi	Radeon 9500	64/DDR	2048x1536
8.	Gigabyte	Maya II Radeon 9500	72	42 800	77	63	58	AGP 4x/8x	ATi	Radeon 9500	64/DDR	2048x1536
9.	Leadtek	WinFast A280LE TDH	71	42 900	68	75	83	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
10.	PixelView	GeForce4 Ti4200-8X 64MB	70	36 500	78	50	50	AGP 1x/2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	64/DDR	2048x1536

17" monitorok, sík képcsővel

CHIP 2003. 08.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 07. [Ft]	Képminőség 60%	Szolgáltatások 15%	Kezelhetőség 10%	Sugárzás 10%	Energiatakarékosság 5%	Átlós képponttávolság [mm]	Sávszélesség [MHz]
1.	SAMSUNG	757MB	93	56 900	100	100	72	65	90	0,23	250
2.	PHILIPS	107P40	86	59 990	93	78	99	39	96	0,25	234
3.	PHILIPS	107T41	86	42 480	92	75	89	61	96	0,25	108
4.	DELL	M782P	79	56 550	91	32	84	60	97	0,25	n. a.
5.	DTK	H770BFW	78	40 775	93	29	80	52	78	0,25	110
6.	BENQ	G774	76	41 125	86	58	53	67	75	0,27	110
7.	HYUNDAI	Q790	76	43 260	81	55	79	66	94	0,25	202,5
8.	IIYAMA	HM704UTC	76	82 375	93	31	78	31	91	0,25	160
9.	LG	T710BH	74	48 625	89	41	72	50	46	0,25	110
10.	NEC	FE770	73	41 990	85	45	63	54	70	0,25	120

Merevlemezek

CHIP 2003. 11.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 10. [Ft]	Sebesség 65%	Melegedés 20%	Megbízhatóság 5%	Tárolókapacitás [GB]	Fordulatszám [1/perc]	Csatlakozófelület típusa	Gyorsítótár mérete [MB]
1.	Samsung	SpinPoint 80GB Veloce	78	23 475	73	87	89	80	7200	ATA133	2
2.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 80GB ATA/133	73	18 375	78	59	96	80	7200	ATA133	2
3.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 80GB ATA/133	73	23 240	78	59	96	80	7200	ATA133	8
4.	Western Digital	WD Raptor SATA 36GB	73	38 900	81	57	70	36,7	10000	SATA150	8
5.	Seagate	Barracuda 7200.7 160GB	72	44 625	76	59	89	160	7200	ATA100	8
6.	Western Digital	WD Caviar 200GB	71	58 000	76	62	68	200	7200	ATA	2
7.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 120GB ATA/133	70	25 625	76	52	96	120	7200	ATA133	2
8.	Seagate	Barracuda 7200.7 80GB	69	21 125	70	65	89	80	7200	ATA100	2
9.	Western Digital	WD Caviar 80GB	69	24 600	73	62	68	80	7200	ATA	8
10.	Samsung	SpinPoint 80GB Veloce	68	22 000	55	93	89	80	5400	ATA133	2

Noteszgépek 600 000 Ft alatt

CHIP 2003. 04.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 03. [Ft]	Hordozhatóság 40%	Sebesség 35%	Használhatóság 25%	Processzor típus/órajel	Memória típusa és kapacitása alap/max [MB]	Képernyő mérete [hüvelyk]	Felbontás [képpont]	Merevlemez [Gbyte]
1.	Acer	TravelMate 800	95	550 000	96	96	90	Pen. M Centrino/1,3 GHz	DDR 256/2048	15	1400x1050	40
2.	Acer	TravelMate 290 LCi	90	456 000	99	84	84	Pen. M Centrino/1,3 GHz	DDR 512/1024	14,1	1024x768	30
3.	Fujitsu-Siemens	Amilo-D P2000	87	430 000	85	81	100	P4/2,0 GHz	DDR 256/2048	15	1024x768	40
4.	Acer	Aspire 1700	86	510 000	63	102	99	P4/2,66 GHz	DDR 512/2048	17	1280x1024	80
5.	Fujitsu-Siemens	Lifebook T3010	85	600 000	82	97	74	Pen. M Centrino/1,4 GHz	DDR 256/1024	12,1	1024x768	40
6.	Gericom	MasterPiece (G730-15)	82	499 875	69	90	90	P4/2,4 GHz	DDR 512/1024	15	1400x1050	40
7.	Crito	Notebook 888E	81	648 750	61	99	88	P4/2,4 GHz	DDR 256/1024	16	1600x1200	60
8.	Acer	Aspire 1403LC	80	463 500	71	83	88	Mobil P4/2,0 GHz	SD 256/1024	15	1024x768	20
9.	IBM	ThinkPad T30	79	600 000	73	78	92	Mobil P4/1,8 GHz	DDR 256/1024	15	1024x768	20
10.	Acer	TravelMate 244 LCi	79	415 000	66	86	88	Celeron/2,6 GHz	DDR 256/1024	15	1024x768	30

TARTALOM

72 **Bemutatók**

74 **Office 2003**
Mi újság az irodában?

76 **Microsoft Virtual PC 2004**
Windowsos emulátor

78 **Adobe Photoshop CS**
A termelékenység nyomában

82 **Könyvelőprogramok tesztje**
Hangszert csinálnak a PC-ből...

88 **Spyware programok**
Kémek a sasfészekben

90 **Red Hat után Fedora**
Őrségváltás

94 **Lindows**
Egy új lehetőség

Microsoft

Huncutságok

■ A Microsoft – új licencpolitikájának részeként – több olyan technológia után is licencdíjat kíván szedni a jövőben, melyeket világszerte használnak eszközök millióiban. Az első megnevezett technológia a FAT fájlrendszer, amelyet még 1976-ban dolgoztak ki, s amit – a redmondiak állítása szerint – a gyártók az engedélyük nélkül vettek át.

Az egységenként 25 centes licencdíjat minden olyan eszköz után meg kell(ene) fizetni, amelyben a FAT fájlrendszert alkalmazzák. A tétel a kívülállók számára elhanyagolható, de ha csak az évente értékesített mobilok és memóriakártyák százmillióit vesszük számba, a végösszeg már egyáltalán nem az. Az érintett eszközök közé tartoznak, az asztali és notebook számítógépeken túl, a PDA-k, a pen drive-ok, a mobiltelefonok és a memóriakártyára dolgozó digitális fényképezőgépek.

A fenti, elsősorban a gyártókat sokkoló hír után akár üdítő érdekességnek is számíthat, hogy hasonló pereknek maga a Microsoft is áldozatául eshet – és amint példánk is mutatja, áldozatul is esik. S hogy miről is van szó pontosan? Arról, hogy a RealNetworks kártérítési pert (egymilliárd dolláros összegért) indított Redmond ellen, ismételten a Microsoft monopóliumának piacsértő mivoltára hivatkozva.

A kaliforniai San Jose városában indított perben a RealNetworks azzal vádolja a Microsoftot, hogy üzletpolitikája évek óta jelentős bevételkiesést és üzleti megállapodások elvesztését okozza a RealNetworks számára. Sérelmezik, hogy a Microsoft a monopóliumában rejlő erejét arra használta fel, hogy a PC-gyártókat korlátozta a versenytársak médialejátszóinak telepítésében, illetve minden Windows-használót kényszerített a Microsoft médialejátszójának telepítésére, akár akarta ezt, akár nem.

A RealNetworks főtanácsadója, *Bob Kimball* úgy véli, hogy a RealNetworks kára – a Microsoft üzletpolitikája miatt – meghaladja az egymilliárd dollárt. A 64 oldalas vádiratban többek között azt is megemlítik, hogy a 2001 októberétől 2003 márciusáig tartó időszakban eladott PC-k 95 százalékára előre telepítve került fel a Windows Media Player, míg a RealNetworks hasonló alkalmazása csak 2 százalékos részesedést szerezhetett ilyen módon.

További vádpont, hogy a Microsoft nem osztott meg bizonyos kulcsfontosságú kódrészleteket a fejlesztőkkel, s emiatt a *RealPlayer* teljesítménye elmarad az elvárhatótól.

A Microsoft nyilatkozata szerint „a RealNetworks jogi lépése nem szerencsés, és különösen meglepő tett a digitális média piacán tapasztalható erős verseny tükrében. A tények tiszták. [...] A számítógépgyártók szabadon telepíthetnek és népszerűsíthetnek bármilyen médialejátszót az új PC-ken. A felhasználók pedig bármely médialejátszót szabadon használhatnak – ahogyan ezt sokan meg is teszik."

Végül térjünk vissza újfent az adattárolásra. A Microsoft weboldalán megjelent egyik álláshirdetés arra utal, hogy a Microsoft egy saját lemezformátum bevezetésével tervezi a – játékkonzolja következő változatához készült – játékok illegális terjesztését megakadályozni. A hirdetés szerint olyan mérnököt keresnek, aki rész vesz majd „a következő generációs Xbox konzol Xbox Game Discjének tervezésében és fejlesztésében". A fejlesztés célja elsősorban a kalózkodás megakadályozása. A hirdetés megfogalmazása, és az „*Xbox Game Disc*" említése valószínűsíti, hogy egy saját, egyedi formátum kialakításáról lehet szó.

www.microsoft.com

szoftver

EMC – VMWare

Újabb felvásárlás

635 millió dolláros tranzakció keretében az EMC felvásárolja a VMware-t. Az EMC ezzel egy olyan technológiához jut, amely heterogén IT infrastruktúrákban is csökkenti a költségeket, és egyszerűsíti a műveleteket. Üzleti igényeik változásának megfelelően, állásidő nélkül konfigurálhatják (át) számítógépes alkalmazási és adattárolási környezetüket a vállalatok. A VMware több operációs rendszer (Windows, Linux és NetWare) párhuzamos, egymástól független futtatását teszi lehetővé egyazon szerveren vagy munkaállomáson, és üzletmenet-megszakítás nélkül lehet mozgatni a futtatott alkalmazásokat a rendszerek között. E „virtuális gépek" megszakítás nélkül integrálódnak a már létező fizikai infrastruktúrába és felügyelő keretrendszerbe, s a felhasználók csak a számukra elkülönített erőforrásokat látják.

A felvásárlás lezárása után az EMC további, 15-20 millió dolláros költséget tervez 2004 első negyedévében, a VMware folyamatban lévő kutatásainak és fejlesztéseinek költségeire, és egyéb, az integrációhoz kapcsolódó kiadásainak a fedezésére.

www.vmware.com
www.emc.com

Linux

2.6-os kernel

A december végén kiadott 2.6-os rendszermaggal a Linuxok nem lassulnak le 4-8 processzornál, és akár 32 processzoros szervereken is megállják a helyüket. A fejlesztők a háttértárolók kezelését is javították, így kevésbé érzékenyen reagálnak az írási-olvasási műveletek rendszerre gyakorolt, teljesítménycsökkentő hatására. A javított kötetkezelővel sokkal rugalmasabban végezhetők a merevlemezre való írási, és az onnan való olvasási műveletek. A korábbi, 2 TB-os fájlrendszeri felső korlátot is eltörölték.

www.linux.org

Optima Technology

Per a CD-RW-ipar ellen?

Az *Optima Technology* peres eljárást kezdeményezett a Kaliforniai Kerületi Bíróságon a Roxióval szemben. Az Optima szerint a Roxio számos terméke megsérti „recordable CD-ROM accessing system" néven bejegyzett, 1995-ben kidolgozott szabadalmukat. Szerintük a kaliforniai cég tulajdonát képezi az az eljárás, amely szoftveresen lehetővé teszi – különböző számítógépes rendszerek számára – az írható CD-ken tárolt adatokhoz való hozzáférést.

Az Optima – az ügyvédi irodáján keresztül – bejelentette, hogy a Roxio mellett minden olyan vállalatot felelősségre kíván vonni, amely sérti a gazdasági érdekeit. Végső soron a kaliforniai cég azt szeretné elérni, hogy licencmegállapodásokat kössenek vele a gyártók.

www.optimatech.com

TARTALOM

CD-/DVD-író
Ahead Nero 6.3.0.2

Médialejátszó
Cyberlink
PowerCinema 3

Weboldaltervező
Xara WebStyle 4

Microsoft Producer for PowerPoint 2003

Kis házi médiastúdió

A Microsoft Producer termék *ára* és futtató környezete figyelemre méltó: ingyenesen letölthető (47 MB), de rendeltetésszerűen használni csak Microsoft Office XP (2002), vagy annak későbbi változata alatt lehetséges. Nem véletlenül használtuk a „rendeltetésszerűen" jelzőt, hisz attól eltérően – nem a Microsoft (vélt) szándékaihoz igazodva – szintén lehet hasznosítani.

A Microsoft Producer egy egyszerű videoszerkesztő – abban az értelemben, hogy munkafelületének időtengelyén (a „timeline"-on) tetszőleges számú, a program által felismert videorészlet (klip) helyezhető el, amelyek ilyenformán egyfajta műsort alkotnak. Elemi módon, a Produceren kívül az így összeállított műsort valamely böngészőben lehet lejátszani. A *File/Publish* menüpont hatására, pontosabban az ekkor előkerülő varázsló keze nyomán, multimédiás HTML-állomány keletkezik, amelyet lényegében bármely böngészővel meg lehet tekinteni.

Eredeti formájában a Producer-dokumentum egy projektfájl, amely a komponenseket tartalmazza, és a Produceren belül játszható le. A *File/Pack and Go* menüpont hatására tömörítvény keletkezik, amelyet egyben szállíthatunk át egy másik gépre, amelyen a Producerrel kibonthatjuk, majd lejátszhatjuk.

Egyetlen hangcsatornát rendelhetünk a Producer-projekthez, amelyre rámondhatjuk a kísérőszöveget. Célszerűen, több részletben vehetjük ezt föl, és az időtengelyen egérrel vontathatjuk a megfelelő helyre (időpontra). Ha aláfestő zenét is szeretnénk, akkor már nehezebb a dolgunk: hangszerkesztőben, annak időtengelyén kell előállítanunk a teljes, kész hangsávot, és ahhoz kell összeállítanunk Producerben a videorészleteket és a PowerPoint-diák váltakozását. Mindez egyszerű egérműveleteket jelent csak.

A Microsoft Producer létének értelme, hogy a PowerPoint eseményidőzítési lehetőségei korlátozottak, és nem kezelhetők kellően szemléletesen. Talán úgy gondolták a fejlesztők, hogy a digitális videokamerákkal megvásárolt szerkesztőprogramok tömege felkészítette a felhasználókat az időtengely segítségével történő eseményrendezésre.

Ha így van, akkor a Producer valóban egyszerű, kézre álló és ingyenes eszköz – videóval és hangalámondással gazdagított, pontosan összehangolt – PowerPoint-bemutatók készítésére, amelyeket akár a helyi hálózaton, akár az interneten könnyűszerrel közzé lehet tenni. ■

CD/DVD-író

Ahead Nero 6.3.0.2

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.nero.com

Ár: 20 990 Ft

Rendszer

Platform: Windows (32 bites)

■ Kisebb verzióváltásokról nem szoktunk írni, de most az ettől való eltérést indokolja az Ahead karácsonyi ajándéka (vagy inkább a sokszor emlegetett, január eleji CES-re – szórakoztató-elektronikai vásárra – való felkészülése), egy nagyobb jelentőségű funkcióbővítés.

A *Recode 2*-ről van szó: a Nero ezentúl képes lesz arra, hogy a saját készítésű, vagy nem jogdíjas (CSS-kódolás nélküli) DVD-k formátumát megváltoztassa: a 9-esből 4-est, illetve a 4-esből CD-méretűt készítsen.

Ehhez rontani kell ugyan a minőséget, de a Recode 2 minimalizálja a veszteséget – melynek természetesen ára van.

A CD-méretűt csak a *Nero Media Playerben* lehet lejátszani, mert az AAC-formátumú hang, az MPEG4-formátumú videó, és a Nero-formátumú feliratozás kombinációját nyilvánvalóan csak a Nero kezeli.

El is nevezték ezt – milyen kreatív! – „Nero Digital"-nek. A Recode 2 barátságos kezelőfelületén ki kell jelölni, hogy a DVD melyik hangcsatornája kerüljön a CD-re, és hogy akarjuk-e a Dolby 5.1-es hang Nero Digital 5.1-é alakítását. (A Recode 2 kinézetét a *DVDshrink* nevű program használói ismerősnek fogják találni.)

Sajnos, a Nero annyira nem lett készséges, hogy kívánságra 2 CD-s változatot készítsen. Feltehetően ez a szolgáltatás nem fért bele az „átalakítás-felírás egy lépésben" (DirectBurn in one go) koncepcióba.

A frissítést karácsony óta le lehet tölteni a Nero webhelyéről, dobozba februártól kerül, a fent látható tapasz kíséretében. ■

Médialejátszó

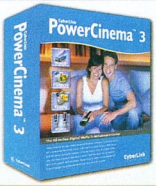

Cyberlink PowerCinema 3

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.multimedia.hu

Ár: 24 990 Ft

Rendszer

Platform: Windows XP (Home/Pro)

■ Január elején Las Vegasban tartották az év első, nagy szórakoztató-elektronikai rendezvényét, a CES-t (Consumer Electronic Showt). A Cyberlink számára szintén nagy esemény volt: minden termékét megújította erre az alkalomra. Ezúttal a többfunkciós médialejátszót mutatjuk be, amellyel DVD-t, filmeket, zenét és állóképeket egyaránt le lehet játszani, be lehet mutatni, egységes, a Cyberlink termékekre jellemző környezetben. A program kialakítása figyelembe veszi, hogy esetleg tévéképernyőn vetítik a filmet – a kezelőelemek nagyok, jól olvashatók.

Magában foglalja a PowerDVD-t (ipari szabványú DVD-lejátszót) az összes, fejlett szolgáltatásával együtt: 4:3 arányú lejátszás 16:9-en és fordítva, torzítás nélkül, kontrasztarány és színegyensúly javítása – bővebben a 2003. novemberi számunkban olvashatnak róla. Természetesen minden elképzelhető filmállományt lejátszik, beleértve immár a DivX-eseket is (saját dekódere van, nem kell hozzá kémprogrammal „dúsított" kodekcsomag). Hangászati szempontból is kényeztet a PowerCinema: a kétcsatornás („sima" sztereó) darabokat térhatásúvá alakítja több hangszórón, de a fejhallgatón belül is jobb térélményt nyújt.

Ennyit általában tudnak a filmvetítő programok, a PowerCinema viszont a fényképeket is bemutatja. Többféle áttűnési mód közül lehet választani, és aláfestő zenével is gazdagíthatjuk a színvonalas diavetítést. Bár a Windows 2000-et jövőre bizonyára nem frissíti már a Microsoft sem, azért a PowerCinemának nem kellett volna ennyire sietnie! Vagy ha mégis, legalább ne az alkalmazás, hanem már a telepítő közölje, hogy ez az operációs rendszer neki nem terep. ■

Weboldaltervező

Xara WebStyle 4

Értékelés: ■ ■ ■ ■ ■

Info: www.fontolo.hu

Ár: 27 500 Ft

Rendszer

Platform: Windows (32 bit)

■ Régóta ismerős a cég, WebStyle programjáról talán a legismertebb, pedig lenne még néhány említésre méltó. Gyaníthatóan a *Click to enlarge* aláírású képek, amelyek kattintásra feldobnak egy nagyobb, de nem sokkal jobb képet, a Xara WebStyle-ból származnak. Az egyik új funkció ugyanis a beépített képszerkesztő, amely a méretezést egy csúszka vontatására egyszerűsíti, és automatikusan megírja – a fenti szolgáltatást megvalósító – JavaScript parancssorozatot.

A képnagyító algoritmus nem tartozik a legjobbak közé, a teljes képszerkesztőkben elvégezhető műveletsor (egyszerű, pixeles nagyítás négyszeres méretre, Gausselmosás 3 pixelesen, visszakicsinyítés kétszeresre, Sharpen) lényegesen jobb eredményt ad – viszont azokat nem tölthetjük le ingyenesen, és nem használhatjuk időtlen időkig. A WebStyle képszerkesztője működik a program próbaverziójának 15 napos „élettartamán" túl is.

Egyébként a Xara WebStyle legnagyobb értéke, hogy gyorsan készíthetünk „kereskedelmi" minőségű weboldalelemeket: térbeli lehulló menüket, gombokat, gombcsoportokat, címsorokat, hirdetéseket stb.

Ami pedig a legvonzóbb: a tervezési elemeket megváltoztathatjuk, tehát nem fog azonnal szembetűnni, hogy a WebStyle-ból származik a művünk. Legújabban bekerült a lehetőségek közé az egységes stílusú (téma alapú), teljes webhelyek tervezése is. Szintén újdonság az előre tervezett, de változtatható kialakítású fotóalbum-weboldal, amelyen kisméretű nézőképek alapján, a fent említett szolgáltatással gyorsan megtekinthetők a képek. ■

Office 2003

Mi újság az irodában?

Több mint 400 millióan használják világszerte a Microsoft Office különféle változatait, nagy érdeklődésre tart tehát számot, hogy milyen újdonságokat tartalmaz a legfrissebb kiadás. A CHIP utánajárt.

A teljes Office-csomagra vonatkozó egyik legfontosabb újdonság az XML-formátum használatának lehetősége, melynek révén egyszerűsödik az adatcsere a – különféle platformokat futtató – számítógépek között, és lehetővé válik integrált üzleti alkalmazások létrehozása. Az állományok XML-formátumban való mentése kivételével az XML-funkciók csak a *Professional* kiadásban és a Word 2003 önálló változataiban érhetők el. (A *Professional* kiadás a Wordöt, az Excelt, a PowerPointot, az Outlookot, a Publishert és az Accesst, a *Small Business* változat az előbbi felsorolás első öt, a *Standard*, valamint a *Diák és tanár* verzió pedig a felsorolás első négy programját tartalmazza.)

Ugyancsak a Professional-csomagra korlátozódik az – állományokhoz való hozzáférés többszintű korlátozását lehetővé tevő – tartalomvédelem (amellyel megakadályozhatjuk bizalmas adataink illetéktelen kezekbe kerülését), és a súgóval felszerelt, adatbázisokhoz kapcsolható, intelligens dokumentumok használata. Az utóbbiakkal például olyan űrlapokat készíthetünk, amelyek automatikusan kitöltenek bizonyos rovatokat, és a vezérlőelemeikkel lépésről lépésre végigvezetik az alkalmazottat a kitöltés folyamatán.

A Word, az Excel és a PowerPoint 2003 használói vehetik igénybe a munkacsoportos dokumentumkészítés, -szerkesztés és -véleményezés elősegítésére készült dokumentum-munkaterületeket, amelyek nem mások, mint egyetlen dokumentum köré felépített webhelyek. A munka történhet mind a kiszolgálón, mind a helyi PC-ken tárolt állományon: az utóbbi rendszeresen frissül, az előbbin elvégzett változtatások alapján.

Több változatban létező dokumentumok, táblázatok eltéréseinek nyomon követésére használható az *összehasonlító szolgáltatás*, amely egymás mellett elhelyezett, egyszerre görgethető ablakokban helyezi el az összevetendő állományokat.

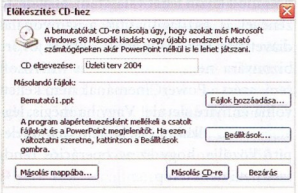

Terjesztés CD-n: bemutatóinkat lemezre írhatjuk a PowerPoint 2003-ból

Hatékony, új szolgáltatás a *Kutatás* munkaablak, amelynek segítségével különféle, webes forrásokból nyerhetünk kiegészítő információkat az éppen végzett munkánkhoz. A munkaablakból érhető el a *fordító szolgáltatás*, amellyel 10-nél több nyelv (egyelőre a magyar, sajnos, nem szerepel a kínálatban) között fordíthatunk szavakat, egyes nyelvpárosításokban pedig akár mondatokat is.

Fontos, bár egyelőre kevesek számára elérhető új szolgáltatás a tábla-PC-kkel való hatékony együttműködés, melynek révén kézírással fűzhetünk megjegyzéseket bármely Office-dokumentumhoz. Az Office 2003 használói azonnali segítséghez juthatnak a – programokból közvetlenül elérhető – *Office Online webhelyen*. Itt egy, a csomag kezelését ismertető multimédiás tanfolyamon vehetünk részt, továbbá tippeket, képeket, sablonokat, programokat és frissítéseket tölthetünk le.

Végezetül említést érdemel egy sokakat érintő módosítás: alkalmazkodva az angol verziók gyorsbillentyűihez, az Office – eddigi verzióitól eltérően – három billentyűkombinációja megváltozott. Az Office 2003-ban félkövérré a Ctrl-B, dőltté a Ctrl-I, aláhúzottá pedig a Ctrl-U kombinációkkal tehetjük a kijelölt szöveget.

Most pedig tekintsük át az egyes programok újdonságait!

Word

Könyvszerű formában jeleníti meg a szerkesztett dokumentumot az *Olvasási elrendezés* nézet, amely – az eszköztárak és az állapotsor eltüntetésével – valamelyest megnöveli a hasznos képernyőterületet. A *Dokumentumtérkép* szolgáltatása megmutatja a dokumentum fő szerkezeti egységeit, így pillanatok alatt a kívánt részre ugorhatunk. Az olvasási elrendezésben ugyanúgy elvégezhetjük a szükséges módosításokat, formázásokat, mint a többi nézetben.

A jobb olvashatóság érdekében a Word 2003 monitorunk méretéhez és felbontásához igazítja a megjelenítés jellemzőit.

A több nyelven dolgozók vehetik jó hasznát a továbbfejlesztett nyelvi szolgáltatásoknak. A *körlevélkészítő funkció* automatikusan megválasztja a címzett nemhez illő megszólítási formát, és a címzett országában szokásos címformátumot használja. A jobb szövegmegjelenítést szolgálja a javított tipográfia, valamint az, hogy a

Office 2003

Gyors információk a webről: közvetlenül az Office-ból gyűjthetünk anyagokat munkánkhoz – a Kutatás munkaablakban

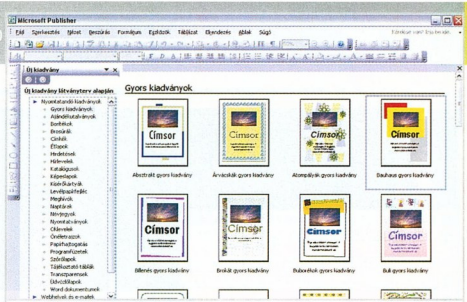

Számtalan mintakiadvány: ha gyorsan kell eredményre jutnunk, az előre elkészített sablonokból szinte mindent előállíthatunk a Publisher 2003-ban

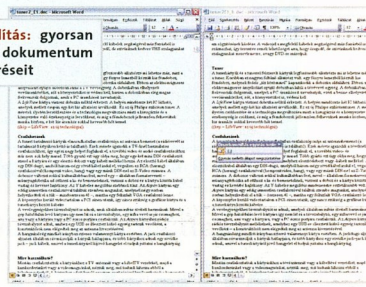

Egyszerű összehasonlítás: gyorsan megtalálhatjuk egy dokumentum két változatának eltéréseit

Word 2003 több *Unicode* tartományt ismer, mint elődje.

Excel

A táblázatkezelő új *listaszolgáltatása* megkönnyíti az egymáshoz kapcsolódó adatok csoportosítását és kezelését. A listaként definiált tartományban lévő adatok a munkalap többi adataitól függetlenül kezelhetők, elemezhetők, és a *Windows SharePoint Services 2.0* alkalmazás révén megoszthatók más felhasználókkal. A *SharePoint* – webhelyeken keresztül – biztosítja a munkatársak együttműködését, és a webhelyhez csatolt listán, szinkronizáláskor automatikusan megjeleníti az Excelben végrehajtott változtatásokat.

Sokan használják az Excelben a statisztikai függvényeket, számukra jó hír, hogy javították ezek pontosságát (beleértve az eredmények kerekítését is).

PowerPoint

A bemutatókészítő továbbfejlesztett, megjelenítő modulja (amely a Windows 98-cal kezdődően bármelyik Windows alatt futtatható) a képernyőre tudja varázsolni a *PowerPoint 2003*-ban készült bemutatók grafikáit és animációit, továbbá ezek ki is nyomtathatók vele. Nem kell külön telepíteni, ugyanis a bemutató állományai tartalmazzák, de letölthető az internetről is. A *Fájl* menü, *Előkészítés CD-hez* lehetőségével olyan lemezekre írhatjuk fel bemutatóinkat (Windows XP alatt), amelyek bármely, a Windowst futtató számítógépen lejátszhatók.

A bemutatóban lévő videoklipeket teljes képernyőn tekinthetjük meg, ha pedig gépünkön megtalálható a Windows Media Player 8-as, vagy annak újabb változata, az általa ismert formátumokat is le tudja játszani a PowerPoint. A megújult eszköztárnak köszönhetően egyszerűen navigálhatunk diavetítés közben, és szabadkézi rajzeszközökkel (nemcsak táblaPC-n, hanem „közönséges" számítógépen is, egér segítségével) emelhetjük ki a legfontosabb elemeket.

A Word és az Excel, korábbi változatában már megismert, intelligens címkéit immáron a PowerPointban is használhatjuk, csakúgy, mint a megfelelő stílusú szövegek írását elősegítő szinonimaszótárt. Aki próbált már kinyerni képeket a PowerPointból, üdvözölni fogja, hogy nagyobb méretű és felbontású bitképek exportálhatók a programból.

Access

Az adatbázis-kezelőben megtekinthetők az adatbázis-objektumok közötti összefüggések, amelyek segítik az adatbázisok karbantartását, és kiküszöbölik a hiányzó forrásrekordok miatti hibákat. Az űrlapokon és a jelentéseken automatikus hibaellenőrzést írhatunk elő, és biztonsági másolatot készíthetünk az adatbázisokról és a projektekről. Nőtt az automatikus javítás beállítási lehetőségeinek a száma, és a javítás egyszerűen, gombnyomásra visszavonható. A lekérdezések SQL nézetében helyzetérzékeny súgót jeleníthetünk meg, továbbá módosíthatjuk a szöveg betűtípusát és -méretét.

Outlook

Az új *Navigációs ablak* a levelezőprogram hatékony vezérlőpultjaként használható. Lehetővé teszi a különféle mappák rendezését, a naptár és a mappák megosztását, valamint mások megosztott mappáinak a megnyitását. Az *Ugrás* menü a navigációs ablak táblái közötti mozgásra szolgál, a leveleket függőleges, papírlapszerűen megjelenítő *Olvasóablakban* pedig mintegy kétszer annyi szöveg olvasható, mint a korábbi változat levélmegnéző ablakában.

Napjaink spamáradatában jó hasznát vehetjük a *Levélszemétszűrőnek*, amely a Microsoft új technológiáját használja a gyomirtásra. A Windows munkaasztalán értesítést olvashatunk a beérkező levelekről, amely a feladó nevét, az üzenet tárgyát, és a levél egy részletét tartalmazza.

Összejövetelek szervezéséhez, a munkatársak időbeosztásának tanulmányozásához nyújt hathatós segítséget, hogy egyszerre több naptárat jeleníthetünk meg a képernyőn.

Publisher

Jelentősen megkönnyíti a kiadványok tervezésébe fogók munkáját a programhoz adott rengeteg mintaállomány, amelyekből gyorsan felépíthető egy, szinte bármilyen típusú nyomtatvány. Bővült a látványelemek választéka is, összesen 45, előre elkészített készlet alapján állíthatunk össze egységes megjelenésű üzleti kiadványokat.

Újdonság a *Körlevélkészítés és katalógusegyesítés* varázsló, amellyel, más programokban tárolt adatokból, többek között körleveleket, katalógusokat, címjegyzékeket és fényképalbumokat hozhatunk létre.

Mészáros Csaba ■

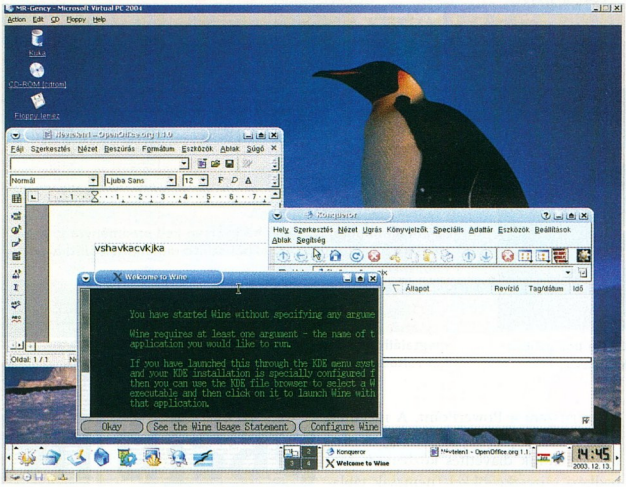

Microsoft Virtual PC 2004

Windowsos emulátor

Néha jól jön, ha egyidejűleg két vagy több operációs rendszert is használhatunk ugyanazon a számítógépen. Ebben segít az 1988 óta fejlesztett Virtual PC, amit 2003 februárjában vásárolt meg a Connectixtől a Microsoft. Az alábbiakban bemutatott legújabb változat decembertől kapható Microsoft Virtual PC 2004 néven.

Miért lehet szükség arra, hogy gépünkön – egymással párhuzamosan – több operációs rendszert futtassunk? Miért olcsóbb vagy egyszerűbb megoldás ez, mint egy másik számítógép beállítása? A válasz a direkt és közvetett üzemeltetési költségekben keresendő.

A klasszikus egy gép – egy operációs rendszer felállás felesleges költségekkel jár, ráadásul két vagy több számítógép elhelyezéséről és üzemeltetéséről kell gondoskodni. Ez sok esetben teljességgel járhatatlan út.

A multiboot rendszereknél spórolhatunk a hardveren, hiszen az összes telepített operációs rendszer ugyanazt a „vasat" használja. A rugalmasságból azonban veszítünk, hiszen a rendszerek közötti váltáshoz le kell állítani az éppen futó programokat, és csak a gép újraindítása után dolgozhatunk tovább. Gépcsere – és az általában ezzel egyidejű operációs rendszer cseréje – után sokszor boszszankodunk azon, hogy korábban használt programjaink nem mindegyike fut az új rendszeren, vagy a megszokott programok működése nem tökéletes. Gondot okoz, ha az évek óta építgetett adatbázis – címlista és egyebek – ékezetes karakterei az operációs rendszer cseréjével, a kényszerű kódlapcsere miatt, olvashatatlanná válnak. E problémára számos megoldás született, melyek többsége sokórányi munkát és elmélyült figyelmet követel.

Az a módszer vált be a leginkább – ez természetesen csak megfelelő erősségű hardver esetén használható, lásd mellékelt táblázatunkat –, hogy virtuális számítógépeket hozunk létre, amelyek a gazda operációs rendszerének felügyelete alatt futnak.

A *Virtual PC 2004* megjelenésével a Microsoft is belépett a Windows-alapú virtuális számítógépek piacára. A Connectix fejlesztéseire és virtualizációs technológiájára alapozott termék a Microsoft azon törekvését tükrözi, hogy innovatív szoftveres megoldásokat kíván nyújtani a Windows-rendszereken végzett munkákhoz. A bevásárlás óta a Microsoft alaposan átalakította a Virtual PC-t, és mélyreható tesztek segítségével ellenőrizte, hogy terméke megfelel-e saját biztonsági és megbízhatósági előírásainak.

Kinek a pap, kinek a papné...

Eredeti kérdésünkre, hogy milyen érdemi felhasználási területei lehetnek egy ilyen szoftvernek, a következő választ adhatjuk. Amikor arról kell gondoskodni, hogy új operációs rendszerre átállva azokat a régebbi programjainkat is használhassuk, melyeknek futtatása gátolt vagy bizonytalan az új rendszeren (azaz szoftverünk nem kompatibilis az új rendszerrel), öt lehetőség közül választhatunk: 1. lemondunk régi programjaikról és adatainkról; 2. megtartunk és üzemeltetünk számukra egy külön számítógépet; 3. átíratjuk programjainkat és átkonvertáljuk meglévő adatfájljainkat; 4. multibootos rendszert, vagy 5. virtuális számítógépet alakítunk ki, amelyen a korábbinak megfelelő rendszerkörnyezetben akadálymentesen futtathatók régi szoftvereink.

Az első megoldás nyilvánvaló pénzkidobás és veszteség, a második és harmadik, bár adatvesztéssel nem jár, de többletköltséget eredményez. A negyedik megoldás akkor megfelelő, ha nem súlyponti kérdés a rugalmasság és gyorsaság, és megoldható a naponta többszöri újraindítás. Jelentősebb hardver- és szoftverigénye ellenére az ötödik megoldás lehet adott esetekben a leggazdaságosabb, mivel időt ad az adatok és programok megfelelő átalakítására, s közben kellő rugalmasságot nyújt, amikor az egyes rendszerek között kell átkapcsolni.

A virtuális számítógépek jól használhatók többek között migrációs tervek kidolgozására, programok fejlesztésére és tesztelésére, valamint minden olyan esetben, ahol gyorsan visszaállítható alaprendszerekre van szükség – például oktatásra használt (géptermi) számítógépeken.

A hálózatokért felelős szakemberek munkáját is nagymértékben segíti, ha egyazon gépen bármikor átválthatnak – a számítógép fizikai ki- és bekapcsolása, a rendszer újraindítása nélkül – a különböző, párhuzamosan és egymástól teljesen függetlenül futó operációs rendszerek között. A megfelelően karbantartott rendszeren a virtuális gépek újraindítása sokkal kevesebb

időbe telik, mintha fizikai gépújraindításokat végeznénk, és a hardveren is lehet takarékoskodni.

Új szoftver vásárlásakor, vagy ismeretlen helyről érkező programok tesztelésekor virtuális számítógépekkel megelőzhető, hogy program- vagy felhasználói hiba, esetleg vírusfertőzés esetén az egész rendszer – a háttérben futó egyéb alkalmazásokat is magával rántva – összeomoljon, emellett ez a rugalmasan alakítható környezet nagy segítséget nyújt az optimális működési paraméterek beállításához. Ugyanez igaz a programfejlesztésre is, amikor az elkészült programváltozatokat minden célrendszeren ki kell próbálni.

A Microsoft új terméke

A Virtual PC 2004 újdonsága, közvetlen elődjéhez képest, többek között abban áll, hogy virtuális gépenként már négy hálózati adaptert is beállíthatunk a parancssoron, konfigurációs segédállományban vagy a grafikus kezelőfelületen keresztül.

Az XML-alapú konfigurációs állományok megkönnyítik a virtuális gépek másik számítógépre másolását, és akár 4 GB memória használatát is lehetővé teszik. A nagyobb memória mind a rendszer sebességét, mind a teljesítményét növeli, amikor egyszerre futtatunk több operációs rendszert.

A telepítő-CD-n található *Virtual Machine Additions* segít a gazdarendszer és a vendég operációs rendszerek integrálásában, beleértve az egérhasználatot, az időszinkronizálást, valamint a Windows-alapú rendszereknél megszokott *cut-and-paste* és *drag-and-drop* adat- és fájlmozgatást. *Undo Disk*ek megadásával visszavonható bármely korábbi változtatás, amelyet a felhasználó az adott munkamenet (session) során végzett a virtuális merev- és flopilemezen, és arra is van mód, hogy több felhasználó és virtuális gép egy időben használhassa ugyanazt a virtuális merevlemezt (Differencing Disks).

A Virtual PC segítségével a legtöbb x86-alapú operációs rendszer speciális meghajtóprogramok nélkül használható, bár a dokumentációban csak azok az operációs rendszerek szerepelnek, amelyeket a Microsoft fejlesztett, vagy fejlesztésében közreműködött (MS DOS 6.22, Windows 95, Windows 98/98SE , Windows Me, Windows NT 4, Windows 2000 Professional, Windows XP Home és Professional).

A rendszer óriási előnye, hogy pillanatok alatt kilőhető és újraindítható a lefagyott virtuális gép, a rajta futtatott szoftverkészlettel együtt, s az újraindításkor nem sérülnek meg a gazdarendszer merevlemezének adatai, mivel a virtuális gép virtuális merevlemezre dolgozott.

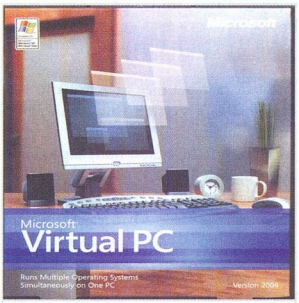

Emuláció a köbön: XP alatt Sulix, azon Wine, rajta pedig MS Word futtatható...

Telepítés

Alapkövetelmény, hogy az x86-alapú gép processzora AMD Athlon/Duron, illetve Intel Celeron, Pentium II, III vagy 4 legyen, legalább 1 GHz-es vagy nagyobb órajellel. Csak a Level 2 cache gyorsítótárral épített gépek felelnek meg. Szükséges még CD- vagy DVD-olvasó, legalább SVGA- (800x600-as felbontású) képernyő, billentyűzet és egér, gazdarendszerként pedig a Windows 2000 Professional, az XP vagy az XP Tablet PC Edition.

A program kézikönyve leszögezi, hogy a többprocesszoros és hyperthreading rendszerek előnyeit a Virtual PC 2004 egyelőre nem képes kiaknázni. A rendszer memória- és merevlemezigényét a mellékelt táblázat tartalmazza. Minden egyes virtuális géphez két soros és egy párhuzamos port tartozhat. A vendégrendszereknél még nem használhatók USB-eszközök, azonban a *Shared Folders* szolgáltatás révén, a gazdarendszeren keresztül ezeket is képes hasznosítani a Virtual PC.

A telepítő-CD behelyezése után (ha nem kapcsoltuk ki az automatikus programindítást) a *Setup.exe* automatikusan elindul. Az adminisztrátori jogosítványokat igénylő telepítőprogram bekéri a termékkulcsot, és egy varázslóval végigvezet a telepítés lépésein. Az egyes virtuális gépek számára létre kell hoznunk a virtuális merevlemezeket, és mindegyik virtuális gépre külön kell telepíteni a korábban említett kiegészítő csomagot.

A programhoz részletes, jól áttekinthető – angol nyelvű – súgót kapunk, a többi már rajtunk múlik.

A telepítés egy ma átlagosnak számító, 2,4 GHz-es Pentium gépen negyedórát sem vett igénybe, a leglassúbb lépés a vendég operációs rendszerek betöltése volt.

Összegzés

A maga nemében nagyszerű program a Virtual PC 2004, bár vetélytársai közül a VMWare több szolgáltatásával (multiprocesszoros és Hyperthreading rendszerek kezelése, Unix és Linux gazdarendszerként való használata) is megelőzi. Ahol azonban minden gép Windows alatt működik, ott bőven elegendő a Microsoft szoftvere. Könnyű kezelhetősége lehetővé teszi, hogy ne csak szakemberek használják, így széles körű felhasználótáborra számíthat.

dr. Nagy Gábor ■

A VIRTUAL PC 2004 ERŐFORRÁSIGÉNYE

Gazdarendszer	Merevlemez	Memória
Windows 2000 Pro	2 GB	96 MB
Windows XP Pro	2 GB	128 MB
Windows XP Tablet PC Ed.	2 GB	128 MB

Vendég OS*	Merevlemez	Memória
MS-DOS 6.22	50 MB	32 MB
Windows 95	500 MB	32 MB
Windows 98	500 MB	64 MB
Windows Me	2 GB	96 MB
Windows 2000	2 GB	96 MB
Windows NT® 4.0	1 GB	64 MB
Windows XP	2 GB	128 MB
OS/2**	500 MB	64 MB

** A megadott értékek a minimális igényt jelentik. Ha a vendég OS-ben további programokat is telepítünk, az tovább növeli az adott virtuális gép igényeit.*
A fizikai memória növelése jelentős teljesítményjavulást eredményez.
*** OS/2 Warp 4 Fixpack 15, OS/2 Warp Convenience Pack 1 és OS/2 Warp Convenience Pack 2*

Adobe Photoshop CS

A termelékenység nyomában

Program a CD-n! CHIP

Mindig különleges esemény a kreatív szakmát művelők számára a Photoshop friss változatának megjelenése. Mi is nagy izgalommal vizsgáltuk meg a legfontosabb grafikai programot, melynek újdonságairól cikkünkben számolunk be.

Egyes babonák szerint a páros programverziók szerencsétlen sorsúak. Talán ezért kapta a Photoshop 8-as inkább a CS (Creative Suite, kreatív összeállítás) jelzést, a hasonnevű programcsomagban található összes többi klasszikus alkalmazással – az Illustratorral, az InDesignnal, a GoLive-val – együtt. (A csomagban szerepel még az Acrobat 6 Professional és a Version Cue, az utóbbiról még szólunk.)

Három fő fejlesztési irány tapasztalható a Photoshopban:

- *eddig különálló alkalmazások beépítése;*
- *szolgáltatáskészlet bővítése;*
- *meglévő szolgáltatások továbbfejlesztése.*

Beépített alkalmazások

Már korábban voltak jelei annak, hogy a fényképarchiválás feladatát megoldja az Adobe – a Photoshopon belül. Ezúttal úgy tűnik, hogy a Photoshop Album teljes archiválási képességtárát beépítették a kategóriás, kulcsszavas nyilvántartással és kereséssel egyetemben. Már a 7-es változatban is betagozódott az ImageReady nevű webes képszerkesztő a Photoshopba, és a helyzet a CS (8-as) verzióban sem változott. Nem teljesen tiszta, hogy a kifejezetten webes szolgáltatások – kép darabolása táblázatba (slicing), kapocskép (imagemap) készítése, reagáló gombok (rolloverek) összeállítása – miért nem kerülhettek egy közönséges menüpontba vagy egy előre programozott akciósorozatba? Miért kel-

Felvilágosítás: a Shadow/Highlight funkciónak már az alapbeállítása is rendkívül hatékonyan javítja a részletgazdagságot, de finoman szabályozható a „digitális vaku" működése is

lett különálló alkalmazás látszatát kelteni – immár a második alkalommal?

Szolgáltatáskészlet bővítése

Várható volt, hogy az iskolateremtő *Healing brush* (gyógyító ecset) karrierje folytatódik. A művelet segítségével a kijelölt forrásterület rajzolatát a célterületre lehet másolni úgy, hogy a célterület fényességi viszonyai megmaradnak. Hasonló, új szolgáltatás a *Match Colors* (színillesztés), amely több kép színvilágát egységesíti egy műveletben.

A digitális fényképezőkből származó RAW formátumú képeket most már Adobe-eredetű, a Photoshoppal járó bedolgozó modullal szerkeszthetjük. (A RAW lényegében az érzékelőből kinyert nyers adat, amelyen a gép szoftvere még semmilyen beavatkozást nem végzett. Terjedelmes, de információban dús formátum.) Számos népszerű fényképezőgép RAW-ját ismeri a Photoshop, az újabbakkal pedig folyamatosan adják a hozzájuk való bedolgozót.

Élővé, aktívvá vált a hisztogram (a képpontok fényesség-eloszlási diagramja), amely ilyenformán együtt dolgozik az éppen szerkesztett képpel. Lényeges újdonság még, hogy a Photoshop minden műveletben alapszínenként 16 bites (65536 árnyalatos) színfelbontással dolgozik, amit legfeljebb csak a kimeneti formátum korlátozhat.

Továbbfejlesztett szolgáltatások

A „gyógyító ecset" jellegű, átfogó műveletek a már ismert lehetőségeket is bővítik. Így a *Color Replacer* (színcserélő) a fényességi viszonyok megtartásával változtatja a kijelölt terület színét.

Szintén a fénykép feldolgozásában lesz hasznos az *Image (Kép)/Adjustments (Állítások)/Shadow/Highlight (Árnyék/Fényesség) menütétel*, amelyet más szoftverekben „digitális vakunak" neveznek: a túl sötét vagy világos, és emiatt kivehetetlen (részletben szegény) területeken úgy állítja be a fényességi eloszlást, mintha segédfényforrást (derítést) alkalmaztunk volna a felvételkor, aminek hatására megjelennek a képelemek.

Eddig sem volt szegényes a Photoshop szövegkezelése, de a CS-változatban megjelent a vektoros rajzolókból ismert *Text to Path*, a szövegek tetszőleges görbére ültetése. Általában kör-, illetve ellipszisívek jönnek szóba. Ezen felül a Photoshop immár képes a szöveget automatikusan a megadott idom („buborék") belsejében folyatni.

Eddig is tetszőleges számú rétegből állíthattuk össze a képet. A CS-ben csoportokba rendezhetjük a rétegeket, és a csoportokat együtt manipulálhatjuk (kapcsolhatjuk ki-be, zárolhatjuk, vagy tehetjük nyomtathatóvá). Ezen túlmenően fastruktúrát is felállíthatunk, logikusan szabályozhatjuk a rétegek egymáshoz tartozását, ily módon rögzíthetjük egy munka több kiviteli változatát. A Photoshop PDF szolgáltatásában kijelölhetjük, hogy az ily módon kialakított rétegszerkezet logikai csoportjai (a fa főágai) külön oldalra kerüljenek. Az *ImageReady* pedig az ilyen rétegszerkezetből több különböző weboldalt tud készíteni, amelyeknek egyes elemei ismétlődnek.

Adatkezelés

Az eddigi, kategóriára és témára utaló adatmezőkön messze túlmenően immár precíz adatbázisba kerülhetnek a képek. Ennek érdekében az állományformátum „metadata" (kiegészítő adat) mezőkkel bővült, amelyek egy részét a felhasználó határozhatja meg. A program ezután automatikusan nyilvántartja őket, és különböző szempontok érvényesítésével, kérésre leválogatásokat készít az archívumból. Összegyűjthetők az egy projekthez tartozó képek, a bizonyos témájú képek stb. Mindez beépül a fájlböngészőbe, amelynek

ÍZELÍTŐ A KEZELÉSBŐL

A baloldali eszközpaletta szinte minden eleme „kinyílik", választékot kínál, majd utolsó állapotában marad. Mellesleg a mindegyiknél felbukkanó súgó a vonatkozó gyorsbillentyűt is tartalmazza – tanulás céljából. A Photoshop macintoshos öröksége, hogy számtalan gyorsbillentyűt használhatunk. Jellemző, hogy a Ctrl-Alt-Shift-K-ra jön elő a gyorsbillentyűk panelje, amelyben a meglévő készletet még bővíthetjük is. Mindet nem lehet megtanulni, de mellbevágó meglepetések érhetik a használót. Windowsos környezetben például szokatlan a szóköz + balgombos vontatás, amely bármely pillanatban használható a nagyított kép tologatására („pracli" eszköz).

Figyelni kell a kurzor alakját is! Ha megváltozik, akkor a működés is más lesz, mint addig volt, például az aktuális számbeviteli mező értékét „pörgeti" föl-le a vontatás. Azt, hogy az eszközpalettákat „füleiknél" fogva el lehet vontatni, és ekkor önálló panelekké változnak, már két verzió (kb. 3 év) óta megszoktuk, annál is inkább, mert a Photoshop nyomán sok egyéb programban is így történik.

Megfigyelhető még, milyen széles körű az állítások lehetősége. A képen a színátmenetek manipulálása látható. A műveletsor eredményét stílusban is rögzíthetjük, ami után egy mozdulattal érvényesíthetjük azt egy másik objektumra. A képen látható szöveg a domborítás, árnyékolás, körvonalasítás és színátmenetes kitöltés után szövegként szerkeszthető marad, bármikor átírható, akár többsorosra is, az effektek pedig követik a változást.

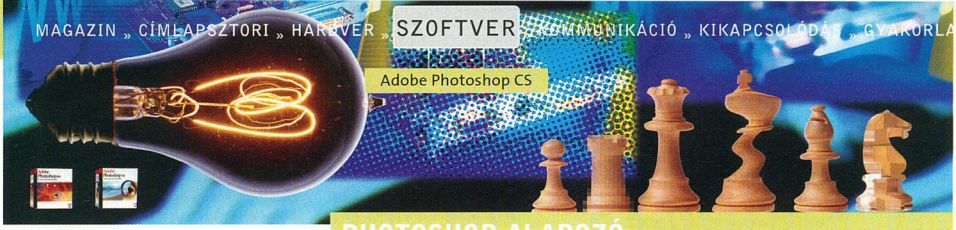

PHOTOSHOP-ALAPOZÓ

fejlett tulajdonságait az Adobe külön hangsúlyozza a CS-változatokkal kapcsolatban. Mert természetesen ugyanezek a szolgáltatások a „CSomag" többi komponensében (Illustratorben, InDesignban) szintén működnek.

Hasonló mechanizmuson alapul a *Version Cue* nevű kiegészítés, amely meglehetősen agresszíven épül be a teljes rendszerbe – hogy tényekedéseinket visszagörgethetően nyilvántartsa. Segítségével megőrződnek a követésre kijelölt (meghatározott könyvtárstruktúrákba tett) fájlok korábbi változatai.

Talán ide tartozik, hogy a Photoshop emlékszik a végrehajtott műveletekre, és szabályozható alapossággal idézi vissza azokat. A *History* funkcióról van szó, amely szükség esetén minden egyes egérmozdulatot és egyéb beavatkozást rögzít, így ezt a listát névvel elmenthetjük, majd újra lejátszathatjuk. A szolgáltatás nem új, az elmentett utasításssorozatot *Actionsnek* nevezik a Photoshopban. Viszont nagyon hasznos, hogy ennél átfogóbban, nagyobb műveletenként is visszanézhetjük lépéseinket.

Ez a kis ismertető azoknak szól, akik esetleg nem járatosak a PC-s szoftverek történelmében, korukból vagy eddigi érdeklődési körükből következően. Nos, az Adobe Photoshop az a képszerkesztő program, amellyel minden kreatív szakember találkozik – és találkozott az elmúlt évtizedekben. Először Macintoshra készült, de a Windows terjedésével megjelent PC-re is. Többször újraírták az alapoktól, manapság párhuzamosan folyik a két platform fejlesztése.

Nincs nagyon sok olyan program, amely korrekt nyomdai levilágításra alkalmas (ezek nagyobb része Adobe termék), ezek közül az egyik a Photoshop. Mivel ez a kreatív szakma alapprogramja, ezért egyben a legszélesebb körben „illegálisan használt" (magyarul: lopott) szoftver is. Valószínűleg ezért lépett be az Adobe a BSA-ba, és a Microsoft után a legbefolyásosabb tagja ma is, és ezért lett a CS-változatok licence aktiválásos rendszerű: hasonló, mint a Windows és Office XP-é.

A Photoshop tehát a PC-s programok klaszszikusa, egyben a képszerkesztő alkalmazások őspéldája (sznoboknak: archetípusa). Minden létező képszerkesztő a Photoshopra akar hasonlítani. Többek között ezért is érdemes megismerkedni vele, hogy tapasztalataink segítségül szolgáljanak más programok használatakor. A változatok során a Photoshop szolgáltatáskészlete úgy bővült, hogy használóinak egyre kevésbé legyen szüksége más programokra, a koncepció megszületésétől a végleges állapotú változatokig mindent meg lehessen vele oldani.

A Photoshop munkaeszköz. Nem játék, nem a tanulást szolgálja, hanem „termelni" lehet vele. Az a rendeltetése, hogy tehetséges, képzett és szakmájukban tapasztalt emberek a lehető leghatékonyabban kihasználva tehetségüket, képzettségüket és tapasztalatait rövid idő alatt hatásos, és a célnak megfelelő műveket állítsanak elő. Nem követelmény, hogy a használat első öt percében már használható darabok készüljenek. Nem követelmény, hogy szórakoztató legyen a használata. Nem követelmény, hogy magától értetődő legyen a kezelése. A végeredmény minősége és használhatósága a lényeg. Mindezek ellenére a Photoshop (most már!) viszonylag könnyen kezelhető, az eszközök mind segítséget adnak a saját használatukhoz. Az évek során gazdag szakirodalom is összegyűlt, úgyhogy a (közel)jövő kreatív sztárjainak „csak" tehetségre és kitartásra van szükségük az induláshoz. Ehhez nagy segítség lehet a 136. oldalon található Digitális fotóiskola első része.

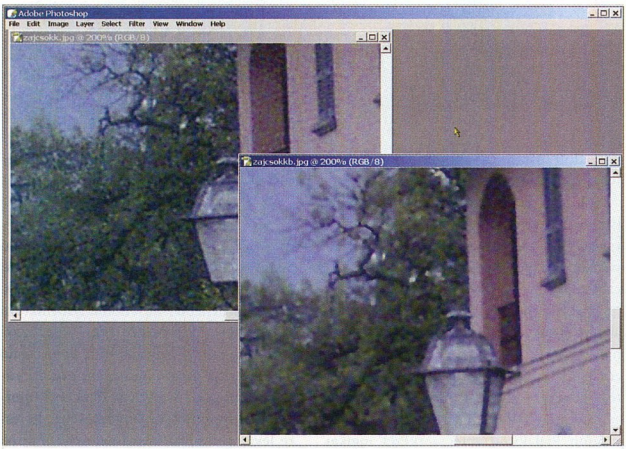

Zajcsökkentés: amikor a helytakarékosság miatt nagyobb tömörítést választunk fotózáskor, JPG-zajossá válik a kép, de valamelyest ezen is lehet segíteni a Filters/Noise/Despeckle funkcióval

Összefoglalás

Páros verzió vagy sem, a Photoshop CS újdonságai hasznosak, sőt hatékonyak. Közel sem teljes az ismertetésünk, csak a leglényegesebb új vonásoakat emeltük ki.

Most már annyira szembetűnőek a munkafolyamat szervezését segítő szolgáltatások, hogy a főnökök akár meg is követelhetik a használatukat. („Ha már megvettem neked a drága Photoshopot, nehogy még egyszer elveszíts egy fájtl!")

Manapság már nem panaszkodhatnak a használók a program erőforrás-igényességére – a QuarkXPress-szel (a divatos kiadványszerkesztővel) együtt használhatóan fut 512 MB memóriában, egy 2,4 GHz-es Pentium 4-esen, ami ha nem is éppen belépő szintű gép, de már nem „erőmű". No persze, óriásplakátokhoz több kell (a Photoshop CS felső korlátja 300 000x 300 000 képpont), de olyat csak kevesen terveznek.

Kenczler Mihály ■

QuarkXPress 6.0

Az egyeduralom ára

Program a CD-n! CHIP

Eltelt már néhány hónap a Quark legújabb változatának megjelenése óta, így elegendő tapasztalatot gyűjthettünk össze használatáról. Összeállításunkban most ezeket tesszük közzé.

A QuarkXPress a legelterjedtebb kiadványtervező, az Adobe Photoshop *(lásd cikkünket a 78. oldalon)* mellett a kreatív szakma alapvető alkalmazása. Érdemei tagadhatatlanok és elévülhetetlenek. Gyorsan, hatékonyan és precízen lehet oldalakat nyomtatásra előkészíteni, legyenek bármilyen bonyolult tervezésűek. Bár a Quark elméletileg immár több ezer oldalas dokumentumok kezelésére képes, nem igazán alkalmas 20-30 oldalnál hosszabb kiadványok előállítására. Nem készíthetők el benne automatikusan a tartalom-, irodalom-, ábra- és egyéb jegyzékek, tárgymutatók. Viszont a Quark példa nélküli hajlékonyságának és nyomdai mértékű szabatosságának köszönhető a világ számtalan színes magazinjának, reklámújságának és egyéb hasonló kiadványának változatos és látványos megjelenése. Kellő erejű gép (256 vagy több MB memória) birtokában teljes felbontásban manipulálhatók a képek – ha az aktiváláson túlmenően regisztráljuk is a programot, mert ez a funkció csak ez után „lép életbe".

A QuarkXPress 6.0-t (mint ahogyan a Windows és Office XP-t, valamint az új Adobe-programokat) aktiválni kell: a használatba vételt követő 30 napon belül kapcsolatba kell lépni a gyártóval, vagy az erre felhatalmazott forgalmazóval, különben a program nem működik tovább. Ezt minden újratelepítés alkalmával meg kell tenni. Aktiváláskor csak a program egyedi azonosítói kerülnek a gyártóhoz, a regisztráláshoz a használó egyéb adatai is szükségesek. Mindezt a Quark széles körű „népszerűsége" miatt vezette be a gyártó.

Legfontosabb újdonságként a Layout Space („tervezési tér") szolgáltatást helyezi előtérbe a Quark. Egy projekten belül többféle alapkialakítást lehet érvényesíteni, amelyek tetszőleges mértékben tartalmazhatnak közös elemeket. Főleg a nyomtatott kiadványok webes verziójának készítésekor (vagy fordítva) lehet előnyös, hogy a szöveget elegendő csak egy helyen javítani.

Egyébként is erősödtek a Quark weboldal-tervezési képességei, tükrözvén azt az irányzatot, hogy a nyomtatott magazinok nem lehetnek meg on-line változat nélkül. A lehulló (cascading) menüket és a reagáló gombokat (rollovereket) meg lehet tervezni Quarkban. A betűtípusok CSS (stíluslap-) meghatározásokba kerülnek, amikor az oldalt HTML-be exportáljuk. Az eredményt weboldalként is meg lehet tekinteni. Az előnyökkel szemben egy negatívum, hogy azért nincsenek látványos táblázatok a színes lapok többségében, mert a Quarkban azonos (igényesen tervezett, képes-szöveges-grafikus) lapfelületre vetítve tízszeres munka egy táblázat elkészítése – amire sem idő, sem erő nincs a szerkesztőségekben. Ha mégis találunk táblázatot, azt a főszerkesztő vagy egy-egy befolyásos szerző ritka kivételként érhette el – vagy nem QuarkXPress-szel készül a lap. Ha nem lenne szinte egyeduralkodó, valószínűleg már tíz évvel ezelőtt megoldották volna a táblázatszerkesztést, amivel jelenleg is a tördelők milliói (nem túlzás!) szenvednek világszerte.

Ez a helyzet a 6.0-s verzióban valamelyest javult. Jellemző, hogy új lehetőségként ismertetik a határoló vonalak eltüntetésének lehetőségét (hogy csak szín vagy színátmenet jelezze a rubrikát), ami 10 éve kötelező bármelyik kezdő szintű szövegszerkesztőben. Tabulátorokkal és bekezdésekkel tagolt szöveget egy lépésben alakít táblázattá (már az MS Word 95-ben is létezett ez a szolgáltatás...), amit aztán a szokásos eszközökkel lehet tovább formázni. A táblázat vagy csak szöveget, vagy csak képeket tartalmazhat, de szerencsére akár rétegen belül, akár különböző rétegeken egymás alá lehet helyezni ezeket, úgyhogy szárnyalhat a tervezői képzeletet.

A QuarkXPress 6.0 nemzetközi, „Passport" példányának ára (egy felhasználós licencének díja) 650 ezer Ft (520 ezer + áfa), ami világosan jelzi a piaci hatalmat. Magyarországi helyzetjelentés: *a www.quark.hu* weboldalon lapzártakor a „QuarkXPress 5.0 már kapható!" felirat volt látható – angolul; a Passport próbaváltozatához pedig csak macintoshos gyorsbillentyűlistát mellékeltek. Pedig egészen bizonyos, hogy legalább nyolcszor annyian futtatják a Quarkot PC-n, mint Macen. Használói szerint ez a változat újdonságai alapján nem érdemli meg a 6.0-s verziószámot. Az 5.3-as érték jobban kifejezi a fejlődést az 5.01-hez képest.

Kenczler Mihály

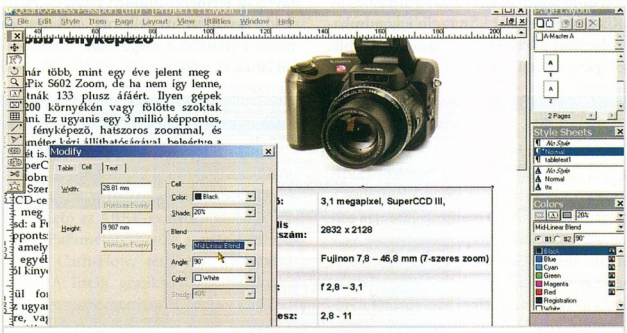

QuarkXPress 6.0: a táblázatszerkesztő képességek az elemi szintről az alapszintig fejlődtek, habár csak egyenként lehet formázni a rubrikákat – továbbra sem könnyű a feladat

Könyvelőprogramok tesztje

Program a CD-n! CHIP

Új titkok tudói

Közel egy év telt el úttörő vállalkozásunk, a könyvelőprogramok első, összehasonlító tesztje óta. A fejlesztők azóta sem pihentek! – a törvényi szabályozás változása a rendszerek átdolgozására késztette őket. Összeállításunkban a – korábban vizsgált – tíz hazai fejlesztésű, alsó-középső árkategóriájú rendszer mellé további szoftvereket is meghívtunk a nemes versengésre.

A könyvelőszoftverek változatlanul fontos, kritikus szerepet játszanak a vállalkozások életében. Közel egy év elteltével érdemes megnézni, milyen fejlődés ment végbe, hogyan változtak az árak és a szolgáltatások. Korábbi összeállításunk résztvevői továbbfejlesztett programverziókat kínáltak, és számos régebbi és újabb fejlesztőcsapat is beszállt a versenybe a programjaival. Megújult tesztünkbe négy új szoftver is bekerült, ám továbbra is hangsúlyoznunk kell: a hatalmas kínálat egyszerűen lehetetlenné teszi, hogy minden piaci résztvevő beférjen a szűkös terjedelmi korlátok közé.

Vizsgálódásunk tárgyát ezúttal is a – főként az internetről letölthető – demó programok és az árak képezték. Egyes fejlesztők inkább CD-n juttatják el demóikat az érdeklődőkhöz, de létezik olyan rendszer is, ahol – főleg az adatbázis-kezelő miatt – a demót a cég szakemberei varázsolják fel a leendő felhasználó gépére.

A szoftverek vizsgálata során (melyeket a fejlesztő cégek szakemberei telepítettek a szerkesztőség tesztgépeire) beleütköztünk egy bosszantó inkompatibilitásba, amely miatt egyes rendszereket külön számítógépre kellett telepítenünk. Ennek oka nem a könyvelőszoftverek békétlen természete volt, hanem a programok által használt adatbázis-kezelők eltérő verziói (MS SQL Server 7 és 2000). Sikertelen telepítéseink egyikénél szintén ez az adatbázis-kezelő volt a kudarc oka. Úgy látszik – és a cégek szakértői meg is erősítették ezt a vélekedésünket –, hogy különálló gépen, s nem hálózati szerveren telepítve az adatbázis-kezelők „szeretik", ha csak egyetlen program használja őket, illetve az ebből a szempontból szűz gépre először telepítik.

Szempontok, tesztmódszerek

Szempontjaink alapvetően nem változtak. A szabályozó rendszerek módosulása (lásd keretes írásunkat) sem hozott említésre érdemes újítást. Az egyes szempontok súlyozása sem módosult az egy évvel korábbihoz képest. A forgalmazók árképzése egy év alatt semmit sem egyszerűsödött, így a különböző nagyságú és típusú felhasználókat továbbra is – az előző tesztnél alkalmazott – három konfigurációval modellezzük:

Kis cég önmagát könyveli: egy munkahely, havi 50 bejövő, 50 kimenő számla, 30 pénztártétel, 30 banktétel.

Közepes cég önmagát könyveli: két munkahely, havi 500 bejövő, 500 kimenő számla, 300 pénztártétel, 300 banktétel.

Könyvelőcég 10 céget könyvel: három munkahely, cégenként átlag havi 200 bejövő, 200 kimenő számla, 100 pénztártétel, 100 banktétel.

Az általános szempontok közül az operációs rendszerek terén hajtottak végre lényegesebb változtatásokat: a kínálatban szereplő DOS-alapú rendszerek fejlesztői Windows-alapú rendszereket is kiadtak a tavalyi év során. Így a továbbiakban a kérdés nem „DOS vagy Windows", hanem „Windows vagy Linux" formában vetődik fel. A kliensoldalon (a felhasználó számítógépén) egyelőre egyik szereplőnk sem kínál linuxos verziót, ezt meghagyják a kifejezetten Linux alá fejlesztő cégeknek.

Az egyes versenyzők újításai

A továbbiakban az egyes jelölteket vesszük sorra, néhány mondatban összefoglalva az egy év alatt bekövetkezett fejlődést, változásokat. A programok itt, és a táblázatokban is a fejlesztőcégek nevének ábécésorrendjében szerepelnek.

Cobra Computer: A *CobraCONTO Win+* kiérlelt, régóta a piacon levő termék, ezért viszonylag kevés változást regisztrálhatunk. A pénzügy-számvitel terén a harmadik áfakulcs beépítése a legfontosabb változás, amely nemcsak a bizonylatokat rögzítő menüpontokban, hanem az összes érintett kimutatásban is megjelent. Az árak nem változtak, sőt, van olyan modul is, amelynek ára már 8-9 éve változatlan.

CompLOG MRC Kft.: Az *MR-C+* rendszer először szerepel tesztünkben. A képernyők kialakítása, az általános megjelenése révén kiemelkedik a mezőnyből: az integrált terméket minden részletre kiterjedő, egyéni stílus jellemzi. A tartalom méltó a külsőhöz: megbízható adatbázissal látták el, a felhasználó sokféle főkönyvi

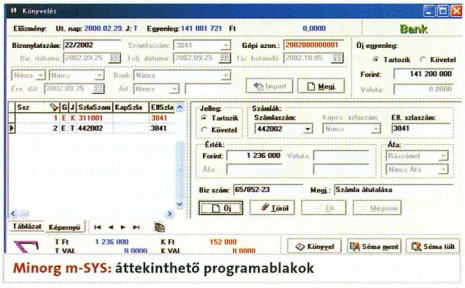

Minorg m-SYS: áttekinthető programablakok

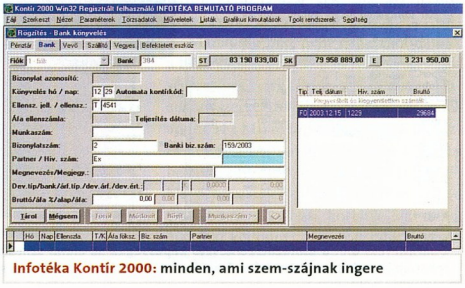

Infotéka Kontír 2000: minden, ami szem-szájnak ingere

Teszt: könyvelőprogramok

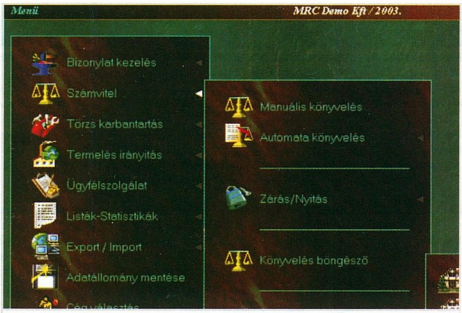

CompLOG MRC: egyedi stílusú menüszerkezet-kialakítás jelemzi

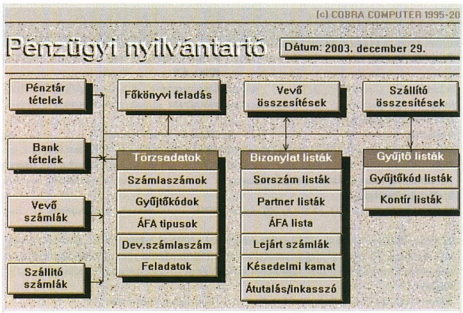

CobraCONTO: a jól bevált menürendszer megmaradt

és folyószámla-funkció közül választhat. A rendszerhez (igaz, felár ellenében) saját fejlesztésű *Vezetői Információs Rendszer* is csatlakoztatható, amellyel sokféle, egyedi kimutatást készíthetnek el. A szoftver ára – a mezőny többi tagjához képest – közepes.

Deltha Rendszerház: A *DelthaCONTO* programban viszonylag kevés a változás. Kiemelendő, hogy fejlődött az előlegek kezelése, és a kontírozásról etikett is nyomtatható, amelyet rá lehet ragasztani a kiinduló bizonylatra – például bejövő számlákra. Ennek a feladatnak a megoldása alig található meg a konkurens termékeknél, pedig a számviteli törvény előírja a könyvelés adatainak papírbizonylatra történő felvezetését is, ami egyébként – nagy bizonylatszám esetén – sok kézimunkát igényel.

Az áfaanalitika kigyűjti a részben/teljesen kiegyenlített, illetve az *evás* alanytól származó szállítói számlákat.

Továbbra is unikális megoldás az üzenetek – persze kikapcsolható – szöveges bemondása, ami – a szó szoros értelmében vett – párbeszédet tesz lehetővé a számítógéppel. Az árak a legkisebb konfigurációnál nem változtak, a két nagyobbiknál emelkedtek.

Diamond Stúdió: Az új, Windows-alapú rendszer, a DOS-oshoz képest, a kezelői felületen módosult a legtöbbet. Az áfakulcsok száma korlátlan, és az áfabevallás elkészíthető az ABEV-es nyomtatványkitöltőbe. Paraméterezhetők a mérleg, eredmény, Cash-Flow, terv/tény nyomtatványok. A listák grafikus vagy karakteres formában nyomtathatók, s Excel táblázatba is exportálhatók.

A modulok sokasága miatt a forgalmazó előzetes igényfelmérés után adja meg árait, melyek megegyeznek a régebbi, DOS-os rendszer árával.

MELLÉKELT ANYAGAINK

CD-mellékletünkön összegyűjtöttük a bemutatott programjaink néhány demó és próbaváltozatát, sőt, két teljes értékű program is megtalálható, melyek segíthetnek az adott szoftver megismerésében, kiválasztásában. Akad időkorlátos, mások egyes funkciókat csak mutatnak, de azokat nem lehet használni, s újfent mások a tételszámban tartalmaznak korlátokat. Kérjük, figyelmesen olvassák el a programok kísérő dokumentációit és súgóit, így talán kevesebb kellemetlen meglepetés éri Önöket a próbamenetek közben.

Eurosoft: Tavalyi tesztünkben a kisebbik, *ABLAK* nevű rendszerük szerepelt. Mivel a *PROFIT* elnevezésű, fejlettebb változat árai alig magasabbak, tesztünkben most ez utóbbit szerepeltettük. Ebben főleg a folyószámla-funkciók köre bővebb. Az áfakulcsok száma tetszőleges és paraméterezhető, az integrált rendszer áruforgalmi moduljában a változásaik érvényességi dátummal adhatók meg. A könyvelés egyidejűleg, egy rendszerben történhet, a magyar és a nemzetközi (IAS) számviteli szabályok szerint.

Infotéka: A *Kontír 2000* rendszer ebben az évben külön pénzügyi modullal bővült. A folyószámla-funkciók eddig a könyvelőprogramba építve, annak analitikus bontásaként működtek, a külön modul funkciói elsősorban a folyószámla-levelezés terén bővültek. A 2004 januárjától érvényes árak magasabbak a korábbiaknál.

Kulcs-Soft: A 2003-as év fejlesztései közül a legjelentősebb változások az előző teszthez képest: készíthető Cash-Flow táblázat, s az összes lista exportálható akár Excel, akár szöveges formátumba. Új fejlesztés a devizamodul, a dinamikus mérleg- és eredménykezelés, valamint az előző évi adatok feltüntetése az eredmény-kimutatásokban, mérlegben, valamint Cash-Flow táblázatban. Az *evás* ügyfelek szűrése, a kifizetett áfa lekérdezhetősége megkönnyíti a felhasználó munkáját az áfaanalitikában. Az árak nem változtak.

Minorg Kft.: Az *m-Sys* rendszer először szerepel tesztünkben. Az észak-magyarországi, alföldi régiókat a rendszer – terjeszkedése révén – kezdi túlnőni. A vizsgált, pénzügyi és számviteli modulok itt is egy integrált rendszer részei. A működés alapja a Paradox adatbázis-kezelő, amit ma már kevés program használ. A főkönyvi funkciók köre bő, a folyószámla funkcionalitása kissé szűkebb, a fejlesztők tájékoztatása szerint azonban a téren jelentős fejlődést fog hozni a legközelebbi verzió. A programozásban járatos felhasználók sokféle, egyedi kimutatást készíthetnek az SQL lekérdezési és listagenerátorának a segítségével. A rendszer ára, a modellezett három konfiguráció mentén, tág határok között változik, összességében az alacsony árúak közé sorolható a mezőnyben.

Parallel Kft.: Első ízben szerepel összeállításunkban, a feltörekvő szoftverek képviseletében, az *Armada II*. Az *Armada* már 10 éve szerepel a termékpalettán. A könyvelési feladatokat a Pénzügy és Főkönyv moduljai együttműködve szolgálják ki. A jól kidolgozott könyvelőmodul szerény folyószámlás lehetőségeit a pénzügy gazdag (29 nyomtatványt tartalmazó), SQL-alapú pénzügyi listái egészítik ki. A Főkönyv néhány ellenőrző eljárása nagymér-

KÖNYVELŐPROGRAMOK JELLEMZŐI

Program/verzió	CobraCONTO Win+ 4.0	MR.C+	DelthaCONTO 6.18	Diamond Stúdió 9.91 Ügyviteli rendszer	PROFIT	Kontir 2000 Win32 v 2.0
Fejlesztő	Cobra Computer	CompLOG MRC Kft.	Deltha Rendszerház	Diamond	Eurosoft	Infotéka
Honlap	www.cobra.hu	www.mrc.hu	www.deltha.hu	www.diamond.hu	www.eurosoft.hu	www.infoteka.hu
Általános szempontok						
Kezelhetőség	Közepes-jó	Jó	Közepes, hallható üzenetek	A demót nem sikerült elindítani	Közepes-jó	Közepes-jó
DOS vagy Windows	Windows 3.1-től	Windows 95-től	Windows 95-től	Windows 95-től	Windows 95-től	Windows 95-től
Súgó *(R.: részletes, VR.: viszonylag részletes, H.: helyzetérzékeny)*	R., H.	A deméban üres, szerkesztő súgó jött elő.	A deméban csak részben H.	H., R (HTML formátum).	VR., nem H.	VR., H.
Szoftvertechnológia						
Adatbázis-kezelő	RAIMA	SQLAnywhere	n. a.	Alaska Xbase	MS SQL Server 7/2000 (fő) FoxPro (segéd)	Paradox
Windows lehetőségeinek kihasználása *(EE.: egyszerre csak egy ablak lehet nyitva, ET.: egyszerre tetszőleges számú ablak lehet nyitva, KT.: könyvelés közben lehet törzsadatot felv.)*	EE., csak főmenü, sokféle HotKey, Word/Excel export listákból	EE., KT., többszintű menü, F funkcógombok; egyéni, esztétikus design	EE., csak főmenü, sokféle HotKey, Word/Excel exportlistákból	Többszintű menü, sokféle HotKey, Word/Excel export vágólapról, listákból	ET.; többszintű menü, sokféle HotKey; Excel exportja ablaktartalomból	ET., csak főmenü, sokféle HotKey, Word (HTML) exportlistákból
Főkönyv						
Könyvelési technika *(TTK.: tetszőleges számú Tartozik sor tetszőleges számú Követel sor tételenként, 1TK.: egy főkönyvvel szemben tetszőleges számú állhat a másik oldalon, TKP.: tetszőleges számú Tartozik/Követel pár tételenként)*	1TK; másodlagos főkönyvi szám is megadható	TKP	TTK	Tartozik/Követel páronként, 1TK bizonylatmeghontással	TTK	TKP (az egyik főkönyv a naplónál paraméterezhető)
Előkönyvelés (UM.: a tételek utólag módosíthatóak)	Van, kihagyható, az itt rögzített, vagy ide feladott tételek UM.	Nincs	Nincs	Rögzítés előtt minden módosítható, minden tételt rögzíteni kell, UM	Könyvelt – nem könyvelt státusz, opcionális	Nincs, de részben UM
Naplók *(F.: fixen programozott, T.: tetszőleges számú definiálható)*	F	T	T	T	T	F, ún. fiókokkal alnaplók nyithatók
Kontírkapcsolatok, könyvelési automatizmusok	Paraméterezhető események (könyvelőskor szöveg alapján aktivizáldik)	Paraméterezhető kontírkódok	Paraméterezhető események, áfabontás gombnyomásra	Tétel másolása, paraméterezhető események	Paraméterezhető gazdasági események	Paraméterezhető „Automata kontírkódok"
Gyűjtők – analitikus kódok *(TKT.: tőrzsesítve, kötött tartalom)*	Tetszőleges számú és tartalmú gyűjtőkód definiálható, %-os érték is ún. csop. gyűjtőkhöz	Költséghely, költségviselő, munkaszám; TKT.	Költséghely, Munkaszám, Kötésszám; TKT.	Egy költséghely/munkaszám mező; TKT.	Költséghely, költségnem, munkaszám; TKT.	Munkaszám; TKT.
Standard listák *(ES: egyszerű szűrésekkel, KS: közepes bonyolultságú szűrésekkel, SS: sokféle szűréssel, PME: paraméterezhető mérleg/eredmény)*	Karton, kivonat, napló, gyűjtő SS, PME	Karton, kivonat, napló KS, PME	Karton, kivonat, napló, munkaszám analitikája KS, PME munkaszámra is	Karton, kivonat, munkaszám analitikája KS, PME munkaszámra is	Karton, kivonat, napló KS, PME	Karton, kivonat, napló SS (munkaszámra is), PME
Speciális listák	Likviditási mérleg, terv/tény/bázis elemzések	VIR vezetői információs rendszer külön modulként	Automatikus árfolyam-különbözet (egyedi illesztés)	Paraméterezhető egyéni összesítő kimutatások	Grafikonok, terv/tény kimutatások, SQL-alapú spec. listák	Adó-TB tartozások, Társ. adó, fők. számlák egyenlegei graf.
Folyószámla						
Devizakezelés *(AÁK.: árfolyamkülönbözet-számítás automatikus generálása, DK.: devizakészlet-vezetés)*	Van, AÁK könyvelési feladáskor; DK, kivétkor súlyozott átlagár-folyam képzése	Van, AÁK utólag, DK FIFO elven	Van, AÁK az alapváltozatban nincs, egyedileg illeszthető	Van, AÁK pontozáskor	Van, AÁK utólag	Van, árfolyam-különbözetekről lista, ebből kézzel kell könyvelni
Pontozás *(BP: banknál és pénztárnál, UP: utólagos pontozás, KK: kis különbségek automatikusan kivezethetőek)*	BP alapértelmezésben csak egy számla pontozható, részki-egyenlítés és túlpontozás is	BP, UP, több tétel pontozható több tétellel; automatikus pontozás	BP, több számla pontozható, részkiegy. és túlpontozás is; automatizmusok	BP, csak egy számla pontozható, bizonylatszám-egyezés alapján	BP, több számla pontozható, részkiegyenlítéssel is, UP nincs	BP, UP, csak egy számla pontozható, részkiegyenlítés és túlpontozás is
Egy partner lehet-e vevő és szállító is, automatikus kompenzáció *(AK)*	Igen (a partner speciális gyűjtőkód), AK nincs	Igen, AK nincs	Igen, AK nincs	Nem, AK nincs	Igen, AK nincs	Igen, AK nincs
Áfa nyilvántartása, listák *(TLR: teljes körű listázás (rendezetlen is)*	Áfakulcsok (3-féle) időszakra paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs, de „időszakon kívüli" tételek támogatják az önrevíziót	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs	Áfakulcsok fixek (adatbázisból, évtől függően), áfazárás nincs, de bevallási mádtól függő figyelmeztetés régi tételnél, TLR	Áfakulcsok paraméterezhetők, áfazárás nincs, TLR (bolti kisker is)	Áfakulcsok paraméterezhetők, áfazárás nincs, TLR	Áfakulcsok paraméterezhetők, áfazárás nincs, TLR paraméterezhető tartalommal
Elektronikus banki kapcsolat *(BS: bankspecifikus formátumok, PU: papíralás nyomtatása)*	Utalás indítása (BS - adott banknál ellenőrizendő); PU	Utalás indítása és kivonat fogadása (néhány BS)	Nincs	A demó csak az utalás indítását tartalmazza (BS - adott banknál ellenőrizendő)	Utalás indítása és kivonat fogadása (minden ismert BS)	Nincs
Házipénztár *(NN: nyilvántart, pénztárbizonylatot nyomtat, PZ: pénztárzárás)*	NN, PZ csak nyomtatva, utólag	Van, NN, PZ is van	Van, pénztárbizonylat utólag is elkészíthető	NN, PZ csak nyomtatva, utólag	NN, PZ is van	Külön modul, NN, PZ is van; paramé.-manuális könyv. feladás
Folyószámla-levelezés *(F: fizetési felszólító, E: egyenlegközlő, K: késedelmi kamatközlő)*	F, E, K	F, E, K	E	F, E, K	F, E, K	F, E, K
Standard listák *(ES: egyszerű szűrésekkel, KS: közepes bonyolultságú szűrésekkel, SS: sokféle szűréssel, RT: rendezetlen tételek)*	Partner analitika/összesítés, sorszámlisták, RT, lejárt számlák	Folyószámla karton, kivonat, RT	Partneranalitika, RT SS	Partneranalitika, RT, lejárt számlák	Karton, kivonat KS	Részletes folyószámla-kimutatás ES
Speciális listák *(VIR: vezetői információs rendszer, PL: paraméterezhető listagenerátor)*	Értékvesztés-kivonat, árfolyam átértékelése, Cash-Flow	VIR külön modulként	Analitika számlaszámra/kötésszámra	Nincs	Likviditási terv, standard listáknál SQL „levalogató kifejezés"	Likviditás, várható bevétel-kiadás
Integráltság						
Főkönyv – folyószámla	Folyószámla tetsz. számú külön „állományban" - tetsz. időközönként és állományra főkönyvi feladás	Integrált	Teljesen integrált	Teljesen integrált	Teljesen integrált	Elkülönül, kézzel indítható feladás tetszőleges időközönként
Számlázás *(PMF: paraméterezhető, illetve manuális kontírozás/főkönyvi feladás)*	Része a rendszernek, PMF	Része a rendszernek, PMF	Külön modul, PMF	Külön modul, PMF	Pénzügy része, PMF a számlafelvétel során	Külön modul, PMF
Feladások saját, más modulok, külvilág felől	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz, bér, adatexport/import külső rendszerekből	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz	Saját számlázás, készlet, tárgyi eszköz automatikus ÉCS könyveléssel	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz, bér	n. a.	Adatfogadás tetszőleges programból, előírt formátumú állományból
Könyvelőcégek						
Speciális funkciók *(tombolázás, iktatószámok automatikus növelése…)*	Hibásan könyvelt tételek kiszűrése	Nincs	Nincs	Tomb., hibásan könyvelt tételek kiszűrése, bizonylatszám aut. növ.	Szabad formátumú iktatószámok aut. növelése	Iktatás kezelése
Osztott adatbázisok, távmunka, outsourcing stb.	Adatok küldése/fogadása	Adatátvitel telephelyek között	„Megnéző rendszer" ügyfeleknek, ASP, még modemsebességgel is használható távmunkához	Adatok küldése/fogadása flopival és modemmel	EDI-kapcsolat	A Pénzügy modul kihelyezhető, távoli feladás
Árképzés módja						
Modularitás	Moduláris	Integrált	Moduláris	Ajánlat kérésre	Moduláris	Integrált
További árképző tényezők	Éves bizonylatmennyiség	Munkahelyek	Éves bizonylatmennyiség, könyvelt cégek	Ajánlat kérésre	Munkahelyek, könyvelt cégek	Munkahelyek

Mindegyik rendszerben jelszavas védelmet alkalmaztak (a DelthaCONTO kivételével, felhasználónkénti jogosultság-megadással). A vizsgált rendszerek mindegyikét felkészítették többmunkahelyes hálózati használatra. A harmadik konfigurációban (a könyvelőcég több céget könyvelhen) a jelöltek nem korlátozzák a könyvelhető cégek számát.

Teszt: könyvelőprogramok

Kulcs-FŐKÖNYV	m-Sys Könyv II	Armada II	sERPa 3.0	rEVOLUTION Iroda++ 6.9	Roll-Business 3.36	Számadó 01-W32	Vectory
Kulcs-Soft www.kulcs-soft.hu	Minorg Szoftver Kft., Salgótarján www.minorg.hu	Parallel Kft. www.parallel.hu	Progen www.progen.hu	rEVOLUTION Software www.revolution.hu	Roll-Soft www.rollsoft.hu	Számadó www.szamado.hu	Vector www.vector.hu
Közepes-jó Windows 95-től VR., H.	Jó Windows 98-tól VR., H.	Közepes Windows 98-tól A demóban nincs, helyette felh. doku. el. formában	Jó Windows NT-től H., mezőszintű, részben folyamatorientált	Közepes Windows 95-től VR., mezőszintű; a demó-programból nem érhető el	Nehézkes-közepes Windows 95-től Nincs, helyette felh. doku. el. formában	Jó Windows 95-től VR., H., külön tudásbázis is kapcsolódó anyagokkal	jó Windows 95-től VR., H.
MS SQL Server 7	Paradox	FoxPro	MS SQL Server 2000	MS Access	SQLAnywhere	Pervasive SQL	MS SQL Server
EE., KT., csak főmenü, sokféle HotKey; Excel exportlistákból	ET., egyszintű menü, ikonok; Excel export egyes képernyős táblázatokból	EE., KT., egyszintű menü, néhány HotKey, Excel exportlistákból	ET.; többszintű, Alt billentyűvel kezelhető menü; Excel/ HTML/RTF exportlistákból	EE., könyvelés közben lehet törzsadatot felvinni, többszintű menü, néhány HotKey	ET., többszintű menü, néhány HotKey, Excel/Word (HTML) exportlistákból	ET., többszintű menü, sok HotKey, Excel/Word exportlistákból, listák ütemezése	ET.; egyszintű menü, ikonok
1TK	TTK; automatikus másodlagos könyvelés	TKP, 1TK „Kötegelt feldolgozással"	TTK	TKP	TKP	TKP	TTK
Nincs, de UM	Nincs	Nincs, de UM „Kötegelt feldolgozással"	Vegyes tételek esetében van (dátum nélkül felvett tételek); UM; lezárás funkció	"Ellenőrzött" státusz, opcionális; UM	Nincs	Nincs	Nincs
T	F	T	T	T	T	Nincsenek naplók, progr. típuskódok helyette	T
Paraméterezhető események	Paraméterezhető könyvelési „sémák"	Nincs	Paraméterezhető könyvelési sablonok	Paraméterezhető „Mozgási jogclmek"	Paraméterezhető „Sablonok"	Paraméterezhető kontírkódok	Paraméterezhető „kontírozási sémák"
Részlegszám, munkaszám, TKT	Nincs	„Költség I", „Költség II" kódok a 6-7 számlaosztály helyett	Költséghely, Témaszám, Pozíciószám; TKT	Költséghely, költségviselő, munkaszám, speciális egyedi kód; TKT	Tetszőleges számú és gazdasági tartalmú gyűjtő definiálható	Munkaszám, TKT	Tetszőleges számú és gazd. tartalmú gyűjtő definiálható
Karton, kivonat, ES, részben PME	Karton, kivonat, napló KS, PME	Karton, kivonat, napló SS, PME	Napló, karton, kivonat KS, PME (összegzők)	Karton, kivonat, napló SS (gyűjtőkre is), ellenőrző kimutatások	Karton, kivonat, KS, gyűjtők analitikái, PME	Karton, kivonat, SS, munkszámok analitikái, PME	Karton, kivonat, napló KS, PME
Nincs	SQL listagenerátor	Nincs	Paraméterezhető listagenerátor	VIR (vezetői információs rendszer) külön modulként.	Nincs	Paraméterezhető listagenerátor	Terv/bázis/tény kimutatás
Van.	Van, AÁK, DK napi árfolyamon	Nincs	Van, AÁK utólag	Van, AÁK utólag	Van	Van, AÁK utólag; DK, kivétkor súlyozott átlagárfolyam képzése	Van, AÁK, DK, kivétkor súlyozott átlagárfolyam képzése
BP, UP, több számla pontozható, részkiegyenlítés és túlpontozás is.	BP, UP, több tétel pontozható több tétellel; KK	BP, soronként csak egy számla pontozható	BP, több számla pontozható, részkiegyenlítés és túlpontozás is, UP	BP csak egy, UP több számlára, részkiegyenlítés is; KK utólag	BP, soronként csak egy számla pontozható, részkiegyenlítés is; UP	BP, soronként csak egy számla pontozható; KK utólag	BP, UP, több tétel pontozható több tétellel; KK
Igen, AK nincs	Nem, AK nincs	Nem, AK nincs	Igen, többféle AK	Nem, AK nincs, manuális kompenzációt segítő funkció	Igen, AK van	Igen, AK van.	Igen, AK nincs, lista alapján kézzel
Áfakulcsok paraméterezhetők, áfazárás van, TLR	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs	Áfakulcsok fixen programozottak, áfazárás nincs, TLR	Áfakulcsok fixen programozottak; a demó állományban csak 0-12-25%-os kulcsok; TLR, áfazárás nincs	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR (bolti kisker, arányosítás is), áfazárás nincs	Áfakulcsok paraméterezhetők, TLR, áfazárás nincs
Nincs	Nincs	Utalás indítása (néhány BS)	Utalás indítása és kivonat fogadása (néhány BS), PU	Utalás indítása és kivonat fogadása (BS - adott banknál ellenőrizendő); PU	Utalás indítása, kivonat és árfolyam fogadása (BS - adott banknál ellenőrizendő); PU	Utalás indítása, kivonat és árfolyam fogadása (BS - adott banknál ellenőrizendő); PU	Utalás indítása és kivonat fogadása (minden ismert BS)
Külön modul kétirányú adatkapcsolattal; NN, PZ is van	Tesztelés idején nincs (2004 elejétől)	Van, NN, PZ is van	NN PZ is van	Külön modul kétirányú adatkapcsolattal; NN, PZ is van	Külön modul kétirányú adatkapcsolattal. NN, PZ is van	NN, PZ csak nyomtatva, utólag	Van, NN PZ is van
Nincs	Nincs	F, E, K	F, E, K	F, E, K	F, E, K	Folyószámla karton, kipontozás	F, E, K
Ügyfélanalitika SS	RT	Karton, kivonat, napló SS	Folyószámla, Számla összesítők, Korosítás lista	Ügyfélanalitika/egyenleg SS, analitika-főkönyv egyeztetés	Partneranalitika, kivonat, RT	PL	Karton, kivonat KS
Nincs	SQL alapú PL	Nincs	Likviditási terv, PL	Likviditáselemzés Excel táblázatként	Várható bevétel/kiadás	Teljesen integrált	Cash-flow
Teljesen integrált	Integrált	Elkülönül, kézzel indítható feladás tetszőleges időközönként	Teljesen integrált	Elkülönül, kézzel indítható feladás tetszőleges időközönként	Mint program elkülönül, de integrált adatkapcsolat, külön feladás nincs	Teljesen integrált	Integrált
Külön modul, PMF	Külön modul, PMF	Külön modul, PMF	Külön modul, PMF a számla felvétel során vagy utólag	Külön modul, PMF	Mint program elkülönül, de integrált adatkapcsolat van	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz	Külön modul, PMF
Saját számlázás, házipénztár és bér	Saját áruforgalom, Script editorral külső programból is	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz, bér	Saját készlet, áruforgalom, tárgyi eszköz, bér; bérfeladás import, külső programból	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz, külső bérprogram (Nexon)	Adatimport törzsadatok feltöltésére	n. a.	Saját áruforgalom, tárgyi eszköz
Nincs	Nincs	Iktatószámok aut. növelése, „Könyvelési hibák keresése" funk.	Iktatósz. aut. növelése; hibásan vagy tévesen könyvelt tételek kiszű.	Iktatószámok aut. növelése , „saját nyelv" az adatbe. gyor.	Nincs	Nincs	Nem értékesítenek könyvelőcégek részére
n. a.	n. a.	n. a.	Számla és ügyféltörzs import (kötött formátumú fájlból)	n. a.	n. a.	Számlából EDI-kimenet, telephelyek adatbázisai közötti adatátvitel, ütemezett listák aut. e-mail	Több telephely adatainak modemes szinkronizálása
Integrált	Integrált	Moduláris	Moduláris	Moduláris	Moduláris	Integrált	Moduláris
Munkahelyek, könyvelt cégek	Éves bizonylatmennyiség, könyvelt cégek, munkahelyek	Munkahelyek	Munkahelyek	Munkahelyek	Munkahelyek	Munkahelyek	Éves számlamennyiség, munkahelyek

KÖNYVELŐPROGRAMOK ÉRTÉKELÉSE

Program/verzió	Súlyozás (%)	CobraCONTO Win+ 2.29	CompLOG M.RC	DelthaCONTO 6.10	Diamond Stúdió 9.91	EuroSoft PROFIT	Kontír 2000 Win32 v 2.0	Kulcs-FŐKÖNYV	m-Sys Könyv	Parallel Armada II	sERPa 3.0
Általános szempontok	15	80	80	40	60	70	70	70	80	40	95
Szoftvertechnológia	20	80	90	70	60	90	80	80	70	60	100
Főkönyv	15	95	80	85	70	90	70	80	70	70	90
Folyószámla	20	90	90	70	80	80	85	60	50	40	95
Integráltság	10	70	90	90	90	90	80	90	90	50	90
Könyvelőcégek kezelése	20	85	70	60	100	80	60	40	70	90	90
Összesítés		84,25	83	67,75	76,5	83	74	67,5	69,5	59,5	93,75
Osztályzat		■■■■□	■■■■□	■■■□□	■■■■□	■■■■□	■■■■□	■■■□□	■■■□□	■■■□□	■■■■■
ár1 (nettó, Ft)		142 000	440 000	130 600	141 700	280 000	171 200	134 000	54 500	310 000	470 000
ár2 (nettó, Ft)		312 000	570 000	237 600	162 955	336 000	236 000	147 400	198 750	372 000	970 000
ár3 (nettó, Ft)		542 000	700 000	297 600	278 070	560 000	524 000	265 320	477 000	434 000	970 000
Átlagár (nettó, Ft)		332 000	570 000	221 933	194 242	392 000	310 400	182 240	243 417	372 000	803 333
Összpont/ár (ár 100 e Ft-ban)		25,4	14,6	30,5	39,4	21,2	23,8	37,0	28,6	16,0	11,7
Ár/teljesítmény		jó ■■■■□	közepes ■■■□□	jó ■■■■□	kiváló ■■■■■	közepes ■■■□□	jó ■■■■□	kiváló ■■■■■	jó ■■■■□	közepes ■■■□□	gyenge ■■□□□

tékben megkönnyíti a gyakorlati munkát és a hibakereséseket. A Főkönyv és a Pénzügy frissítése, a modulok indítására is szolgáló Armada Indítópultról, internetkapcsolaton keresztül oldható meg, külön levelező- vagy böngészőprogram használata nélkül. A rendszer ára a mezőnyben a közepes sáv aljára sorolható.

Progen: Előző tesztünkben a fejlesztők DOS-os, *Nagy Machinátor* rendszere szerepelt. 2003-ban elkészült és piacra került a Windows-alapú *sERPa 3.0*, amely mind kezelését, mind funkcióit tekintve jelentősen meghaladja elődjét. Súgója a mezőny legjobbja, néhány helyen nem csupán a menüpontokat ismerteti, hanem az üzleti folyamatok szerint is elmagyarázza a működést. Könyvelési technikája rugalmas, folyószámla-funkcióinak köre széles. Az áfakulcsokat érvényességi dátummal adhatjuk meg a programban, így a könyvelés kelte alapján, az aktuális áfakulcsok közül enged választani. Az áfabevallások adatai az APEH ABEV programja által megkívánt formátumban is exportálhatók. A szoftver mind a számvitel, mind a pénzügy területén sokféle speciális esetre kínál konkrét, egyedi megoldást. Paraméterezhető listagenerátorral módosíthatók a beépített listák, és egyedi lekérdezéseket is létre lehet hozni. Az új rendszer kissé többe kerül, mint elődje. A program ingyenes verziója (*sERPa Light*) CD-mellékletünkön is megtalálható, és a licencdíj kifizetése után később teljes értékű, „éles" verzióként működhet tovább.

rEVOLUTION Software: Az *IRODA++* vizsgált moduljaiban viszonylag kevés változást találtunk (inkább az áruforgalom fejlődött). A rendszer egy új makrónyelvvel bővült, amely a fix adatok automatikus beszúrásával felgyorsíthatja a nagytömegű adatbevitelt. A „főkönyvi számok pontozása" funkció a készletátvezetések, illetve egyéb speciális pénzügyi tranzakciók könyvelését teszi lehetővé. A külvilágból történő könyvelési feladások köre a *Nexon* bérprogram illesztésével bővült. Az árak kissé emelkedtek.

Roll-Soft: A *Roll-Business* rendszer vizs-

Parallel Armada II: a házipénztártól az eváig minden egy helyen

MI ÚJSÁG 2004-BEN?

Az elmúlt évtizedekben nem volt év, hogy ne változott volna a gazdasági szabályozás. Az adó-, és más gazdasági törvények közül itt csak a pénzügyi és számviteli szoftverek felépítése, működése szempontjából lényeges módosításokkal foglalkozunk.

Habár a *személyi jövedelemadóról, az egyszerűsített vállalkozási adóról,* és a *társasági adóról* szóló törvények nagymértékben befolyásolják a gazdaság helyzetét, témánk szempontjából nincs jelentőségük, mivel nincs hatásuk a vizsgált szoftverekre. A *számvitelről szóló törvény* közvetlenül meghatározza a könyvelőprogramokat, ez azonban most nem változott számottevő módon. Év végén az áfatörvény változása jelentette az egyetlen kihívást a fejlesztőknek. A 0-s kulcs 5%-ra változott, a 12%-os kedvezményes kulcs 15%-ra nőtt, ugyanakkor megmaradt a tárgyi adómentesség és az alanyi mentesség (áfakörön kívüliség) intézménye – azaz továbbra is előfordulhat, hogy az áfa értéke nulla.

Reprezentatív mintaként a vizsgált szoftverek is a megoldások sokféleségét mutatják. Egyes programokban az áfakulcsok programozottak, a felhasználó nem módosíthatja azokat, s a mostanihoz hasonló változások csak új programverzió előállításával orvosolhatók – a felhasználókat újfent a programszállítókra utalják, akik csak azoknak juttatják el a továbbfejlesztett verziót, akik a követési díjat befizették.

Korszerűbbek azok a rendszerek, amelyekben a felhasználó változtathatja, bővítheti az áfakulcsokat. Ezeknél is kérdéses, hogy egy tételen belül hányféle kulcs lehet, mivel egy számlában több tételsor fordulhat elő, különböző áfakulcsokkal. A rugalmasabb rendszerek ebben sem tartalmaznak korlátozást, így az áfatörvény módosulása semmilyen következménnyel nem jár náluk. A kötöttebb felépítésűeknél új programverzióra van szükség. A vizsgált rendszerek – forgalmazóik szerint – megfelelnek a követelményeknek, bár az internetről letöltött demó verziók közül több csak a régi szabályok szerint működött.

Az intelligensebb áruforgalmi programokban a cikkek áfakulcsa érvényességi idővel együtt tárolható, így az év eleji átsorolások könnyen kezelhetők, és a szoftver automatikusan más áfakulcsot használ december végén, mint január elején.

Teszt: könyvelőprogramok

rEVOLUTION Iroda++ 6.9	Roll-Business 3.36	Számadó 01-W32	Vectory
70	50	100	90
70	100	100	100
90	80	90	90
95	80	95	90
50	70	90	90
70	40	70	60
76	70,5	90,5	86
708 000	149 000	472 600	1 100 000
1 062 000	199 000	578 900	1 581 000
1 274 400	385 000	685 300	nincs
1 014 800	244 333	578 933	1 340 500
7,5	28,9	15,6	6,4
gyenge	jó	közepes	gyenge

gált moduljai csak kisebb finomításokkal változtak, ilyen például az EU-adószám vagy az IBAN-kód, a bankszámlaszámok nemzetközi forgalom számára történő kiegészítéséhez. A legkisebb konfiguráció ára változatlan maradt, a másik kettőé emelkedett.

Számadó Közös Vállalat: Viszonylag kevés helyen változott a *Számadó* program, ebben az évben a fejlesztés súlypontja egy általunk most nem vizsgált modul, a *Termelésirányítás* volt. Az aktuális fejlesztések közé tartozik a feladatok időzítését lehetővé tevő új, saját programnyelv, amivel rendszeres adatátadások vagy időzített listák indíthatók, sőt, a listákat elektronikus formában is el lehet automatikus e-mailként küldeni. Az árak nem változtak.

Vector Kft.: A *Vectory* először szerepel tesztünkben, bár régi szereplő a piacon. A vizsgált pénzügyi és számviteli modulok itt is egy integrált rendszer részei. Kezelése felhasználóbarát, mind a főkönyvi, mind a folyószámla-funkciók köre tág. A szokásos kimutatásokon kívül Cash-Flow lista, valamint *terv/bázis/tény* jellegű kimutatások is készíthetők. A cég, értékesítési stratégiája alapján, inkább közepes méretű, mint kis cégek saját ügyviteléhez kínálja rendszereit, ezért – egyetlen kivételként – az értékelésben a harmadik, könyvelőcéges konfigurációhoz nem rendeltünk árat. A rendszer olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek a „Könyvelőcégek támogatása" funkciócsoportban szerepelnek a táblázatban. Ára az általunk megcélzott sáv felső határához közelít.

Összesített eredmények

A versenyzők körét idén négy új termékkel is sikerült bővítenünk, s mivel közülük csak kettő fővárosi, másik két „újoncunk" példájaékesen bizonyítja, hogy nem csupán Budapestről indulva szerezhető országos ismertség és elismertség.

A rendszer bonyolultsága miatt néhány demót a forgalmazók szakemberei telepítettek fel gépeinkre. Az áraknál nem ragaszkodtunk a publikus árlistákhoz.

Ezúttal is beigazolódott, hogy nem egyszerű feladat a bonyolult, és sokféle technikai megoldást alkalmazó szoftverek összehasonlítása. Ahogy a népi szólás tartja: *almát dióval…* Reméljük, ennek ellenére sikerült a szakmai szempontokhoz alkalmazkodva, és a szállítók által megadott árakkal számolva, a minimálisra szorítani az óhatatlanul jelen levő szubjektivitást.

A mezőnyt – az elért szakmai pontértékek szempontjából is – homogénebbé tette az utolsó két DOS-os rendszer új fejlesztésű, windowsos verziókkal való kiváltása. A Progen Kft. *Nagy Machinátorát* idén felváltó *sERPa 3.0* most, ha orrhosszal is, de „tesztgyőztes" lett, megelőzve a tavalyi első *Számadót*.

Az előző évben az (ár)versenyből kimaradt a Diamond Stúdió, mivel, az akkori koncepció szerint, az internetről elérhető demó programokra és árakra koncentráltunk. Idén a tőlük érkezett árajánlat fordulatot hozott az addigi árversenyben is, és a *„Legjobb vétel"* címet az ő szoftverük hódította el.

Kis Miklós

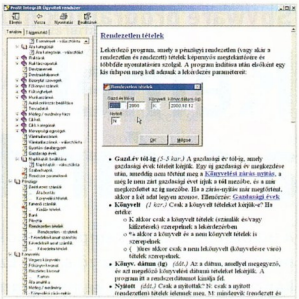

Eurosoft Profit: a súgója kész tankönyv a pénzügyeseknek

HASZNOS WEBCÍM

A rendelkezésünkre álló oldalszám kevés ahhoz, hogy teljes körű, hiánytalan és átfogó ismertetőt adjunk a könyvelőprogramok piacáról. Az internet itt is segít, és aki még ennél is több könyvelőprogram adataira lenne kíváncsi, az feltétlenül nézzen be a *www.extra.hu/konyveloprogi* címre.

Spyware programok működése

Kémek a számítógépen

A webről letölthető kémprogramok ugyanúgy megkeseríthetik életünket, mint az e-mailben érkező spam. Ez utóbbiakról készített sorozatunkhoz kapcsolódóan, most a kémprogramokról és elhárításukról esik szó.

Böngészés közben sosem lehetünk elég óvatosak. Egy meggondolatlan kattintással olyan „erőket" engedhetünk szabadjára, amelyek komolyan veszélybe sodorhatják magánszféránk sértetlenségét. Ha egy felugró ablakban felszólítást kapunk egy bizonyos „XXX lejátszó" letöltésére és telepítésére, akkor jobb, ha egyből gyanakodni kezdünk. Akik elmulasztják az ellenőrzést, számíthatnak a megszaporodó hirdetésekre, vagy akár gépük teljesítményének hirtelen és drasztikus romlására. Miről is van szó? Némely alkalmazáshoz a fejlesztők egész más funkcióval rendelkező programokat, programmodulokat csatolnak. Ezek általában többféle dologra képesek. Például folyamatosan bombáznak minket célzott hirdetésekkel, figyelik az interneten folytatott tevékenységünket, szokásainkról információkat juttatnak el a modul fejlesztését szponzoráló marketingvállalatokhoz. Ezeket a szoftvereket hívjuk parazitáknak, vagy más néven spyware-nek.

Hogyan kerülnek a gépünkre?

A kéretlen kereskedelmi szoftverek sokasága elsősorban a windowsos rendszerek „kiváltsága". A bejutásra sok parazita az Internet Explorer ActiveX opcióját használja fel. Ha a meglátogatott weboldal egy ilyen programhoz való linket tartalmaz, akkor egy felbukkanó ablak jelenik meg, amelyben arra kérnek, hogy telepítsük és futtassuk az adott alkalmazást. Az Igen gombot megnyomva szinte bármi felkerülhet a gépre, beleértve a spyware-eket is.

A hívatlan vendégek beköltözésének egy másik lehetősége, hogy a letölthető freeware alkalmazások némelyike eleve egybe van csomagolva valamilyen parazitával.

Egyes programok a böngésző biztonsági hibáit használják ki az ellenőrizetlen kódfuttatáshoz. Hiába a rendszer frissítése, mindig maradnak olyan hibák, amelyek elkerülték a fejlesztők figyelmét. Az igazi gondot az jelenti, hogy ezek az alkalmazások többnyire a felhasználók tudta és engedélye nélkül települnek, akik azt sem tudják, hogy pontosan milyen tevékenység zajlik a háttérben. A hirdetési szoftver processzoridőt, memóriát foglal, eszi az internetezésre fordítható sávszélességet, miközben személyes jellegű információkat gyűjt össze rólunk, amit a mi költségünkön juttat el a célszervezethez.

Ez a jelenség nem szétszórtan, egyedi esetekben jelentkezik, hanem egy világméretű trend kezd kirajzolódni. Egyre több szoftverfejlesztő dönt úgy, hogy ingyenesen letölthetővé teszi termékét, s megengedi, hogy a marketingcégek is beépítsék saját kódjaikat. Cserébe természetesen pénzt kapnak, csak már nem a leendő felhasználótól, hanem egy hirdető vállalattól.

A hirdetésszabályozó alkalmazások telepítése általában feltétele annak, hogy használhassuk az általunk eredetileg kiválasztott szoftvert. Ha pedig a nemkívánatos kódrészeket kiirtjuk gépünkről, akkor könnyen előfordulhat, hogy leáll a hordozó szoftver működése is. A pontos feltételekről a program felhasználói licencszerződésében olvashatunk részletesebben.

Veszélyes terep

A P2P fájlcserélő programok régóta hírhedtek arról, hogy milyen egyéb funkciókat tartalmazhatnak. A KaZaA, az iMesh vagy a Grokster ingyenes verzióiban mind-mind fellelhetők a parazitaként működő „kiegészítők". Ilyen kiegészítő például a News.net, amely lehetővé teszi, hogy a böngésző kezelni tudja a nem hivatalos *(.mp3, .shop, .kids)* domaineket. A Cydoor vagy a Gator GAIN pedig az információgyűjtés mellett a hirdetések megjelenését is vezérli.

Az interneten az eddig említetteknél kissé agresszívabb változatokba is beleütközhetünk. Az ActiveX programok bevallott funkcióikon túl arra is képesek, hogy titokban átállítsák böngészőnk kezdőlapját egy meghatározott oldalra, s megakadályozzanak abban, hogy azt visszaállítsuk.

Egyéb veszélyekkel is számolnunk kell. Előfordul, hogy nem hibamentes a hirdetésvezérlő alkalmazások működése, s az így létrejövő biztonsági rések teljesen védtelenné tehetik számítógépünket a külső támadásokkal szemben. Emellett az sem biztos, hogy egyszerűen el tudjuk majd távolítani gépünkről a kémmodulokat, hiszen nem mindig mellékelnek hozzájuk eltávolító funkciót. Ilyenkor aztán jöhet a barkácsolás, a fájlok manuális vagy automatikus megkeresése, eltávolítása.

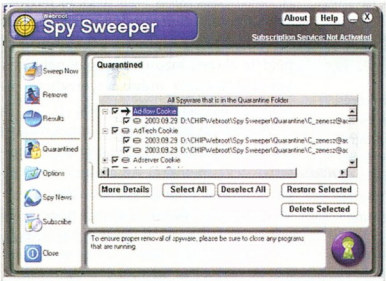

Spy Sweeper: spyware adatbázisa rendszeresen frissül

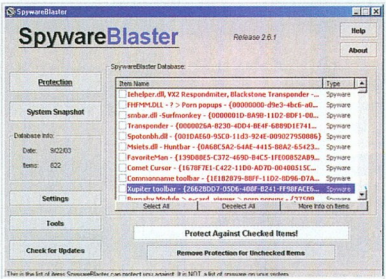

SpywareBlaster: biztosítja a védelmet

Védekezés

Az általánosan otthoni felhasználásra szánt biztonságtechnikai

programok, vírusirtók és tűzfalak sajnos nem akadályozzák meg a paraziták rendszerünkbe jutását, hiszen ezek nem vírusok módjára terjednek. Ezért első lépésben célszerű beállítani böngészőnk biztonsági paramétereit. Ellenőrizzük, hogy a Biztonság fülön le legyen tiltva az aláírt és aláíratlan AciveX vezérlők használata. Ezt követően az Adatvédelmi fülön szabályozzuk a „sütik" kezelését. Minél magasabb szintet állítunk be, annál kevesebb cookie jut át a szűrőn. A másik lehetőség, ha telepítünk egy anti-spyware szoftvert.

Kémelhárító programok

A kémelhárító programok képesek automatikusan, vagy minimális felhasználói közreműködéssel eltávolítani a számítógépünkre telepített programjainkból a nemkívánatos kódrészeket. Használatuk további előnye, hogy egyúttal be is foltozhatjuk velük rendszerünk egyes biztonsági réseit, így megakadályozhatjuk a további fertőzéseket.

Összeállításunkban néhány népszerű alkalmazást mutatunk be.

Spy Sweeper

A program kétszeres védelmet biztosít a spyware-ek ellen. Egyrészt megkeresi és eltávolítja a gép memóriájában, regisztrációs adatbázisában és merevlemezén található parazitákat, másrészt a rendszer aktív monitorozásával megakadályozza a további fertőzéseket. A keresést egy folyamatosan frissülő adatbázis alapján végzi. A megtalált spyware-eket azonnal karanténba zárja, s felfüggeszti azok működését. A listába gyűjtött találatokat a felhasználó önállóan is elemezheti, majd dönthet a törlésről, vagy szükség esetén a kiválasztott állományok visszaállításáról is. Segítségével elkerülhető, hogy programjaink működésképtelenné váljanak. Az elemzéshez nagy segítséget nyújt a kémmodulok fajtáját, működését ismertető tudástár, amelyet a karanténban található elemek kiválasztásával kérhetünk le.

A szoftver kezelése semmilyen nehézséget nem okoz, a kezelőfelület jól érthető elrendezésben tartalmazza a funkciókat. Alig néhány gombnyomásra van csak szükség, hogy elindítsuk a szükséges folyamatokat, és a program konfigurációjával sem kell sokat bajlódnunk. Beállíthatjuk például, hogy mely modulokat tartsa meg és melyeket törölje automatikusan a rendszer, s a keresésből kizárhatjuk az adott méreten felüli állományokat. Ezzel is gyorsul a felismerési folyamat. A *www.webroot.com* címről letölthető a próbaváltozat, s akinek megtetszik, 29,95 dollárért regisztrálhatja is.

SpyBot Search & Destroy

A SpyBot az egyik legismertebb spyware-kereső program, amelyet már magyar nyelvű kezelőfelülettel is használhatunk. Kétféle üzemmódban indíthatjuk el: kezdő módban csak a legszükségesebb műveletekhez férhetünk hozzá, míg a haladóban egy sor kiterjesztett funkció és beállítási lehetőség is rendelkezésünkre áll.

A SpyBot S&D menüjében indíthatjuk a parazitakereséssel és egyéb védelemmel összefüggő műveleteket. Itt jelenik meg a találati lista, amelyen piros színnel a veszélyes, feketével pedig a gyanús összetevők vannak feltüntetve. Hogy végül mely modulok törlődjenek, azt a felhasználó dönti el. A program készít egy backup listát is arra az esetre, ha valamit vissza szeretnénk állítani. Az *Immunize* parancs az Internet Explorer biztonsági réseit javítja ki, s aktívan blokkolja a veszélyes tartalmakat. A freeware program a *www.safernet working.org* címről tölthető le.

AdAware

A programban kétféle keresési módot aktiválhatunk. A gyorsvizsgálat mindössze a memóriát, a rendszerleíró adatbázist, valamint a Windows könyvtárat ellenőrzi, míg mélyvizsgálat módban az összes, általunk kiválasztott meghajtót átvizsgálja a program a megadott paraméterek szerint.

A keresés, a már említett programokhoz hasonlóan, egy referenciafájl alapján történik. Ennek (illetve a programfájlnak) a frissítését az AdAware-ből vezérelhetjük.

A rendszervizsgálat során folyamatosan figyelemmel kísérhetjük az éppen zajló folyamatokat, ellenőrizhetjük a kategóriákra bontott statisztikákat. Azt viszont nem tudjuk megállapítani, hogy hol tartunk a teljes procedúrában, mivel a program csak az éppen végrehajtott műveletről ad tájékoztatást. A keresés végeztével a találati listából választhatjuk ki, hogy mely elemeket kívánjuk karanténba zárni vagy törölni. A felismerés természetesen automatikusan is történhet, s lehetőség van az állandó, aktív védelemre is. A fejlesztő weboldaláról *(www.lavasoft. de)* további kiegészítők tölthetők le, így például a bővített nyelvi modult is megszerezhetjük, amelyben már magyar nyelvű interfészt is találunk.

INFO

www.spywareinfo.com
www.cexx.org
www.doxdesk.com

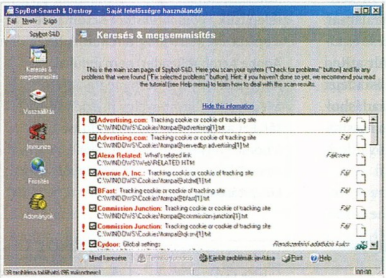

SpyBot: kíméletlen a parazitákkal szemben

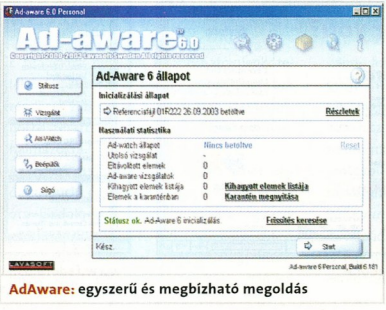

AdAware: egyszerű és megbízható megoldás

SpywareBlaster

A többi programmal ellentétben e programnál nem a keresés és törlés, hanem elsősorban a védelem az, ami központi szerepet játszik. Mindegy, hogy a spyware a későbbiekben próbál települni, vagy máris ott van a gépen, a SpywareBlaster megakadályozza annak működését.

A program fő ablakában egy hosszú listát találunk. Ezeket bejelölve válunk védetté az adott parazitával szemben. A védettség nélkül lévőket piros, míg a védett kódrészeket fekete betűvel jelenítik meg. A *System Snapshot* funkcióval a rendszer és a böngésző beállításairól készíthetünk másolatot. Ez jól jöhet, ha netán mégis megfertőződne rendszerünk. A *www.javacoolsoftware.com* oldalon további hasznos programok is találhatók.

Gigor Csaba ■

Red Hat után Fedora

Őrségváltás

A Red Hat Linux 9-es verziószámú kiadása a sikeres sorozat hattyúdala volt: ilyen néven a Red Hat nem kíván több Linuxot kiadni. A megszüntetve is tovább élő disztribúció első reinkarnációja egy furcsa nevű csomag, a Fedora Linux Core 1.

Sokakat meglepetésként ért az ingyenesen letölthető *Red Hat Linux* megszüntetésének bejelentése, noha ez egy ideje már várható volt a *Red Hat Enterprise Linux* (*RHEL*) sorozat üzleti sikerének, és az általános piaci trendek fényében. A Red Hat elsődleges üzleti célpontja a vállalati piac, amelynek igényei igencsak különböznek az otthoni felhasználókétól. A cégek elsősorban stabil, hathatós támogatással ellátott (pénzbe kerülő), és cserére csak ritkán szoruló rendszerekre vágynak, amely igényeknek az Enterprise Linux termékcsalád maximálisan megfelel, és emellett jelentős jövedelmet termel a Red Hatnek.

Az Enterprise mellett sokáig megmaradt a hagyományos – jobbára ingyenes – Red Hat Linux is, amely így házon belüli konkurenciát jelentett, hiszen sok vállalatnak azért az is „elég jó" volt, ám fejlesztése és támogatása nem kevés pénzbe került a Red Hatnek. Először a termék támogatási idejét csökkentették le 1 évre (a 6.2-es kiadáshoz még majdnem három évig lehetett frissítéseket letölteni!), majd a 9-es verzióval le is zárták a termékvonalat.

Az élet persze nem ilyen egyszerű, hiszen az Enterprise-sorozat sikere elsősorban a Red Hat Linux népszerűségéből, és a benne kiérlelt technológiák értékéből adódott. A Red Hat Linux megszűnésével, a felhasználókon kívül, így a Red Hat is sokat veszíthetett volna. Hogy a kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon, a Red Hat létrehozta a *Red Hat Linux Projectet*, amelynek keretein belül egy, a Red Hat Linux alapjaira és erősségeire épülő terméket kívántak (tovább)fejleszteni. A projekt irányítását a Red Hat továbbra is fenntartotta magának, de a fejlesztői és felhasználói közösségnek nagyobb beleszólást engedő – és attól több segítséget váró – modell felé fordultak.

A projektben a munka oroszlánrészét egyelőre továbbra is a Red Hat programozói végzik, és később sem szándékoznak kivonulni belőle, de a cég a külső tervezők bevonásától olcsóbban fejleszthető, és a felhasználók igényeinek jobban megfelelő programot remél. Nem sokkal indítása után a projekt egyesült a Fedorával, amely különféle, főként desktop orientációjú extra csomagokat tett elérhetővé a Red Hat Linuxhoz. Az egyesülés sikeres volt, a név átvétele ellenben kevésbé szerencsés: több, korábban indított projekt támadni kezdte ugyanis a Red Hatet, minthogy ők már régebben használják a Fedora nevet. A Fedora bevallottan két célt szolgál. Egyfelől a Red Hat „játszótere", ahol a legújabb technológiákat az Enterprise-sorozattól elvárt stabilitási igények nélkül is kipróbálhatják, másrészt a műszaki érdeklődésű, az új technológiákra fogékony felhasználók ideális rendszere kíván lenni, nem mellékesen pedig lehetővé teszi a Red Hat számára, hogy megmaradhasson a különösen fontos, ám kispénzű oktatási piacon is. Lássuk, mi sült ki az erőfeszítésből!

TIPPEK

Fedora letöltése: Az *ftp.tvnet.hu* szerveren lévő mirrort ajánljuk.

A Red Hat Network applet és a grafikus csomagkezelő: Az applet és a csomagkezelő hibája miatt kézzel vagy yummal kell telepíteni hozzájuk a frissítést.

A cikkben javasolt repositoryk elérése: A CD-n megtalálható *yum.conf* fájlt másoljuk az */etc/yum.conf* helyére.

Kötelező csomagtelepítés: Mindenképp telepítsük a *compatlibstdc++* csomagot, e nélkül sok külső program (flash player, Adobe Acrobat Reader) nem indul el.

A myspell helye: A CD-n megtalálható a legújabb magyar nyelvű myspell könyvtár. Ezt az openoffice.org elindítása után a home könyvtárunkban létrejövő *OpenOffice.org1.1.0/user/wordbook* könyvtárba kell másolni.

Az ismeretlen ismerős

Minimális késéssel, az ígért november elsejei dátum helyett november 6-án érkezett

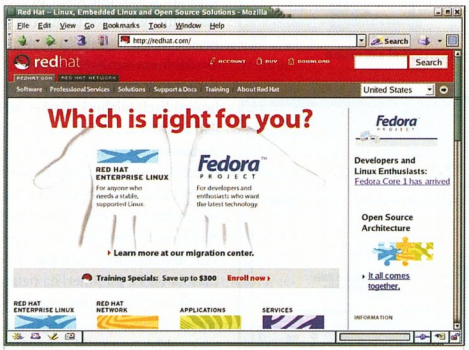

Red Hat Enterprise Linux kontra Fedora: hogyan szegmentáljunk piacot?

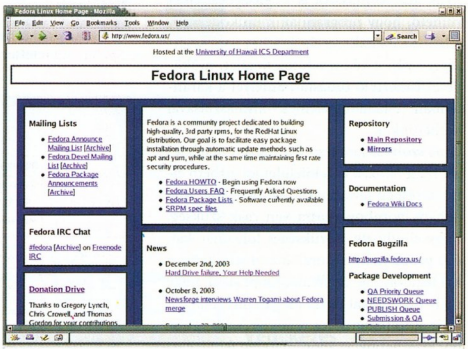

www.fedora.us: az egyik büszke „szülő", aki nem hagyja magára gyermekét

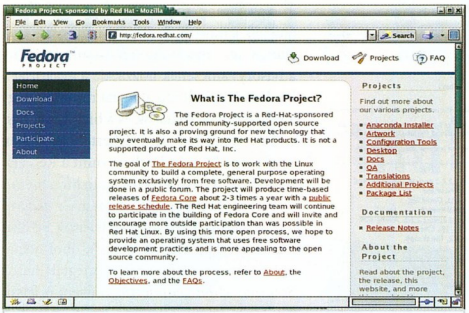

fedora.redhat.com: a project központi lapja

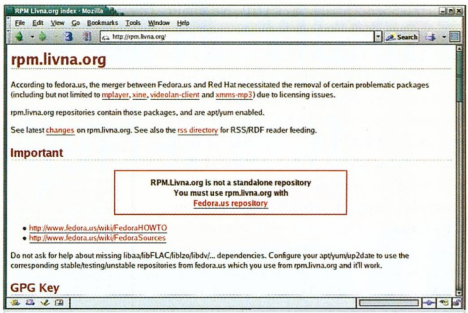

rpm.livna.org: a jogászok által száműzött csomagok menedéke

meg két béta verzió után a végleges *Fedora Core Release 1*. Az első újítást már letöltéskor tapasztaljuk: a szokásos címeken és könyvtárakban hiába is keresnénk, a program új web- és ftp-címről tölthető le. A Red Hat Linuxtól eltérően a Fedora a kitűnő *BitTorrent* rendszeren keresztül már hivatalosan is elérhető, így nem kell napokat várni, mire a leterhelt mirrorokon normalizálódik a helyzet.

A telepítéskor már a *deja vu* érzés az erősebb, hiszen lépésein az eddig is etalonként számon tartott *Anaconda* vezet végig. A változás főként a lecserélt grafikákon és a kevésbé marketingszagú jelmondatokon szembetűnő. Kedvencünk: „Iratkozz *fel a Fedora levelezőlistára! Még mindig jobb, mint a spam!*".

Lényegi különbségnek tekinthető a lecserélt és egyszerűsített tűzfalbeállító eszköz, amely végre kihasználja – ideje volt már – a 2.4-es kernelben meglévő *iptables* rendszer képességeit. A sikeres telepítés után az első indításkor még válaszolnunk kell néhány szokványos kérdésre, majd végre elkezdhetjük új rendszerünkkel az ismerkedést.

Ahogy a fentiek alapján el is vártuk, mindenből szinte a legújabbat kaptuk: *kernel 2.4.22* (NPTL-lel), *glibc* 2.3.2, *XFree86* 4.3.0, *Gnome* 2.4.0, *KDE* 3.1.4, *Mozilla* 1.4.1, *Openoffice.org* 1.1.0, *gcc* 3.3.2.

Alapok

A kernel a kiadáskor elérhető legújabb stabil verzióra, a 2.4.22-es változatra épül, kiegészülve a szokásos Red Hat bővítésekkel és javításokkal. Az új, általánosan a 2.6-os kernellel bevezetendő *NPTL* (*New Posix Thread Library*) már a Red Hat 9-ben is szerepelt, a laptopot használók viszont biztosan értékelni fogják az új laptop módot, amelyet aktiválva a kernel hosszabb ideig tárolja a lemez cache-ben a módosításokat, időt adva ezzel a merevlemeznek, hogy átkapcsolhasson energiatakarékos üzemmódba. Örömmel üdvözöltük a CPU órajelének menet közbeni változtatását (Intel SpeedStep, AMD PowerNow technológiák), amellyel további, Linuxnál korábban nem használható, energiatakarékos funkciókat érhetünk el.

Véleményünk szerint a legmélyrehatóbb változtatás a prelink és Exec-shield funkcionalitás, melyek a *gcc* fordítót, a kernelt és a dinamikus linkert egyaránt érintik: egyrészt meggyorsítják az alkalmazások elindulását (sajnos, pont a két leglassabb alkalmazásnál, a Mozillánál és az OpenOffice.org-nál még nem működik), másrészt pedig jócskán megnehezítik az esetleges biztonsági hibák, főként a verem túlcsordulások kihasználását, és így nagyban növelik a rendszer biztonságát.

Felkészítették a rendszert az IEEE 1284 (FireWire) és a Bluetooth-eszközök, valamint a pluszos és minuszos DVD-írók és -újraírók használatára is.

Desktop

Kinézetre nem változott sokat a grafikus felület, s a legújabb, 2.4-es Gnome ellenére alapesetben ugyanazt a *BlueCurve* kinézetet kapjuk, amit már a Red Hat Linux 9-ben megszokhattunk, csak egy picit jobb, kiforrottabb, logikusabb formában és gyorsabban. Immár majdnem minden Gnome alkalmazás az új, 2.2-es *GTK*+könyvtárakra épül, így egységes felületen, egységes témákkal és fontokkal találkozhatunk a Gnome desktopon. A magyarítás sajnos a Fedorának sem erőssége, hiszen csak a hivatalos GNOME forrásokban megtalálható elemeket tartalmazza. E tekintetben jócskán lemaradt az UHU Linux és a SuSE mögött.

Az OpenOffice-ra most nem térünk ki

YUM-GYORSTALPALÓ

yum update:
legfrissebb verziók telepítése
yum search csomagnév: *csomagnév* karaktersort a nevében tartalmazó csomag keresése
yum install csomagnév: *csomagnév* nevű csomag telepítése

REPOSITORY

E magyarra nehezen lefordítható (legközelebb a *lerakat* szó áll hozzá) szót a Debian *apt* rendszer vezette be a valamilyen szempontból összetartozó és együtt kezelhető csomaghalmazokra.

Az egyes repositorykban benne lehet egy disztribúció összes csomagja, a megjelenése óta kiadott biztonsági frissítések, egy-egy programnak az adott verzióhoz előkészített legfrissebb csomagjai, vagy akár egy intézmény saját célra rendszeresített, minden gépre felteendő speciális programjainak a gyűjteménye. A repositoryk speciális könyvtárstruktúrákban tárolt csomagokból és némi adminisztratív információból állnak. Általában az interneten keresztül, ftp vagy fedettpálya protokollal érhetőek el, de akár egy CD-ROM-ra, vagy helyi merevlemezre is elhelyezhetők. Bár a *yum* és az *apt* különböző adminisztratív információkat tárol és könyvtárstruktúrájuk is más, a legtöbb publikus repository mindkét eszközzel használható.

részletesebben, hiszen a CHIP hasábjain már kivesézték az újdonságait, de megemlítendő, hogy a Red Hat 9-ben még meglévő, kitűnően integrált magyar helyesírás-ellenőrző szótárak eltűntek. Ezeket nekünk kell hozzáadnunk a rendszerhez (vagy az fsf.hu verziót kell telepíteni). A Gnome és a KDE Office csomagjaiból is a legújabbakat kapjuk, azonban előnyeik – kisebb erőforrás-használat, nagyobb sebesség, egységes felület – sajnos még mindig nem ellensúlyozzák, hogy export és import képességeik meg sem közelítik az OpenOffice. org-ét.

Az 1.4.1-es Mozilla legnagyobb újdonsága a beépített spamszűrés, sokaknak már csak ezért is érdemes lehet átállni rá. A többi új funkció nem világrengető, ezek csak az esedékes fényezést és optimalizálást kapták meg.

Szerverfunkciók

A legnagyobb újdonság a Samba 3.0 régen várt integrálása, a jobb Windows XP-kompatibilitás, és a 4 GB feletti fájlok problémamentes kezelése (ez sajnos csak a szerverre és a parancssori *smbclient* ügyfélre vonatkozik, a Nautilusban és kernelben lévő *smbfs* kezelése továbbra is legfeljebb 4, illetve 2 GB-os fájlokkal birkózik meg).

Az ékezetes fájlnevek teljesen Windows-kompatibilis reprezentálása, valamint a feljavított nyomtató- és domainkezelés közül egy is elegendő ok lenne egy upgrade-re. A többi szerverprogram nem fejlődött ilyen látványosan, aktuális bugfixek és biztonsági javítások kerültek beléjük – és a már említett, potenciálisan életmentő *Exec-shielddel* lettek felturbózva.

Csomagkezelés

A legnagyobb fejlődés ezen a területen tapasztalható. A Red Hat Linux beépített csomagkezelőit a Red Hat Network használatára hegyezték ki – hiszen a Red Hatnek ez a szolgáltatás hozott bevételt –, de az automatikus frissítés és a csomagok hálózaton keresztüli közvetlen telepítése bizony – különösen a Debianhoz viszonyítva – nem, vagy csak nehézkesen, külön programok telepítésével volt megoldható.

Ennek vége. A Fedora immár három, önmagában is teljes értékű hálózati csomagkezelő szoftvert tartalmaz. Az *apt-rpm* a Debianon bevált *apt* rendszernek az *RPM* csomagokhoz adaptált változata, annak számos fejlett szolgáltatásával és sajnos gyakran körülményes kezelhetőségével együtt. Személyes kedvencünk a *yum* (*Yellowdog Updater, Modified*), amely kicsi, egyszerű és könnyen kezelhető, ugyanakkor

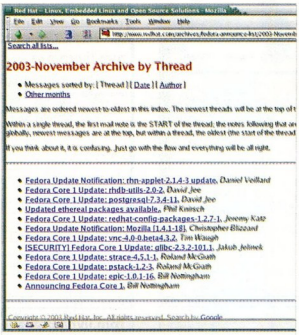

Archívum: a legfontosabb információk

az *apt* minden, mezei halandók által is használt funkcióját tudja.

Ránézésre és névre megmaradtak a régi kezelőszoftverek, de immár nem a Red Hat Networköt, hanem általános és bárki által létrehozható *apt* és *yum* formátumú lerakatokat (repository) kezelnek.

Ezek közül a legfontosabbak a hivatalos *Fedora Core* és *Fedora Updates* repositoryk. A *Core* tartalmazza a kiadott disztribúció összes csomagját, az *Updates* pedig a kiadott biztonsági vagy hibajavító frissítéseket. Ezen kívül javasolt a *fedora.us* – itt találjuk az eredeti Fedora projektből a magba be nem került csomagokat és a *livna.org* repositoryt, amely a „régi" Fedora projektből átmentett, tisztázatlan jogi helyzetű multimédiás nyalánkságokat (video-, mp3- és DVD-lejátszót, valamint DivX kodekeket) tartalmazza.

Sajnos mindhárom (*apt, yum, rhn*) szoftver külön konfigurációs fájlban, más formátumban tárolja a felhasználandó repositoryket. Az *rpm.livna.org*-on nagyon hasznos példákkal mutatják be, hogy melyik rendszernél mit és hova kell beírni egy repository felvételéhez.

INFO

fedora.redhat.com/
www.redhat.com/
www.fedora.us/
rpm.livna.org/
www.redhat.com/archives/fedora-announce-list/
linux.duke.edu/projects/yum/
ftp.tvnet.hu/pub/fedora/linux/core/1/i386/iso

Egyelőre nem létezik olyan szervezet, amelyik garantálná a Fedora biztonsági frissítéseit, és biztonsági riasztások (security advisory) sincsenek hozzá, de a gyakorlat a kiadása óta eltelt idő alatt azt mutatta, hogy a funkcionális javítások és a biztonsági frissítések semmivel sem érkeztek lassabban vagy rosszabb minőségben, mint a Red Hat Linuxhoz. A frissítésekről szóló hírek nem a weblapra kerülnek ki, hanem a *fedora-announce-list* levelezőlistán jelentik be őket (tényleg jobb, mint a spam!), ahol a hiányolt *Security Advisory*k is megtalálhatók *Security Update notification* néven. A frissítésekre a legjobb esetben is csak a következő verzió megérkezéséig számíthatunk.

A jelenleg alakuló *Fedora Legacy project* célja pontosan e probléma megoldása, a régebbi Fedora-verziókhoz kívánnak biztonsági frissítéseket nyújtani. Hogy vajon képesek lesznek-e ezt a Red Hatével felérő megbízhatósággal megtenni, azt csak a tapasztalat mutatja majd meg.

Kinek ajánljuk?

A fentiek alapján a tapasztaltabb Linux-használók eldönthetik, hogy át kívánnak-e állni az új disztribúcióra. Akik eddig otthon Red Hat Linuxot használtak, azok számára mindenképpen javasolt, hisz tulajdonképpen megszokott és kedvelt rendszerüket kapják, kicsit más feltételekkel. A Red Hat Linuxot futtató szerverek gazdáinak nem ilyen egyszerű a helyzete, hiszen számukra elengedhetetlen a hosszabb távú biztonsági támogatás, ezért nekik a kivárást javasoljuk. A 9-es verzió frissítései 2004 áprilisáig biztosítottak, addigra kiderül, hogy lehet-e építeni a Fedora Legacy projektre.

Egészen kezdőknek és azoknak, akik nem bíznak az angoltudásukban, nem ajánljuk az azonnali átállást, egyrészt mivel a Red Hatekhez járó kitűnő (angol nyelvű) dokumentáció a Fedorához nem elérhető (bár a hasonlóság miatt az FC1-hez a RH9 dokumentációját általában nyugodtan lehet használni), másrészt, alapvetően amerikai termék lévén, magyarítása frissességben és teljességben nem közelíti meg a magyar piacot közvetlenül megcélzó (*UHU Linux, SuSE*) disztribúciók színvonalát.

Akik egy nagyon friss, de mégis megbízható, konzisztensen, átgondoltan összeállított, kiforrott rendszert szeretnének gépükre, és van elegendő tapasztalatuk, türelmük a kisebb problémák megoldásához, mindenképp nézzék meg a Fedorát, nem fognak csalódni.

Tóth István ■

Fedezd fel a **Linux** világát!
Mi mutatjuk az utat.

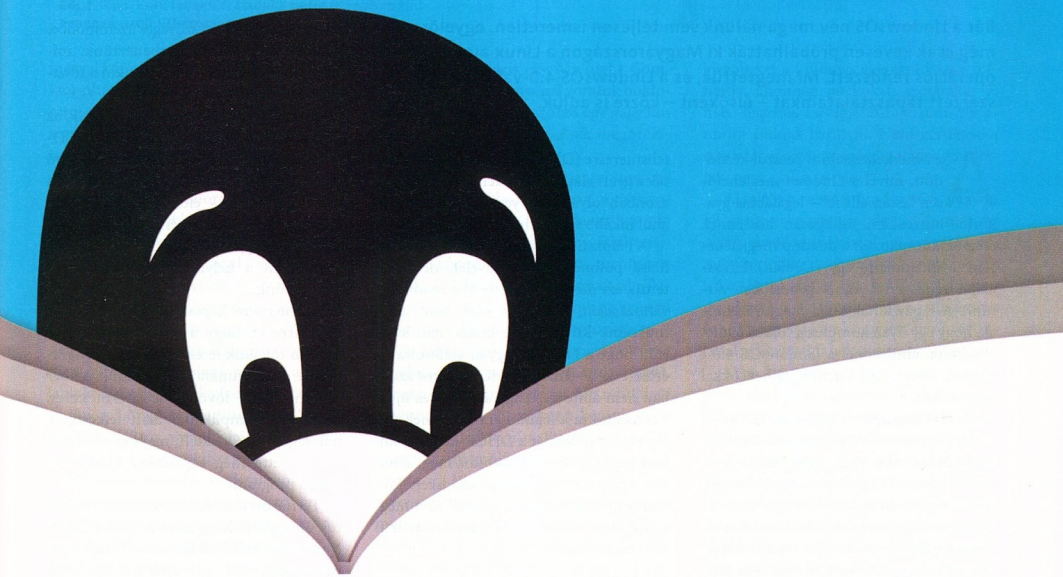

linuxvilág
A magyar Linux-barátok magazinja

www.linuxvilag.hu

Átlátszó terminálablak: munka közben is rálátunk a terminál-panel alatti képernyőterületre

Lindows operációs rendszer

Egy új lehetőség

Bár a LindowsOS név maga nálunk sem teljesen ismeretlen, egyelőre még csak kevesen próbálhatták ki Magyarországon a Linux alapú operációs rendszert. Mi megtettük, és a LindowsOS 4.0-val frissen szerzett tapasztalatainkat – elsőként – közre is adjuk.

Az ismerkedés sajnos rosszul kezdődött, mivel a Lindows meglehetősen lassan állt fel – legalábbis gyakorló linuxosként túlságosan hosszúnak éreztük a várakozást a desktop megjelenéséig. Mindenesetre egy (Debian) Linux-alapú rendszertől ennél gyorsabbat vártunk. A tapasztaltak azzal magyarázhatóak, hogy egy ilyen komplex grafikus felület elindítása, amilyennel a LindowsOS 4.0-t ellátták, nem megy, s nem is mehet sokkal gyorsabban.

Az első meglepő – és igencsak látványos – elem a menük fokozatosan is állítható átlátszósága volt. Igaz, hogy ennek gyakorlati haszna kevés, de rettentő jól néz ki. Amikor hasonló átalakítást végeztünk egy tesztgépünknek megfelelő kialakítású windowsos gépen, erős lassulást tapasztaltunk, míg a Lindowsnál ennek nyoma sem volt.

Ha már az állítgatásoknál tartunk, érdemes megemlíteni, hogy a Lindows Control Panelje (vezérlőpultja) félelmetesen jó. Nem csupán azért, mert az operációs rendszer szinte minden olyan tulajdonságát be lehet állítani rajta keresztül, amit az átlagos felhasználók igénybe vesznek, hanem azért is, mert ésszerűen rendezték el, a keresett elemek könnyedén megtalálhatóak.

A dolgoknak mindig két oldala van. Olykor csak a jó oldallal szembesülünk, máskor a negatív élmények dominálnak. Mint említettük, szkeptikusan álltunk hozzá a teszteléshez, így még ismerkedésünk elején kiszúrtunk egy apró malőrt a beállítások környékén. Történetesen szerkesztőségi kollégáink már tesztünk előtt is bekapcsolták a gépet, és automatikus IP-cím felismerésre (DHCP) beállítva módosították a gyári alapkonfigurációt. A tesztelésre azonban olyan környezetben került sor, ahol inkább fix IP-címeket használtunk.

A hálózati paraméterek be-, illetve átállítása pofonegyszerű művelet, de hiába tettük ezt meg és mentette el a rendszer a változásokat, valamiért csak nem akart működni. Rövid búvészkedés után kiderült, hogy a Lindows ugyan átállította fix értékre az IP-címet, a DHCP-klienst azonban nem állította le, így az újból és újból visszaállította a legutoljára helyesnek vélt címet. A problémát a DHCP-kliens leállítása vagy egy újraindítás oldja meg, azonban egyik sem túl elegáns módszer. Jobban örültünk volna, ha a fix IP-cím megadása után a kliens leállítása automatikusan megtörténik.

Click-N-Run – az új varázsszó

Miután már kezdtünk megbarátkozni a Lindowszal, szomorúan kellett megállapítanunk, hogy nem tudunk átváltani a Linuxnál megszokott szöveges üzemmódba. Gondoltunk egyet, s körbenéztünk, milyen programokat lehetne felrakni a tesztgépre.

Mivel teljes szoftverpakkot kaptunk, az ismerkedést a Lindows Plus csomag CD-jével kezdtük. A CD-ről induló telepítő használata – mivel tesztgépünkön nem volt CD-olvasó – eleinte némi gondot okozott, de ezt szerencsére gyorsan át tudtuk hidalni egy másik gépünk CD-olvasójával, amit a helyi hálózaton keresztül használtunk.

Az internetre kapcsolódva lehetőségünk nyílt arra is, hogy a rendszerre on-line módon töltsünk le és telepítsünk programokat. A magunkfajta elvetemült ember rögtön valami lövöldözős játékot keres, tehát egy szempillantás alatt felkerült a noteszgépre a Quake II, majd gyors iramban követte még egynéhány kisebb-nagyobb program.

Természetesen munkánk során elkezdtük olvasgatni, hogy mire is jó ez a Click-N-Run nevezetű szolgáltatás. Minden elismerésünk azé, aki kitalálta! Az ötlet alapja, miszerint ha az embernek kell valami, klikkelget párat, letölti, és már fut is a program, nem új. Viszont nagyon megfogott a környezet, ahogy ezt tálalják, és a

A MacOS Finder stílusában: a közösen használt menüsor akár a képernyő tetején is elhelyezhető

Lindows I.

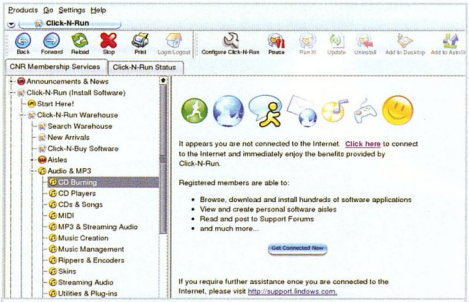

Clic-N-Run: csak fel kell szaladni a netre és regisztrálni a megvásárolt CD-csomagokat

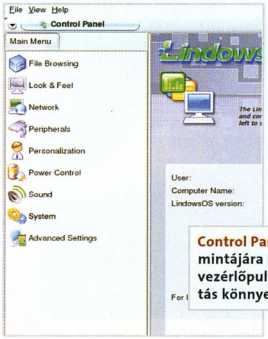

Control Panel: a Windows mintájára kialakított vezérlőpulton minden beállítás könnyen megtalálható

ÁRAK

LindowsOS: 17 490 Ft
Lindows Plus: 17 490 Ft
Lindows Office: 17 490 Ft
SurfSafe: 14 990 Ft
VirusSafe: 14 990 Ft
Lindows DVD: 7490 Ft

megvalósítása is. De ne feledkezzünk el e szolgáltatás áráról sem: havonta kevesebb mint 5 dollárba kerül, ami valljuk be, rendkívül csekély összeg. Cserébe rengeteg olyan extra programhoz férünk hozzá, amelyeket be sem kell állítanunk, mert már az átlagfelhasználóra vannak kalibrálva, ráadásul ha több gépünk van, az ár akkor sem változik. Ha valamit egyszer letöltöttünk, akkor az a miénk, és akárhány lindowsos gépre feltehetjük. Ez nem csak azokra a programokra vonatkozik, amelyeket havi 5 dollárért megkaphatunk, hanem azokra az extra csomagokra is (például a TuxRacer Deluxe-ra, ami a fiatalabb korosztály nagy kedvence lehet, vagy az Opera böngészőre), amelyekért külön, a Click-N-Run weboldalain feltüntetett összeget kell egyszer kifizetni.

Az ehhez hasonló rendszereknél szerzett korábbi tapasztalataink azt mutatták, hogy a módszer nem mindig működik megfelelően. A LindowsOS-t azonban – akárhogy is próbáltuk – nem sikerült hibázásra kényszerítenünk e téren. Bármit is telepítettünk, valóban csak egy klikkelés kellett, és már működött is!

Mi van az alapcsomagban?

Térjünk egy kicsit vissza az alaprendszerhez! A LindowsOS 4.0 szinte mindent tartalmaz, amire egy kezdő felhasználónak szüksége lehet: böngészőt, levelezőklienst, egyszerű szövegszerkesztőt (KWrite), aknakereső játékot, tárcsázóprogramot és sok minden egyebet. Sajnos, képlopót nem találtunk az alapkiszerelésben, pedig hasznos lett volna. De sebaj! A LindowsOS köztudottan Debian-alapú, nézzük meg, vajon működik-e ez a híres-neves apt-get telepítőprogram! Eddigi kellemes tapasztalatainkra most sem cáfolt rá a rendszer: működött, és máris egy Midnight Commanderrel és egy gimp-pel voltunk boldogabbak, valamint hamarosan egy nagy kupac elmentett képpel, amelyek megörökítették a látottakat.

A LindowsOS leginkább azzal lopta be magát a szívünkbe, hogy pár gombnyomással a Macintosh OS-hez kicsit hasonló hangulatot tudtunk előidézni: felül található az éppen futó program menüsora, MacOS X stílusú gombok vannak stb. Tulajdonképpen ez a felső menüsor az, ami bennünket a MacOS-ben megfogott.

Az újítás lényege, hogy a menüsor nem az adott program ablakában foglal helyet, hanem a képernyő tetején. Ez rendkívül hasznos, ha az ember szeret kényelmesen „elférni" a desktopján, hiszen az ablakok méretét nem csökkenti a fix helyen lévő menüsor. Így ha több ablakunk is van nyitva, mindig csak az aktuális program menüjét látjuk – ami logikus is, hiszen a többire nem sok szükség van, ha nem használjuk épp az adott programot. Szükség esetén pedig csak odaváltunk és máris annak a menüje kerül felülre.

Tapasztalataink szerint sokkal kényelmesebben el lehet így férni, igaz, aki máshoz szokott, annak elsőre biztos szokatlannak és idegesítőnek tűnik majd. Számunkra mindenesetre ez a megoldás a nyerő!

Egyéni felület kialakítása

Ha már úgyis a testreszabásnál tartunk, meg kell említenünk, hogy a LindowsOS-hez letölthető egy kis kiegészítés, amely átszabja a felületet a gyerekek számára. Az úgynevezett Kids téma megváltoztatja a hátteret, egy aranyos kis rágcsálót helyez a desktopra, az ikonokat játékosabbra cseréli, és még egy linket is elhelyez, amely a kisebbeket a Lindows gyerekoldalaira irányítja, ahonnan játékokat, szótárakat és más, hasznos és/vagy szórakoztató programot tudnak letölteni. Nem kérdéses, a rendszer alkotói az egész családra gondoltak, nem csak a papára!

Alapjában véve a LindowsOS nagyon jól megszerkesztett rendszer, ha még az olyan elvetemült konzol- és egyszerűségmániás ember is élvezni tudja, mint e sorok írója. Ritka, hogy egy grafikus felületen mindent megtaláljunk, amire szükségünk van, s hogy ennyire könnyen, pár mozdulattal az igényeinkhez tudjuk azt igazítani.

Meg kell valljuk, kellemesen csalódtunk! Egy olyan operációs rendszert tesztelhettünk, amelyet bátran merünk ajánlani mindenkinek, akinek egy csodálatosan szép, ugyanakkor használható desktopra van szüksége. Ha hozzávesszük még a rendszer megbízhatóságát, árát és egyéb tényezőit, bizony nagy a kísértés. A program egyetlen hiányossága, hogy egyelőre angol nyelvű. Egyes programok már magyarul is megtalálhatók, de annál nincs rosszabb, amikor egy menüben az angol szöveg keveredik a magyarral. A rendszer mentségére szolgál, hogy a fejlesztők e termékükkel elsősorban az Egyesült Államok lakosságát célozták meg, s a fordítás csak nemrég indult el. Ha ez elkészül, annak mindenki örül majd, mert egy ilyen rendszert itthon is sokan használnának szívesen!

Nagy Gergely ■

INFO

www.lindows.com
www.multimedia.hu/lindows
www.openoffice.org
www.debian.org

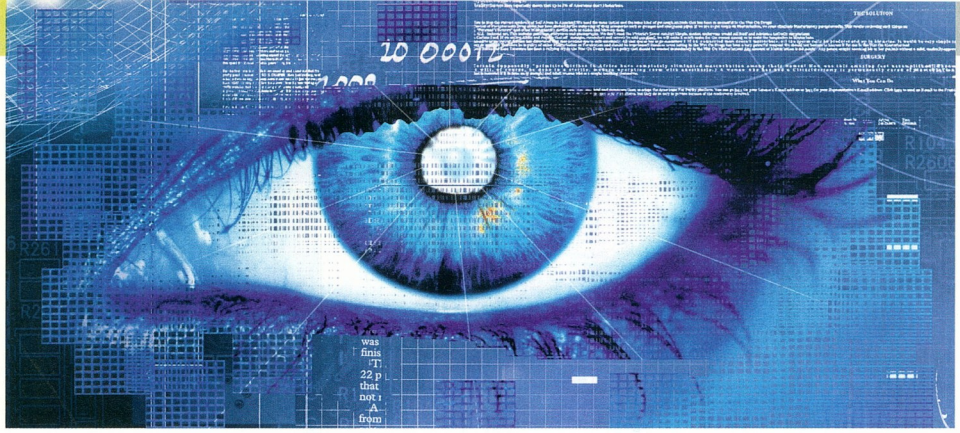

LindowsOS 4.0

A rendszergazda személyével

Újabb nézőpontból vizsgáltuk meg a Lindowst: a hozzáértő rendszergazda véleményét meghallgatva sok felesleges munkát és kiadást takaríthatunk meg. Ezúttal a céges rendszerüzemeltetést és felügyeletet elemezzük: a szolgáltatásokat, a biztonságot, a menedzselhetőséget, és nem utolsósorban a tervezhető üzemeltetési költségeket.

Esámunk második Linux-bemutatóját kezdjük (lásd a Fedora projektet a 88. oldalon) családfakutatással: a Linux disztribúciók osztódással szaporodnak. A Lindows felmenőiben nincs semmi különleges, a Debian-ra épül. Egy általános célú Linux disztribúció felépítése hatalmas munka, így nem csoda, hogy a fejlesztők a Debian jelenleg testing fázisban lévő Sarge verziójából indultak ki.

A LindowsOS 4.0 binárisan kompatibilis a Debian Sarge verziójával, és az abban szereplő összes csomag telepíthető a Lindowsra. A Sarge napról napra folyamatosan változik, így nem garantált, hogy e kompatibilitás hosszabb távon is megmarad, bár mélyreható változások már nem várhatók. A Lindows desktopja a KDE 3.1-re épül, egyedi témákkal és jó pár extra szolgáltatással kiegészülve.

A kezdeti koncepció az volt, hogy egy Wine-ra épülő rendszert alkotnak, amely alkalmas a windowsos szoftverek közvetlen futtatására, ám a hangsúlyt később áthelyezték a natív alkalmazások könnyű telepíthetőségére. A Wine legújabb, a Click-N-Run-nal telepíthető verziója is több mint egy éves.

Rendszertelepítés

Ehhez hasonlóan rövid és egyszerű telepítési folyamata talán csak az MS DOS-nak volt. A LindowsOS 4.0 telepítőlemezéről való indítás után megadtuk a rendszernek, hogy teljes meghajtóra kívánjuk telepíteni, s hogy a két merevlemez közül melyikre telepedjen. Tudomásul vettük a telepítő válaszát (a céllemezről minden adatot el fogunk veszíteni!), majd elmentünk kávézni, amíg a folyamat automatikusan lezajlott. Több időt nem is igényelt.

Ilyen műveletek előtt ajánlott az elsődleges lemezen lévő rendszerről és adatainkról biztonsági mentést készíteni. A kedves olvasó jól teszi, ha ebben is követi tanácsainkat, és egy új operációs rendszer telepítése előtt legalább adatait biztonságba helyezi. A kávézásból visszatérve észleltük, hogy a telepítő befejezte ténykedését, és egy gyors újraindítás után – gépünk nem indult…

A telepítő ezúttal nem boldogult a meglévő két operációs rendszerrel (lásd keretes írásunkat a tesztrendszerről) és a secondary slave-re kötött merevlemezzel. Az egyik lemezről nem volt képes elindulni a GRUB, a másikról pedig a LILO. Semmi baj, elő a Linux rescue CD-vel! Igaz, hogy pechesek voltunk, de legalább jól felszereltek! – és helyreállítottuk az első lemez bootszektorát, majd a bootmenübe felvettük a Lindowst is, és máris minden megjavult. Ezt megúsztuk!

Egy ilyen bonyolult OS-gyűjtemény (XP, Fedora, Lindows) nem mindennapos dolog, különösen nem a Lindows felhasználói célközönsége körében, és ha egyedül lett volna, vagy csak a Windows rendszerrel kellett volna osztoznia, nem hibázik a telepítő. Ám ha a laikus felhasználók ezzel a hibával szembesülnek, akkor a pánik a leggyakoribb következmény.

E kis közjáték után elkezdtünk ismerkedni a rendszerrel, amely kellemesen meglepett minket azzal, hogy tökéletesen

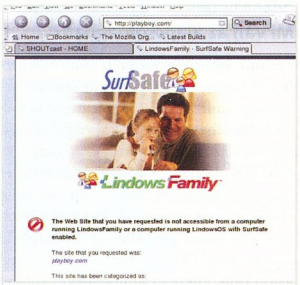

SurfSafe: családunk erkölcsei biztonságban maradhatnak

felismerte minden hardverünket a videokártyától a görgős egérig, így erre egy percet sem kellett pazarolnunk. Az első bejelentkezés után beállítottuk a képernyőfelbontást, az időzónát, lelőttük a színes-szagosbeszélő-flashes tutorialt – ami egyébként nagyon jó, és kimondottan laikusok számára mutatja be (sajnos csak angolul) lépésről lépésre a rendszer alapvető használatát –, és máris hozzákezdhettünk a munkához, esetünkben a további összetevők telepítéséhez.

Click-N-Run

A Lindows üzleti modellje a „szoftver mint szolgáltatás" filozófián alapul. A Lindows előnyeinek kihasználásához elő kell fizetni a Click-N-Run szolgáltatásra. Havi öt dollárért cserébe könnyedén letölthető és telepíthető az összes szabadszoftver, ami a Click-N-Run szolgáltatásból elérhető, és jelentős, 20–80 százalékos árengedménnyel juthatunk hozzá a fizetős programokhoz. A regisztrálás egyszerű, csak egy e-mail cím kell hozzá.

A CD-n is megvásárolható szoftvereket nem kell az internetről letöltögetni. A Lindows Plus ingyenes kiegészítőket (1500 program!) tartalmaz, de sokkal lényegesebb ennél a CD kódja, amellyel egy éves tagságot kapunk a Click-N-Run áruházában. A többi CD-re is érvényes, hogy az igazi érték a szoftvereket aktiváló kód.

A CD behelyezésekor elindúló automatikus telepítés csak a programok telepítőcsomagjait (Click-N-Run Express) másolja fel a merevlemezre, így telepítésükhöz nem feltétlenül szükséges a letöltés (de az internetkapcsolat igen!). Más kérdés, hogy telepítőnk végül egyszer sem használta e fájlokat, s végül az internetről töltötte le a frissebb programverziókat. Persze választhatjuk a CD anyagait is.

A kódok aktiválása egyszerű: csak beírjuk a LindowsOS weblapján, majd a Click-N-Run-ból minden további nélkül telepíthetők az aktivált termékek. A Click-N-Run szolgáltatás nyilvántartja, hogy milyen szoftvereket vettünk meg, s azokat bármikor telepíthetjük. Beruházásunk így egy újratelepítés vagy gépcsere után sem vész kárba.

Lindows Plus: az ingyenes szoftverek

Ingyenes szoftverekhez a Click-N-Run alap előfizetésével is hozzájuthatunk. Gyakorlatilag minden olyan szoftver megtalálható köztük – még ha nem is mindig a legújabb verzió –, amire egy átlagos felhasználónak szüksége lehet.

A többi disztribúcióval ellentétben a frissen telepített LindowsOS viszonylag kevés felhasználói szoftvert tartalmaz (közel annyit, mint a Windows XP). Ha többre van szükségünk, azokat a Click-N-Run-nal telepíthetjük. A szolgáltatást olyan mélyen beágyazták a rendszerbe, hogy a Click-N-Run More opciót a Start menü minden programkategóriájában megtaláljuk.

Az alaprendszer karcsúsítását néhol kissé túlzásba is vitték: közvetlenül a telepítés után nemhogy a különböző nyelvi verziók nem érhetők el, de még magyar billentyűzet sem állítható be, csak az automatikus frissítés után.

Lindows Office

Az OpenOffice 1.0-t és a StarOffice 6-ot tartalmazza, a kód beírása után azonban a StarOffice 7-et tölti le a gépre a Click-N-Run. Ennek persze nem örülnek az analóg modemmel internetezők, hiszen 100 MB letöltése nem öt perc. Az azonban kifejezetten tetszett, hogy a régebbi helyett a legújabb és legjobb, a CD gyártásakor még csak tervezett verziót kaptuk. (Aki egy picit ügyeskedik, azért még a 6-ost is telepítheti!) A StarOffice 7 a korábbi számainkban már bemutatott OpenOffice 1.1-re épül, de kellemes meglepetésként itt már az alapcsomag is tartalmazza a magyar nyelvű helyesírás-ellenőrt.

Lindows DVD

A nyílt forrású Xine médialejátszóra épülő DVD-lejátszó – egyes internetről letölthető DVD-kodekekkel és *deCSS* könyvtárakkal ellentétben – jogtiszta. A DVD lejátszásánál ugyan akadozott a kép és a hang, ám ennek feltehetően nem a DVD-lejátszó szoftverhibája volt az oka – DVD-olvasónkon nem engedélyeztük a DMA-t.

A másik gondunk az volt a DVD-lejátszóval, hogy telepítése után a Lindows minden indításkor keresett valamit a Lilo bootmenedzserrel (ha esetleg a DMA-t akarta engedélyezni, ennek nem láttuk nyomát), vagyis esetünkben minden indításkor elrontotta a bootszektort. Még szerencse, hogy nem kell gyakran újraindítani. Mindenesetre valószínű, hogy ez csak azért történt, mert a bootmódszerünk nem a LindowsOS fejlesztőinek elképzeléséhez igazodott. Ha a Lindows bootmenedzserét használnánk, akkor minden könnyedén menne.

VirusSafe

A Vexira víruskeresőjéhez egyéves követést kapunk, természetesen internetes adatbázis- és víruskeresőmotor-frissítésekkel. A program szokásos lehetőségei: keresés, időzítés, frissítések időzített letöltése. Létezik valós idejű vírusellenőrző szolgáltatása is, ami elvileg az internetről letöltött fájlokban és levelekben is keresgél, ám nekünk sikerült letölteni egy Eicar tesztfájlt (amit normál szkenneléskor a VirusSafe

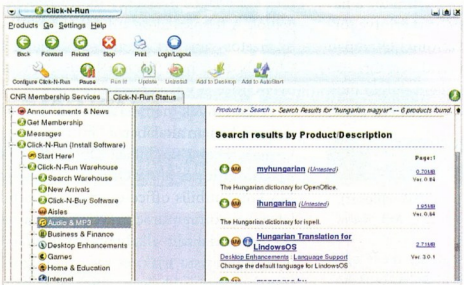

Magyar holmik a Click-N-Run-on: már megjelentek magyar nyelvű kiegészítő csomagok is

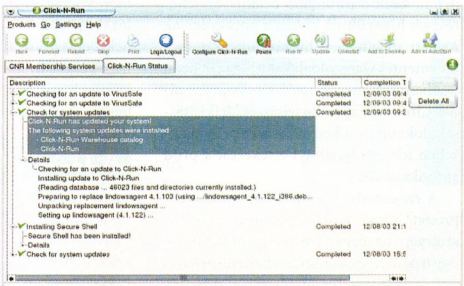

Mindenhol kéznél van: a Click-N-Run még a start menübe is befészkelte magát

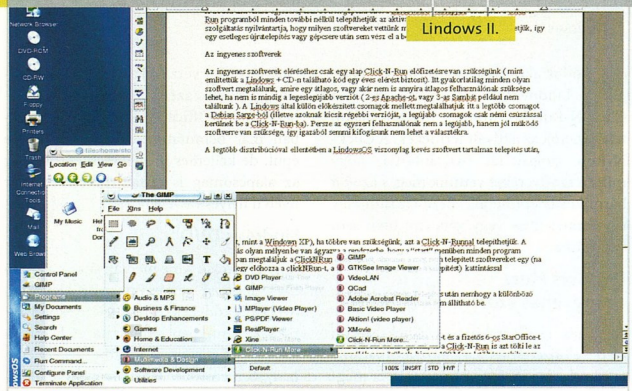

Rendszernapló: hasznos és részletes információk arról, mit is tett a Click-N-Run

fel is ismert), persze lehet, hogy félreértettünk valamit.

Ha csak natív linuxos alkalmazásokat használunk, akkor sok félnivalónk nincs, de illik a kívülről kapott és a továbbítandó fájlokat, leveleket vírusmentesen küldeni partnereink felé. Ha windowsos szoftvereket is futtatunk (*Wine* vagy *Win4Lin* segítségével), akkor mindenképp szükségünk lesz rá. Ára alacsonyabb, mint a windowsos szoftvereké.

SurfSafe

Az internetes tartalomszűrő a Cerberian rendszerén alapul. A szoftvercsaláddal szemben alapvetően szkeptikusak vagyunk, de ez meglepően jól működött. Az ilyen rendszerek gyenge pontja, hogy az egzotikus országok (például Magyarország) provokatív weboldalait simán átengedik, de röp-tesztünk alkalmával minden ilyen magyar weboldalt megfogott a rendszer.

Örök filozófiai és politikai kérdés, hogy egy ilyen program mit szűrjön és mit ne. Az biztos, hogy mögötte a konzervatívabb felhasználók is biztonságban vanak a neten. Csak a finomabb beállítások lehetőségét hiányoltuk, hiszen a pornóoldalak mellett megfogja a humoroldalakat és a szexmentes warezoldalakat is. Igazán azon döbbentünk meg, hogy a *totalbike. hu* oldalt „intimate apprel/swimsuit" felkiáltással blokkolta – a kedves olvasó pedig képzeljen ide egy hasábnyi értekezést a prűd amerikaiakról.

A rendszerbe beépülve egy squid webproxyt futtat, amely meghívja a szűrőszoftvert, az alapértelmezett tűzfalat pedig úgy írja át, hogy az minden kimenő, a 80-as portra irányuló kérést áttesz a proxyra. Ennek megkerüléséhez már mélyebb Linux-ismeretek szükségesek. A weblap állítása – miszerint „a jelszó elfelejtése esetén csak a rendszer újratelepítésével lehet leszedni a szűrőt" – azonban nem helytálló.

Biztonsági kérdések

A biztonság érdekében néha a használhatatlanságig terhelik a rendszert. Ebbe a csapdába a Lindows tervezői nem estek bele. Alapesetben rootként jelentkezünk be, és így is dolgozunk. A többi Linux kiadással ellentétben itt nem élnek a többfelhasználós funkciók kihasználásával, ami megkönnyíti a felhasználók életét, akiknek nem is kell tudni, mi a különbség a felhasználó és a rendszergazda között.

Ám vajon megéri-e elvetni a Linux egyik alapvető biztonsági mechanizmusát? Természetesen bármikor létrehozhatunk korlátozott jogkörű felhasználókat, de ilyenkor a vírusirtó és a Click-N-Run minden induláskor root jelszót kér, és a korlátozott jogú felhasználóknak például a Mozilla LindowsOS-es skinje sem jelenik meg.

Kétfajta biztonsági hiba létezik. Az egyik a *privilégium eszkalációs* típusú, amikor egy helyi felhasználó rootjogokat szerez, a másik pedig a *távoli betörés*, amikor a hálózaton keresztül, egy szervert érintve törnek be. Az első típus szemmel láthatóan nem prioritás, hiszen a rendszert úgy tervezték, hogy folyton rootként dolgozzunk benne, a második pedig azért nem gond, mert az alapértelmezett tűzfal az ssh-n és a samban kívül úgysem enged be kívülről semmit. Ha valaki elkezdi módosítani a tűzfalbeállításokat, netán mindenféle szervert telepít, annak lelke rajta, de ekkor már nem igazán LindowsOS-t futtat, hanem Debian Sarge-ot, és az ahhoz szükséges biztonsági procedúrákat kell követnie. Véleményünk szerint, ha valakinek a Click-N-Run-on keresztül települőkön kívül további szoftverekre van szüksége, az ne a Lindowst válassza.

A TESZTRENDSZER

A tesztgép: ASUS alaplap (SIS chipset), iP4/2,4 GHz processzor, 512 MB RAM, Radeon 8500 videokártya.
A gép elsődleges merevlemeze mellé egy régebbi, 13 GB-os eszközt helyeztünk az egyetlen szabadon maradt IDE-csatlakozóra (ezt teljes egészében a Lindowsnak tartottuk fenn), a Windows XP, a Fedora Core 1 Linux és a Lindows között pedig a Grub bootmanager váltogatott.

A célközönség

A LindowsOS egyértelműen nem a nagy cégek számára készült. Túl sok szabadságot ad a felhasználónak, és ettől egy igazi céges rendszergazda joggal válik idegessé. Az emberek többsége viszont nem mamutcégnél dolgozik. A néhány fős kisvállalatoknál nincs teljes munkaidős rendszergazda, csupán 3-5-10 gépüket szeretnék olcsón és problémamentesen használni, és a számítástechnikával nem is akarnak különösebben foglalkozni. A LindowsOS nekik, és azoknak az otthoni felhasználóknak készült, akik webezgetnek, munkájuk végzéséhez szükségük van táblázatkezelőre és szövegszerkesztőre, kikapcsolódásként pedig az Aknakeresőt és a Pasziánszt gyűrik.

Számukra a LindowsOS használata – mindaddig, amíg a Click-N-Run homokozóján belül maradnak – tényleg egyszerűbb, mint akár a Windowsé. Minden általánosan szükséges szoftver letölthető vagy megvehető, gyakran olcsóbban, mint a windowsos verzió. Ha a Click-N-Run-ba bekerülne még a MagyarOffice 2, és/vagy az OpenOffice.org 1.1 FSF-féle magyarított változata, az a felhasználók előtt vonzóbbá tenné, hiszen még ezekkel a szoftverekkel együtt is majd' százezer forint spórolható meg egy átlagos irodai gép szoftverköltségeiből. A felsoroltakon túl néhány további, fizetős szoftvert is szívesen látnánk a Click-N-Run-ban. Ilyen például a Crossover Office, a VNWare és több játék.

A hátrányok nem elsősorban a Lindowsra, hanem általában a Linuxra vonatkoznak. Hiába számít az OpenOffice, a MagyarOffice és a StarOffice a leginkább MS-kompatibilis office-csomagnak, gond lehet a dokumentumcserével. Kevés a játék, a specializált alkalmazásokat általában Windowsra írják, és még mindig léteznek olyan webhelyek, amelyek kizárólag az Internet Explorerrel használhatók.

Tóth István ■

teljes játék a CD-n: SOLDIERS of ANARCHY

PC GURU

szórakoztató informatikai magazin 2004. jan.

1 CD + 1 DVD!
magyar nyelvű teljes játék a CD-n!

ismertető:

DEUS EX 2
VAN ÉLET A WARCRAFT UTÁN! 32.oldal

SPELLFORCE
MINDEN IDOK LEGJOBB RPG-JE FOLYTATÓDIK 38.oldal

ARMED & DANGEROUS
2003 LEGJOBB JÁTÉKA A LUCAS ARTS-TÓL 42.oldal

hardver:

3D GYORSÍTÓ TESZT 100.oldal

végigjátszás:

DEUS EX INVISIBLE WAR 66.oldal

STAR WARS BF
bemutató 18.oldal

22.oldal
COLIN McRAE RALLY
bemutató

28.oldal
BLACK & WHITE
fejlesztői napló

ára: 1696Ft

DVD tartalom: Discovery Channel Őrszemek az égen ism. terj. film 1. rész, ...
Siege: Legends of Aranna, Secret Weapons ...

PC GURU CD és DVD - melléklettel!
VOGEL BURDA COMMUNICATIONS

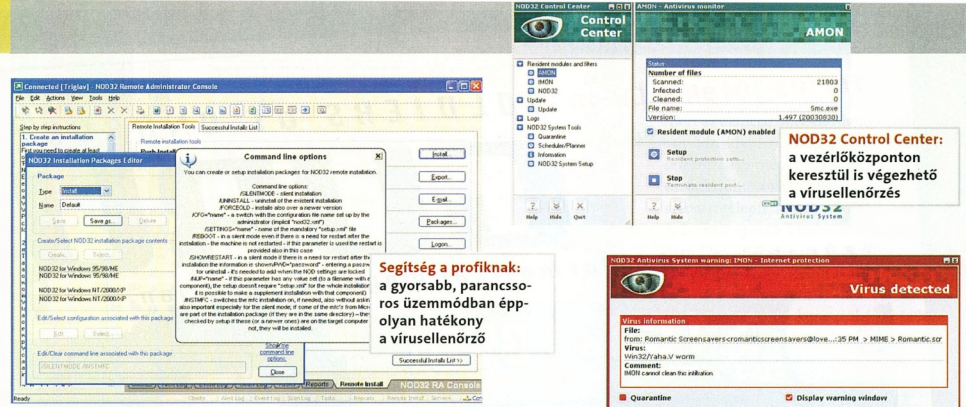

NOD32 Antivirus System

Elmélkedés egy vírusincidens kapcsán...

Megfelelő védelem nélkül akár a világhálón megtett első lépések is veszélyes következményekkel járhatnak. A kockázatok ismertek, de vajon élünk-e a rendelkezésre álló lehetőségekkel, eszközökkel? Néhány előkészített javító- és szervizcsomag, valamint ingyenes segédprogramok segítségével a bajok többsége megelőzhető. Az sem baj, ha egy naprakészen frissített vírusellenőr programot is kéznél tartunk .

Az elmúlt hetekben két meglepő esettel kellett szembesülnünk, amelyek látszólag szöges ellentétben álltak korábbi kijelentéseinkkel, tanácsainkkal. Az alaptörténet a két esetben egyformán indult: a számítógép frissen particionált és formázott merevlemezére eredeti (gyári) telepítő-CD-ről került fel a Windows XP Professional. Az első esetben a hálózati és internet-használati paraméterek megfelelő beállítása után, a frissítő csomagok letöltése közben, vagy nem sokkal azt követően, a rendszer (valamilyen RPC hibára hivatkozva) pár percenkénti újraindulásokkal múlatta az idejét.

A második esetben a frissen particionált merevlemezre gyári CD-ről telepítették az XP-t, majd a gyári meghajtóprogramok telepítése és a hálózati paraméterek beállítása után a Microsoft frissítő oldalairól a rendszer letöltötte a biztonsági és egyéb javításokat. A sokadik újraindítást követően az újratelepítést végző szakember kolléga – biztos, ami biztos alapon – még az Office csomagjainak telepítése előtt az AdAware 6.0-s, legújabb kiadásával körbenézett a még hamvas frissességű rendszeren. És az AdAware 6.0 máris öt oda nem illő alkalmazást talált!

Vajon mi történhetett? Honnan érkezhetett a támadó, amikor semmilyen idegen adathordozó nem került a gépbe, és a gyári Windows XP telepítő-CD sem tartalmazta – nem is tartalmazhatta – a fertőzés hordozóját? Mivel nem hiszünk a misztikus jelenségekben, és határozott meggyőződésünk, hogy mindennek összerűen megmagyarázható oka van, nekiláttunk a jelenség(ek) felderítésének.

A tünetek kiváltó oka az első esetben – az utólagos ellenőrzésekkel ez egyértelműen beigazolódott – annak a programféregnek a tevékenysége volt, amelyet MSBlaster, illetve Lovsan néven ismerünk. A második eset elemzése is feltárt néhány rejtett sérülékenységet.

Helyzet van!

Kezdjük az elején! Azt még a legelvakultabb Microsoft-rajongók sem állítják, hogy a Windows biztonsága tökéletes. Ha így lenne, akkor a víruskereső és biztonsági szoftvereket fejlesztő, forgalmazó cégek nem élnének meg (ilyen jól!) a piacon. Ezúttal tekintsünk el az olyan hitvitáktól, hogy vajon a Windows, a Linux, a Unix, az OS2 vagy a Solaris a legbiztonságosabb. Most maradjunk eredeti felvetésünknél. Nem véletlen, hogy a Windows telepítőprogramja az alaprendszer felállása után megkísérli az automatikus csatlakozást a Microsoft Windows Update oldalaira, hogy leöltse onnan a CD gyártása óta készült javító- és szervizcsomagokat. E tevékenysége azonban – tekintve a frissítésekhez letöltendő fájlok irdatlan mennyiségét – nem pillanatok vagy percek műve, s közben a számítógép védtelenül áll az internet felől érkező legkülönfélébb támadásokkal szemben.

Egy lehetőség a sok közül

Megoldás lehet – ha az embernek van rá eszköze, ideje és lehetősége – összegyűjteni a kézben lévő Windows telepítőcsomag legyártása óta készített javítócsomagokat, és CD-re írni őket. Az így előkészített „javítólemez" segítségével még a netre való

kilépés előtt – tehát még védett állapotban – befoltozhatók a hosszabb ideje ismert biztonsági rések, ráadásul a telepítés is gyorsabb lesz, hiszen nem kell várni a javítócsomagok letöltésére.

A biztonsági rések befoltozása azonban önmagában nem elegendő. Ez a védelem csak a hosszabb ideje ismert támadások bizonyos – bár jelentős – hányada ellen véd. A megoldást egy tűzfal és egy víruskereső program telepítése, illetve megfelelő beállítása jelenti. Ezekkel sikeresen védhetjük meg rendszerünket, adatainkat a még ismeretlen vírusok és más digitális kártevők ellen.

NOD32

Rendben van, víruskeresőre van szükség, de melyiket válasszuk? A számos jelölt közül most az Eset NOD32 Antivirus System szoftvercsaládot mutatjuk be, amely a Virus Bulletin tesztjein 1998 óta nem engedett át egyetlen „vadon élő" vírust sem.

A magyar nyelvű terméktámogatással és weboldalakkal ellátott antivírus szoftver szinte minden platformon *(DOS, Windows 9x/ME, NT, XP, 2K, Unix, Linux, Novell operációs rendszereken, MS Exchange-, Lotus Domino- és Linux- alapú levelezőrendszereken)* használható, és van magyar képviselete is. A zsákbamacska elkerülésére próbaváltozatok tölthetők le, amelyek 30 napig teljesen működőképesek.

Érdekes módon akár a kereskedelmi változatokat is le lehet tölteni, bár az utóbbiak telepítéséhez és használatához egy regisztrált felhasználónév-jelszó párosra van szükség.

December elején érkezett a hír, hogy a NOD32-t távadminisztrációs szoftverrel látták el, melynek révén központilag, s ami a legfontosabb, az érintett munkahelyekre való kiszállás nélkül lehet felmérni a windowsos operációs rendszereken futó NOD32-kliensek állapotát, és a távolból elvégezni a szükséges beavatkozásokat. A Windows NT-n vagy annál frissebb Windows-változatokon futtatható szerverrész egy olyan konzolról kezelhető, amely bármely 32 bites Windowsra telepíthető. A NOD32-kliensek paramétereinek monitorozásával könnyen kiderül, ha a számítógépre nem a legfrissebb vírusadatbázis van telepítve, továbbá láthatók a kliensek naplófájljai. Távvezérléssel frissíthető a kliensek vírusadatbázisa, azonnali víruskeresést, szükség esetén vírusmentesítést lehet elrendelni, továbbá statisztikák készíthetők a hálózatot ért vírustámadásokról, amelyek elemzésével megtalálhatók és megerősíthetők a rendszer gyenge pontjai.

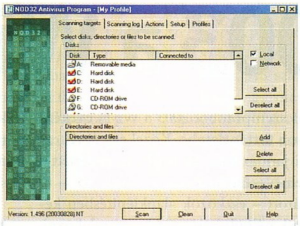

A célpont megválasztása: egyértelmű és könnyen áttekinthető beállítópanelek segítik a munkát

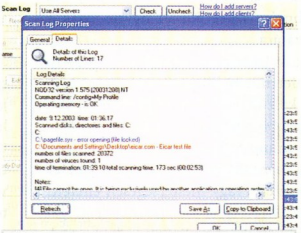

Naplóelemzés: a rendszer mindent előkészít a szakembereknek

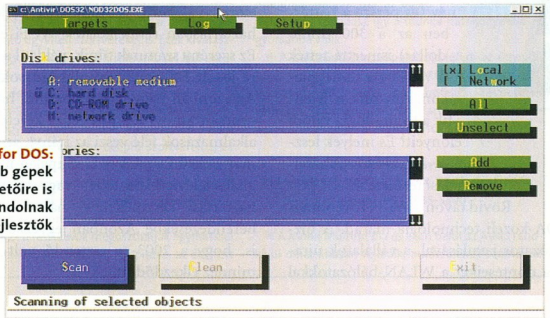

NOD32 for DOS: az öregebb gépek üzemeltetőire is gondolnak a fejlesztők

A Remote Administrator segítségével felkutathatók a hálózatba kötött, de víruslenes védelemmel el nem látott Windows NT/2K/XP/2003 számítógépek. Ezekre a gépekre a rendszergazda távolról telepítheti – az előkészített telepítési beállításokat használva – a NOD32 Antivirus Systemet.

A fentiek nem csupán a nagyvállalatok számára lényegesek, hiszen a rendszer lehetővé teszi, hogy a modemen vagy az interneten keresztül bejelentkező külsős rendszergazda – ne feledjük, hogy a néhány fős kisvállalatok többségénél nem engedhetik meg maguknak főállású szakember foglalkoztatását – távolról is felügyelhesse a rendszert.

A NOD32 előnyei

A windowsos kliensekről és a távoli menedzsment rendszerről már szóltunk, most ejtsünk néhány szót a család többi tagjáról. A legelterjedtebb Linux disztribúciókhoz *(Red Hat, SuSE, Mandrake, Debian)* már elkészítették a NOD32 for Linux Mail Server telepítőcsomagját. A szoftver könnyen integrálható a legnépszerűbb levelezőszerverekkel, a Sendmaillel, a Qmaillel, a Postfixszel és az Eximmel. Egyedi Linux disztribúciókhoz .tgz tömörített formátumból telepíthető.

A csomag lényeges tulajdonsága, hogy egyszerűen telepíthető és rugalmasan konfigurálható, ráadásul Mail Transport Agent- független megoldás, ezért bármilyen levelezőszerverrel együttműködik. Élvonalbeli vetélytársaihoz hasonlóan a tömörített fájlokat külső program segítsége nélkül képes ellenőrizni, s a *libc* könyvtáron kívül nem igényli egyéb csomag telepítését.

dr. Nagy Gábor ■

INFO

Angol nyelvű oldal a webhelyekről letöltődő különféle parazitákról:
www.doxdesk.com/parasite/
A Windows magyar nyelvű adatvédelmi és egyéb frissítései:
www.microsoft.com/downloads/search.aspx?displaylang=hu&categoryid=7
A Microsoft hivatalos állásfoglalása a Blasterrel kapcsolatban:
www.microsoft.com/hun/news/030813_hir01.mspx
Az ingyenes AdAware 6 letöltése:
www.lavasoft.de/default.shtml.en
A NOD32 magyar képviselete és letöltési címe:
www.nod32.hu/

TARTALOM

106 **Hazai hotspotok tesztje**
Drótnélküli internet

108 **VoIP élesben 1.**
PC-to-phone

110 **Teszt: mobilok fényképezőgéppel**
Kameraláz

115 **Bluetooth-körkép**
Te is fiam, Bluetooth?!

62 milliárd reklámra

2003 a Wi-Fi éve?

■ Bizonyos szempontból *2003* a Wi-Fi éveként vonulhat be a történelembe. Közel egy évvel ezelőtt, 2003. január 8-án az Intel piacra lépett a Centrino elnevezésű technológiájával. Az – új logóval ellátott – eszközök alapkiépítésben képesek vezeték nélküli hálózatokhoz csatlakozni. A 802.11b szabvány nem jelentett forradalmi újdonságot, ezért az Intel ereje és piaci befolyása – továbbá 300 millió dollárja (62 milliárd forint), amit a bevezetésre költött – kellett a, Centrinót többnyire szkeptikusan figyelő, szakma felvillanyozására.

Persze, a WLAN-paraméterek mellett az Intel a fő területein sem hibázott: a Centrino technológiával készült, 1,3 GHz-es PentiumM processzor nagyobb teljesítményre képes, mint a 2 GHz-es Pentium4M, ráadásul közben 3-4-szer annyi ideig használható. Ezt követően egész évben a felélesztett (vagy mesterségesen éltetett?) technológia előretörését figyelhettük meg. Igazi újdonságként pedig, megjelent a technológia mögött a fogyasztói marketing erőteljes nyomása. Ez, illetve a jól csengő név (és persze a háttérben az a 300 millió dollár) ismertté tették a Wi-Fi-t a tömegpiacon. Ám mik is jelentik a technológia valódi előnyeit? És melyek lesznek a legvalószínűbb felhasználási területek?

Rövid távon a Wi-Fi továbbra is PC- és PDA-közeli technológia marad. A biztonság fokozatos javulásával, a vállalatok újravizsgálják a döntéseiket a WLAN-hálózatokkal kapcsolatban. A jövőben – a hagyományos rendszerekhez képeset – ezeknek a hálózatoknak a kiépítése és a fenntartása is kevesebb költséggel jár majd.

A vállalatok jelentős része ma már versenyképes lehetőségként tekint a VoIP-hálózatokra. A vezeték nélküli hangátvitel pedig (Voice-over-Wi-Fi) egy újabb olyan terület, ahol a jövőben a Wi-Fi-infrastruktúra jelentős szerephez juthat. Ezt a trendet tovább erősítheti a 802.11b minőségi szolgáltatásainak a fejlesztése.

A magánfelhasználók esetében nem annyira a költségek megtakarítása a mozgatórugó, hanem sokkal inkább a zeneletöltés, a videó és a játékok. A vezeték nélküli hálózatokon keresztül hazánkban is elindult bizonyos helyeken az internetszolgáltatás, ami nagy sávszélességet biztosít – nagyobbat, mint az ADSL vagy a kábeltévés internet, bár ez természetesen a szolgáltatótól is függ. A vezeték nélküli internetszolgáltatás mellett a szolgáltatók bevezethetik a hangszolgáltatást is, hiszen rendelkezésükre áll a megfelelő sávszélesség.

Mindez azonban még csak a távoli jövő, egyelőre világszerte is mindössze csak 60 millió háztartásban rendelkeznek Wi-Fi-eszközökkel. Ez szerény számnak tűnik, például a 2003-as évre jósolt 500 milliós mobileladásokhoz képest. Az azonban nagyon is valószínű, hogy a Wi-Fi gyorsan kinövi számítógépes kereteit, és olyan alkalmazások felé veszi az irányt, amelyhez már nem is kell PC. A Wi-Fi-chipeket beépítik a digitális televíziókba, teher- vagy személyautókba, háztartási készülékekbe, házimozi- és hi-fi-berendezésekbe. Azonban jegyezzük meg addig is, hogy a 2003-as esztendő volt az, amikor mindez elkezdődött.

Hírek

Microsoft, Vodafone

Windowsos okostelefonok korlátai

A napokban nem kisebb személyiség, mint *Arun Sarin*, a Vodafone vezérigazgatója bírálta a Microsoft mobileszközökbe szánt operációs rendszerét. *Sarin* elmondta, hogy a Smartphone 2002-vel szerelt okostelefonok nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásaiknak, ezért a Vodafone egyelőre nem bővíti windowsos modellekkel a kínálatát. Készek azonban az együttműködésre, ha a Microsoft úrrá lesz a windowsos mobilkészülékek gyermekbetegségein.

A redmondi vállalat képviselője az elhangozottakhoz mindössze annyit fűzött hozzá, hogy Európában, az Egyesült Államokban, és Ázsiában is számos mobilszolgáltató forgalmaz már windowsos készülékeket, és reményeik szerint ezek a közeljövőben a Vodafone kínálatában is megjelennek majd. Elhangozott továbbá, hogy a Microsoft jelenleg is számos területen szorosan együtt dolgozik a Vodafone-nal. ■

Európai piac

Előretört a Siemens

Kifejezetten a nyugat-európai piacokról készített elemzést a *Strategy Analytics* piackutató cég. A felméréseik alapján, 2003 harmadik negyedévében jelentősen veszített pozícióiból a Nokia: 42,1 százalékra zsugorodott az – egy évvel korábban még 51,2 százalékos – piaci részesedésük.

A finnek forgalma – 13,5 millió darabról – 13,7 millióra emelkedett, azonban ez a csekély növekedés nem követte az európai piac 26,3 százalékos szárnyalását. Ugyancsak visszaesett, 7,8 százalékról 6,3 százalékra, a világ második legnagyobb mobilkészülékgyártójának, az amerikai Motorolának az európai forgalma. Kiemelkedően jó eredményeket ért el viszont a német Siemens, melynek piaci részesedése 9,5 százalékról 17 százalékra duzzadt. Egyes vélemények szerint a Siemens, az alsó- és középkategóriás modellek terén elért sikereivel, jelentősen hozzájárult a Nokia piaci pozícióinak gyengítéséhez.

Közismerten népszerű, felső kategóriás modelljeivel előrelépett a koreai Samsung (7,6%-ról 8,6%-ra), és tovább bővítette piaci részesedését a Sony Ericsson is (4%-ról 6,6%-ra).

A *Strategy Analytics* 125 millió mobilkészülék eladását várja 2003-ban az európai piacoktól.

www.strategyanalytics.com

Hirdetés

Ügyviteli szoftverek az EU-kompatibilitás jegyében

Az EU-kompatibilis szoftver kifejezés nem található meg értelmező szótárakban, nem szakirodalmi fogalom, az elkövetkező években mégis jelentést és jelentőséget kap. Definíciójára Magyarországon először a kis- és középvállalatok ügyvitelét segítő szoftverek specialistája, a Kulcs-Soft Kft. vállalkozott.

A küszöbön álló EU csatlakozás a jogharmonizáció révén máris számos törvény- és szabálymódosításhoz kell hozzászokni. A várt/remélt támogatások adminisztrációs kötelmei szigorúak és a legtöbb esetben szokatlanok a hazai vállalkozások számára. Ebben a helyzetben a változások követése, naprakész alkalmazása a többszázezer hazai kisvállalkozás számára egyrészt versenyelőnyt, másrészt egyedüli esélyt jelent a további üzemszerű működéshez.

A számvitellel, könyvvitellel, kereskedelmemmel kapcsolatos adminisztrációs követelmények változása természetesen közvetlenül érintik a tevékenységet támogató ügyviteli szoftvereket is. Ezek kiválasztásánál, vagy bővítésénél új kritériumokat kell megismerni. Így a közeljövőre való felkészülés nemcsak szemlélet-, de olykor eszközváltást is igényel.

A Kulcs-Soft kft az EU kompatibilitás jegyében vállalja, hogy a változásoknak megfelelően frissíti eszközeit, a módosításokat beépíti szoftvereibe, és azok legfrissebb verzióit térítésmentesen eljuttatja érvényes liszenszsel rendelkező ügyfeleihez. A programok és az új funkciók megismerését az ügyfelek választása szerint kiscsoportos, vagy személyes konzultációk is segítik, ahol a résztvevők megoszthatják egymásssal tapasztalatakat. Az eszközök telepítése, az érintett hardvereszközök karbantartása saját erőforrás (vagy kompetencia) híján alkalmi-, vagy rendszeres keretben megrendelhető, az adatbázisok, telephelyek, terminálok stb. összekapcsolását, további, speciális igények teljesítését, egyedi fejlesztések garantálják.

A Kulcs-Soft nem elsősorban az integrált rendszereket alkalmazó, önálló informatikai részleggel működő vállalkozásokat célozza meg szolgáltatásaival, hanem a kis- vagy középvállalkozásokat, melyek megbízható, könnyen kezelhető, moduláris felépítésű szoftvereket keresnek.

A moduláris felépítésnek köszönhetően elkerülhető a beszerzéseknél gyakori kockázat: a cég számára szükséges alapalkalmazás kiválasztása után a modulok (és kapcsolódó más termékek) segítségével lépésenként építhető ki egy komplett rendszer. Az integritás megvalósul az egyes programok között (feladás és fogadás), így a munka hatékonyabbá és gyorsabbá válik.

A Kulcs-Soft termékpalettája lefedi az ügyvitel teljes területét: egyszeres és kettős könyvviteli, tárgyieszköz-nyilvántartó, bérszámfejtő, készletnyilvántartó, számlázó, útnyilvántartó, valamint internetes áruház segíti a vállalkozások napi munkáját.

További információ: www.ks.hu
Kulcs-Soft Kft., 1022 Budapest, Törökvész Út 6/A,
Telefon: (06 1) 336-5300

A Mobil Multimédia és ezen belül az MMS rendkívül dinamikusan fejlődik, a készülékek számának növekedésében a Westelnél kiemelt szerepet játszanak az akciós kínálat egyharmadát jelentő, kamerával felszerelt mobiltelefonok.

A világon elsőként kereskedelmi MMS szolgáltatást kínáló Westel 2003. december 6-tól a hazai mobilszolgáltatók közül egyedüliként lehetővé teszi, hogy ügyfelei a képek és fényképek küldésére alkalmas telefonokkal az üzenetet hagyományos képeslapként küldjék el belföldi postai címre, így a karácsonyi üdvözletek akár a családi fotóval együtt mobiltelefonról is elküldhetők. Az új szolgáltatás segítségével az országban bárkinek küldhető MMS, elég a képet-szöveget tartalmazó üzenetet a szöveges részben meghatározott módon megcímezni és elküldeni a szolgáltatás központi, 06-30/8000667-es számára.

A beérkezett üzenetet a Fotex képeslapként kinyomtatja, majd a feladó által meghatározott postai címre a FOTEXnet saját logisztikai rendszerének segítségével továbbítja. Egy MMS képeslapban egyszerre egy címzett adható meg és a szolgáltatás díja üzenetenként, minden díjcsomagban bruttó 400 forint. Az MMS képeslap szolgáltatást nem szükséges külön igényelni, használatához elegendő a megfelelő készülékbeállítás és az MMS szolgáltatás aktiválása. Az MMS küldés esetén, csakúgy mint bármilyen digitális vagy normál fénykép esetében, a kép tartalma a készítő felelőssége.

A Westel reményei szerint a szolgáltatás társadalmi fogadtatása – különös tekintettel a közelgő ünnepekre – kedvező lesz.

Az opte projekt

Egy nap alatt a világ körül

Egy amerikai hálózatkutatónak, bizonyos *Barrett Lyonnak* sikerült olyan módszert kikísérleteznie, amellyel egyetlen nap alatt, egyetlen számítógéppel fel lehet térképezni az internetet. A kutató szerint a térképek hasznos információkkal szolgálhatnak az internet struktúrájáról, és bizonyos hálózati zavarokat is előre jelezhetnek. *„Ez a projekt már művészet is"* – vélekedett *Lyon*. Az *opte* projekt hátránya azonban, hogy csak a nagyobb, úgynevezett C osztályú hálózatokat térképezi fel, és hogy mindössze egyetlen pontból kiindulva gyűjti az adatokat, *Lyon* azonban már hozzákezdett egy átfogóbb végeredményhez vezető módszer kifejlesztéséhez is.

www.opte.org

Cryptophone

Lehallgathatatlan mobilbeszélgetések

A mobilszolgáltatók világszerte kötelesek együttműködni a nemzetbiztonsági és egyéb állami szervekkel, akiknek kérésére – indokolt esetben – a telefonbeszélgetések lehallgathatók. A mobilbeszélgetések azonban, ettől eltekintve is, meglehetősen védtelenek – állítja a berlini székhelyű Cryptophone –, mert a titkosítás gyenge, s csak az antennától a mobilkészülékig védi az „adatot". Megfelelő technológiával – mondják – ma már szinte „bárki" lehallgathat mobilbeszélgetéseket, pedig sokszor létfontosságú az információk bizalmassága. Bankárok, ügyvédek, tanácsadók, doktorok, magánnyomozók részére készült az a különleges mobilkészülék, amelynek titkosítása gyakorlatilag kizárja mind a hivatalos, mind pedig az illegális megfigyeléseket. Egy átlagos GSM-modullal ellátott PDA-ból, fülhallgatóból és egyedi szoftverből álló megoldásról van szó, amellyel hasonló készülék vagy asztali PC hívható (amelyre korábban telepítették a megfelelő kliensprogramot). A készítők szerint a kézi eszközök teljesítménye már megfelelően gyors ahhoz, hogy kódolják – például a GSMK CryptoPhone 100 által is használt, 256 bites titkosítást (adatcsere közben a védelemről két eltérő, egyaránt 256 bites algoritmus gondoskodik). A – Windows Pocket PC 2002 lecsupaszított változatát futtató – PDA-telefont a tajvani High Tech Computer gyártja. A teljes csomag 460 ezer forintnak megfelelő euróba kerül.

www.cryptophone.de

A HÓNAP HÍREI RÖVIDEN

December 2. – Londonban ünnepélyes keretek között jelentették be, hogy a Vodafone 2008-ig további 36 millió fonttal támogatja a Manchester Unitedet.

December 4. – A wapos felület után, immár sms-ben is válthatnak jegyet a Budapest Film mozijainak (Mammut, Corvin, Puskin, Művész, Tabán, Szindbád) előadásaira a Westel ügyfelei.

December 8. – Piaci elemzők becslései szerint a mobiltelefon-eladások az idén az 500 millió darabot is elérhetik. A nagy készülékgyártók ennél pesszimistábbak: világszerte mintegy 460 millió mobil eladásával számolnak.

December 9. – Az LG bejelente, hogy elkészíti az SC8000-es okostelefonjának a Symbian OS-alapú változatát is. A közelmúltban bevezetett modelljüket eddig Windows Mobile operációs rendszerrel szállították.

– Megkezdte németországi UMTS-hálózatának tesztjét a Vodafone. A 3G-s rendszert egyelőre kizárólag a vállalati ügyfeleik vehetik igénybe, és ők is csak az adatalapú szolgáltatásokat használhatják. A teljes körű kereskedelmi bevezetést 2004-re tervezik.

December 12. – December 11-ig 1,7 millió előfizetőt verbuvált 3G-s mobilszolgáltatására Japán legnagyobb operátora, az NTT Docomo.

December 16. – Megjelent az első EDGE-képes készülék a hazai mobilszolgáltatók kínálatában. A Nokia 6220-as a Pannon GSM-nél 99 900, a Westelnél 102 900 forintért vásárolható meg, egyelőre mindkét esetben kizárólag csak előfizetéses szerződéssel.

– A Sony Ericsson kiadta a P800/P900-as modelljeihez a legújabb verziójú, PC Suite szoftverét. Ezzel egy időben elkészültek a P900-as első szoftverfrissítésével is, amely az okostelefon kapcsán számos kisebb-nagyobb hibát orvosol.

December 22. – Kapacitásnöveléssel készültek a hazai mobilszolgáltatók az ünnepi sms-rohamra. A tavalyi tapasztalatok alapján karácsonykor és szilveszterkor akár négyszeresére, ötszörösére is emelkedhet a hálózatokban vándorló üzenetek száma.

EU: kötelező a számhordozhatóság

Milliók cserélnek mobilszolgáltatót

Korábbi kommunikációs híreinkben már beszámoltunk a számhordozhatóság magyarországi bevezetéséről, a szolgáltatás jogi feltételeiről és technológiai hátteréről. A számhordozhatóság akkor előnyös, ha nem szeretnénk lemondani jól megszokott telefonszámunkról, de egy másik telefontársaság a „miénknél" kedvezőbb kondíciókat kínál. Eddig a mobilszámok hordozhatóságát az Európai Unió nyolc tagállamában vezették be. Az új szolgáltatás népszerűségét jelzi, hogy az Egyesült Királyságban tavaly másfél millió, Spanyolországban több mint ötszázezer, Hollandiában pedig mintegy negyedmillió előfizető vette igénybe. ■

Strategy Analytics

Népszerűtlen az MMS?

A *Strategy Analytics* képviselője szerint számos mobilszolgáltató csalódott, mert a színes kijelzős, kamerás modellek elterjedése ellenére az MMS-szolgáltatást továbbra is kevesen használják. Az elemzők szerint mégis tartható korábbi előrejelzésük, miszerint 2008-ra az MMS-ezők száma 380 millióra nő. Ehhez azonban szükséges lenne, hogy az operátorok megfelelően fókuszáljanak a multimédiás üzenetek kulcsterületeire. Tökéletesítsék például a küldési folyamatot, pontosan határozzák meg – az eltérő termékcsoportokon belül – a megfelelő árakat, illetve nyissák meg a külsős, MMS-alapú szolgáltatásokat fejlesztő cégek részére a piacukat, vagyis engedélyezzék, hogy az úgynevezett „third-party" tartalomszolgáltatók MMS-szolgáltatásokat szállítsanak az ügyfélkörük részére. Magyarországon – a világon elsőként – a Westel vezetett be teljes körű, kereskedelmi MMS-szolgáltatást. Itthon is kevés azonban az MMS-re épülő szolgáltatás: egyelőre az operátorok az ingyenes akciókkal próbálják meg felülmúlni egymást, és igyekeznek a multimédiás üzeneteket népszerűsíteni. ■

A HÓNAP STATISZTIKÁJA

A mobileladások szerkezete
2002/2003 III. negyedév (%)

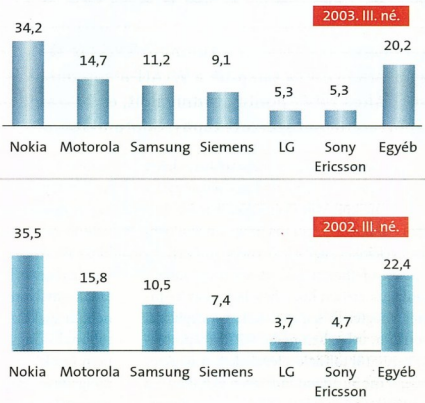

A Gartner becslése: 2003-ban 500 millió eladott mobil a világon

www.chiponline.hu/jatek

CHIP kvízjáték

Így játsszon:

:: keresse fel honlapunkat www.chiponline.hu/jatek

:: válaszoljon a kérdésekre

:: beküldési határidő: 2004. február 11.

:: sorsolás: 2004. február 13.

:: a nyeremény:

:: AOSTA 6M AR 220 digitális kamera

Ha a szerencse is Ön mellé szegődik, megnyerheti azt az AOSTA 6M digitális fényképezőgépet, mely tenyérnyi helyen elfér, pontos mérete: 90x57x18mm

:: előző játékunk nyertese megtalálható weboldalunkon

VOGEL BURDA COMMUNICATIONS

A nyereményjátékban nem vehetnek részt a Vogel Burda Communications Kft. alkalmazottai és azok közvetlen hozzátartozói. A tárgynyeremények készpénzre nem válthatók.

WLAN-eszközök: hozzáférési pont a Sportaréna konferenciatermében

Hazai hotspotok tesztje

Drótnélküli internet

Egyre élesebb a verseny a különböző WLAN-szolgáltatások terén: a mobiltelefon-társaságok és a Matáv egymásra licitálva telepítik a WLAN-alapú publikus internet-elérési pontjaikat. Cikkünkben összefoglaljuk a nyilvános Wi-Fi-pontok tudnivalóit, és beszámolunk az ezzel a szolgáltatással Ferihegyen és a Sportarénában szerzett tapasztalatainkról.

Manapság egyre nehezebben lehet meg az ember internetkapcsolat nélkül. Mind kényelmetlenebb a világtól elszakítva érezni magunkat: nélkülözni friss leveleinket vagy a legfrissebb híreket.

Azok a felhasználók, akiket mindennapi munkájuk erősen köt a hálóhoz, már kiépítették megfelelő kapcsolataikat a cégüknél és otthon, útközben pedig GPRS-kapcsolaton keresztül töltik le a leveleiket. A nagysebességű mobil adatátvitel terén azonban – a harmadik generációs (3G) mobiltelefonhálózatok kiépítéséig – még hosszú az út. Addig pedig a WLAN-technológia jelentheti a megoldást.

A WLAN-hálózatok azonban nem csak a mobil adatátvitelben képviselhetik a hiányzó láncszemet, hanem tulajdonságaik révén a rövid (Bluetooth) és nagy hatótávolságú (GPRS) mobil adatátvitel közötti űr kitöltésére is alkalmasak.

A WLAN-szolgáltatások az utóbbi években jelentek meg Nyugat-Európában, az USA-ban és Japánban. A WLAN-eszközök árának rohamos csökkenése lehetővé tette, hogy a szolgáltatók az adott csomópontokban meglévő adatátviteli vonalaikat vezeték nélküli megoldásokkal terjesszék ki. A publikus WLAN-szolgáltatások meghatározott, viszonylag kis kiterjedésű területeken nyújtanak nyilvános internetelérést, vezeték nélküli eszközökkel. A kezdeti időszakban többnyire ingyenes a szolgáltatás – persze nem (csak) reklámcélokból, hanem mert a szolgáltató ekkor teszteli a kellően még ki nem érlelt technológiáját. Nincsen rózsa tövis nélkül: a zökkenőmentes, üzemszerű működés feltételeinek megteremtése után bizony fizetni kell a használatért. Immár Magyarországon is terjed a WLAN-szolgáltatás. Sok induló cég és a három nagy mobiltársaság már hónapok óta teszteli, sok esetben pedig már teljes kapacitással működteti is a saját publikus hálózatát.

A BS vodafonos hotspotja: webes felületről menedzselhető belépés

Szolgáltatóvadászat: talán az emeleten jobb a lefedettség

Sajnos, e szolgáltatás kihasználásához nem elegendő csupán a megfelelő hardverrel rendelkeznünk, ehhez az is szükséges, hogy egy WLAN-hotspot közelében tartózkodjunk (hotspot: olyan hely, ahol felcsatlakozhatunk a netre).

A szolgáltatók a viszonylag kis hatótávolságú WLAN-szolgáltatást érthetően a forgalmas, sokak által látogatott helyszínekre telepítik, ilyenek például a repülőterek, bevásárlóközpontok és konferenciatermek. Főként, mert a fizetőképes keresletre is elsősorban itt számíthatnak. A hazai szabályozás – amely a zökkenőmentes használatot tartja a legfontosabb szempontnak – korlátozza a WLAN-adóberendezések teljesítményét, ezért a szolgáltatóknak a teljes lefedettséghez néhány százméterenként kellene úgynevezett access pointokat (hozzáférési pontokat) telepíteni, ami nyilvánvalóan képtelenség, és talán nem is cél.

A WLAN-szolgáltatás igénybevételéhez természetesen mindenekelőtt egy WLAN-képes hardverre van szükségünk. Ez lehet noteszgép vagy kézi számítógép, mindkettőből létezik integrált WLAN-csatolóval, vagy külön kártyával használható változat. A WLAN-hotspotok környékén a hardver – beállításaitól függően – automatikusan, vagy keresés után lel rá a szolgáltató access pointjára, majd – a megfelelő adatok lekérdezése után – rákapcsolódhatunk a WLAN-hálózatra. Ezzel azonban még csak a kapcsolatot teremtettük meg, az internetelléréshez elképzelhető, hogy szükség van autentikációra is.

A legtöbb szolgáltató a tesztidőszakban ingyenesen, egyszerű regisztráción keresztül nyújt lehetőséget az intenetelérésre: a WLAN-hálózatra csatlakozva, az access point és a mögötte rejlő szoftveres adatkapcsolati rendszer érzékeli, hogy kliensünk még nem jelentkezett be, így bármilyen hon-

lapot akarunk elérni, automatikusan a szolgáltató regisztrációs ablakát kapjuk vissza. Itt azonban, a regisztráció után, már megnyílik a lehetőség a korlátlan barangolásra.

A módszer akkor is ugyanez, ha fizetős a szolgáltatás, ekkor azonban az egyszerű regisztráció helyett sms-ben vagy bankkártyával kell fizetnünk a használt adatmennyiség vagy kapcsolati idő után (természetesen az sms-ben történő fizetés illik leginkább a mobil jellegű felhasználáshoz).

Elsők között

Magyarországon elvileg bármelyik cég megtehetné, hogy WLAN-szolgáltatást indít, mint ahogy arra kisebb helyi kezdeményezések esetében van is példa. Mégis, elsőként a három nagy mobilszolgáltató indította be tesztjeit, hogy minél előbb megjelenhessen országszerte a szolgáltatással. Ezen nem kell csodálkozni: bár a WLAN-szolgáltatásnak semmi köze nincs a mobiltelefóniához, ezt indokolja a mobilos céges szemlélet, a vezeték nélküli adatátvitelben szerzett tapasztalat, és persze a beruházáshoz szükséges tetemes tőkeerő.

S persze szempont az is, hogy a korábban említett 3G-s mobilszabványhoz kötődő nagysebességű adatkapcsolat egyelőre még szinte belátthatatlan messzeségben van, így nem akarnak kimaradni a jelenleg hiánypótló szolgáltatásból. Mivel a kereslet adott – vagy a szolgáltató majd megteremti –, a kínálatot ki kell alakítani, hogy abból bárki szabadon választhasson.

A WLAN-hálózatok esetében a szolgáltató kiválasztása gondot okozhat, hiszen ez nem feltétlenül egyezik a lakó- vagy munkahelyünk közelében optimális lefedettséget kínáló operátorral. Sok helyen egyelőre csak egyetlen szolgáltató nyújt WLAN-elérést, így nem válogathatunk, a csatlakozáshoz a böngészőben felbukkanó regisztráción kell végigkattingatnunk, és sms-ben befizetnünk a szükséges összeget.

Ahogy azonban növekszik a WLAN-hotspotok száma, egy helyen egyre több szolgáltató hálózata között választhatunk, s így mindig megkereshetjük a legkedvezőbb díjat ajánlót. Lényeges szempont a csatlakozó sávszélessége is: ha a hotspot vezetékes oldalára kis sávszélességű vonalat csatolnak, elvész a gyors vezeték nélküli adatátvitel előnye, alig leszünk gyorsabbak, mintha a szinte bárhonnan elérhető GPRS-szolgáltatással töltenénk le leveleinket. Ettől persze manapság még nem kell félni, az egyes hotspotokra csatlakozó felhasználók száma naponta csak tízes nagyságrendű, így nagy valószínűséggel nem fogja más elrabolni előlünk a sávszélességet.

Ferihegy 2/B terminál: az étteremben drágán, de legalább nagy sebességgel böngészhetünk

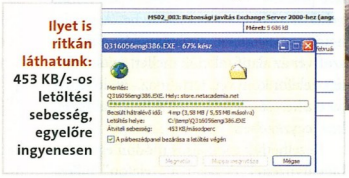

Ilyet is ritkán láthatunk: 453 KB/s-os letöltési sebesség, egyelőre ingyenesen

Ferihegy, Sportaréna

Felkerestünk néhány hotspotot, hogy testközelből szerezhessünk tapasztalatokat a szolgáltatás jelenlegi színvonaláról. Kézenfekvőnek tűnt a Ferihegyi repülőtér 2-es terminálja, ahol a Westel és a Pannon GSM is üzemeltet hotspotot. Sajnos – egy éjjeli órán tett – kiruccanásunk kevéssé volt sikeres, ugyanis a Pannon hálózatát egyik terminálon sem sikerült megtalálni, pedig sétáltunk nagyokat, reménykedve a várt jelben. A Westelre viszont gond nélkül csatlakozhattunk, azonban kizárólag az ingyenes, westel.hu alatt található oldalakat tudtuk böngészni, más oldalakra hibaüzenetet kaptunk, pedig ilyen esetben a regisztrációs ablaknak kellett volna megjelennie, ahol beírhattuk volna a korábban sms-ben kifizetett azonosítónkat és jelszavunkat.

A két cég ügyfélszolgálata sem állt a helyzet magaslatán, a késői időpont miatt már nem találtak olyan kollégát, aki érdemben tudott volna segíteni: az egyik helyen „lokális problémának" tulajdonították a jelenséget, a másik szolgáltató pedig váltig azt hajtogatta, hogy „pedig ennek működnie kell".

Nem adtuk fel, másnap a Vodafone teszthálózatát próbáltuk ki a Sportarénában. A küzdőtérre bejutva gépünk azonnal megtalálta a hálózatot, majd az – ingyenes – regisztráció után bármerre barangolhattunk az interneten. Ugyanezt tapasztaltuk a sajtószobában is. A két darab 2Mb-es internetes vonal teljes kapacitását nyújtotta letöltéskor.

A sikeren felbuzdulva a Vodafone szolgáltatásán keresztül kikerestünk egy Westel hotspotot egy közeli bevásárlóközpontban. Nem csalódtunk: a Westel üzletében helyet foglalva máris rátaláltunk a hálózatra, ahonnan viszonylag nagy sebességgel tudtunk letölteni.

Ilyen hotspotokat egyébként magunk is találhatunk, ha a szolgáltatók honlapjain barangolva megkeressük az aktuális lefedettségi pontokat. A Vodafone egyelőre csak a BS-ben szolgáltat, de ingyenesen, a Pannon elvileg ugyanezt teszi a Ferihegy 2-n. A Westel már előrébb tart, szolgáltatása fizetős, de nem csak a repülőtéren, hanem már jó néhány Westel üzletben is elérhető, hamarosan pedig a nagyobb bevásárlóközpontok teljes területén is igénybe vehetjük a szolgáltatást.

A Matáv is fejleszt: több Matáv pontban és a Mindentudás Egyetemének helyszínén is lehet már az EasyNet szolgáltatás révén, kártyás előfizetéssel internetezni.

A három mobilszolgáltatón kívül – mint említettük – helyi kezdeményezések is akadnak, számos étteremben, kávézóban építenek ki WLAN-hotspotot, sőt egyes szolgáltatók – ha a hatótávolság engedi – kisebb falvakban vagy városokban akár teljes lefedettségű hálózatot is létesíthetnek ilyen módon.

Meglehet, már a közeli jövőben alig lesz majd olyan nyilvános hely, ahol ne tudnánk akár több szolgáltató közül is választani, s ebéd, várakozás vagy tárgyalás közben korlátlanul élvezhetjük az olcsó, nagysebességű internetelérés előnyeit.

Valter Krisztián ■

VoIP élesben I.

PC-to-phone

Az előző számunkban áttekintettük az internetes, olcsó PC-to-phone telefonálási lehetőségeket. Ezek közül hármat a gyakorlatban is kipróbáltunk, hogy tapasztalatainkat most megoszthassuk olvasóinkkal. Következő számunkban a PC-to-PC lehetőségeket vesszük sorra.

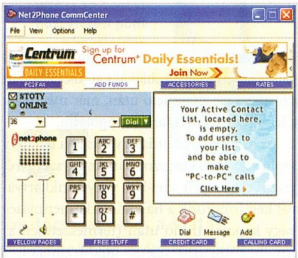

Net2Phone-kliens: a kevesebb (elmaradó reklám és spyware) jobb lenne

Első tesztalanyunk (eg10 iPhone) a Magyarországon is forgalmazott USB-s telefonkagyló, a hozzá tartozó VoIP-szoftverrel és PC-to-phone szolgáltatással.

iPhone-Innomedia

A hardver tulajdonképpen nem más, mint telefonbillentyűzettel ellátott USB-s mikrofon és hangszóró: mérete, külleme és súlya egy régebbi Ericsson mobiltelefonéra hasonlít. A számítógéphez kellemesen hosszú – kísértetiesen spirális telefonkagyló-kábelre emlékeztető – USB-kábelen keresztül kapcsolódik. A billentyűzete nem kifejezetten kényelmes, de némi odafigyeléssel hibázás nélkül használható.

A hardverhez tartozó USBPhone nevű szoftver, és a telefon meghajtójának telepítése példamutatóan egyszerű: együtt körülbelül másfél percet vesz igénybe. A meglehetősen egyszerű felhasználói felületű szoftver az alapfunkciók mellett saját (lokális) telefonkönyvet tartalmaz, és lehetővé teszi a keresést a regisztrált felhasználók online jegyzékében.

Kezelhetjük a szokásos módon egérrel és billentyűzettel, de akár a „telefon" billentyűzetén keresztül is. Ez mókás lehet, valójában azonban lassabb és kényelmetlenebb, mint a szoftveren keresztüli tárcsázás. A program leírásában és a dobozán is szerepel, hogy valódi, azaz publikus IP-címre van szükség a működéséhez, de ennek ellenére PC-to-phone módban tűzfal mögül, privát IP-címmel is jól működött. (Mindegyik szoftvert 512/128-as ADSL-vonalra kötött router/tűzfal mögül használtuk, különleges tűzfalbeállítások nélkül, illetve igyekeztünk az adott sávszélességen – a telefonkapcsolat ideje alatt – más forgalmat nem generálni.)

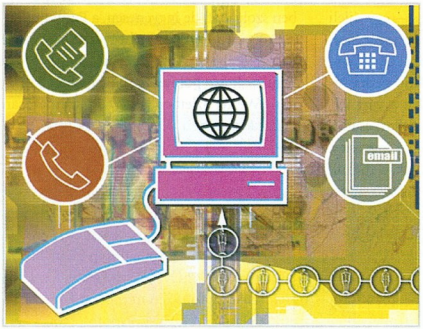

Az üzembe helyezéshez meg kellett adnunk nevünket, országunkat, e-mail címünket és telefonszámunkat, valamint az innosphere-es felhasználói kódunkat és jelszavunkat. A boltban megvásárolható termékhez 3 dollár értékű kártya jár, ezen felül az egyenlegünket – az iPhone által használt VoIP-t üzemeltető – Innosphere honlapján tölthetjük fel, bármilyen, internetes vásárlásra is alkalmas bankkártyával.

Fizetési módok

A Net2Phone és a Go2Call az Innosphere-hez hasonlóan nemzetközi VoIP-hálózatot üzemeltet, de ezeket a szolgáltatásokat (bár ugyanúgy vannak hardvergyártó partnereik, mint az Innosphere-nek) a PC-s kliensprogramjukkal és egy egyszerű mikrofonos fejhallgatóval teszteltük. A teszteléshez egy-egy számla (account) megnyitására volt szükség. A szolgáltatók általában többféle fizetési módozatot kínálnak fel, de messze a legegyszerűbb a hitelkártyás fizetés. Tesztről lévén szó, mindkét szolgáltatónál a minimális összeggel nyitottunk számlát, ez a Net2Phone-nál 25 dollár, a Go2Call-nál 10 dollár (melyből csak 9 beszélhető le). A Go2Call azonnal feldolgozta és jóváhagyta a befizetést, a Net2- Phone először csak 3 dollárt írt jóvá, majd 2 nap múlva a teljes összeget. Összességében mindkét szolgáltatónál egyszerűen és zökkenőmentesen tudtunk fizetni.

Net2Phone

A következő lépés mindkét szolgáltatónál a szoftver (dialer) letöltése volt. A Net2-Phone-nál akadt egy apró malőr a kétfázisú letöltést végző telepítőprogrammal, de az egyben letölthető verzióval gyorsan kiküszöbölték a csorbát. Mindkét szoftver telepítésekor meg kellett adni a VoIP számla magnyitásakor választott azonosítót és jelszót. A Go2Call-szoftver telepítése itt be is fejeződött, a Net2Phone-nál ezután még ki kellett választani a hang ki- és bemeneti portokat, és kalibrálni a ki- és bemeneti jelszinteket.

A Net2Phone CommCenter szoftverénél nagyra értékeltük, hogy részletes beállítási lehetőségeket nyújt mind a hálózati és hangbeállítások, mind a PC-to-PC kontaktok terén, ugyanakkor nem találtunk benne ha-

TARIFÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA*

Ország	Matáv (Csevegő)	iPhone (Innomedia)	Net2Phone	Go2Call
Magyarország	30	43,7	41,4	36,8
Ausztria	56,25	27,6	29,9	14,95
Németország	56,25	9,2	11,27	10,35
Németország mobil	127,5	66,7	57,5	64,4
Franciaország	56,25	9,2	11,27	10,35
Nagy-Britannia	67,5	6,9	11,27	9,2
USA	67,5	9,2	11,5	8,05
Japán	165	13,8	13,57	15,87
Oroszország	146,25	43,7	34,27	34,5
Mongólia	408,75	144,9	149,5	101,2

*Ft/perc

A Go2Call felhasználói felülete: túlontúl egyszerű

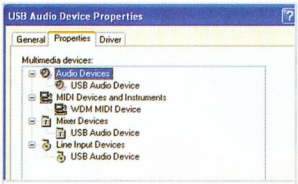

Sikeres telepítés: az iPhone kézibeszélő mint hangszóró és mikrofon

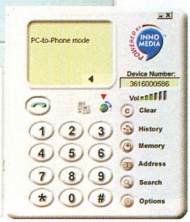

PC-to-phone telefonálás: az iPhone partnere a nemzetközi VoIP-hálózatot üzemeltető Innosphere

gyományos telefonkönyvet, és az általában csak a regisztrálatlan *share/adware*-ekre jellemző hirdetési csíkok és ablakok sem voltak szimpatikusak. Ráadásul spyware-t telepített a gépünkre… Az egyetlen ok, amiért nem diszkvalifikáltuk, az az, hogy ennek eltávolítása után is működőképes maradt. (Érdemes hetente lefuttatni kedvenc vírusirtónkat és spyware-eltávolítónkat.)

Go2Call

A Go2Call letisztult küllemű szoftvere minimális beállítási lehetőségeket nyújt: a legfontosabb hálózati beállítások megváltoztathatók ugyan, de a használni kívánt audioeszközt nem lehet rajta kiválasztani, így sokáig azt hittük, hogy nem működik, pedig csak az iPhone-on akart megszólalni a fejhallgató helyett. (Ez a nehézség később, fordított mó-

INFO

www.go2call.com
www.net2phone.com
www.nobel-hungary.hu
www.innosphere.net
www.matav.hu

don az iPhone szoftverénél is megjelent, mindkettő csak az alapnak beállított audioeszközt képes kezelni.) Az egyszerűsítés odáig jutott, hogy a telefonkönyv 12 darab gyorshívógombra korlátozódott, és a szoftver PC-TO-PC hívásra egyáltalán nem képes, sőt, még a hívást befejező gomb is kimaradt, így csak a program lezárásával szakíthatjuk meg a hívást.

Telefonálás

A telepítés és a piszkos anyagiak elintézése után a PC-to-phone funkció kipróbálása következett. Az egyszerűség kedvéért saját, vonalas telefonunkat hívtuk fel mindhárom rendszerrel. A hívás kicsengett, és – némi késleltetéssel – jól elbeszélgettünk magunkkal, majd a Net2Phone-nal (ennek a számláján volt a legtöbb pénz) felhívtuk a Németországban élő kedves rokonunkat, ám ez a kísérlet balul sült el: az ő oldalán annyira visszhangos volt a vonal, hogy képtelenség volt normális módon kommunikálni.

Ezek után hozzákezdtünk részletesebb tesztünkhöz. A hang minőségében értékelhető különbséget nem találtunk a szolgáltatások között, a hívásfelépítésben és a késleltetésben viszont annál inkább. A hívásfelépítést és a késleltetést is stopperrel mértük, az utóbbit egy kis reflexjátékkal megspékelve: az egyik hívó „hopp"-jára a másiknak is „hopp"-pal kellett válaszolnia. Az értékekben így benne van a felek reakcióideje is, de a különbségek eléggé szignifikánsak ahhoz, hogy összehasonlítási alapként szolgáljanak. A hívásfelépítés a Net2Phone-nál és a Go2Call-nál gyorsan, körülbelül 4 másodperc alatt zajlott le, míg az iPhone-nál ugyanez 20 másodpercig tartott. A „mért" oda-vissza késleltetés a Net2Phone-nál 1,6 mp, az iPhone-nál 1,8 mp, a Go2Call-nál 2,2 mp körül alakult.

A használhatóságot leginkább akadályozó körülmény a visszhang volt, ezt már többen tapasztalhatták, akik hibás mobiltelefonon vagy kihangosítón keresztül beszéltek, de itt a nagyobb késleltetés miatt a hatás még zavaróbb. A visszhang oka ugyanaz, mint a kihangosítónál: a telefonénál jóval érzékenyebb mikrofonok „hallják" a hangszóró jelét, és azt ugyanúgy visszaküldik a feladónak, mint a beszélgetőpartner saját hangját.

A Go2Call és a Net2Phone (vagyis a fejhallgatóval használt szoftverek) esetén a visszhangot végül teljesen ki tudtuk küszöbölni, a fejhallgató lehalkításával és a mikrofon érzékenységének csökkentésével úgy, hogy ettől még mindkét irányban kitűnően lehetett hallani a másik felet. Az iPhone-nál csak a hangszóró hangerejét lehet állítani, de ezt sajnos nem sikerült annyira lehalkítani, hogy eltűnjön a visszhang. Éppen csak az elviselhető szintre csökkent, sőt, ennél az eszköznél a PC oldaláról is tapasztaltunk némi visszhangot. Mivel ezen rendszerek elsődleges célja az olcsó távhívások lebonyolítása, az ezen felüli szolgáltatásokat jogosan tekinthetjük extráknak. A háromból kettővel, az iPhone-nal és a Net2Phone-nal PC-to-PC hívást is kezdeményezhetünk, ám míg ez az iPhone-nál ingyen van (hiszen a szolgáltatónak sincs extra költsége), addig a Net2Phone ezért percenként 5 centet számol fel, ami nem túl elegáns lépés. A Net2Phone egyedülálló szolgáltatása a mezőnyben, hogy faxok küldésére is alkalmas.

Díjak, értékelés

Az itt bemutatott megoldások elsődleges vonzereje az – utóbbi időben jelentősen csökkent árú távhívásokhoz képest is – alacsony díj. Az egyes szolgáltatók árai nagyon közel esnek egymáshoz. A mellékelt táblázatban néhány gyakoribb célország tarifáit gyűjtöttük össze, és viszonyításképpen a Matáv Csevegő díjcsomagban publikált tarifáit is megadtuk.

A fentiekből látható, hogy mindegyik megoldás mellett és ellen is szólnak érvek. A Net2Phone-nak van – a spyware ellenére – a legjobb kliensprogramja, faxok küldésére is alkalmas, viszont ennek a legmagasabbak a percdíjai. A Go2Call – a túlegyszerűsített kliense ellenére – jól megfelel azoknak, akik csak távhívásokat szeretnének olcsón intézni, az iPhone pedig a legjobb percdíjakkal és ingyenes PC-to-PC hívással, valamint az egyedi handsettel tűnik ki a többi megoldás közül. Tesztünk során az is beigazolódott, hogy a VoIP összeköttetése gyengébb a hagyományos Matáv vonalénál, hiszen ez után felül megbízhatóbb és jobb minőségű szolgáltatást kínál, bár árai csak néhány évvel ezelőtt számíthattak barátinak.

Tóth István ■

Teszt: mobilok fényképezőgéppel

Kameraláz

A közelmúlt hazai mobilkínálatában verhetetlennek bizonyult a 30 ezer forintért beszerezhető Sony Ericsson T610-es. Alábbi összehasonlító tesztünkből kiderül, hogy az év végén megjelent új, kedvező árú, kamerás modellek véget vetnek-e a Sony Ericsson egyeduralmának ebben a kategóriában.

Kamerás mobilkészülékeket eddig szinte kizárólag csak előfizetéses szerződéssel vásárolhattunk meg, esetleg GSM szaküzletekben – szolgáltatói ártámogatás nélkül – százezer forint feletti áron. Az elmúlt év végén azonban több olyan kamerás készülék is megjelent, amely már nem a high-end kategóriához tartozik, így feltöltőkártyás csomaggal is beszerezhető. Valójában bekövetkezett az, amit a piacelemzők már a CeBIT előtt megjósoltak: 2003 végére a középkategória szintjére süllyedt a nagyméretű, színes kijelző és a digitáliskamera-funkció. Persze, a helyzet nem ennyire ideális, inkább arról van szó, hogy ennek a folyamatnak még az elején járunk. Ennek köszönhetően a kínálat kompromisszumos megoldásokat vonultat fel: hol a kamera felbontása nem kielégítő, hol a kijelző minősége gyengébb a vártnál, esetenként pedig egy modellen belül mind a két hiányosság egyszerre fordul elő. A képet tovább színesítik az operátorok, amelyek a saját kapcsolatrendszerüknek és érdekeiknek megfelelően támogatnak egy-egy modellt.

Így került tavaly verhetetlen helyzetbe a fentebb említett Sony Ericsson készülék, a Vodafone jóvoltából. A háttérben zajló eseményekből a felhasználók csak annyit érzékeltek, hogy az egyik legkiválóbb mobilt 30 ezer forintért meg lehet vásárolni, igaz, csak előfizetéses szerződéssel. Fotózni tehát bárki fotózhatott, ha felvállalta a hűségnyilatkozattal járó kötelezettségeket.

Megérkeztek azonban a hasonló képességű vetélytársak, melyek már jelenleg is kaphatók pre-paid csomagban, az áruk pedig kedvezőbb, mint a feltöltőkártyás T610-esé.

Preferenciák

A mobilok jelenlegi bemutatásában nem térünk ki az általános, napjainkban már teljesen természetesnek tartott szolgáltatásokra. Ilyen a telefonkönyv, a naptár, az ébresztőóra stb. Azonban külön figyelmet szenteltünk annak, hogy hogyan, miként tehetjük személyessé az egyes modellek felhasználói felületét. Változtathatjuk-e a háttérképet, a menü színeit, a képernyővédőt, cserélhetjük-e a teljes felületet stb. Ezek mellett kitérünk arra is, hogy a készülékgyártó milyen multimédiás tartalommal szállítja a modelljét, hiszen hiába cserélhetjük le a témák segítségével a menürendszerünk grafikus kinézetét, ha ehhez nem ka-

punk megfelelő képeket, hangokat. Szerencsére a gyártók egy része már rájött, hogy nem üres könyvtárakkal és menüpontokkal kelthetik fel a fizetős szolgáltatások – kép-, hang- és játéklétöltések – iránt az érdeklődésünket, hanem éppen ellenkezőleg: látványos és igényes válogatással, amely meghozza majd a kedvünket a további kísérletezgetéshez.

Ahol csak tudtuk, felkutattuk a felhasználók rendelkezésére álló memóriaterület méretét is: ezek az adatok a leírások végén szerepelnek.

Alcatel 735: jött, látott, győzött?

Az Alcatel új modellje hagyományos kialakítású, több szempontból is figyelemre méltó készülék. A külseje minden merész újítástól mentes, ezért elsőre is könnyen elfogadható. Ugyanez igaz a kezelőfelületére is, amely jó minőségű billentyűzetből, mini botkormányból és két funkciógombból áll. Szokatlan azonban, hogy a hívásfogadásra és a lezárásra ugyanaz a gomb szolgál: elsőre ez kavarodást okozhat, hiszen a legtöbb gyártó ettől eltérő – többnyire kétgombos – kialakítást alkalmaz. Előlapjának nagy része alumíniumborítású, melyhez ezüstszínű műanyag hátlapot társítottak. Összességében a külseje ügyes kompromisszum: nem korlátozódik egyetlen célcsoport szűk igényeire sem, mégsem túlzottan sablonos vagy ötlettelen.

4096 színű, 33x33 mm-es TFT-je az átlagosnál jobb minőségű. Ugyan nem vetekedhet a csúcsmodellek (Sony Ericsson P900, Nokia 6600, Samsung E700) kristálytiszta, 65 ezer színű kijelzőivel, de a középmezőny (Nokia 6610, 7210, Siemens S55) jelentős részét így is maga mögé utasítja.

Bár korábban nem használtunk Alcatel készülékeket, a 735-ös menürendszerét mégis nagyon hamar kiismertük. Egyszerű, könnyen kezelhető, és néhány meglepő újítást is tartalmaz. Az első ilyen, hogy a mobilunkat külön almenüben *tehetjük személyessé*. Itt a háttérkép beállításán és a menü színeinek a megváltoztatásán túl az egész felhasználói felületet lecserélhetjük. Az *Atmoszférák* menüpontban hat eltérő stílus közül választhatjuk ki a hozzánk közel állót. Minden egyes téma lecseréli a héttérképet, „átrajzolja" a menüt, saját csengőhangokat állít be stb. Például a *city* stílust választva Sim City-szerű, animált háttérképet kapunk, designban is ehhez illeszkedő grafikus menüvel. Ezúttal nem reklámfogásról van szó: a 735-ös témái valóban ötletesek, kedvünk lesz használni, cserélgetni őket. Zavaró azonban, hogy ha módosítunk egy-egy témán, akkor azt nem tudjuk elmenteni – újra pedig csak az eredeti beállítások tölthetők be.

A játékokhoz a készülék tetején külön, dedikált *tűzgombot* helyeztek el. Az 5 irányú mini botkormánnyal és a tűzgombbal – Game Boy stílusban, azaz a mobilt keresztbe fordítva – bármilyen programot kényelmesen vezérelhetünk. Említésre méltó, hogy az Alcatel szerződést kötött Európa vezető, mobiljátékokra szakosodott cégével, az In-Fusióval *(www.infusio.com)*. Az In-Fusio számunkra kissé misztikus, *ExEnre* keresztelt – platformfüggetlen – videofelületet hozott létre a játékok számára, melyet a szintén saját fejlesztésű *GameZilla* platformjukon keresztül tölthetünk le. Ezen futtathatók a *J2ME* alkalmazások, de feltűnő, hogy a weblapjukon – és az ExEn-kompatibilis mobilok leírásában is – a Java erősen háttérbe szorított alkalmazás. Mindenesetre, a beépített játékokon felül, az operátorunktól vagy a készülékgyártótól további in-fusiós programokat vásárolhatunk.

A készülék CIF-felbontású *digitális kamerája* szintén a középmezőnyhöz tartozik, kiemelkedő azonban a *képfeldolgozó szoftver*, amellyel ráközelíthetünk a képre (8x progresszív zoom), vagy elmenthetük rá különféle pecséteket, vagy akár keretbe is helyezhetjük.

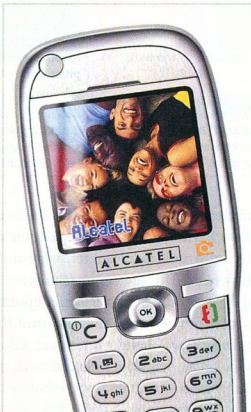

Alcatel One Tuoch 735: Tesztgyőztesünk élen jár a mutimédiás tartalomban

CIF-felbontású kamera: a bal oldali tükör segít az önarcképek fotózásánál

Elégedetettek voltunk a *médiaalbum* tartalmával is: a készüléken több mint 50 képet, 24 midi csengőhangot és 60 AMR-formátumú effektet, zajt találtunk.

Az adatok tárolására 1,8 MB-os *memóriát* használhatunk, és a dobozból nem maradt el a PC-s *kommunikációs szoftver* sem, így ezt nem kell külön letöltenünk.

Nokia 3200: jó képet vág

Külsejét tekintve a 3200-as egy kamerával szerelt 7210-esnek felel meg. További eltérés, hogy a 3200-as kezelőfelületén nem kör alakban helyezték el a *gombokat*, de nem is hagyományos stílusban. A trükk, hogy ezúttal összevontak két gombot, így a billentyűzet mindössze hat gombon elfér. Kíváncsian vártuk, hogy ez az újítás mennyire lesz zavaró, hiszen a Nokia általában első osztályú kezelőfelületeket készít, de azért néha-néha kihoznak egy olyan modellt is, amely már túlzottan forradalmi vagy trendi ahhoz, hogy jól lehessen használni. Nagyobb gondunk a 3200-assal nem akadt. 2-3 napba beletelt, mire megszoktuk, hogy az alsó vagy felső részét nyomjuk meg egy-egy gombnak, de ezt követően már kellő sebességgel tudtunk például üzeneteket gépelni rajta. Designja megosztotta a személyeket: voltak, akiknek tetszett, de sokan riasztónak találták. Jól látszik, hogy – szemben az itt is szerepeltetett modellekkel – a 3200-as igazi rétegtelefon, jól meghatározott célcsoporttal, „egyedi", divatos ízlésvilággal.

Cserélhető elő- és hátlapjai lényeges újdonságnak tekinthetők. Persze, nem abban a formában, hogy a GSM boltokban vásárolunk hozzá egy új szettet, hiszen itt ennél

Sony Ericsson T630: 2004 első negyedévétől kapható majd a nagysikerű T610-es modell utódja

Tesztgyőztes 2004 CHIP TIPP

Gyártó Típus	Alcatel One Touch 735	Motorola E365
Információ	www.alcatel.hu	www.motorola.hu
Értékelés		
Végeredmény	81	72
Felszereltség (40%)	73 (50% / 100%)	64 (50% / 100%)
Kamera funkciók (20%)	88	72
Gyakorlat (40%)	85	79
Ár/teljesítmény arány	-	közepes
Akciós árak* (pre-paid/előfizetés)		
Pannon GSM	-	Nem kapható
Vodafone	-	Nem kapható
Westel	-	49 900/45 900
Műszaki jellemzők		
Három sáv	Nem	Nem
Méret (HxSZxM; mm)	106x47x19,5	107x45x19.5
Tömeg (gramm)	90	94
Akkumulátor típusa és teljesítménye	Li-ion, 800 mAh	Li-ion, 740 mAh
Beszélgetési idő (maximum perc)**	420	150
Készenléti idő (maximum óra)	300	240
Kijelző felbontása, színmélysége	128x128 pixel, 4096 szín	128x160 pixel, 65 ezer szín
Mérete (mm)	33x33	28x35
GPRS/HSCSD	Igen (Class 10)/Nem	Igen (Class 10)/Nem
Bluetooth/Infraport/Kábel	Nem/Igen/Igen	Nem/Nem/Igen
Modem/PC-s szinkronizáció	Igen/Igen	Igen/Igen
Digitális kamera max. felbontása	CIF (352x288 pixel)	VGA (640x480 pixel)
EMS/MMS	Igen/Igen	Igen/Igen
WAP/HTML/E-mail	WAP 2.0/Nem/Nem	WAP 2.0/Nem/Nem
Többszólamú csengőhangok (db)	24	16
Kihangosító/Hangrögzítő	Igen/Igen	Nem/Igen
Java 2 ME	Nem	Nem
Játékok	Panko, Mutant Alert, Wallbreaker	MagicII, Bowlig, Bubble Tea, Big 2 Garden, Pacific Storm
Különleges tulajdonságok	*8 progresszív zoom a képszerkesztőben, cserélhető UI témák	MTV-tartalom: képek, animációk, hangok
Doboz tartalma	Alapfelszereltség plusz kommunikációs szoftver	Alapfelszereltség
SAR (W/kg)***	0,57	0,88

* Bruttó árak: 2003 december 19-ei adatok alapján. Az Alcatel 735 januárban kerül forgalomba.
** A beszélgetési és készenléti idők a gyártók hivatalos adatai. A tényleges üzemidő a SIM-kártyától, a hálózati beállításoktól, a telefon beállításaitól és használati módjától, valamint a környezeti körülményektől is függ.

többről (bizonyos értelemben kevesebbről) van szó. A dobozban találhatunk 10 darab tetszőlegesen festhető, színezhető sablont. Miután elláttuk ezeket a nekünk megfelelő grafikával, beilleszthetők a telefon átlátszó borítása alá. Az eredeti lapkák azonban különlegesek: ha forgatjuk a mobilt, a rajzolatok változnak, animálódnak rajtuk. További extra, hogy az ilyen különleges elő- és hátlapokhoz – a dobozban még találunk párat – „saját" desktopkép és csengőhang is társul. Voltaképpen többletköltség nélkül, feltűnően (alighanem ez itt a lényeg) megváltoztathatjuk a mobilunk külsejét. Érdekesség, hogy még egy kivágósablont is készített a Nokia, ezt azonban csak az interneten keresztül, vagy díjmentes levelezőlapon lehet megrendelni. A teszt során a megadott honlapon elvégeztük a szükséges regisztrációt – a weblapnak magyar változata is van -, amelyért cserébe ígéretet kaptunk, hogy a sablont hamarosan postázzák a címünkre.

A 3200-as *kijelzője* nem sokat változott a korábbi modellekhez képest. Sajnos itt is azzal a – némi jóindulattal is csak középszerűnek nevezhető – megoldással találkozhatunk, mint a 6610-es vagy a 7210-es modellnél. Méretben ezt már csak a Siemens modellnek sikerült alulmúlnia. A gyenge minőség nagy hátránya, hogy a kamerával készített képek a kijelzőn nem lesznek látványosak. Némileg menti a helyzetet, hogy a *képszerkesztővel* alaposan feldobhatjuk a fotóinkat. Bármilyen szöveget írhatunk a képekre, adhatunk neki keretet, vagy mixelhetünk rá például egy vigyorgó arcot.

Szegényes azonban a *Galéria* menüpont: néhány silány fotót és mindössze három (!) többszólamú csengőhangot tartalmaz. Ezt a vetélytársak java nagyságrendekkel teljesíti túl. Minket nem vigasztalt, hogy a szoftverben több ponton is találhatók linkek, amelyek fizetős wapoldalakra vezetnek (például a Club Nokiára), ahonnan további képeket, csengőhangokat, játékokat tölthetünk le.

A mezőnyben egyedülálló képességként a 3200-as *beépített FM-rádióját* és *EDGE chipjét* (az EDGE-ről 2004. januári számunkban olvashatnak részletesen) említhetjük meg. Modem azonban nincs a készülékben, ezért az EDGE sebességét csak WAP és MMS alatt használhatjuk ki. Az FM-rádió értékes extra, de meglepődtünk azon, hogy a Nokia a korábbi rádiós modellekhez járó sztereó headsetet ez esetben monóra cserélte.

A 3200-as *dinamikus memóriakezelést* alkalmaz: 1 MB-on osztoznak az MMS-ek, csengőhangok, képek, Java alkalmazások és a hangfelvevővel rögzített fájlok.

Sagem MyX-6: belső értékek

A MC-60 mellett a Sagem MyX-6 is „régebbi" modell, amely például a Vodafone je-

	Nokia 3200	Sagem MyX-6	Siemens MC 60
	www.nokia.hu	www.sagem.hu	www.siemens.hu
	80	76	70
	73 50% 100%	72 50% 100%	63 50% 100%
	78	94	70
	88	70	78
	közepes	jó	jó
	59 900/ 54 900	Nem kapható/43 900	39 900/ 19 900
	Nem kapható/29 990	59 990(live)/19 990(live)	Nem kapható
	Nem kapható/53 900	Nem kapható	42 900/32 900
	Igen	Igen	Igen
	107,5x45,1x20,8	110x46x22	109x46x21
	94	106	94
	Li-ion, 780 mAh	Li-ion 1050 mAh	Li-ion 700 mAh
	120-240	280	300
	144-288	310	250
	128x128 pixel, 4096 szín	128x160 pixel, 65 ezer szín	101x80 pixel, 4096 szín
	27,3x27,3	31x39	29x25
	Igen (Class 10)/Igen	Igen (Class 10)/Nem	Igen (Class 8)/Igen
	Nem/Igen/Igen	Nem/Igen/Igen	Nem/Nem/Igen
	Nem/Igen	Igen/Igen	Igen/Igen
	CIF (352x288, pixel)	VGA (640x480 pixel)	CIF (352x288 pixel)
	Nem/Igen	Igen/Igen	Igen/Igen
	WAP 2.0/Nem/SMS-ben	WAP1.2.1/Nem/Nem	WAP1.2.1/Nem/Nem
	16	n.a.	16
	Igen/Igen	Igen/Igen	Igen/Igen
	Igen	Nem	Igen
	Virtual Me, Bounce	Picture Puzzle, MegaBox Conquest	Contest Arena, Magic Photo
	FM-rádió, EDGE-kódolás (korlátozott!), egyedi elő- és hátlapok	Digitális zoom (1,3x, 2x, 4x)	Egyedi kezelőfelület
	Alapfelszereltség plusz headset, csuklópánt, cserélhető elő- és hátlapok	Alapfelszereltség plusz headset, kommunikációs szoftver	Alapfelszereltség
	0,56	0,65	0,67

*** A nemzetközi irányelvekben megállapított Specifikus Elnyelési Ráta (SAR) határértéke 2,0 W/kg. Az irányelvek tartalmaznak elégséges ráhagyást az ember védelme érdekében, és figyelembe veszik a mérések szórását.

lenlegi kínálatában már kifutó készüléknek számít. Alighanem ezzel rekordot is döntött, hiszen technológiai szempontból egy fejlett, középkategóriás mobilról van szó.

A készülék külseje elég robusztusnak tűnik, s ha a kezünkbe vesszük és kicsit megforgatjuk, akkor a borítása furcsán recsegropog. A kezelőfelület kialakítása szegényesnek nevezhető, ráadásul a gombjai aprók és használatuk nagyon határozott megnyomást igényel. Recés, könnyen koszolódó hátlapja pedig tovább gyengíti a – amúgy sem tökéletes – külső összképet.

A belső tartalom ennél sokkal igényesebb: egyedi szoftverét ugyan pár napig szoknunk kellett, de ezt követően már jól elboldogultunk vele. A 65 ezer színű, nagyméretű *kijelzőt* is dicséret illeti, ezen már jól mutatnak a fotók. Ebben a mezőnyben egyedülálló extra, hogy a VGA-kamera 4x-es *digitális zoomra* képes. A MyX-6 kapta – többek közt – a legjobb *képszerkesztőt*: tudása hasonló a Nokia 3200-as programjához, azzal a nem elhanyagolható különbséggel, hogy a fotóinkat itt számos szimbólummal és háttérrel tuningolhatjuk. (A lehetőség adott a Nokia modellen is, csak ott nem kapunk szimbólumokat és pecsétet hozzá.) Például koronát, szívet, összetört szívet, felkiáltójelet, kérdőjelet, glóriát, de akár buborékokban Zzz betűket is másolhatunk tetszőleges helyre az általunk készített képen. A félkész művünket elhelyezhetjük fa- vagy tükörkeretbe, pálmafák vagy felhők közé.

Nem csalódtunk az előre telepített hangfájlokban sem (közel 30 darab többszólamú csengőhangot kapunk), képekből azonban csak egytucatnyi hátteret és az említett kereteket találtuk.

Az Alcatel mellett ez volt az egyetlen készülék, amelyhez *kommunikációs szoftvert* mellékeltek. A *Wellphone* telepítése után PC-n menedzselhetjük a telefonkönyvünket, írhatunk SMS-t, küldhetünk faxot. Kihasználhatjuk a mobil internetben rejlő lehetőségeket is – a 4+1 időrés összefogására képes *modemmel*. A fenti tevékenységekhez azonban PC-s infraportra vagy külön beszerezhető adatkábelre lesz szükségünk.

Mobiljátékok: az In-Fusio kínálata olyan nagy nevekkel, mint a South Park, vagy a Crash Bandicoote

A MyX-6 teljes memóriakapacitásából 2,3 MB-ot használhatunk a saját adatainkhoz (csengőhangok, animált képernyővédők, háttérképek, színes háttér, képek, ikonok, telefonkönyv) tárolására.

Siemens MC60: csak szexi?

Ezt a mobilkészüléket az „X" alakban elhelyezett billentyűzetéről a legegyszerűbb felismerni. A Nokia után a Siemens is kiadott egy olyan modellt, amelyen szakítottak a kezelőfelület hagyományos elrendezésével. A végeredmény nagyon látványosra sikerült, és városszerte találkozhattunk vele az óriásplakátokon. A MC60-as billentyűzetének kör alakú kiosztása valamivel barátságosabb, mint a 3650-es Nokiáé. A Simens modellen kisebb sugarú körön helyezték el a billentyűzetet, illetve középen is található egy gomb. Ezekkel a módosításokkal a német mérnökök kevésbé távolodtak el az ésszerű kiosztástól. Ennek ellenére nekünk nem sikerült kapásból gördülékenyen írnunk az MC60-assal, bár pár nap elteltével már kevésbé találtuk zavarónak a módosítást.

A mobil külseje divatos, a fogása kényelmes, és összességében kellően masszívnak találtuk. Nagyobb gondjaink a *vezérléssel* és a *kijelzővel* akadtak: ez utóbbi gyenge minőségű, és méretre is a legkisebb a tesztben szereplő modelleké között. Az MC60-as színei élettelenek, így a képek nézegetése nem jelent felejthetetlen élményt.

A menüben lépkedni elsőre nagyon nehézkes. Ennek oka, hogy a kurzorvezérlő a menüben csak fel- és lefelé működik, holott négy irány érzékelésére képes. Mivel nem lehet lenyomni, azaz „enterként" nem használható, a jobb oldali iránygombra került a kiválasztás funkció. A módszer megszokható, de nem tartozik a legkényelmesebb megoldások közé.

A mobil Java-képes, de a telepített javás játékprogram, a *Contest Arena* nem sorolható a legjobb mobiljátékok közé, ráadásul a készülék nagyon sokáig tölti be. Ugyancsak javás alkalmazás a *képszerkesztő*, amely külső fejlesztésű program. Ez sem túl gyors, mindenesetre elég sokrétűen manipulálhatjuk vele a fotóinkat. Itt is lehet például szöveget írni a képekre, ami javíthatja az egyébként igencsak gyenge vizuális élményt.

Motorola E365: hellomoto

A mostanában aktívan a figyelem középpontjában lévő gyártó új modellje, nagyméretű színes kijelzővel, VGA-kamerával és némi „zenetévés" beütéssel. Az E365 külsejére nem sok panasz lehet: kellemes design és fémes borítás jellemzi, bár a *kezelőfelület* számunkra kicsit plasztikszerűnek tűnt. A gombokat szintén határozottan kell lenyomni, ami sok üzenet írásakor kényelmetlenné válhat. Figyelemre méltó a kurzorvezérlő szerepe a *menüben*: a főmenüt érhetjük el vele, de bizonyos pontokon – a lenyomása után – további lehetőségekhez vezet. Hasonló helyzetben ennél jobb megoldásnak tartjuk, ha a kurzor lenyomása enterként működik, a menüt pedig egy külön funkciógombbal hívhatjuk elő.

Sagem MyX-6: VGA-kamera 4x-es digitális zoommal

Grafikai szempontból a menü nem túlzottan ízléses (színes, outline-os betűk), de javíthatunk rajta egy-egy jó háttérképpel vagy a színek cseréjével. Dicséretet érdemel viszont a VGA-felbontású *kamera* és a *kijelző*, amely jó minőségben jeleníti meg a képeket. Hiányossága azonban, hogy *képszerkesztője nincs*.

Az E365 élen jár – az MTV-vel kötött szerződés miatt – a *multimédiás tartalomban*. Választhatunk néhány MTV-s háttérkép (ezeken a zenetévé logója látható), animáció, és csengőhang közül – ezek minősége átlagon felüli. Szintén a szórakoztatáshoz kötődik a *mobil játéktudása*: sajnos az E365 nem Java-képes, de ezt ellensúlyozza, hogy a megfelelő menüpontban öt izgalmas játék közül választhatunk.

Értékelés

Átlagosan jó és átlagon felüli képességeivel végül az Alcatel új modellje lett a teszt győztese. Felszereltségben a 735-ös és a Nokia 3200-as egymás mellett végzett. Az előbbi a headset hiánya, az utóbbi pedig főleg a gyenge minőségű kijelző és a csomagból „kifelejtett" kommunikációs szoftver miatt veszített pontokat.

Bizonyos értelemben a Sony Ericsson T610-es továbbra is verhetetlen: 65 ezer színű kijelzője, ha nem is mérföldekkel, de jobb, mint az itt bemutatott modellek TFT-je, ráadásul még Bluetooth-képes is. Kamerájának a felbontását viszont a Sagem és a

Nokia 3200: a mellékelt sablonokkal saját elő- és hátlapokat készíthetünk

Motorola készüléke is felülmúlta. Versenyképesek az új modellek a multimédiás tartalomban, és – leszámítva a Motorola E365-öst – mindegyikre telepítettek képszerkesztőt is. Egyértelműen nem kerül egyik mobil sem a T610-es elé, de az elmondható, hogy színesedik a paletta, és a fejlett technológiákat felvonultató készülékek ára folyamatosan csökken.

Harangozó Csongor ■

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Az értékeléskor az első szempontunk a készülékek felszereltsége volt. Mindezt 12 jellemzőben foglaltuk össze: a kijelző típusa, méret, színmélység, kommunikációs képességek, adatátviteli technológiák, telepített programok, digitális fényképezőgép, memóriaméret, tartozékok stb. Súlyozottan számítottuk be a kijelző minőségét és a mobil hangképességeket, ami alatt a hangchip teljesítményét, a hangvezérlést, a hangtárcsázást, a hangrögzítést és a kihangosítást pontoztuk.

A mobilkészülékek kamerafunkcióit értékeltük a második kategóriában.

Harmadik szempontként a használati, gyakorlati tulajdonságokat vizsgáltuk. Tekintettel arra, hogy a mobilkészülékek jó ideje divatcikknek számítanak, ezt a – természetesen némiképpen szubjektív – értékelést sem szoríthattuk háttérbe. Korábbi, tartós tesztjeink tapasztalataira is építve az alábbi szempontokat értékeltük: formatervezés, ergonómia, kezelőfelület minősége, beviteli sebesség, felhasználói interfész, sebesség, összhatás.

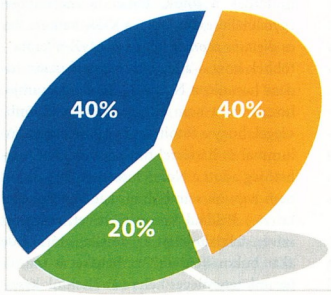

Tesztelési szempontok

- **Felszereltség 40%**
- **Kamerafunkciók 20%**
- **Gyakorlati jellemzők 40%**

Bluetooth-körkép

Bluetooth-körkép

Te is fiam, Bluetooth?!

Vitathatatlanul a Wi-Fi volt a tavalyi év slágere a vezeték nélküli kommunikációban. E mellett azonban a „Kékfog" szabvány is folytatta feltartóztathatatlannak tűnő előretörését: a Bluetooth-chipek, a mobiltelefonok mellett, számos egyéb termékben is megjelentek. Alábbi írásunkban a tavalyi év színes palettájából szemezgettünk.

Azokban az eszközökben, ahol rövid távú adatátvitelre van szükség, az adatátvitel komfortjáról a Bluetooth szabvány gondoskodik. Közismert, hogy a Bluetooth-chippel és -adóval szerelt eszközök 10 méteres távolságon belül képesek kommunikálni egymással, legfeljebb 1 Mb/s-os sebességgel. Meglepő, hogy a piacon – eme jól behatárolt felhasználási lehetőségek mellett – mennyi eltérő funkcionalitású, Bluetooth-képes termék jelenik meg. Például egy vezeték nélküli technológiával felszerelt, digitális fényképezőgépről átmásolhatjuk a fotóinkat a mobiltelefonunkra, ahonnan viszont MMS-ben postázhatjuk őket tovább. Vagy nézzük a számítógép-közeli alkalmazásokat: a bluetoothos billentyűzetek és egerek megszabadítanak minket a PC körüli kábeldzsungeltől, így kényelmesen lebonyolíthatunk például egy bemutatót, de akár a médialejátszónkat is vezérelhetjük az ágyból. Szintén 10 méteres hatósugarú körben érhető el a Bluetooth-eszközök számára a HP vezeték nélküli nyomtatója. Ez eltérő formátumú képet és szöveget képes mobiltelefonokról és PDA-król, rádióhullámok segítségével papírra vinni. Az élvezetekben sem szenvedünk hiányt: a Sony Ericsson játék versenyautójának, valamint vezeték nélküli, MP3-képes fejhallgatójának köszönhetően. Nem is beszélve a Nokia SU–2 egységéről, mely a mobilegységekkel rögzített élményeinket képes digitális formában, a tévé képernyőjén megjeleníteni.

Az alábbi két oldalon néhány figyelemre méltó, Bluetooth-kompatibilis eszközt mutatunk be. Ezek javarészt Magyarországon is forgalmazott termékek, azonban egy-egy esetben nem tudtunk ellenállni a csábításnak, és színesítettük a kínálatot itthon nem elérhető, de felettébb érdekes eszközökkel is. Ilyenkor az áraknál a webshopokban szereplő, dollárból vagy euróból átszámolt összegeket tüntettük fel. A leírásokban nem értékeltük a készülékeket: főként azt vizsgáltuk, hogy mely Bluetooth-profilokkal kompatibilisek, és azok milyen felhasználási módokat eredményeznek.

Következő számunkban részletesen kitérünk arra, hogy az egyes Bluetooth- profilok között mi a különbség, és hogy ezek utódjai a jövőben milyen irányban fejlődnek majd. *(A feltüntetett árak tájékoztató jellegűek.)*

Concord Eye-Q

www.concordcam.com

A Sony mellett egyelőre csak a kevésbé ismert Concord gyárt Bluetooth-képes *digitális fényképezőgépet*. Nem meglepő, hogy 65 ezer forintért ők, és nem a Sony forgalmazza a piac legolcsóbb, bluetoothos digitális kameráját. Az Eye-Q Go paraméterei ennek megfelelően alakulnak: 2 megapixeles felbontás, 4-szeres digitális zoom, 7 MB-os saját memória, MMC/SD memóriabővítő hely.

A csomagolása egy USB-s Bluetooth-adaptert is tartalmaz, a hozzá tartozó windowsos meghajtóval. Az Eye-Q esetében a Bluetooth-funkciók a gép és a kamera közötti adatátvitelre korlátozódnak. A kamerával fotózott képeket és videókat (Motion-JPEG) vezeték nélkül másolhatjuk át a PC-re, PDA-ra. Az Eye-Q legkisebb felbontása 640x480 pixel. Ha ezt használjuk, akkor a képek mobiltelefonra is elküldhetők. Megkérdőjelezhető azonban ennek a hasznossága, hiszen a Bluetooth-képes mobilok kamerája általában hasonló felbontásra képes.

Előnyök: Bluetooth-adatátvitel az *Object Exchange* segítségével (az adapterrel több társegység kezelése lehetséges); megfelelő képminőség az alsó kategóriában

Hátrányok: nem kompatibilis a Basic Imaging profillal, valamint a telefonos hálózatokhoz sem csatlakozhatunk vele

Logitech Cordless Presenter

www.logitech.com

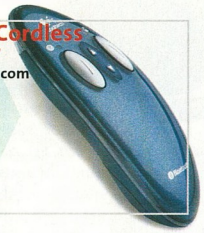

Körülbelül 60 ezer forintért szerezhetjük be a Logitechnek ezt a *bemutatókhoz szánt*, elegáns *távvezérlőjét*. A Cordless Presenterrel vezeték nélkül irányíthatjuk az olyan ismertebb bemutatószoftvereket, mint például a Microsoft PowerPoint. Egy kapcsoló segítségével válthatunk az eszköz működési módozatai között: működhet asztalra helyezett optikai egérként, valamint prezentációs módban is, mikor a diák cserélésére a Cordless Presenter gombjait használhatjuk. A gombok funkcióit a szoftver segítségével, az igényeinknek megfelelően változtathatjuk; mindezek mellett lézermutatóként is használható. A csomagban található USB-vevőt az operációs rendszer egérként ismeri fel, ezért nem kell külön bluetoothos meghajtóprogramot telepíteni hozzá.

A szett minden, USB-t támogató Windows-változattal (Windows 95 OSR2-től felfelé) és Macintosh-sal is együttműködik, sajnos a vevőkészülék azonban nem használható normál Bluetooth-adapterként.

Előnyök: egyedülálló PowerPoint távvezérlő, lézermutatóval; régebbi operációs rendszerekkel és PC-kkel is kompatibilis
Hátrányok: a vevőkészülék nem használható Bluetooth-adapterként

Sony DCR-TRV80

www.sonystyle.com

Borsos áron, mintegy 450 ezer forintért kínálja legújabb, legfejlettebb *MiniDV Handycamjét* a Sony. Igaz, ezért az árért minden tekintetben high-end szolgáltatásokat kapunk – gyanítható, hogy ezek jelentős része a családok jelenlegi kamerájából egyelőre hiányzik.

A BIP-nek *(Basic Imaging Profile)* köszönhetően a kamerával rögzített, legfeljebb 2 megapixeles képeket egyéb, Bluetooth-képes eszközre küldhetjük tovább. Ha az szintén BIP-kompatibilis, akkor pedig mindenféle méretbeli kompromisszum nélkül. Ugyancsak ez a profil gondoskodik arról is, hogy a kamera Bluetoothon keresztül, windowsos noteszgépekről, valamint Clié PDA-król távvezérelhető legyen. További előny, hogy a TRV80-as egy mobiltelefon segítségével képes az internetre csatlakozni, s a digitális fényképeket, illetve MPEG1 videofájlokat adott e-mail címre továbbítani. Esetleg, tárolás céljából, ezeket a neten elérhető Sony Internet Albumba is másolhatjuk. Az eredmény rögtön ellenőrizhető is: a beépített mini böngészővel tetszőlegesen lehet barangolni az interneten. Természetesen – a mobilinternet kapcsán is – a Bluetooth-technológia (ezúttal a DUN-ra keresztelt bluetoothos alapszolgáltatás) gondoskodik a mobiltelefon és a kamera közötti adatátvitelről. A TRV80-ast az érintésérzékeny LCD-kijelzőn keresztül vezérelhetjük. Aki a készülék e tulajdonságait vezetékes hálózati környezetben is szeretné kihasználni, megvásárolhatja a BTA-NW1, Bluetooth-analóg modemet további 45 ezer forintért. Érdemes megjegyezni, hogy vezeték nélkül a kamera csak állóképek továbbítására alkalmas.

Előnyök: széleskörű funkcionalitás, érintőképernyős vezérlés, több bluetoothos profil, jó képminőség; Memory Stick Pro
Hátrányok: jelentősen megnövekedett áramfelvétel Bluetooth-használat esetén

HP Deskjet 450WBT

www.hp.com

Tavaly év elején jelent meg a *HP mobilnyomtatója*, melynek WBT-változata CompactFlash-csatlakozású Bluetooth-adaptert is tartalmaz (előző számunkban olvashatnak a Nokia 6600-zal és a WBT-vel szerzett tapasztalatainkról).

Ennek a kiszerelésnek az ára 80 ezer forint. A mellékelt Li-ion akkumulátorral a nyomtató vezeték nélkül csatlakoztatható egy mobil irodához. Windows, illetve Macintosh noteszgépek vagy Pocket PC-k közvetlenül kommunikálhatnak vele – a meghajtóprogramok a nyomtatóhoz adott CD-n találhatók.

A Bluetooth-kapcsolat támogatja a *soros portos, Object Push, Basic Printing* és *Hardcopy Replacement* profilokat. Így fényképeket, szövegeket, címjegyzékeket, sms-üzeneteket stb. lehet vele nyomtatni.

Előnyök: több Bluetooth-profil; jó nyomtatási minőség (hat szín, 4800x1200 dpi); sok csatlakoztatási lehetőség (párhuzamos, USB, infravörös port, Bluetooth)
Hátrányok: magas ár

Sony Ericsson CAR–100

www.sonyericsson.com

Limitált példányszámban 85 euróért kapható a Sony Ericsson *rádióirányításos*, matchbox méretű *kisautója*. Magyarországon egy sajtótájékoztató alkalmával volt lehetőségünk kipróbálni, de a hazai képviselet itthon sajnos nem forgalmazza. Ha feltétlen késztetést érzünk iránta, esetleg az ebay-en licitálhatunk a feltűnő példányokra. A CAR–100 feltöltéséhez az autót egyszerűen

Apple Wireless Mouse & Keyboard

www.apple.com

Nem mehettünk el szótlanul az Apple rádiófrekvenciás egere, valamint billentyűzete mellett sem, amely az amerikai gyártótól megszokott minőséget és designt képviseli, nagyjából 30 ezer forintnak megfelelő dollárért (külön-külön 69 dollárért rendelhetők meg).

Az Apple a vezeték nélküli billentyűzettel és az egygombos, optikai egérrel elsősorban az új, beépített Bluetooth-vevővel szerelt Macintoshok tulajdonosait célozza meg. A társítás windowsos gépek esetében is működik, feltéve, ha azok ismerik a HID-profilt. Mindkét egység elemről működik (4 darab a billentyűzetben, kettő az egérben), az egér drágább Lithium-ion cellás típusúval. Energiatakarékosság miatt az egységeket ki is lehet kapcsolni, de akár e nélkül is, az egér körülbelül három hétig, a billentyűzet pedig nyolc hónapig működőképes. A Panther (10.3-as verzió) már telepítés közben felismeri a bluetoothos szettet, és a legújabb MacOS-t használóknak később sem kell a párosítással vesződniük. Sokan csak a billentyűzetet használják, az egygombos egeret pedig más gyártó bluetoothos termékével helyettesítik.

csak mobilkészülékhez kell csatlakoztatni. Például egy teljesen feltöltött T610-esről – míg az teljesen le nem merül – a kis játékszerünket körülbelül tíz alkalommal láthatjuk el energiával. Csikorgó kerekek mellett egy feltöltés mindössze néhány perces száguldozást tesz lehetővé. Az R520-astól és a T68-astól felfelé az autó más Sony Ericsson készülékekkel is kompatibilis. A párosítás egyszerűen elvégezhető, az autó hátulján található gombbal. Ezt követően a CAR–100-ast a mobiltelefon billentyűzetéről vezérelhetjük. Megátalkodott rajongói szerint a versenyautó még harmadik sebességi fokozatban is jól irányítható.

Előnyök: ötletes kiegészítő; az irányítás azonnal érzékeli az instrukciókat, egyszerű kezelés

Hátrányok: hamar lemeríti a mobiltelefon akkumulátorát; nem túl gyors

Előnyök: Macintoshon egyszerű párosítás az Assistant segítségével; tetszetős, vékony design; az egységek kikapcsolhatók

Hátrányok: az egygombos Apple egér PC-n kevésbé funkcionális

Logitech Di Novo

www.logitech.com

Luxus kivitel, és ennek megfelelő magas ár (körülbelül 80 ezer forint) jellemzi a Logitech nemrégiben bemutatkozó, *multimédiás desktop-szettjét*. A Di Novo Media Desktop lapos billentyűzetből, MX–900-as optikai egérből, az ehhez tartozó, Bluetooth-adapterként funkcionáló töltőállomásból, valamint a MediaPadből áll. Utóbbi egy kijelzővel ellátott, numerikus billentyűzet. Hagyományos felhasználási módozata mellett zsebszámológépként, valamint különböző multimédiás alkalmazások (diavetítés, Microsoft Media Player) vezérlésére használhatjuk. A kijelzőn az üzenetküldő szoftverek rövid üzenetei, vagy e-mailek is megjeleníthetők – utóbbi funkció azonban egyelőre csak az Outlook Express-szel működik együtt. Nem korlátozta viszont a Logitech a Bluetooth-adapter funkcionalitását: a segítségével PDA, mobilkészülék, nyomtató, kamera és fejhallgató is csatlakoztatható a PC-hez. A termék Windows 2000 és XP alatt használható.

Előnyök: egyedi formatervezés, luxus kivitel; az adaptere más bluetoothos eszközökkel is együttműködik

Hátrányok: magas ár; a MediaPadnek nincs háttérvilágítása

Microsoft Bluetooth Desktop

www.microsoft.com/hardware

A Logitech mellett természetesen a Microsoft is gyárt bluetoothos desktop-szettet, *„Wireless Optical Desktop for Bluetooth"* néven. Magyarországon hivatalosan nem forgalmazza a Microsoft, de egyes kereskedésekben – 40 ezer forint körüli áron – találkozhatunk vele. Hagyományos, azaz nem tört kialakítású billentyűzetről, és természetesen optikai egérről van szó – utóbbi már második generációsnak számít a Microsoft optikai egereinek családjában (ami menti is a helyzetet, hiszen az első kísérletük meglehetősen lustára sikerült). A Bluetooth-meghajtó, melyet a Microsoft a Bluetooth-Desktopjához mellékel, Windows XP Service Pack 1 meglétét igényli – korábbi Windows-verziókkal nem működik együtt. A mellékelt Bluetooth-adapter DUN- és HCR-kapcsolatokra képes – más profilokat a rendszerbe egyelőre nem építettek.

Előnyök: sötétkék szín, kellemes design, ergonomikus kialakítás

Hátrányok: korlátozott Bluetooth-profilok; csak Windows XP Service Pack 1 alatt fut; más Bluetooth-adapterrel nem működik

Nokia Image Viewer SU–2

www.nokia.com

Nem meglepő, hogy a Bluetooth-csoportosulás egyik meghatározó tagja, a Nokia is igyekszik a technológiát a mobiltelefonjain kívül is népszerűsíteni. E célt szolgálja a finnek *televíziós fényképnézegetője*, a SU–2 (a kódneve alapján akár egy vadászgép is lehetne), amely egyedülálló kialakításával hívja fel magára a figyelmet: csak megnyomjuk a készülék két oldalán elhelyezett gombokat, és máris felemelkedik a teteje, előtárva a feltekert videokábelt. Ezt kell a tévé A/V-bemenetéhez illeszteni, és a SU–2 máris működésre kész. A párosítást követően, minden fényképezésre alkalmas mobilkészülék képes – *OBEX* vagy *Basic Imaging* révén – képeket küldeni a nézegetőn át a tévé képernyőjére. 3 MB-nyi memóriáján összesen 65 darab VGA-felbontású kép tárolható, azonban kikapcsoláskor az egység memóriájának tartalma törlődik. Gombnyomásra lehet a fotók megjelenítési időtartamát változtatni, valamint a képeket elforgatni.

Előnyök: innovatív ötlet, praktikus kialakítás; az áramellátás akkumulátoron keresztül, vagy a Nokia hálózati töltőjével lehetséges; jó képminőség a tévén

Hátrányok: ha mindenáron kötekedni akarunk, akkor hiányolhatjuk az infra portot

Destinator 3.0

Eltévedés kizárva

A magyarországi utak hálózatát tartalmazó szoftverekből is több kapható már a boltokban. Az igényesebbek közé tartozik a népszerű Destinator 3, mely kiválóan elvezet bennünket úticélunkhoz.

GPS-vevővel bővíthető kézi számítógépek segítségével olyan navigációs rendszert építhetünk az autóba, amely Magyarország térképét is tartalmazza. (Az autókkal járó rendszerekből egyelőre ez hiányzik.) Több ilyen program is létezik, a külföldön népszerű Destinator új magyar verziója csak az egyik közülük. Az aktuális változat szinte minden tartalmaz, amit elvárunk egy felső kategóriás programtól.

A legfontosabb tulajdonsága a térképet tartalmazó programoknak, hogy milyen részletességgel képesek navigálni az utazót a célja felé. A korábbi navigációs szoftverváltozatok csak az úthálózat térképét tartalmazták. Az újabbakban megjelentek a nagyobb városok térképei, és egyre több szoftver ismeri a közlekedési szabályokat is. A Destinator 3-as változata 307 település utcaszintű térképeit tartalmazza, amelyekben – a nagyobb településekre vonatkozóan – már a kanyarodási szabályok és az egyirányú utcák is szerepelnek. A térképi adatbázist és a közlekedési szabályokat folyamatosan bővítik, a frissítések letölthetők lesznek az internetről.

Persze, egy térkép csak akkor ér valamit az autós navigációban, ha a szoftvere könnyen kezelhető, és hatékonyan segít bennünket úticélunk elérésében. A Destinator legjobban kidolgozott funkciója az úticélkeresés. Többféle módon kereshetjük ki célunkat, akár a térképen történő rámutatással, akár a térkép adatbázisában történő kereséssel. A célpontot város, utca és házszám szerint is kikereshetjük, természetesen csak akkor, ha az adott település utcái, és az ahhoz tartozó házszámok, szerepelnek az adatbázisban. Ezenkívül választhatunk célpontot az utolsó 15 keresés közül, és felvehetünk kedvenceket is.

A Destinator kezeli a PDA címjegyzékét, partnereink, ismerőseink felkereséséhez csak ki kell választanunk címüket, és a Destinator azonnal megtervezi a hozzájuk vezető utat. A szoftver – kívánságra – a legrövidebb vagy a leggyorsabb útvonalat jelöli ki, az utóbbit sajátos, belső szempontjai (útpálya szélessége, forgalmi tulajdonságok) szerint. Az útvonal tervezésébe beleszólhatunk, megjelölhetünk több címet, amelyet érinteni akarunk, de ki is zárhatunk egyes útvonalakat, ahol például tudjuk, hogy nagyobb dugók vagy útlezárások vannak. A megtervezett útvonal többféle módon megtekinthető, a manőverlista segítségével útitervet állít össze a program, ahol listaszerűen láthatók az útvonal részletei. Sőt, lépésről lépésre áttekinthetjük az útvonal egyes fordulóit, hogy ne érjen bennünket meglepetésként egy hirtelen kanyar.

A meglepetéseket más módon is segít elkerülni a Destinator. Az irányváltásokat már jóval korábban jelzi – a képernyő inverzbe váltásával, és középütt a távolság, valamint a forduló nyíllal való jelzésével. Ha nem kívánjuk állandóan nyomon követni a térképet, bekapcsolhatjuk a hangvezérlést is, így például időben kapunk figyelmeztetést a kanyarodás előtt. (Bonyolult forgalmi helyzetben ez a beállítás zavarhatja az utasok társalgását.) Persze, az sem jelent gondot, ha elvétünk egy fordulót, mert a program rövidesen észreveszi, hogy nem az általa kijelölt úton járunk, és automatikusan újratervezi az útvonalat.

A hasznos szolgáltatások közé tartozik még az automata zoom, amely a sebességtől függően csökkenti vagy növeli a térkép léptékét, így az autópályán száguldva több kilométernyi utat láthatunk előre, míg városban döcögve néhány utcasaroknyira csökken a belátható szakasz. Érdekesség még, hogy a megtett útvonalat elmenthetjük, és bármikor visszajátszhatjuk, ezzel a funkcióval akár érdekes tájékozódási versenyeket is rendezhetünk.

Sajnos a szoftver még nem tökéletes: bár a Destinator megjelenítő modulja a korábbi, egyszerű vonalak helyett már színezett területeket és útsávokat alkalmaz, színvilága még mindig csak néhány jelöléstípusból áll, és ez leginkább 3D nézetben zavaró. Az utcák nevei továbbra is csak vízszintesen és függőlegesen jelennek meg. Útvonaltervezésnél sajátos algoritmust alkalmaz a megérkezés időpontjának számolására, amely nem áll összhangban jelenlegi és korábban is folyamatos sebességünkkel. Rendszeresen másfél órát számolt egy 80 km-es autópálya-szakasz megtételére, függetlenül attól, hogy mennyivel haladtunk.

Pár hónappal ezelőtt 3-4 fejlett szoftver versengett a piacon, és mindegyikben találtunk olyan funkciókat, amelyeket a másikban nem. A fenti, apróbb hiányosságok talán csak azért szembetűnők, mert a Destinator mindent tartalmaz, amit elvárunk egy ilyen szintű és árú (44900 Ft) szoftvertől. Az új Destinator nagy szeletet birtokolhat majd a navigációs rendszerek piacán: a gyakori szoftverfrissítései, illetve a térképadatbázis folyamatos bővítése hibáktól mentes, részletes térképeket tartalmazó, jól kezelhető programmá teszik.

Valter Krisztián ■

Amennyiben megrendeli a CHIP magazin teljes archív anyagát CD-n, kérjük **töltse ki** az alábbi megrendelőszelvényt, vágja ki vagy fénymásolja le és **küldje vissza** címünkre!

Postázási cím:

megrendelő neve: .....
cím: .....
postázási cím: .....
e-mail cím: .....

fizetés módja: ❑ csekk (a kiadó biztosítja) ❑ átutalás

dátum:..... **aláírás:**.....

Kérjük, küldje vissza a megrendelőszelvényt a **06 1 888 3499**-es faxszámra. **Vogel Burda Communications Kft., 1300 Budapest 3. Pf. 362** Megrendelését a **terjesztes@vogelburda.hu** e-mail címen is elküldheti. Előfizetéssel kapcsolatos kérdéseivel keresse munkatársainkat a **06 1 888 3421** vagy a **06 1 888 3423**-as telefonszámokon.

TARTALOM

123 **Napló az egész világ**
Blogmánia

125 **Könyvismertető**

126 **Elvarázsolt műfajok**
SpellForce – The Order of Dawn

128 **Összeesküvés – elmélet**
Deus Ex Invisible War

Sí- és snowboardterepek

Havas (hegy)oldalak

Olasz- vagy Franciaország? Netán a szomszédos Ausztria? Esetleg Szlovénia? – a téli sportok szerelmeseit minden évben nehéz választás elé állító kérdések. A CHIP most összefoglalja Európa legjobb sí- és snowboardpályáinak internetes információit.

Franciaország: változatok egy domainre
Úgy tűnik, a világ legjobbjainak tartott francia síterepekért a neten is hatalmas harc folyik. Népszerűségüket bizonyítja, hogy több szervezet is saját oldalt indított a ski+france szavak különféle összekapcsolásaiból alkotott címen. A francia síterepek szövetsége, a Ski France International létrehozta saját gyűjtőoldalát, a *www.skifrance.fr-t*, ahonnan tulajdonképpen az összes terep elérhető. Az oldalon számos hasznos infót találunk, többek között a nélkülözhetetlen hójelentést, az aktuális utazási ajánlatokat, és ha nem a téli hónapokban bogarásszuk az oldalt, a zöldellő lankákról is olvashatunk.

A *Mountain Magazine* almenüiben tanácsokat osztogatnak öltözködésre, technikákra, sztenderdekre, sebességre, felvonókra stb. vonatkozóan, a gond csupán annyi, hogy míg a főoldali menüpontokban angol cikkcímeket találunk, a kattintás a francia verziót tárja elénk. Ellenben a főoldalon külön menüpontba gyűjtötték a gyerekeknek szánt szolgáltatásokat, csakúgy, mint a fontosabb eseményeket. A *Pictures* menüben webkamerákat, 360 fokos fényképeket, háttérképeket és térképeket találunk. A *Practical* című fejezet pedig tulajdonképpen választ ad az összes felmerülő kérdésre, még talán azokra is, amelyet magunktól nem tettünk volna fel. A főoldalról egyébként látszólag minden francia síterep oldala elérhető, megszámlálásukkal nem vesződtünk. Ugyanakkor többtucatnyi on-line prospektust is letölthetünk.

A *www.skifrance.tv* oldalon szintén találunk elérést számos terephez, és az oldal készítői két letölthető videóval is megajándékozzák a netezőket.

A *www.ski-france.com* ellenben úgy tűnik, egy német utazási iroda fejlesztése, ahol saját túráikat ajánlják a francia Alpokba. A www.skifrance.com oldal pedig csupán egy gyűjtőoldal, amely a linkeken kívül nem sok érdekességet tartogat.

www.aspensnowmass.com: Aspenben kössük fel a gatyánkat – nemcsak híres, de drága is

Ausztria: szomszédolás nyugatra Ausztria turisztikai hivatala magyar nyelvű weboldalon célozza meg a magyar közönséget. A *www.austriatourism.com* címen külön fejezet foglalkozik az osztrákok téli kínálatával, többféle téma köré csoportosítva. A családoknak szánkózást (akár 5-6 kilométeres pályákkal), síóvodákat és -iskolákat, illetve családbarát terepeket ajánlanak. A téli sportok kedvelői magazinszerű tartalommal találkoznak, ahol nem csupán a snowboard és a sífutás történetéről olvashatnak. Itt ugyanis az új trendek között megtudhatják, mit is rejt a snowcart, a snowbike, a snowrafting, a snowtubing vagy a zorbing fogalma, és ötleteket kaphatnak egyéb „hideg" szórakozásra, mint például az igluépítés, a jégbúvárkodás vagy a jégfalmászás. A weboldal készítői tippeket adnak a biztonságos síeléshez, a linkek segítségével pedig összehasonlíthatjuk az egyes régiókban érvényes síbérletek árait.

Egyre több helyen foglalkoznak az „après ski", vagyis a síelés utáni programok szervezésével, az osztrák honlapon a téli hangulat almenüben e vonatkozásban is találunk jó tippeket és linkeket. A téli wellness menüpontot főként azok hasznosíthatják, akik a havas lejtők helyett fürdőkben kívánnak felüdülni.

Olaszország: ezerhavú csizmaország Az olaszországi téli kínálatra kíváncsiaknak bizony már többet kell bolyonganiuk a neten. Nem találni ugyanis egységes összefoglaló oldalt, csupán az egyes tartományok honlapjairól juthatunk el a kedvelt síterepekre.

A magyarok körében síelés szempontjából talán legkedveltebb tartomány, Trentino igencsak kitett magáért. A Dolomitok vidékének oldala, a *www.trentino.to* ugyan kicsit lassan töltődik be, de a felbukkanó csodálatos képek megérik a várakozást. A főoldalon csaknem tucatnyi aktuális írás bevezetője jelenik meg, havas lejtőket és kulturális programokat egyaránt ajánlva. Néhány klikkeléssel eljutunk az egyes terepek hó- és felvonójelentéseihez is. Az oldalon találunk továbbá részletes leírást az egyes terepekről, eseményekről, gasztronómiáról, és akár on-line foglalhatunk magunknak szálláshelyet vagy komplett utazási csomagot. A „Special interest" menüpontban egyéb szabadidős tevékenységekről vagy wellness-szolgáltatásokról találunk további infót.

Lombardiával már nehezebben boldogulunk, hiszen a tartomány által készített általános és turisztikai weboldalak csupán megemlítik a síelési lehetőségeket. Így inkább az egyes terepek által összehozott honlapokban bízhatunk, így például a *www.skipasslivigno.com* Livigno, a *www.anefskilombardia.it* néhány felvonótársaság szövetségét, a *www.bormioonline.com* Bormio lejtőit takarja.

www.austriatourism.com: az osztrákok jól beszélnek magyarul, de azért nem árt, ha ismerünk olyan alapszavakat, mint a „hilfe!"

TÁVOLI VIDÉKEK

Az amerikai Aspen – a világ egyik legismertebb síparadicsomának – hivatalos oldalát a *www.aspensnowmass.com* címen érhetjük el. Alapos ismertetőt olvashatunk a coloradói város adottságairól, megközelítéséről, pályáiról, iskoláiról, időjárásáról, vagyis mindenről, ami az ide készülő turistát érdekelheti.

Spanyolországról is elsősorban a napsütés jut eszünkbe, pedig síterepek böven találhatók az Ibériai-félszigeten. Legismertebb a Sierra Nevada-i síparadicsom, amelyet a *www.sierranevadaski.com* oldalon böngészhetünk. A kínálatra nem lehet panasz, a honlap minden szükséges információt tartalmaz szállásokról, lejtőkről, időjárásról; a magyar utasoknak már csak a repülőút megszervezéséről kell gondoskodniuk.

www.bulgariaski.com: Balkán, de mégis más – Bulgária visszavár

Valle d'Aosta csupán egy aloldalt szánt a havas ajánlatoknak, ezt a *www.regione.vda.it/turismo* címen érhetjük el. Itt némi leírást találunk a lejtőkről és szálláslehetőségekről, az elmaradhatatlan hójelentéssel és kulturális programajánlóval egyetemben.

Közép-Olaszország ritkán jut eszünkbe, ha síelni indulunk, pedig az Appenninek kiváló terepet nyújt mindenfajta sportnak, erről bővebben a *www.appenninobianco.it* oldalon olvashatunk. Itt az egyes régiók fontosabb területeinek linkjeit is megtaláljuk, külön fejezetet szentelve a snowboardosoknak. A honlapon találunk továbbá időjárás-jelentést, turisztikai szolgáltatásokat és információkat a pályák nyitva tartásáról, és még olyan távoli lejtőket is, mint a szicíliai Etna. De sajnos mindezzel csak az olaszul tudók ismerkedhetnek meg.

Svájc: északi és Közép-Alpok A svájciak weboldala a *www.myswitzerland.com* címen magyar verziót is ígér, de akárhogy próbálkozunk, az üdvözlőszövegen túlmenően anyanyelvünkön nem találunk információt. Az angollal nagyobb sikert érünk el, így nézzünk inkább szét a „winter" menüpontban. A turisztikai ajánlatok között hirtelenjében több tucatnyi pályára bukkanunk, mindegyiknél találunk aktuális utazási csomagot, tippeket és kontaktokat, továbbá linkeket eseménynaptárhoz és a környék további bemutatásához. A sportterületek leírása is hasonlóan alapos, egy másik menüpontban pedig speciális szempontok szerint kereshetünk az ajánlott területek között.

Németország: a bajor Alpok Németország nem elsősorban a síterepeiről ismert idehaza, de nem árt tudni, hogy az ország déli részében kiváló lejtők húzódnak. A bajor Alpok alaposabb megismeréséhez a tartomány idegenforgalmi oldalát a *www.btl.de* oldalon találjuk, külön téli menüvel. Bár az infor-

máció nem olyan sokrétű, mint mondjuk a francia vetélytársaié, viszont gyorsan áttekinthetjük a régió havas kínálatát, legyen szó gyerekprogramokról, szórakozásról, vagy éppen nemzetközi eseményekről – mint például a január végén Münchenben rendezett snowboard világkupáról.

Szlovákia: tradicionális terepek A szlovákoknál is megpróbáltunk a turisztikai hivatal oldaláról *(www.sacr.sk)* kiindulni, nem sok sikerrel. Az általuk ajánlott linkeken elindulva végül a *www.travelguide.sk* oldalon bukkantunk rá némi síinfóra, de ott is csupán a terepek néhány mondatos bemutatására leltünk (viszont szállást egy jól felépített adatbázisból lehet foglalni). Ez utóbbit egyébként a *www.skonline.sk* oldalon is megtehetjük, de a terepekről szóló szűkszavú leírásból csupán annyi ismeretet szerezhetünk, hogy Szlovákiában számos terület közül választhatnak sízők és boardosok egyaránt… Egy másik reményteljes nevű oldalon, a *www.slovakia.org/tourism-on* többek között hangfájlok segítségével tanulhatjuk meg a legfontosabb helyi kifejezéseket, mint például a toalett keresését vagy a „túl drága" frázist. Az oldalon a linkek tanulmányozásától itt sem leszünk sokkal okosabbak…

Végül egy másik megközelítésből bukkantunk rá a *www.ski.sk* oldalra, amely megpróbálja összefogni északi szomszédunk üdülőhelyeit. A terepek nevét kiválasztva részletes információt kapunk nem csupán a felvonókról és a pályák állapotáról, hanem találunk térképet, szállásinfót, és egyéb szabadidős tevékenységek leírását is, hójelentéssel és lavinafigyelmeztetéssel kiegészítve.

Donovaly, az egykori iskolai sítúrák egyik kedvenc helye önálló oldallal jelentkezik, amely magyarul is olvasható a könnyen megjegyezhető *www.ho.hu* címen. Az érdeklődők találnak kapcsolatot oktatókhoz és iskolákhoz, kölcsönzőkhöz és szállásokhoz. Ez utóbbiak on-line is foglalhatók, bár cikkünk írásakor csupán hét- vagy többnapos túrákat lehetett itt megrendelni. Az oldal külön menüt szentelt a legfontosabb jótanácsoknak is.

Szlovénia: a déli szomszéd Itt már nagyobb sikerrel járunk: az ország hivatalos turisztikai weboldalának nevezett *www.slovenia-tourism.si* oldalon máris rábukkanunk egy símenüre.

Az egyik cikk végén találunk egy bizalomgerjesztő címet: *www.slo-skiing.net*, ami első ránézésre felettébb komoly és rengeteg információt tartalmazó oldalnak tűnik. Sajnos közelebbi megismerésére – nyelvismeret híján – nincs lehetőség, hiszen a honlap csak szlovén verzióban készült… Maradnak hát itt is az egyes terepek oldalai, mint például a Krajnska Gorát népszerűsítő *www.kranjska-gora.si*.

Csehország: általánosságok A csehek hivatalos honlapja *(www.czechtourism.com)* csak általános információt és térképet tartalmaz az ország síterepeiről. A *www.holidayinfo.cz*-n ellenben már minden szükséges adatot megtalálunk a kínálatról, webkamerákkal, felvonókkal, árakkal és hójelentéssel. Sajnos szállásfoglalást az oldal nem kínál, ehhez már át kell ugranunk a *www.travelguide.cz* oldalra, ahol magyarul választhatjuk ki hotelünket, panziónkat.

www.sielok.hu: a hazai oldalakra sem lehet panasz – már a böngészéstől is izomlázunk lesz

Bulgária: hegymenetben Kellemes meglepetés viszont a *www.bulgariaski.com* cím, ahol magyar nyelven is lekérhetjük az információkat. Mint a beköszöntőből kiderül, a nálunk eleddig leginkább tengerpartjáról ismert országban számos pálya várja a téli sportok kedvelőit. Ráadásul az utóbbi idők fejlesztéseinek köszönhetően ezeken már egyáltalán nem „balkániak" az állapotok.

Lengyelország: magyarul is A Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Képviselet magyar nyelvű honlapot is készített, amelynek sízőkhöz szóló fejezetét a *www.polska-tourist.info.hu/si/siindex.html* címen találjuk. Négy dél-lengyelországi terület leírásából válogathatunk, térképekkel, felvonókról és bérletekről szóló információkkal egyetemben. Sajnos szállást foglalni itt nem tudunk, de ha továbbugrunk az egyes terepek saját oldalaira, már nagyobb szerencsével járhatunk – különösen, ha beszéljük a nyelvüket.

Hazai terepen: átfogó információk A hazai síelők talán legteljesebb információs bázisát a *www.sielok.hu* oldalon találni. Itt elolvashatjuk a téli sportokkal kapcsolatos legfontosabb híreket és újdonságokat, választ kapunk a leggyakrabban feltett kérdésekre, vagyis megtudhatunk szinte mindent a síelésről és snowboardozásról.

Válogathatunk webkamerák, pályák és szálláshelyek között, de fellelhetjük a folyamatosan fejlődő magyar síterepek aktuális adatait is. Tanácsokat kaphatunk a biztosítás megválasztásáról, téli autózásról, szaküzletekről, szervizekről, börzékről, sífutásról, snowboardozásról, de nézhetünk útifilmeket, fotókat vagy feladhatunk apróhirdetést és kereshetünk útitársat is. Az oldalon létrehozott boltból pedig rendelhetünk könyveket, filmeket, illetve hasznos kiegészítőket.

A Magyar Sí Szövetséget a *www.siweb.hu* oldalon találjuk, de az itt közzétett információk inkább a profikat érdekelhetik. Az oktatók szervezete pedig a *www.sioktatok.hu* site-on érhető el, ez is inkább a szakmabelieknek készül.

További linkeket témakörök szerint csoportosítva a *sieles.lap.hu* oldalon találunk magyar és nemzetközi vonatkozásban egyaránt.

Horváth Ágnes ■

TIPPEK

A sítúra sikerét megalapozhatja az alapos felkészülés, amihez célszerű útitársainknak testreszabott „prospektust" összeállítani. Ehhez először keressük fel a kiválasztott síterep honlapját, ahonnan töltsük le a pályák térképét, s – ha megtaláljuk – a szállásunk fényképét, a szobák elrendezését. (Előre összeállíthatjuk a szobabeosztást, így nem veszekedéssel indul a túra.) A honlapon általában megtalálhatók a bérletárak és egyéb kondíciók is (kaució, a szállás felszereltsége stb.) Kedvteremtőnek a tájegységre vonatkozó legfontosabb információkat és néhány csábító fotót is begyűjthetünk, illetve a honlapon általában az adott hét helyi programjai, after-ski lehetőségei is megtalálhatók. Végül látogassunk el mondjuk a *www.viamichelin.com* oldalra, ahol terveztesük meg útvonalunkat a síterepig. Vegyük figyelembe, hogy útitársaink autópályán szeretnek-e utazni vagy sem, a leggyorsabban kívánnak-e célhoz érni stb. Az útitervhez kérjünk a honlapról térképet – az utolsó kilométerekről a lehető legnagyobb felbontásban is. Jelöljük be a tervezett pihenőpontokat, majd az egészet fogjuk össze egy dokumentumba, és nyomtassuk ki annyi példányban, ahány kocsival utazunk. Senki nem fog eltévedni, s felhőtlen lesz a pihenés.

Blogmánia

Napló az egész világ

Mint irodalmi műfaj a napló már évszázadok óta létezik. Webes megjelenésével profanizálódott, interaktívvá, sőt, néhol üzletszerűvé vált. Hétköznapok irodalma az interneten – már nálunk is egyre több szerzőtől.

Blog, azaz weblog, webes napló. Amióta a szó (1997) és rövidítése (1998) létezik, szinte exponenciálisan nőtt a publikált blogok száma. Míg 1998-ban csak néhány tucat volt belőlük, addig a Perseus Development kutatóvállalat felmérése szerint 2003 végére elérik az ötmilliót (jóllehet, ezek kétharmada új posttal – bejegyzéssel – nem frissül, tehát halott blog). A nagy népszerűség kétségtelenül az ingyenes blogszolgáltatások megjelenésének köszönhető. Amióta 1999-ben elindult a Pitas és a Blogger (ez utóbbi a mai napig a legnépszerűbb szolgáltatás), gomba módjára szaporodnak a blogok a világhálón. Ma már WAP-ról is lehet blogot frissíteni, néhány hónapja pedig magyar blogszerviz is létezik, ez a *freeblog.hu*.

Bárki lehet blogger

Amíg más országokban érdekfeszítő sikertörténetekké váltak a blogok – Iránban a társadalom szabad fórumává, Amerikában pedig (elsősorban a Lewinsky-botrányt naprakészen követő *drudgereport.com*-nak köszönhetően) új tájékoztatási formává, a „nanopublishing"-gá nőtte ki magát –, addig Magyarországon a személyesebb megjelenés dívik. A „klasszikus" mikrokontent blogok (linkek pár mondatos véleménnyel, ajánlással) helyett nagyrészt privát naplókat találunk a magyar blogszcénában, a honi naplók jelentéktelen része pedig üzleti jellegű vagy fiktív. Ezerféle oka lehet annak, amiért valaki blogot kezd írni – vagy éppen, amiért abbahagyja az írását. Naplózhat cég, egyetlen ember, kitalált vagy élő, akár hivatalos személy, csoport vagy akár híresség. Indíthatnak naplót trauma feldolgozása miatt, képek publikálására, reklámtevékenység részeként vagy csak brahiból. Két közös vonás azonban mindben van: a többé-kevésbé rendszeres frissülés és a naplókhoz mérten személyes hangvétel. Gyakori blogelem még a kommentálási lehetőség (közvetlen post hozzászólásokkal vagy üzenőfallal), a látogatói statisztika és a szinte elmaradhatatlan linktár, amely a bloggazda által olvasott blogok hivatkozásait tartalmazza. Mivel rengeteg blog készül terápiás vagy önismereti céllal, jellemző a nyíltság és az őszinteség is, aminek szinte alapfeltétele, hogy a bloggazda inkognitóban maradva álnevet válasszon magának.

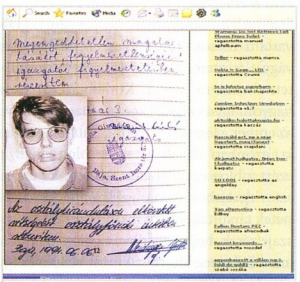

Tabuk nélkül: Angelday, az első magyar blogger

Webre megy a játék

Az utóbbi két évben a blogkultúra nálunk is túllépett a kezdeti szakaszon, az Index rendszeresen tudósít a blogvilág történéseiről, egymást érik a két-, vagy akár sokszemélyes bloggertalálkozók (a blog hatalmas kapcsolatteremtő erő), és a hazai kedvencek is kialakultak már. Mindenképpen meg kell említeni a polgári nevét is felvállaló *Angelday* naplóját, a *plastik.hu*-t, már csak azért is, mert ez volt az első magyar blog, és úttörőként ennek kellett talán a legtöbbet küzdenie a netközösséggel, amely – a vagányság mellett a szokatlan nyíltságról tanúskodó Plastik-bejegyzésekre – néha kifejezetten rosszindulatúan (például paródiaoldal létrehozásával) reagált. Veteránnak számító blogger még *Suematra (suematra8.blogspot.com)*, *Neverminder (.blogspot.com)* és *She (.addict.hu)* – mindannyian a gyengé(de)bb nemhez tartoznak (a blog amúgy is inkább női műfaj), a híresség közül pedig *Andrassew Iván* blogját *(www.andrassew.hu)* érdemes megemlíteni. A *freeblog.hu* működése óta még kevésbé lehet követni az induló blogokat – mindenesetre jól megfér egymás mellett „*Britney Spears* naplója" és *Dr. Telkes József* blogja –, de mint Párduc példája mutatja, újoncként is fel lehet törni a nagyok közé, és elérni a jónak számító napi egy-kétszázas látogatószámot.

Blogmánia

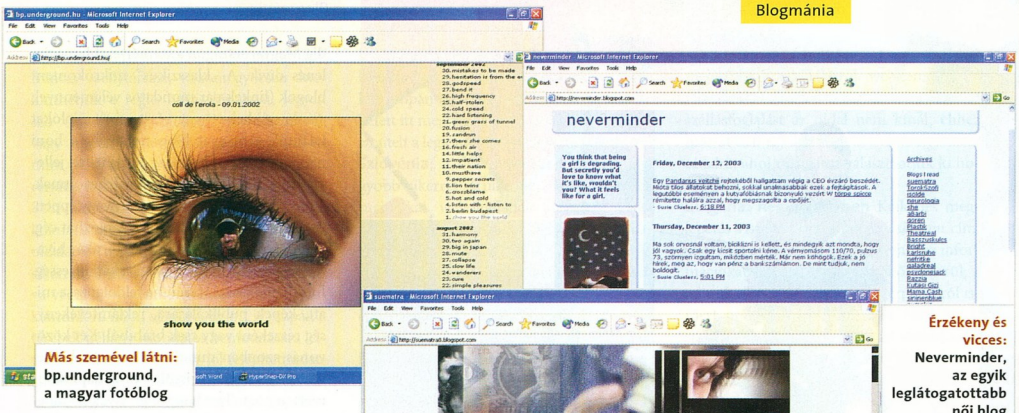

Más szemével látni: bp.underground, a magyar fotóblog

Érzékeny és vicces: Neverminder, az egyik leglátogatottabb női blog

Őszinte lány: Suematra, a nagy kedvenc

Az irodalom visszavág

Párduc (parduc.freeblog.hu) fiktív alak, olyasvalaki, aki két konditermi menet között az öklével rendezi a legkisebb nézeteltéréseket is. A magyar akcióhős kalandjai néhány hónap alatt olyan népszerűségre tettek szert, hogy azóta könyv formájában is napvilágot láttak. Nem ez az első nyomtatásban megjelent blog: *Pohly Ferenc* csendes visszhangú Kattintókönyve (kifejezetten papíralapú kiadásra készült, ebből a szempontból tehát hamis blog) némi szponzori támogatással egészült volna ki on-line formában, de érdeklődés hiányában befulladt a projekt. A kísérletező kedvű kiadók ennek ellenére bizakodóak. Figyelik a blogokat, és arra is volt már példa, hogy konkrét ajánlattal kerestek meg egy népszerű bloggert. Nagyon is elképzelhető, hogy hamarosan megjelenik az első igazi, nem fiktív nyomtatott blog, és a naplóműfaj így visszakerül eredeti helyére, a papírra. Talán éppen Suematráé, aki már barátkozik az ötlettel: „Foglalkoztat a gondolat, hogy megjelentetem a blogot. Mert hiába on-line, ez mégiscsak egy napló. A Bridget Jones- és Terézanyu-könyvek bizonyára rengeteg önéletrajzi elemet tartalmaznak, de soha nem lesznek olyan őszinték, mint egy blog, amelyet eredetileg csak a saját kedvéért vezetett a gazdája."

Bloggerek a blogjukról

Neverminder *(neverminder.blogspot.com)* „A blog név nélküli, kisírom-a-bánatom naplónak indult, csak éppen arra nem számítottam, hogy alig tíz nap alatt elbukom az inkognitómat. Most már több mint egy éve írom, és mindenki olvassa. Az expasi (aki miatt belefogtam), az anyám, a barátaim és vélhetően rengeteg, két-három kézfogásnyira levő ismerős és ismeretlen. Kicsit szappanopera ez az életemből, kicsit napló, kicsit újságszerűség, mint a legtöbb hasonló egyszemélyes blog. Próbálok vicces lenni, hogy elszórakoztassam az olvasókat, még akkor is, ha ez az én bőrömre megy néha."

Plastik *(www.plastik.hu)* „Amióta – két éve – blogolok, minden összejön. A legújabb playstationös játékokat tolom, playmateeket pimpelek, mindenféle hájroller bulikba járok, és egyszer már ültem is egy gyönyörű sportkocsiban. Ráadásul állatira jó a blogolásban, hogy nem kerül pénzbe, bárki el tudja kezdeni, mindenkinek javaslom – akár személyiségfejlesztő céllal is."

Suematra *(suematra8.blogspot.com)* „Olvastam mások blogjait, és ellenállhatatlan vágyat éreztem, hogy én is írjak – így született Suematra blogja. Korábban vezettem hagyományos naplót kockás füzetbe, ahova az ember a legmélyebb gondolatait is megírja, azonban abbahagytam a blog miatt – ezért a blog egyre nyitottabb lett, a kezdeti sztorizgatáshoz komolyabb énfeltáró üzenetek társultak. Hamarosan érkeztek a visszajelzések, hogy ez vicces, az meg szomorú, amahhoz meg kitartást kívánt valaki, és így rövid idő alatt megismertem egy csomó embert, akik hasonló gondokkal éltek, mint én. Ez és a blog mindenképpen segített abban, hogy a problémáimat jobban ki tudjam röhögni. Például amikor az ember áll egy hosszú sorban, kívülről látja magát, beindul a fejében a narrátor, és már tudja, hogy ebből jó kis bejegyzés lesz a blogon. Most a munkám miatt kevesebb időm van írni, és kevesebb dolgot is ítélek megírásra alkalmasnak, de volt egy időszak, amikor egyáltalán nem írtam – most megint azt érzem, hogy lassan visszakapcsolódik a narrátorom."

TheBrightSide *(thebrightside.blogspot.com)* „Egy szakítás miatt indítottam a blogot, remélve, hogy valamiféle kiút lesz, vagy legalábbis terápiás hatással lesz rám. Hamar kiderült, hogy nem kiút, és hogy a terápiás hatás elhanyagolható, és meg is változott a stíl: a továbbra is személyes sirámok mellett szerepet kapott a marhulás és a meditatív postok. Azóta azért örülök a blogomnak, mert: 1. mivel mindent dokumentálok, visszaolvasva látom, hogy 1-2-x hónappal ezelőtt hogyan kellett volna viselkednem bizonyos szituációkban, vagyis talán jobban tanulhatok saját hibáimból; 2. ugyanennek a vidám oldala, vagyis nem vesznek el a jó sztorik, lesz mit mesélni az unokáknak; 3. drágaaranyostündéri embereket ismertem és ismerek meg általa."

Stöckert Gábor ■

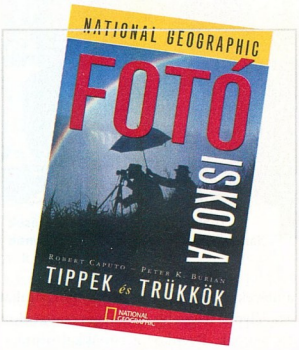

Robert Caputo – Peter K. Burian:

Tippek és trükkök

A minőségi felvételek elkészítéséhez nélkülözhetetlen ismeretek tárháza a National Geographic fotóiskola-sorozatának eme kötete. Indulásként a technikai alapokat ismerteti, ebben – a könyv közel felét kitevő – fejezetben elsősorban a kezdők találhatnak számukra hasznos információkat a tetszetős kompozíció felépítéséről, a fényképezőgépek típusairól, működési módjáról és kezeléséről, a különféle gyújtótávolságú objektívek jellemzőiről, a fény természetéről, a fénymérésről, a vakuhasználatról, valamint a felszerelés helyes megválasztásáról és karbantartásáról. A Téma az egész világ címet kapta a következő fejezet, amelyben először a különféle időjárási viszonyok közepette elérhető hatásokról esik szó, majd a riport-, a tájkép-, az ember-, az épület-, az esemény- és a sportfotózás során eredményesen alkalmazható mesterfogások kerülnek sorra. Ez után egy speciális terület, a közelfényképezés titkaiba avatnak be minket a szerzők. Olvashatunk még a mozgás érzékeltetésének hatásos módjairól, valamint arról, hogy mire kell figyelnünk az esti és éjszakai fotótúrákon.

A következő fejezetet az éles helyzetekben fotózóknak szánták. Itt elsajátíthatjuk a víz alatti fényképezés, az állat- és kalandfotózás, valamint a légi felvételek készítésének rejtelmeit.

Csakúgy, mint a sorozat más köteteiben, itt is megismerkedhetünk néhány, a National Geographic magazinnak dolgozó kiváló fotós munkásságával és tanácsaival. Ezek a vendégszerzők szakterületükön szinte a tökélyre fejlesztették technikájukat, képeikből, az általuk elmondottakból rengeteget lehet tanulni.

Geographia, 2002, 352 oldal, 4500 Ft

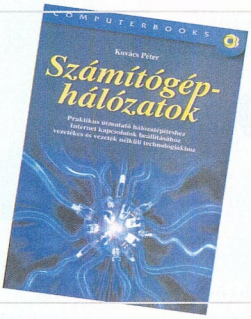

Kovács Péter:

Számítógép-hálózatok

Kiegészítő címe: Praktikus útmutató hálózatépítéshez, internetkapcsolatok beállításához, vezetékes és vezeték nélküli technológiákhoz. A könyv a hálózatok elméleti felépítésétől indul, és eljut arra a szintre, hogy az olvasó a könyv áttanulmányozása után tudni fogja, mi fán terem a TCP/IP és más, eddig misztikus bűvszó. Megismertet minket az internet kialakulásának történetével, valamint az otthoni internetmegosztás minden csínjával-bínjával. A hálózati topológiák mellett fontos a számítógép beállítása is, melyhez ugyancsak megkapja az olvasó a szükséges elméleti ismereteket. Miután az elméletet jól összeszedetten tálalta a szerző, újabb csemegével látja el az olvasót: hálózatépítési esettanulmányokat ír le. A koaxos hálózatnál kezdi, majd egy olyan UTP-s hálózat következik, amelyben ISDN-es internetkapcsolat található. A további mintapéldák már WLAN-osak: otthoni iroda (noteszgép, PC és PDA) kiépítése, kapcsolat két szomszédos lakás között játékcélokra, valamint egy vezeték nélküli nyomtatási megoldás. A bemutatók záróakkordja egy mobil iroda, mobiltelefonos internetelléréssel.

Az egyes esettanulmányok szigorúan tagoltak, ráadásul a hálózati megoldás előnyeit és hátrányait egyaránt bemutatja a szerző. A hálózat telepítése után a használatbavétel is tartogathat meglepetéseket, erre orvosság a hasznos programok, a hasznos weblapok és a hibakeresés fejezet.

Azoknak ajánljuk a kötetet, akik nem profik a hálózatos világban: számukra nagyszerű eszköz ez az eligazodáshoz.

ComputerBooks, 2003, 234 oldal, 2994 Ft

Hatvany Béla Csaba:

Bitképek feldolgozása Visual Basic programokból

A kötet elsősorban a programozásban jártas számítógép-használóknak szól. Megtanítja a szerző az API-k használatát, és elmagyarázza, hogy ezek mire valók. Ezután következik a képformátumok és a képek „lelkivilágának" rövid ismertetése. Ez már mélyvíz, csak Visual Basic 6 programozóknak ajánljuk! Ennek ellenére a más nyelvekkel dolgozók, de a képfeldolgozás iránt érdeklődők is elsheetnek egy-két jó ötletet a könyvből. A szerző nagy gyakorlati tapasztalatát bizonyítja, hogy az egyes témákat tárgyalva mondanivalójába beleső egy-egy praktikus programozási élményt.

Egy programozással kapcsolatos könyvben természetes a sok példaprogram. Itt komplett kis segédprogramok is szerepelnek, és hogy ezeket ne kelljen újra begépelni, felkerültek a könyv CD-mellékletére. A képfeldolgozáshoz természetesen képek kellenek, ezekből sok található a korongon. Míg a könyvben – mintegy nézőképként – fekete-fehér képek szerepelnek, addig a mellékletre már a színes változatok kerültek.

A könyv végén függelékként olvasható a VB.NET környezetet bemutató fejezet, amely az „átálljak vagy sem?" dilemmára elsősorban a képfeldolgozás szempontjából keresi a választ.

A könyvet azoknak ajánljuk, akik érdeklődnek a képfeldolgozás iránt és gyakorlott Visual Basic programozók.

ComputerBooks, 2003, 335 oldal, CD-melléklettel, 4999 Ft

SpellForce – The Order of Dawn

Elvarázsolt műfajok

Újabb küldetés: a beszélgetések harmadik személyű nézetben zajlanak

Kalandozás küldetésről küldetésre, vagy bázisépítés és grandiózus csaták kommandírozása? Számítógépes szerepjáték vagy ízig-vérig real time stratégia? A SpellForce mindkettő egyszerre: egyetlen szokatlanul briliáns fejlesztői bravúr.

Az utóbbi években a játékpiac ötletadói egyre gyakrabban próbálkoztak sikeres műfajok keverésével, és e kísérletekből egyaránt születtek szerencsétlen torzszülöttek (mint a nemrég megjelent Savage) és zseniális ötvözetek (amire jó példa a lassan hatéves Battlezone). Az utóbbi kategóriába tartozik a karácsonyi kínálat európai meglepetésének ígérkező SpellForce: The Order of Dawn, amelyet a Phenomic fejlesztőcsapat hozott létre a Settlers-sorozat agytrösztje, *Volker Wertich* irányításával. A középszerű, ám üzletileg sikeres játékairól ismert JoWood kiadó pedig alighanem pályafutása legjobb döntését hozta meg, amikor felkarolta a projektet. Szerepjátékelemeket már korábban is láthattunk stratégiai játékokban (sőt, az utóbbi időben egyre többet), de a SpellForce az első olyan program, amelyben az RPG és a valós idejű stratégia egyenrangú játékműfajok. Mert míg a Warcraft III-ban és társaiban egy masszív RTS volt felruházva néhány apró szerepjátéktrükkel (mindenekelőtt vezéregyéniség hősökkel és egységfejlődéssel), addig a Phenomic produktuma zavarba ejti az ítészt – legalább annyira RPG, mint amennyire stratégia.

Hősközösség

A nagy mutatvány úgy sikerülhetett, hogy a fejlesztők jobban kidomborították a hősök szerepét, és példásan gazdag sztorivonalat építettek a játékba, sok-sok mellékküldetéssel. Egyetlen hérosszal kezdjük a kalandozást, és eleinte minden úgy történik, mint a szokványos szerepjátékokban: megalkotjuk a karakterünket – beállítjuk az alaptulajdonságait és képességeket választunk neki –, majd nekiállunk felfedezni a játékteret. Néhány ellenfél lecsapása után gazdagodik a tárgylistánk, és az új fegyverek, páncélok és varázslatok mellett megjelennek az első idézőrúnák is. Ezeket használhatjuk fel bizonyos szentélyeknél, amelyek jellemzően a továbbjutásunkat akadályozó nagyobb ellenséges csapat előtt találhatóak. Ilyenkor a rúnákkal munkásokat teremthetünk, akikkel nekiállhatunk gyűjtögetni a játék nyersanyagait, illetve épületeket emeltethetünk velük. Egyes létesítményeknek köszönhetően további egységtípusokat – jellemzően harcra termett katonákat és szörnyeket – idézhetünk nyersanyagainkból, majd segítségükkel lerohanhatjuk az utunkat elálló ellenséget. A harcosokkal már elkísérhetjük a hőst újabb idézőrúnák rejtekhelyeihez is, amelyekkel további egységtípusokat vagy újabb hősöket toborozhatunk. Emellett természetesen a szerepjátékoktól elvárható tárgyakkal és szintlépésekkel képezhetjük magunkat és a hősöket. A fejlődéshez szükséges tapasztalati pontokat a fő cselekménnyszál továbbjárásával, vagy a játékban található rengeteg – a történet szempontjából tulajdonképpen lényegtelen – mellékküldetés teljesítésével szerezhetjük meg.

Faji kérdések

Varázslatokat és szörnyeket emlegetünk, mert a SpellForce korrekt, jól kidolgozott – bár a tucatfantasykon nem felülemelkedő – fantáziavilágot tár a játékos elé, egy posztapokaliptikus, szétesett birodalmat,

City by night: látványos napszakváltásokra számíthatunk

Fajok egymás közt: parádés csatákat irányíthatunk

amelyet a tizenhárom leghatalmasabb mágus múltbéli háborúja tett egymástól elkülönülő, kicsiny szigetek közlekedőportálokkal összekötött kaotikus kavalkádjává. Ebben a környezetben kell szembeszállnunk az újraéledő gonoszokkal, miközben egyre több szövetségest szerzünk. A cimborák között egész nemzeteket is találunk: a játékban fellelhető több mint 30 különböző értelmes faj – goblinok, démonok, sárkányok, elementálok – közül nem kevesebb, mint hattal játszhatunk is. Az emberek, elfek, törpék, orkok, trollok és sötételfek egységeit és épületeit akár egymással kombinálva is használhatjuk, ha a megfelelő rúnák a birtokunkban vannak. Elképzelhető például, hogy a faji előnyöket kihasználva a bányászatukról híres törpéket küldjük el ércet fejteni, majd a kivájt teléreket az ügyes kezű emberkovácsokkal dolgoztatjuk fel, végül elfekből harci egységeket állítunk. Nagy élmény ez a kombinációs lehetőség, ugyanakkor nem árt megtervezni és szemmel tartani a fajok egymás mellett élését sem, ha nem akarunk belvillongásokat az egységeink között (elfek és sötételfek például nem bírják sokáig békében egymás mellett).

Zavar a varázserőben

Sajnálatos módon a remek műfajötvözési elgondolásban a Phenomic elhanyagolta a másik játékstílust. Miközben a hangsúlyosabb RPG-elemek érezhetően előbbre viszik a játékot, a stratégiai részek megmaradnak az egyre unalmasabbá váló „bázisépítés nulláról" szintjén, ami sok RTS vesztét okozta már. Nincsenek jól felépített – alkalmanként körülményektől függően változó – célok, amit például a Warcraft III-ban annyira szerettünk. Nem: itt a stratégia nagy része favágás, amit csak elnyújt a hétféle különböző nyersanyag, és változatosságot csak a csatlakozott fajok újabb egységei és a megtalált új varázslatok hoznak a játékmenetbe. További zavaró tényező a kissé nehézkes irányítás (a felülettel nincs semmi baj, de egyes kijelölési opciók nagyon kényelmetlenek), az építkezés gyengéi (nem lehet elforgatni az építendő létesítményeket), illetve a meglepően sok lefagyás (ezt javítandó két patch is megjelent már a premier óta). Szerencsére mindezeket ellensúlyozza, és szinte elfeledteti a látvány: amikor mindkét oldalon három számjegynyi egység csap össze, és szinte megremeg a monitor a tűzvarázslatok robbanásaitól, az ember hajlamos úgy gondolni, ezért megérte végigszenvedni a monoton bázisalapítást. Sőt, még azt is elnézi, hogy a szüneteltetés közbeni parancsadások híján a játék „click'n'fight" harcrendszerét (amelyben megtehetjük, hogy előbb választjuk ki az ellenséget, aztán a végrehajtandó akciót) nem lehet a nagy zűrzavarban rendesen kihasználni – igazi taktika helyett gyakran a túlerő és az erősebb varázslatok döntenek.

Téli táj: a játéktér nemcsak hatalmas, de szép is

Erőmű ajánlott

A monumentális csatajeleneteknek természetesen ára van: mivel a játéktér is nagy, és az egységek modelljei, textúrái és az effektek sem hagynak kívánnivalót maguk után, a minimális rendszerkövetelmény 1 GHz-es processzor, 256 MB RAM és GeForce 2-es videokártya – de ezen csak minimális részletezettséggel, illetve felbontásban élvezhetjük a még így is tetszetős játékot. Az élet 2 GHz, 512 MB RAM és Radeon 9700-as körül kezdődik, ezen már nagy felbontásban, akadás nélkül látszanak a jobb minőségű textúrák, a tereptárgyak animációi (fák lengedezése a szélben), a napszakváltások és a fény-árnyék hatások. Az Aquanox motorja jól szerepel a SpellForce alatt is: a csalókán 3D-s, inkább izometrikus nézetet három különböző nézőpontból követhetjük. Létezik még egy madártávlati és egy harmadik személyű is – az utóbbit elsősorban párbeszédek lefolytatására és pofásabb ellenfeleink megcsodálására fogjuk használni. A grafika mellett a halk, hangulatos zene és az élethű hangok is hozzáteszik a magukét a fantasys atmoszféra megteremtéséhez, így a stílus rajongóinak mindenképpen ajánljuk a játékot. Szerepjátékőrültek is nyugodtan tegyenek vele egy próbát, mert a nagy csaták előkészítéseit nagyobb küldetésekként felfogva teljesen friss játékélményben lesz részük. Egyedül a hardcore stratégákat óvjuk kicsit a SpellForce-tól, mert a program sem egyszemélyes játékmódban, sem multiplayerben nem nyújt olyan szintű taktikázási lehetőséget, mint egy RTS. Ennek ellenére a SpellForce üde színfolt volt tavaly az év végi hajrában, a Phenomic méltó válasza az ötlettelen klónokra.

Stöckert Gábor

Ő A SHOWKIRÁLY

2003 augusztusának végén rendezték Lipcsében az „európai E3"-at, a Games Conventiont. Nagy nevek álltak ki csillogó standokkal, mégis egy olyan játék nyerte el a szakmai és a közönségszavazatok alapján a show legjobb PC-s játéka címet – és viselhette az előkelő plecsnit a játék dobozán –, amelyet egy eldugott kis sarokban lehetett kipróbálni, alig 3-4 gépnél. A SpellForce sikere még akkor sem meglepő, ha leszámítjuk, hogy bizonyára sok német voksolt a hazai termékre. A készítők döbbenetes mozit vágtak össze a program csatajeleneteiből, rádásul ez az a fajta játék, amely azonnal elvarázsol, és könnyen beletemetkezik az ember – nem túl jelentős hibái csak többórás szórakozás után jönnek elő. Az ott látottak alapján megérdemelten lett a show sztárja.

Ufonauta helyett: a roswelli „idegenek" valójában génmanipuláció eredményei

Deus Ex: Invisible War

Összeesküvés-elmélet

Program a CD-n! CHIP

Súlyos teher nehezedett a Deus Ex fejlesztőinek vállára, hiszen egy olyan játékot kellett folytatniuk, amely 2000-ben több mint 30 alkalommal nyerte el az Év Játéka díjat. Végül a decemberben – PC-re és Xboxra egy időben – megjelent Invisible War kétségtelenül a tavalyi év legelőremutatóbb programja lett, ugyanakkor a változtatások és kompromisszumok némelyike kedvét szegheti az első rész rajongóinak.

A nagysikerű Deus Ex folytatása húsz évet lép előre az időben: az előző rész főhőse, *JC Denton* megsemmisítette a globális kommunikációs hálózatok központját, súlyos válságba taszítva ezzel az emberiséget. A világ lassan kezd magához térni a sokkból, és a hatalomért máris változatos frakciók marakodnak egymással. A WTO (Világkereskedelmi Szövetség) félkatonai szervezetté alakult, és zárt városokat épített a nyomornegyedek tengerében Seattle-től Kairóig. Új, egyesített vallás jelent meg egy rejtélyes női szellemi vezető köré szerveződve, miközben az újjáélesztett Templomos Lovagrend fanatikus harcot indított az emberi testet módosító technológiák és tudósok ellen. Orosz kutatók egy csoportja pedig központi tudattal rendelkező kiborgokká alakította magát, és virágzó feketepiacot épített fel high-tech fegyverek és eszközök kereskedelmével.

Az egymással rejtett háborúskodásba bonyolódó szervezetek közé csöppen – a különleges ügynökök iskoláját érő pusztító támadást követően – a játékos figurája, *Alex D.* A legmodernebb nanotechnológiának köszönhető emberfeletti képességei miatt a frakciók egymással versengve igyekeznek a szolgálatukba állítani. Az elpusztítására törő hatalom utáni nyomozás közben azonban újabb és újabb titkokra derül fény az egyes szervezetek valódi céljairól, sőt, Alex saját származásáról is, és csakhamar az ő kezébe kerül a világ sorsa feletti döntés...

Szabadság, egyenlőség

A Deus Ex második részével a készítők a játékos döntési szabadságának kitágítását tűzték ki legfőbb céljukként. Az első játékból már ismert módon a feladatok többsége itt sem rejtvényeket, hanem összetett akadályokat jelent, melyeknek rendszerint jó néhány különböző megoldása lehetséges. Az első személyű nézet sugallta legegyszerűbb módszer az erőszak alkalmazása, de épp ilyen hatékony a lopakodás az őrök figyelmének kijátszására, a biztonsági rendszerek és robotok kiiktatása, vagy a megfelelő személy lefizetése. A játék rugalmasságára jellemző, hogy csaknem az összes szereplő lemészárlásával vagy egyetlen személy megölése nélkül egyaránt teljesíthető. Mindehhez változatos eszköztárat kapunk: bár a fegyverek többsége kimerül a hagyományos gumibot-pisztoly-puska szériában, de később akad azért néhány újdonság, és mindegyik tuningolható például hangtompított üvegroncsolással vagy csökkentett lőszerfogyasztással. Az arzenált különböző gránátok és aknák teszik teljessé, amelyek a sima robbanáson kívül kábítógázt, elektromágneses impulzust vagy az őrök figyelmének elterelésére alkalmas zajokat is kibocsáthatnak. A csendes megközelítést preferálók pedig az általános célú multitool gyűjtésére koncentrálhatnak: ez alkalmazható biztonsági kamerák és lövegtornyok hatástalanítására, kódzárak feltörésére.

Az igazán ütős képességeket azonban a nanotechnológiai kiegészítők, a biomodok telepítésével lehet megszerezni. A lehetséges öt helyre összesen 15-féle implantátumból választhat a játékos, melyek között szerepel számítógép-interfész a hackeléshez, regeneráció, a robotok infravörös érzékelőit megtévesztő álcázás, támadást/védekezést segítő miniatűr szondák és a falakon áthatoló speciális látás; de így nyílik lehetőség a zajtalan mozgásra is. A biomodok további infúziók alkalmazásával fejleszthetők, egy részük pedig energiát fogyaszt, amelyet hordozható akkumulátorokból vagy (meglehetősen ritkán elszórt) javítórobotokból nyerhet vissza a játékos.

Merész lépésként a fejlesztők száműzték az első részre jellemző RPG-statisztikákat, így a szerepjátszás a játékstílus és a biomodok megválasztásában nyilvánulhat meg, tehát nincs rögzítve. Nem titkolt céljuk, hogy ezzel a kevésbé tapasztaltak számára

Játék

is elérhetővé tegyék a játékot. Ugyanerre szolgál az egyszerűbb és átláthatóbb felhasználói felület, amely azonban – sajnos – a párhuzamosan készített xboxos változat néhány sajátosságát is megörökölte. Szerencsére a már kiadott 1.1-es patch a gondok egy részét orvosolja.

A Deus Ex 2 legnagyobb újítása azonban a játékmenetet érinti, ahol korábban nem látott cselekvési szabadságot sikerült megvalósítani. A legfontosabb talán, hogy ezúttal nincs jó és rossz oldal: a játékos bármelyik, neki tetsző frakció érdekeit szolgálhatja, vagy megpróbálhat lavírozni közöttük. Ezt azonban időről időre megnehezítik az egymással ellentétes célok: például egy adott érdekcsoport a célszemély kifaggatását kérheti, miközben a másik a likvidálására ad utasítást. A játéknak így természetesen többféle befejezése lehetséges, és tele van kisebb-nagyobb mellékküldetésekkel. A döntési szabadság persze bizonyos mértékben csak illúzió – de annak remek –, mivel a játék főbb eseményei és helyszínei meghatározott sorrendben követik egymást; viszont pártállástól függően a következmények és a célok rendre eltérően alakulnak. Emellett a legtöbb frakció hajlandó tolerálni a többszöri engedetlenséget is, így egészen a végjátékig nyitva maradhat a befejezés.

Gépigény, fizika

A program motorja az Unreal Warfare licencelt és alaposan továbbfejlesztett változata, ami egyben az Ion Storm másik, még fejlesztés alatt lévő játékát, a Thief sorozat harmadik részét is hajtja. Ennek köszönhető a zajok valósághű terjedését modellező hangrendszer, valamint a 3D-s já-

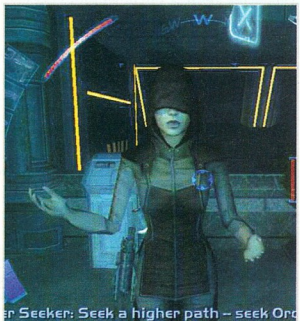

Hegyi beszéd: a világvallások egyesítése sok nehézségre nyújt megoldást

Fények és árnyékok: a grafikus motor leglátványosabb képessége az élethű megvilágítás

tékokban először megvalósított, teljesen realisztikus árnyékolás. Minden fontos fényforrás dinamikusan változó árnyékokat vet, legyen szó akár a tereprél, akár a karakterekről. A Doom3-ban alkalmazottal szinte teljesen megegyező módszer a – majdnem minden felületen megjelenő – bump mappinggel kombinálva drámai valósághűséget kölcsönöz a játék helyszíneinek, még ha a textúrák és modellek kivitelezése nem is mindig tökéletes. Nagy árat kell azonban fizetni érte, ugyanis a hardverigény meglehetősen nagy: az 1,5-2 GHz-es processzor mellett legalább GeForce3-as vagy Radeon 8500-as, pixel

shadereket alkalmazó videokártyát igényel (a GF4 MX már nem elengendő!). Ez a konfiguráció azonban csak 640x480, vagy legfeljebb 800x600-as felbontáshoz megfelelő, és a játék könnyedén megizzaszt egy 9800-as Radeon kártyát is.

A másik nagy processzorteljesítményfogyasztó a látványos fizikai rendszer: ez minden tárgyat folyamatosan vizsgál, beleértve a holttesteket is. A hangok általában jól sikerültek, bár a szinkronszínészek egy része nem áll a helyzet magaslatán, s Alex D személye sem túl szimpatikus (igaz, választható női játékos is). Hangulatosak viszont a zenék, és remekül illik a lepusztult cyberpunk világhoz a játékbeli félvirtuális popsztár, az NG Resonance dalait szolgáltató *Kidneythieves* is.

Pro és kontra

A Deus Ex: Invisible War a manapság oly gyakran hiányolt innováció jeles képviselője, előremutató játékmenetével és a játékos nagyfokú döntési szabadságával. Ennek köszönhetően az egyébként közepes hosszúságú program második – sőt akár a harmadik – végigjátszásra is elegendő újdonságot tartalmaz. Figyelemre méltó a történet is, amely minden szempontból érett, kliséktől mentes, és a legjobb sci-fi regényekhez hasonlóan mélyenszántó kérdéseket feszeget.

A program azonban talán túlságosan is merész az újítások terén, és így nem mentes a negatívumoktól sem. A már említett gépigény még elfogadható ár a grafikáért, azonban a fizikai rendszer és a mesterséges intelligencia hajlamos a kisebb, ám annál idegesítőbb hibákra. Az xboxos változat párhuzamos fejlesztése miatt a logikailag egybefüggő helyszíneket sok kis pályára darabolták (hogy beférjenek a konzol memóriájába), így a játék állandóan töltöget, ráadásul legalább 20-30 másodpercesek a szünetek. Végül, a történet minden kiválósága ellenére, a különböző frakciók és szereplők ambivalens bemutatása megnehezíti a kötődések kialakulását. Könnyen előfordulhat, hogy a játékos senkit és semmit nem talál igazán szimpatikusnak ebben a lepusztult, kissé cinikus jövőben, és így döntéseinek következményei súlytalanná válhatnak számára.

Összességében a karácsonyi felhozatal kiemelkedő játéka a Deus Ex 2, amely letisztult kezelésének köszönhetően nem csak a keményvonalas játékosokat nyerheti meg előremutató megoldásaival.

Varga Tamás ■

TARTALOM

136 **Képszerkesztés középfokon**
Digitális fotóiskola 1. rész

140 **Báli meghívó készítése**
Gyakorlat
OpenOffice 1.1-gyel

142 **Galambposta helyett**
Áttérés linuxos levelezőprogramra

gyakorlat

Office 50 tipp

A tőlünk megszokott lelkesedéssel vizsgáltuk át ismét a népszerű irodai csomag különféle változatait, tippek után kutatva, s most újabb félszázat nyújtunk át olvasóinknak.

1 Word 2000, XP

Lépkedés oldalanként

A Page Up és Page Down billentyűkkel az előző és a következő képernyőre ugorhatunk. Ha azt szeretnénk, hogy az ugrás az előző és a következő oldalra történjen, tartsuk lenyomva a Ctrl-t, miközben a Page Up és a Page Down billentyűket nyomogatjuk.

2 Word 2000, XP, 2003

Kép helytakarékos beillesztése

Vigyük az egérkurzort oda, ahová be szeretnénk szúrni a képet, válasszuk a *Beszúrás/Kép/Fájlból* menüparancsokat, és keressük meg a merevlemezen a beilleszteni kívánt képet. Kattintsunk a *Beszúrás* gomb jobb oldalán található nyilacskára, és a legördülő menüben válasszuk a *Csatolás fájlhoz* lehetőséget. Ha így járunk el, a képnek csak a hivatkozása kerül a dokumentumba, vagyis nem növeli meg a fájlméretet.

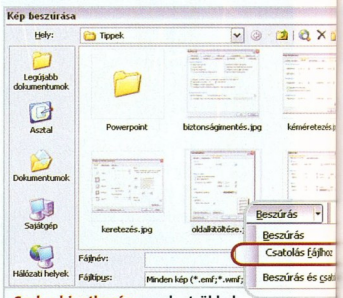

Csak a hivatkozás: ezzel a trükkel elérhetjük, hogy a kép ne növelje meg a fájlméretet

3 Word 2000, XP, 2003
Képtároló mappa megadása

Ha gyakran szúrunk be képeket a Wordbe, a gyorsabb elérés érdekében adjuk meg a képeknek otthont adó mappa helyét. Adjuk ki az *Eszközök/Beállítások* parancsokat, és menjünk az *Alapkönyvtár* lapra. A *Fájltípus* listán jelöljük ki a *Clipart képek* tételt, kattintsunk a *Módosítás* gombra, adjuk meg a mappát, végül kattintsunk az *OK*, majd a *Bezárás* gombra.

4 Word XP, 2003
Kép átméretezése

A szövegbe illesztett kép mérete csak a legritkább esetben megfelelő. A kép átméretezéséhez kattintsunk kétszer a képre, és a megjelenő párbeszédablakban menjünk a *Méret* lapra. Itt centiméterben vagy az eredeti méret százalékában adjuk meg az új méretet, végül kattintsunk az *OK* gombra.

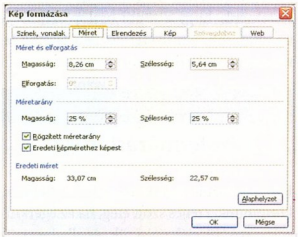

A méret a lényeg: egyszerű feladat a képek kicsinyítése Wordben

5 Word 2000, XP, 2003
Oldal kitöltése szöveggel

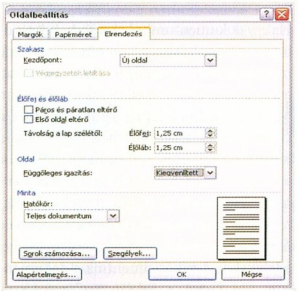

Teljes oldal: ne maradjon üres felület

Dokumentumunk szövege egy oldalnyit sem tesz ki, mi azonban azt szeretnénk, hogy kitöltse az egész oldalt. Adjuk ki a *Fájl/Oldalbeállítás* menüparancsokat, a megjelenő párbeszédablakban menjünk az *Elrendezés* lapra, és a *Függőleges igazítás* legördülő listán válasszuk a *Kiegyenlített* lehetőséget.

6 Word 2000, XP, 2003
Egyedi gyorsbillentyűk

A gyorsabb elérés érdekében rendeljünk gyorsbillentyűket a gyakran használt menüparancsokhoz. Ehhez alkalmazzuk az Alt-Ctrl-numerikus + kombinációt, (ennek hatására az egérkurzor négylevelű lóherévé változik), és kattintsunk arra a menütételre, amelyhez a gyorsbillentyűt rendelni szeretnénk. A megjelenő párbeszédablak *Új billentyűparancs* mezőjében adjuk meg a kívánt kombinációt, majd kattintsunk a *Hozzárendel* gombra.

7 Word 2000, XP, 2003
Szöveg kiemelése

Csakúgy, mint a nyomtatott dokumentumok esetében, a Wordben is lehetőségünk van szövegrészek színnel való kiemelésére. Kattintsunk az eszköztáron a *Kiemelés* gombra (a kiemelés színét a gomb jobb oldalán lévő nyilacskával megjeleníthető palettáról választhatjuk ki), és a ceruza alakúra változott egérkurzorral jelöljük ki a kiemelendő szöveget. A kijelölő üzemmód kikapcsolásához kattintsunk ismét a *Kiemelés* gombra.

8 Word 2000, XP, 2003
Kiemelés módosítása

Ha meg szeretnénk szüntetni egy szövegrész kiemelését, jelöljük ki ismét a ceruza alakú egérmutatóval, ha pedig csupán egy szó kiemelését akarjuk megszüntetni, kattintsunk kétszer a szóra.

9 Word 2000, XP, 2003
Szöveg bekeretezése

Jelöljük ki a bekeretezni kívánt szöveget, adjuk ki a *Formátum/Szegély és mintázat* menüparancsokat, a *Típus* részben válasszuk a *Körül* lehetőséget, igény szerint adjuk meg a keret jellemzőit, majd kattintsunk az *OK* gombra.

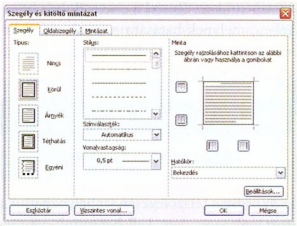

Figyelem felkeltése: emeljük ki kerettel a fontos részeket

10 Word XP, 2003
Szövegkeret átalakítása

Az előző tippben létrehozott keret szélessége megegyezik az oldal szélességével. A szélesség megváltoztatásához kattintsunk az egérrel a kereten belül, és a vonalzón húzzuk a kívánt pozícióba a *Bal oldali behúzás*, illetve a *Jobb oldali behúzás* tolókát.

11 Word 2000, XP, 2003
Szövegdoboz létrehozása

Ha nem egyszerűen bekeretezzük a szöveget, hanem dobozba helyezzük, úgy mozgathatjuk a szövegrészt a dokumentumban, mint egy képet. Jelöljük ki a szövegdobozba bevinni kívánt szöveget, és válasszuk a *Beszúrás/Szövegdoboz* menüparancsokat.

12 Word 2000, XP, 2003
Szövegdoboz módosítása

Ha az egérrel kattintunk a szövegdoboz belsejében, megváltozik a keret a doboz körül, továbbá feltűnik a képernyőn a *Szövegdoboz* eszköztár. A doboz méretének módosításához használjuk az egérrel vontatható fogantyúkat, amelyek a keret sarkaiban és oldalainak közepén találhatók. A dobozban lévő szöveg irányának megváltoztatásához addig kattintgassunk a *Szövegdoboz* eszköztár *Szövegirány váltása* gombjára, amíg a kívánt irányt el nem érjük.

13 Word 2000, XP, 2003
Szövegdoboz törlése

Nem olyan egyszerű megszabadulni a szövegdoboztól, mint elsőre gondolnánk. A következő trükköt kell alkalmazni: először

kattintsunk az egérrel a szövegdoboz belsejében, melynek hatására megváltozik a keret a doboz körül, majd kattintsunk a keretre, és nyomjuk le a *Delete* gombot.

14 | Word 2000, XP, 2003

Precíz sortávolság

A Wordben tetszőlegesen szabályozhatjuk a sortávolságot, nem kell beérnünk a program által felkínált értékekkel. Válasszuk a *Formátum/Bekezdés* menüutasításokat, a

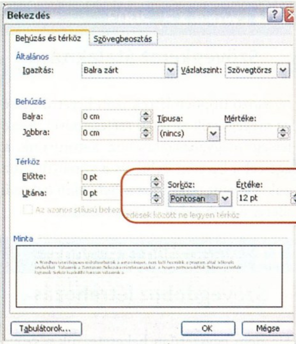

Ügyeljünk a részletekre: pontosan megadhatjuk a sortávolságot

beugró párbeszédablak *Behúzás és térköz* lapjának *Sorköz* legördülő listáján válasszuk a *Pontosan* lehetőséget, az *Értéke* mezőben pedig adjuk meg a sortávolságot tipográfiai pontokban kifejezve.

15 | Word 2000, XP, 2003

Biztonsági másolat

Biztos, ami biztos, használjuk a Word biztonsági mentés szolgáltatását, amellyel megakadályozhatjuk, hogy értékes állományaink elvesszenek. A szolgáltatás bekapcsolásához adjuk ki az *Eszközök/Beállítások* parancsokat, a megjelenő párbeszédablakban menjünk a *Mentés* lapra, és jelöljük be a *Biztonsági másolat* lehetőséget.

Ha így járunk el, a Word *wbk* kiterjesztésű biztonsági másolatot készít az állományokról az eredeti dokumentum mappájába, és módosításkor mindig felülírja a régebbi mentést.

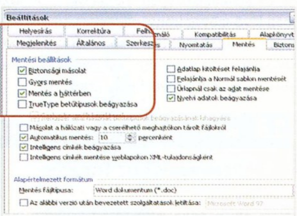

Csak óvatosan: biztonsági másolat birtokában nem érhet baj minket

16 | Word 2000, XP, 2003

Gyors kijelölés

A kurzorpozíciótól a bekezdés végéig a Ctrl-Shift-lefelé nyíl kombinációval, a kurzorpozíciótól a bekezdés elejéig pedig a Ctrl-Shift-felfelé nyíl kombinációval jelölhetjük ki gyorsan a szöveget.

17 | Word 2000, XP, 2003

Nem egymás utáni oldalak nyomtatása

Előfordulhat, hogy egy hosszú dokumentumnak csak bizonyos – nem egymás után következő – oldalait szeretnénk kinyomtatni. Adjuk ki a *Fájl/Nyomtatás* parancsokat, és a megjelenő párbeszédablak *Nyomtatási tartomány* részében jelöljük be az *Oldalak* lehetőséget, és a mezőbe – pontosvesszővel elválasztva – gépeljük be az oldalszámokat. Amikor egymás után következő oldalak is szerepelnek a nyomtatandók között, ezeknél – kötőjellel elválasztva – elég megadni a kezdő és utolsó oldalt. Ha tehát a 15., 16., 17., 20. és 25. oldalt szeretnénk kinyomtatni, a következőket írjuk be: 15-17;20;25.

18 | Word 2000, XP, 2003

Szimbólumok beillesztése

Ha speciális karaktert kell elhelyeznünk a

Karaktertáblázat: szimbólumok gombnyomásra

szövegben, válasszuk a *Beszúrás/Szimbólum* menüparancsokat, és a megjelenő karaktertáblán kattintsunk kétszer a beilleszteni kívánt karakterre.

19 | Word 2000, XP, 2003

Hullámos és kettőzött vonal beszúrása

Szövegrészek elkülönítéséhez jól használhatjuk a hullámos, illetve a kettőzött vonalat, amelyet a legegyszerűbben úgy illeszthetünk a szövegbe, hogy a sor elején begépelünk három ~, illetve = karaktert, majd leütjük az Enter billentyűt.

20 | Word 2000, XP, 2003

Táblázat formázása

Amikor egy táblázatban egérvontatással módosítjuk valamelyik oszlop szélességét, a táblázat szélessége nem változik, így a művelet sajnálatos módon együtt jár a többi oszlop méretének megváltozásával. Ha azt szeretnénk, hogy a többi oszlop szélessége ne változzon, a művelet közben tartsuk lenyomva a Shift billentyűt.

21 | Word XP, 2003

Szóformázási trükk

Egy szó formázásához nem kell feltétlenül kijelölnünk a teljes szót, elég, ha az egérkurzort a szó belsejébe visszük, és alkalmazzuk a kívánt formázást. Ha így járunk el, csodák csodájára a formázás az egész szóra vonatkozik majd.

22 | Word XP, 2003

Személyes információk törlése

Ha egy dokumentumból el szeretnénk távolítani a *Fájl/Adatlap* menüparancsokkal megjeleníthető személyes információkat, adjuk ki az *Eszközök/Beállítások* utasításokat. Menjünk a *Mentés* lapra, szüntessük meg a *Gyors mentés* lehetőség bejelölését, majd menjünk az *Adatvédelem* lapra, és jelöljük be a *Személyes adatok eltávolítása a fájlból mentéskor* lehetőséget (a Word 2003-ban a *Biztonság* lapon a *Személyes adatok eltávolítása a fájltulajdonságokból mentéskor* lehetőséget jelöljük be). Amikor elmentjük a dokumentumot, a *Szerző*, a *Felelős*, a *Cégnév* és az *Utoljára mentette* mezők üresek lesznek.

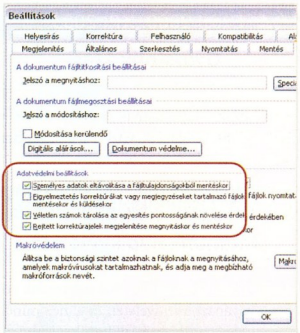

Privátszféra: dokumentumainkból eltávolíthatjuk a személyes adatokat

23 Word 2000, XP, 2003

Nem nyomtatandó szöveg

Ha saját használatra szolgáló megjegyzéseket akarunk beszúrni dokumentumunkba, és azt szeretnénk elérni, hogy ezek ne nyomtatódjanak ki, alkalmazzuk a következő trükköt. Jelöljük ki a megjegyzés szövegét, válasszuk a *Formátum/Betűtípus* menüparancsokat, és a *Betűtípus* lap *Különlegességek* részében jelöljük be a *Rejtett* lehetőséget. Az elrejtett szövegrészeket úgy jeleníthetjük meg a képernyőn, hogy kiadjuk az *Eszközök/Beállítások* parancsokat, és a megjelenő párbeszédablak *Megjelenítés* lapjának *Formázási jelek* részében bejelöljük a *Rejtett szövegrész* lehetőséget. Ekkor a rejtett szöveg pontozott vonallal aláhúzva jelenik meg, de kinyomtatódni továbbra sem fog.

24 Word 2000, XP, 2003

Keresés indítása

A *Szerkesztés/Keresés* párbeszédablak megjelenítésének leggyorsabb módja a Wordben, ha kétszer kattintunk az egérrel a programablak alján található állapotsor bal szélén.

25 Word 2000, XP, 2003

Teljes dokumentum kijelölése

Sok esetben gyorsabban elvégezhetünk egy műveletet a billentyűzetről, mint egérrel.

Ha például egy dokumentum teljes szövegét ki akarjuk jelölni, nem kell mást tennünk, mint alkalmazni a Ctrl-mumerikus 5 kombinációt.

26 Word 2000, XP, 2003

Feltételes kötőjel beszúrása

Akkor alkalmazzunk feltételes kötőjelet a Ctrl-kötőjel kombináció használatával, ha azt szeretnénk, hogy a sor végére kerülő feltételes kötőjelnél a Word válassza el a szót, és tegye ki a kötőjelet, más esetben viszont a kötőjel ne jelenjen meg.

27 Word 2000, XP, 2003

Gondolatjel beillesztése

Szövegrészek kiemelésére használjuk a kötőjelnél hosszabb gondolatjelet, amit a Word automatikusan kitesz, ha egy kötőjel előtt és után egy-egy szóközt gépelünk be. De közvetlenül is bevihetjük a gondolatjelet, ehhez alkalmazzuk a Ctrl-numerikus kötőjel kombinációt.

28 Word 2000, XP, 2003

Lista rendezése

Jelöljük ki a rendezni kívánt listát, és adjuk ki a *Táblázat/Sorba rendezés* menüparancsokat. A megjelenő párbeszédablakban értelemszerűen adjuk meg a rendezés szempontjait, majd kattintsunk az *OK* gombra.

Nem várt helyen: a listák rendezésére használható parancs a Táblázat menüben található

29 Word 2003

Dokumentumok összehasonlítása

A Word 2003 újdonsága, hogy egymás melletti ablakokban összehasonlíthatunk két dokumentumot. Nyissuk meg mindkét állományt, válasszuk az *Ablak/Összehasonlítás egymás mellett* menüutasításokat, melynek hatására a két dokumentum függőleges mozaik elrendezésben jelenik meg a képernyőn, és mindkettőt ugyanazzal a görgetősávval görgethetjük.

30 Excel, Word 2000, XP, 2003

Állománylista meghosszabbítása

A *Fájl* menü alján láthatjuk a legutoljára megnyitott állományok listáját, amelyen alaphelyzetben négy dokumentumot jelenít meg az Excel és a Word.

Ha azt szeretnénk, hogy a programok több állományt tüntessenek fel a listán (a maximális szám 9), adjuk ki az *Eszközök/Beállítások* menüparancsokat, és az *Általános* lap *Legutóbbi fájlok listája* (Excel), illetve az *A legutóbb használt* (Word) mezőben adjuk meg a kívánt számot.

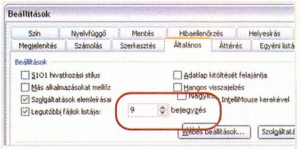

Hosszabb Fájl menü: ha sok állományon dolgozunk, növeljük meg a listát

31 Excel 2000, XP, 2003

Rubrikák egyesítése

Gyakran előfordul, hogy egy táblázat nagyobb betűfokozatú címe nem fér el egy rubrikában. Ilyenkor vehetjük jó hasznát a rubrikaegyesítő funkciónak. Jelöljük ki az egyesítendő rubrikákat, majd kattintsunk a *Formázás* eszköztár *Cellaegyesítés* gombjára.

32 Excel 2000, XP, 2003

Diagramok elrejtése

Ha munkánk közben útban van egy diagram, átmenetileg gyorsan eltüntethetjük a képernyőről. Alkalmazzuk a Ctrl-6 billentyűkombinációt, amellyel három állapot idézhető elő: látszanak a diagramok, csak a helyük látszik, vagy nem jelennek meg.

33 Excel 2000, XP, 2003

Eltelt napok kiszámítása

Ha meg szeretnénk határozni, hogy két dátum között hány nap telt el, vonjuk ki egy-

másból a számmá alakított két dátumot. Írjuk be a két dátumot, és egy harmadik rubrikában a későbbi dátumból vonjuk ki a korábbit. Jelöljük ki a dátumokat és a kivonást tartalmazó rubrikákat, adjuk ki a *Formátum/Cellák* parancsokat, a *Szám* lapon, a *Kategória* listán válasszuk a *Szám* lehetőséget, a *Tizedesjegyek* mezőbe pedig írjunk 0-t. A kivonást tartalmazó rubrikában az előbbiek hatására megjelenik az eltelt napok száma.

34 | Excel 2003
Fájlok összehasonlítása

Nagymértékben megkönnyíti két táblázat összevetését az Excel 2003 új szolgáltatása, amelyet az *Ablak* menü *Összehasonlítás egymás mellett* tételével lehet bekapcsolni. Csakúgy, mint a Word 2003-ban, itt is együtt görgethetjük a két dokumentumot.

35 | Excel 2000, XP, 2003
Számológép gombnyomásra

Egyszerűen elhelyezhetjük a Windows Számológépét indító gombot az Excel eszköztárában. Adjuk ki az *Eszközök/Testreszabás* utasításokat, és a *Parancsok* lap *Kategóriák* listáján kattintsunk az *Eszközök* bejegyzésre. A *Menüparancsok* listán görgessünk ahhoz a számológépet ábrázoló ikonhoz, amely mellett az *Egyéni* felirat található, és vontassuk az ikont az egyik eszköztárba. Ezután ha szükségünk van a kalkulátorra, mindössze annyi a teendőnk, hogy kattintunk ezen a gombon.

36 | Excel 2000, XP, 2003
Diagram másolása

Szükségünk van egy diagram gyorsmásolatára? A Ctrl billentyű lenyomott állapotában kattintsunk a diagramra, majd vontassuk az egérrel a kívánt helyre.

37 | Excel 2000, XP, 2003
Összeadási trükk

Az *AutoSzum* függvénnyel nem csupán egy oszlop vagy sor elemeit adhatjuk össze, hanem két sor, két oszlop elemeit vagy tetszőleges rubrikák tartalmát is. Jelöljük ki azt a rubrikát, amelybe az összeget el kívánjuk helyezni, kattintsunk az *AutoSzum* gombra, majd jelöljük ki az egérrel azokat a rubrikákat, amelyek tartalmát össze akarjuk adni.

38 | Word, Excel 2000, XP, 2003
Vágólap megjelenítése

Ha meg szeretnénk tekinteni a vágólap tartalmát a Wordben és az Excelben, hogy kiválaszthassuk a dokumentumba illesztendő bejegyzést, alkalmazzuk kétszer a Ctrl-C billentyűkombinációt.

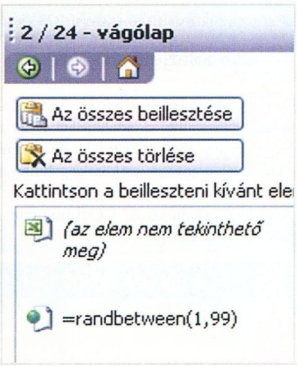

Beszúrásra várva: ha elfelejtettük volna, megnézhetjük, mi van a vágólapon

39 | Excel 2000, XP, 2003
Törtszám beszúrása

Ha törtszámot gépelünk be egy rubrikába, az Excel dátumként jeleníti meg azt. Úgy érhetjük el, hogy valóban a törtszám jelenjen meg, hogy a szám elé egy 0-t gépelünk be (például 0 2/3).

40 | Excel 2000, XP, 2003
Tartomány kijelölése

Ha azt szeretnénk elérni, hogy az aktuális rubrikától az A1-es rubrikáig terjedő tartomány kijelölődjön, alkalmazzuk a Ctrl-Shift-Home kombinációt.

41 | Excel 2000, XP, 2003
Fejléc rögzítése

Nagyméretű táblázatok lényegesen jobban áttekinthetők, ha görgetéskor a fejléc a képernyő tetején marad. Jelöljük ki a fejléc alatti sort, majd válasszuk az *Ablak/Ablaktábla rögzítése* parancsokat.

42 | Excel 2000, XP, 2003
Gyorsformázás

Egy rubrika tartalmának kövérítéséhez a Ctrl-2, dőlttté tételéhez a Ctrl-3, aláhúzásához pedig a Ctrl-4 kombinációt használhatjuk.

43 | Excel 2000, XP, 2003
Két munkalap kijelölése

Amikor két munkalapon is el szeretnénk végezni ugyanazt a műveletet, és ehhez mindkét munkalapot ki kell jelölnünk, alkalmazzuk a Ctrl-Shift-Page Down vagy Ctrl-Shift-Page Up billentyűkombinációkat. Az előbbi az aktuális és az előző, az utóbbi az aktuális és a következő lapot jelöli ki.

44 | Excel 2000, XP, 2003
Mozgás kijelölt tartományban

Ha egy kijelölt tartományon belül mozgatni akarjuk az egérmutatót, az előre irányú mozgáshoz az Enter billentyűt, a visszafelé mozgáshoz a Shift-Enter kombinációt használhatjuk. A Tab billentyűvel egy oszloppal jobbra, a Shift-Tab kombinációval egy oszloppal balra mozoghatunk, a kijelölés négy sarka között pedig a Crtl-pont kombinációval ugrálhatunk.

45 | Excel 2000, XP, 2003
Kép beszúrása megjegyzésbe

A következő trükkel képet (például a készítő fotóját) helyezhetünk el egy megjegyzésben. Kattintsunk arra a rubrikára a jobb egérgombbal, amelyhez tartozó megjegyzéshez képet kívánunk adni, és a gyorsmenüben válasszuk a *Megjegyzés szerkesztése* tételt. Kattintsunk a jobb oldali egérgombbal a megjegyzést körülvevő keretre, és a gyorsmenüből válasszuk a *Megjegyzés formázása* parancsot. A megjelenő párbeszédablakban menjünk a *Színek és vonalak* lapra, jelenítsük meg a *Szín* legördülő palettát, és válasszuk a *Kitöltési effektusok* lehetőséget. Ennek hatására egy újabb párbeszédablak tűnik fel, ebben menjünk a *Kép* lapra, kattintsunk a *Képválasztás* gombra, keressük meg a beszúrni kívánt képet, és kattintsunk az *OK*-ra, majd a másik ablak bezárásához még egyszer az *OK*-ra. A kiválasztott kép bekerül a megjegyzés ablakba, amit

még át kell méreteznünk, hogy a teljes kép látható legyen. Kicsit bonyolult eljárás, de az eredmény bőven megéri.

46 Excel 2000, XP, 2003

Szerző nevének módosítása

Válasszuk az *Eszközök/Beállítások* menüparancsokat, menjünk az *Általános* lapra, és módosítsuk a *Név* mező tartalmát. Ez a változtatás csak a későbbiekben beírt megjegyzéseknél lép érvénybe.

47 Excel 2000, XP, 2003

Megjegyzés másolása

Jelöljük ki a megjegyzést tartalmazó rubrikát, nyomjuk le a Ctrl-C billentyűket, kattintsunk a jobb egérgombbal a célrubrikában, a gyorsmenüben válasszuk az *Irányított beillesztés* tételt, jelöljük be a *Jegyzetek* lehetőséget, majd kattintsunk az *OK* gombra.

48 Excel XP, 2003

Színes szegélycímkék

Könnyebb az eligazodás egy munkafüzet lapjai között, ha kiszínezzük a munkalapok füleit. Kattintsunk a jobb gombbal az átszínezni kívánt szegélycímkére, a gyorsmenüben válasszuk a *Lapfül színe* lehetőséget, és a megjelenő palettán válasszunk színt.

49 Excel 2000, XP, 2003

Szöveges rubrikák kijelölése

Ha egy lépésben szeretnénk formázni az összes, szöveget tartalmazó rubrikát, jól jöhet a következő trükk. Az összes szöveges rubrika kijelöléséhez nyomjuk le az F5 billentyűt, kattintsunk az *Irányított* gombra, jelöljük be az *Állandók* lehetőséget, végül kattintsunk az *OK*-ra.

50 Excel 2000, XP, 2003

Oszlopszélesség másolása

A Formátum *másolása* gombbal nem csak egy rubrika formázását vihetjük át, hanem az oszlopszélességet vagy a sormagasságot is. Jelöljük ki a másolandó formátumú oszlopot vagy sort, kattintsunk a *Formátum másolása* gombra, majd jelöljük ki a céloszlopot vagy -sort.

Vannak alkalmak, amikor jó, ha magunk vagyunk.

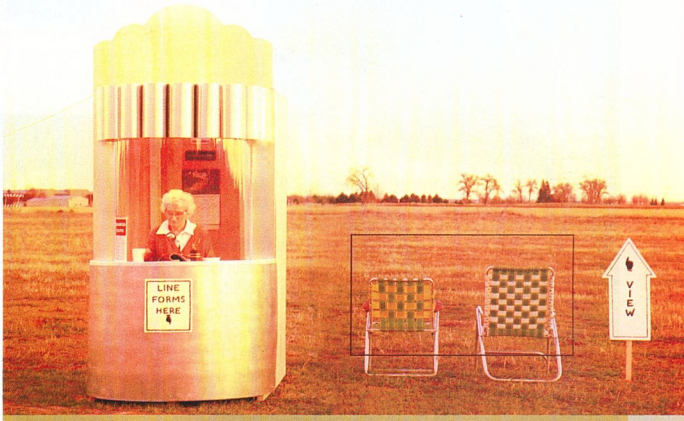

De van, amikor az a fontos, hogy többen legyünk!

Olyan akciót indítottunk Invitel szolgáltatási területen, ahol az EnterNet ADSL-t használók maguk csökkenthetik ADSL előfizetésük havidíját!
A csökkenés mértéke az első ezer akciós ADSL megrendelő részére, minden Invitel területen kötött ADSL szerződés után 2 Ft. Az elérhető maximum kedvezmény 4.000 Ft!
Így Invitel területen minél többen kötnek szerződést az EnterNet ADSL csomagok bármelyike közül, annál olcsóbb lesz minden egyes akciós, nem fix havi díjas ADSL csomagot használó havi díja a szerződés futamideje alatt!

enternet.hu

enternet
INTERNET MINDENHOL

Digitális fotóiskola 1. rész

Képszerkesztés középfokon

Annyi képszerkesztő program és annyi szolgáltatás létezik már, hogy áttekinthetetlenné vált a fényképezéssel kapcsolatos szoftvervilág. Ebben a helyzetben szeretnénk segítséget nyújtani: funkcionális szemlélettel a műveleteken haladunk végig, nem pedig az egyes szoftvertermékeken.

Minden fényképezőgéphez adnak valamilyen képszerkesztő programot. Ezzel el lehet forgatni a képet 90 fokkal (vagy ennek egész számú többszörösével, jobbra vagy balra); ki lehet vágni a képek számunkra szükséges részét; el lehet tüntetni a drága fényképezőgép primitív, beépített vakuja által okozott vörös szemeket, és valamelyest javítani lehet a képek színvilágán.

Az utóbbi időkben általánossá váltak a teljes képre ható szín- és részletgazdagságjavító funkciók. Még egy év, és mindez egyetlenegy kattintásra fog leegyszerűsödni. Még egy további év, és a funkció beépül a fényképezőgépbe. Ha a gép úgy dönt, hogy az adott helyzetben nem tud elfogadható felvételt készíteni, akkor nem fog exponálni. Ezt a funkciót olyan jelmondat kíséretében fogjuk megvásárolni, hogy „a fényképezőgép nem hibázik, csak jó felvétel kerülhet a kártyára". Ha pedig úgy kívánjuk, kikapcsolhatjuk a teljes automatizmust – de akkor csak magunkat okolhatjuk az elrontott felvételekért!

Így vagy úgy, eljön az idő, hogy rengeteg saját felvételünk lesz, amelyekhez hozzájön még az interneten elérhető számtalan, szellemesebbnél szellemesebb kép – mire és hogyan lehetne használni mindezt?

Sorozatunkban azt fogjuk bemutatni, hogy mire képesek a mai, fejlett képszerkesztő programok, a Paint Shop Pro, a Ulead PhotoImpact, avagy éppen maga a méltóságos Adobe Photoshop, ahonnan az új funkciók előbukkannak. Ehhez viszont először meg kell ismerni néhány alapfogalmat.

Alapfogalmak

A digitális képállomány is számértékekből áll össze. Ezen értékeket a képfeldolgozó program értelmezi, és alakítja képpontokká a képernyőn.

A különböző állományformátumok más és más módon tárolják a képi információt, a program pedig, a formátumok ismeretében, képes a számhalmaz értelmezésére.

A számhalmazban általában megtalálható a saját formátumának jelzése, így a képszerkesztő programok nem hagyatkoznak a bárki által megváltoztatható állománynév-kiterjesztésre a kép megnyitásakor. Ennek ellenére nem tanácsos például a JPG-állományok kiterjesztését TIF-re vagy bármi másra megváltoztatni, mert az operációs rendszer és/vagy egyéb fájlkezelők a kiterjesztésből ítélik meg a fájl hovatartozását.

Finomság A képállomány információtartalmát elméletileg a képpontszám és a színfelbontás (színmélység) határozza meg. A fényképezőgépből valójában viszont a már feldolgozott adatokat kapjuk meg, nem azokat, amiket a képérzékelő „látott". Elemi módon a képérzékelő lapka cellái csak egy-egy színt vesznek föl, és a fényképező saját számítógépe közelítéssel alakítja ki a szabványos formátumot, amelyben egy képpontot 3x8 bit határoz meg. (Vörös, zöld, és kék színenként 256-256 árnyalatot különböztet meg.) Csak az igényesebb készülékek adják ki a maguk sajátos RAW- (nyers-) formátumát, amely a legterjedelmesebb ugyan, de cserébe minden adatot hordoz, amit a kamera felvett. Cellánként egy-egy számot tartalmaz, amely a kamera színsorrendjének megfelelően azt a vörös, zöld, vagy kék árnyalatot írja le, amit az expozíció pillanatában érzékelt a lapka.

A formátumok általában tartalmazzák a felbontás adatait is, amelyek azonban csak azt határozzák meg, hogy a képpontszámot beszámítva mekkora fizikai méretet adjanak meg a feldolgozó programok. Például egy 2048x1536-os képet, amelyhez 72 pont/hüvelyk felbontást társítottunk, a programok 2048/72=28,4 hüvelyk, azaz 72,5 cm szélesnek mutatnak. Ez az esetek többségében nem mond semmit, ellenben ha a program 100 százalékos méretben akarja megmutatni, csak egy kisebb részlete fér el a képernyőn. A képekben tárolt eme felbontásadat nem alkalmas a kép „finomságának" jellemzésére! Következésképpen a fizikai méret sem határozza meg a részletgazdagságot.

A digitális képek finomságát csak a pixelszám és a színfelbontás határozza meg.

Nézetek Nem árt néha utánagondolni, mit is látunk valójában. A digitális fénykép leghűbb nézete az, amikor egy képpixelnek egy képernyőpixel felel meg – feltéve, hogy a kép RGB-módban van és a színfelbontása alapszínenként 8 bites, illetve a képernyő világosságának viszonyait a felvételéhez igazítottuk. Minden egyéb esetben a képernyőn csak a közelítése jelenik meg a képnek, amelyet több program sorban, az egyik kimenetét a másik bemenetként használva kiszámol, a képállományban foglalt adatok és az utasításaink szerint. Ezúttal nem haladunk végig azon a nem túl egyszerű eljáráson, melynek eredményeképpen a képernyő valósághű színeket fog mutatni. Neve: színkalibrálás, melynek LCD-monitorok esetén nincs értelme, mert az más-más színeket mutat a nézés irányától függően. (Az LCD-k prospektusában szereplő „láthatósági szög" a puszta láthatóságra vonatkozik, nem pedig a színeltérésekre. „Színhűségi" szögről egyelőre nincs szó az LCD-knél...)

Nagy különbség lehet a programok között a képek megjelenítésében, de érdemben efelől nem nyilatkozhat senki addig, amíg a rendszerben és az adott alkalmazásban lévő eszközökkel be nem állította a színvisszaadást. Mindezzel ellentétben rendkívül kevesen veszik a fáradságot a korrekt színbeállításra, még a hivatásosok közül is; a tapasztalat is azt mutatja, hogy hétköznapi igényekre elegendő a körülbelüli beállítgatás. Mindenesetre tanulságos elmenni egy igényes, színes magazin szerkesztőségébe, és megnézni, hogyan dolgoznak a tervezőik. Ahhoz, hogy az emberi bőrt nagy felületeken valósághűen adja vissza a nyomdafesték, elengedhetetlen a színkalibrálás.

Egy szó mint száz: voltaképpen soha nem láthatjuk képeinket a maguk valóságában. Csupán a nézetüket: vagy az általunk szabályozott, vagy a véletlenszerű megjelenítéseiket, akár a színek, akár a méretek vonatkozásában.

A „rendes" képszerkesztő programok, ezen túlmenően, a szerkesztő műveleteket sem hajtják végre a teljes méretű eredeti képen, hanem csak a képernyős megjelenítés finomságára optimalizált másolaton. A teljes részletességű változtatásokat a háttérben, időtakarékos módon végzik el, és csak a felhasználó jóváhagyására mentik lemezre.

Tömörítés A nyers képállományok rendkívül terjedelmesek. Egy 3,1 megapixeles, 2048x1536 képpontos fotó, tömörítetlenül, 9,2 MB helyet foglal, azaz 14 ilyen férne el egy 128 MB-os memóriakártyán. Az adatok ismétlődéseit kihasználó hagyományos, veszteségmentes eljárások 2,5-3-szoros tömörítésre képesek – amelyekkel már jó esetben 42 kép férne el a 128-as kártyán. De sajnos a képek adataiban gyakran kevés az ismétlődés, főleg a nem optimális fényviszonyok között készült, sötét, és emiatt zajos (véletlenszerű szemcsézettséget mutató) digitális képeknél.

Ennélfogva a gyakorlatban túlnyomórészt veszteséges tömörítésű JPG-képekkel találkozunk, amelyek 6-12-szeres tömörítésűek ugyan, de valójában semmi közük az eredeti, digitális adatokhoz. (JPG-állományból matematikailag lehetetlen visszaállítani az eredeti képet.) Nagyobb tömörítés esetén szemmel is jól látható a lépcsős-felhős, jellegzetes JPG-mintázat.

Számos formátum (például a TIF, a GIF, a PCX) veszteségmentes tömörítést

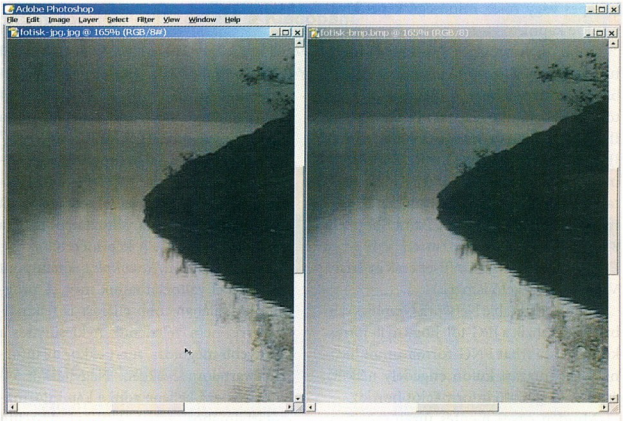

Formátumok: a baloldali kép 62 kB-os JPG, a jobboldali 4,5 MB-os BMP. Melyik az „igazi"?

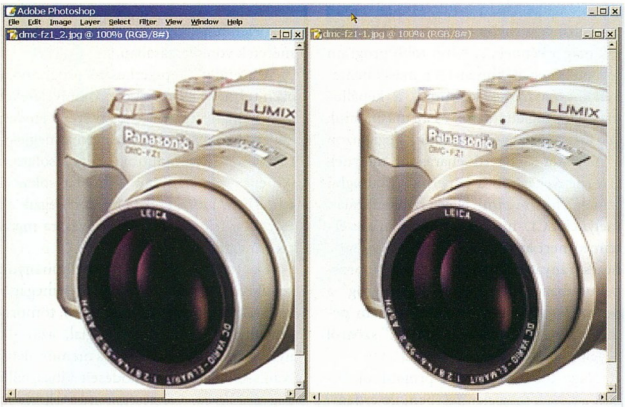

Nagyítás: nincs több információ a baloldali változatban sem, csak a szem (és az agy) működése miatt látszik szebbnek. A Szárnyas fejvadászbeli végtelen nagyítás csak mese.

tartalmaz, a fent említett RAW pedig egyáltalán nem tömörít (de a nyers adatok mellett tartalmazhatja a kép JPG-tömörítésű változatát is). Sok fényképezőgép képes TIF-formátumú mentésre – aki kényes a minőségre, ezt bármikor használhatja. Elméletileg lehetséges lenne minden megjelenítési módhoz (képernyő, egyszerű nyomtatott kép, nyomdai minőségű kép, folyamatos tónusú fotó) meghatározni azt a JPG-tömörítési fokot, amikor a zavaró mintázat finomsága az aktuális megjelenítés felbontása alatt marad. De újabban egyre többször nem a tömörítés mértékét határozhatjuk meg a programokban, hanem csak azt, hogy kiváló, jó, közepes vagy rossz minőségű képet kívánunk-e kapni.

Több új, veszteséges tömörítési formátum jelent meg az utóbbi években. Általában valamivel jobbak a JPG-nél, egyrészt tömörítésben, másrészt képi minőségben. Ilyen a JPG2000, kiterjesztése szerint a JP2, vagy a LuraWave (LWF). E formátumokat a fényképezőgépek egyelőre egyáltalán nem ismerik, és csak néhány programban használhatók. (A Paint Shop Pro 8 és a PhotoImpact 9 ismeri a JP2-t, a Photoshop nem. Az LWF-et csak az IrfanView képnézegető ismeri.)

A PNG (Portable Network Graphics) abban különbözik a JPG-től, hogy nyílt forráskódú (bárki írhat PNG-formátumot használó alkalmazást külön engedély nélkül), és több kiegészítő információt hordoz.

Minden egyes mentés újratömöríti az adatokat. JPG-formátum esetén már néhány

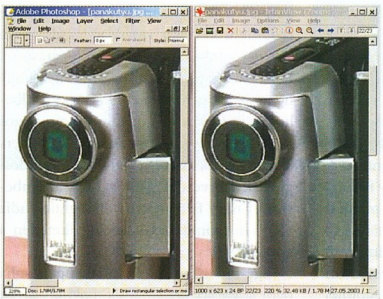

Nézetek: nem egyformák a programok megjelenítési képességei. Kis különbségek is okozhatnak nagy eltérést a megítélésben.

ciklus is sokat ronthat a minőségen. Célszerű tehát a feldolgozásra szánt képeket veszteségmentes formátumba alakítani, így végezni a feldolgozást, és a végleges állapotra alkalmazni a veszteséges tömörítést.

Átméretezés Talán mondani sem kellene, hogy a programok *Zoom* menüpontjában található nagyítási lehetőségek csak a kép aktuális nézetét változtatják meg, a képállományt nem. A kép méretét az Átméretezés *(Resize/Resample)* menüpont segítségével változtathatjuk meg. A programok általában több eljárást is felkínálnak erre, nem véletlenül. A kicsinyítés a könnyebb megoldás, mert ekkor az információtartalom csökken. Nagyításkor ellenben hozzá kellene adni a kép információtartalmához, ami különböző, közelítő matematikai eljárásokat igényel. (Csak érdekességképpen említjük meg, hogy egyes videokamerák több képkocka alapján képesek – az érzékelőjük képpontszámánál lényegesen finomabb – nagyobb állókép előállítására.)

Nem lehetséges egy lekicsinyített képet az eredeti felvétel nélkül visszanagyítani. Az 50 százalékos, vagy nagyobb mértékű nagyítás minden esetben jól látható minőségromlást okoz. Tehát egy 320x240 pixeles videofelvétel képkockájából lehetetlen akár csak elviselhető minőségű, 640x480-as, manapság épphogy negyed képernyőnyi fényképet előállítani. A mobiltelefonokkal készített képek is csak egy másik mobiltelefonon „élvezhetők."

Elforgatás Viszonylag könnyen belátható, hogy a 90 fokos forgatások nem változtatják meg a kép információtartalmát, hiszen csak átrendezik a képpontokat. (Abban az esetben, ha a képpontok 90 fokos négyzethálóban helyezkednek el, ami a legtöbb esetben teljesül is.) Ezzel szemben a tetszőleges szögű forgatások megváltoztatják a képpontokat leíró számok értékeit is. Régebben voltak programok, amelyek a forgatás során valamelyest rontottak a minőségen. Miután a jelenség köztudottá vált, gondosabban írják meg a forgató programrészeket.

Sajnos, a képszerkesztő programok piacán uralkodó éles verseny miatt a gyártók saját érdemükként tüntetik föl a 90 fokos forgatások veszteségmentességét és gyorsaságát.

Szűrők, maszkok A digitális képfeldolgozás számos fogalma a hagyományos fotózásból származik. Szűrőlencséket szerelnek – a felvétel megváltoztatására – a fényképezőgép objektívjére, vagy a nagyítógép vetítőlencséjére. Ennek nyomán szűrőnek neveznek minden eljárást, amely megváltoztatja a képet, függetlenül annak tartalmától.

Amikor a képnek csak egy részét akarták manipulálni feldolgozáskor, az érintett terület alakjának pontosan megfelelő idomot vágtak ki papírból vagy egyéb fóliából, és vagy azt, vagy a helyén maradt nyílást használták: a papír vagy fóliadarab volt a maszk. Ma pedig, a számítógépen kézzel vagy automatikusan, pixelnyi pontossággal körülrajzolt képterületeket lehet maszkként alkalmazni.

Kenczler Mihály ■
(Folytatjuk)

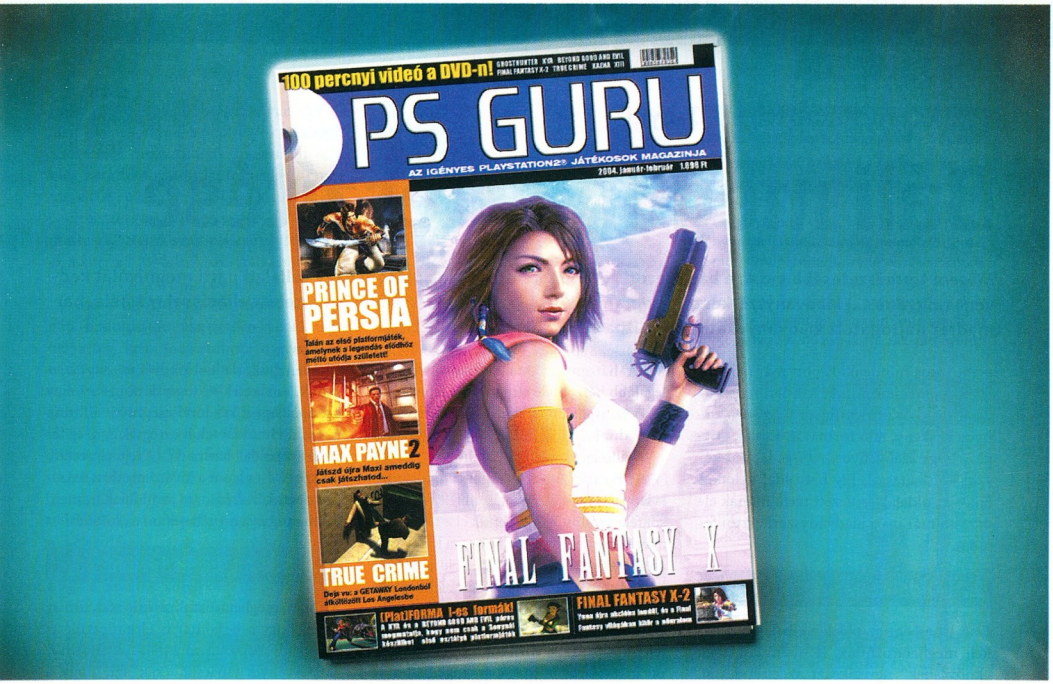

Megjelent Magyarország egyetlen Playstation2 magazinja! Keresd az újságárusoknál!

VOGEL BURDA COMMUNICATIONS

Magyarország egyetlen Playstation2 magazinja előfizethető a Kiadóban!

A megrendeléséhez nem kell mást tenned, mint az alábbi ajánlatok közül kiválasztanod a leginkább megfelelőt, ezt követően, kérjük **töltsd ki** az alábbi szelvényt, vágd ki, vagy fénymásold le és **küldd vissza** címünkre!

PS GURU tesztelőfizetés 30%-os árengedménnyel!

❑ PS GURU 4 szám **4 747 Ft**-ért ..... példányban

PS GURU előfizetés egy évre 20%-os árengedménnyel!

❑ PS GURU 10 szám **13 570 Ft**-ért ..... példányban

Postázási cím:

megrendelő neve: .....

cím: .....

postázási cím: .....

e-mail cím: .....

fizetés módja: ❑ csekk (a kiadó biztosítja) ❑ átutalás

dátum:..... **aláírás:**.....

Kérjük, küldje vissza a megrendelőszelvényt a **06 1 888 3499**-es faxszámra. Megrendelésed a **terjesztes@vogelburda.hu** e-mail címre is elküldheted. Előfizetéssel kapcsolatos kérdéseiddel keresd munkatársainkat a **06 1 888 3421** vagy a **06 1 888 3423**-as telefonszámokon. **Vogel Burda Communications Kft., 1088 Bp 3. Rákóczi út 1-3**

Gyakorlat OpenOffice 1.1-gyel

Program a CD-n!

Báli meghívó készítése

Mi sem természetesebb most, a báli szezon közepén, mint hogy az otthoni vagy vállalati parti meghívóját kedvenc (ingyenes...) kiadványszerkesztő programunkkal készítsük el. Az alább ismertetett eljárással másféle, harmadrét hajtogatott kiadványokat is előállíthatunk.

Biztos mindenki kapott már háromlapos, harmonikaszerűen hajtogatott dokumentumot – azt a bizonyos keskeny, álló formájút. Ennek „titka", hogy szabványos, A/4-es lapból készül két hajtással. Így hat oldal keletkezik, s az oldalak tervezett tartalmának elosztása már igazi kiadványszerkesztői feladat.

1. Oldaltervezés

Első lépésként az oldalak elhelyezkedését kell meghatároznunk. A nyomdászatban „kilövésnek" nevezik azt az elrendezést, amelynek során az oldalakat úgy helyezik el a nyomdai íven, hogy a kivágás és kötés után a megfelelő sorrendbe és helyre kerüljenek. Nem egyszerű a feladat, hisz sokféle hajtogatás és vágás lehetséges, s mindegyikhez más-más kilövés tartozik.

A háromrétű A/4-es kiadványnak is legalább háromféle elrendezése lehetséges:

- szimpla lappal nyitó álló füzetecske
- dupla lappal induló álló füzetecske
- álló lappá nyíló leporelló

A „normál" könyvre leginkább a szimpla lappal induló füzetre hasonlít. Az oldalon sokféle módon helyezhetjük el a tartalmat, a weblaptervezők a táblázatot, a kiadványszerkesztők a kereteket részesítik előnyben. Itt most olyan tervezési objektumokról beszélünk, amelyek tulajdonságainak változtatásával az oldal tartalmának megjelenítését szabályozhatjuk. Például egy olyan táblázat is magában foglalhatja az oldalakat, amelynek három oszlopa van, mindegyikben egy-egy cella, és a cella margói adják meg az oldalak margóit. Keretes megoldás esetén a fekvő A/4-es oldalon helyezünk el három álló keretet, egymástól a margóknak megfelelő távolságban.

Jelen gyakorlatban kiadványtervezők leszünk, és keretekkel fogunk dolgozni. Egy szimpla lappal kezdődő meghívót állítunk össze, a címoldal tehát az egyik A/4-es terület jobboldali harmada. (A legcélszerűbb persze A/4-es lapot a kívánt módon összehajtogatni, beszámozni az oldalakat, majd széthajtogatva megállapítani a „kilövést".)

2. Szöveg elrendezése

Miután meghatároztuk a kilövést, itt az ideje, hogy a tartalmat is elrendezzük az oldalakon. Ehhez nem adhatunk általánosan érvényes tanácsot, csak azt, hogy a meghívó elkészítését mindenképpen előzze meg valamilyen tervezés. Fontos és vitathatatlan tény, hogy minden kiadvány vagy egyéb mű legapróbb részlete is tervezett. A tervező egy, csak szöveget tartalmazó könyvoldal esetében is meghatározza a margókat, az oldalszám elhelyezését, kialakítását és méretét – nem beszélve a szöveg betűtípusáról, betűméretéről, a bekezdések behúzásairól stb.

Esetünkben az A/4-es lapot két hajtással három egyenlő mezőre osztjuk. Tudnunk kell, hogy az A/4-es lap pontos mérete 297x210 mm, így kézenfekvő, hogy a két hajtással keletkező, összesen hat oldal egyenkénti mérete 99x210 mm. Legyen a margó 9 mm körüli, mert ennyit még a nyomtatók többsége is elvisel – a tintasu-

Kilövések

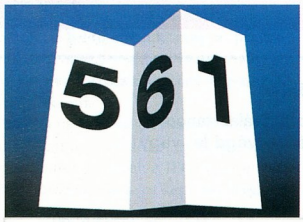

szimpla lappal nyitó füzet

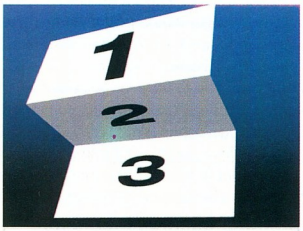

álló lappá nyíló leporelló

dupla lappal kezdődő füzet

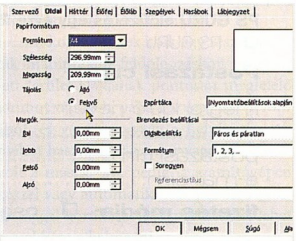

Oldalbeállítás: A/4-es méret és fekvő helyzet beállítása

garas nyomtatók többségénél van egy 5-10 mm-es „holttér" a papírlapok széleinél, ahova már nem tudnak nyomtatni –, a még nem hajtogatott lapon pedig 20 mm marad az „oldaltükrök" között, ami akkor is elegendő, ha a hajtogatás nem sikerül pontosra. Némi számolás: 210-9-9=192, ez a keretek (oldaltükrök) magassága. 99-9-9=81, ez a keretek szélessége.

Mivel az A/4-es oldalt fekvő állapotban hajtogatjuk, alapvetően fekvő laphelyzetet kell megadnunk: *Formátum/Oldal* parancsok, *Oldalstílus* panel, *Tájolás* mező, *Fekvő* rádiógomb. Figyelem! Az Office XP-vel ellentétben az OpenOffice beállító paneljén nem cserélték fel a fekvő (landscape) és álló (portrait) oldalelrendezés szövegeit.

Az *OpenOffice.org* oldalstílusának panelrendszere csaknem olyan gazdag, mint a bekezdéseké, érdemes tanulmányozni. Az oldalmargókat ajánlatos 0-ra állítani, hogy a keretek elhelyezésébe semmiképpen se „szóljanak bele".

3. Keretek elhelyezése

Kiadványtervezéskor az oldal bal felső sarka a kiindulópont. Innen az első keret 9-9 mm-re esik. Ezt a *Beszúrás/Keret* menütételre megnyíló *Keret* panel *Típus* fülén adhatjuk meg. Mint már említettük, gyakorlatunk terepe ezúttal a magyar OpenOffice 1.1-es változata. A változatszámnak nagy jelentősége van, mert csak az 1.1-esben adhatunk meg tetszőleges nagyítást a *Fájl/Nyomtatási kép* nézetben (korábban vagy a teljes oldalt láttuk, vagy körülbelül a felét).

A *Keret* panelben még sokat fogunk tartózkodni, mint a kiadványtervezők legfőbb terepén. Ha már létezik keretünk, kattinthatunk a szélére a bal gombbal, s mire kijelölődik, zöld vontatónyelek jelennek meg a sarkokon és az oldalak közepén, s a kurzor nyilakkal ellátott keresztté változik. Ha ekkor a jobb gombbal kattintunk, a *Keret* tétel tűnik elő.

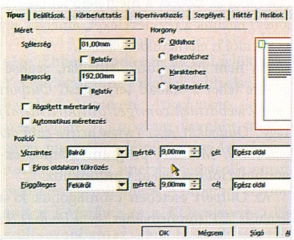

Keretek kialakítása: a helyzet és a méret megadása

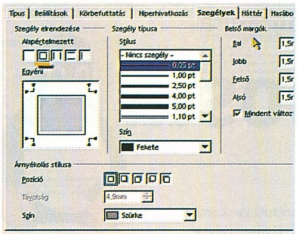

Keretek kialakítása: szegélyvonalak és belső margó beállítása

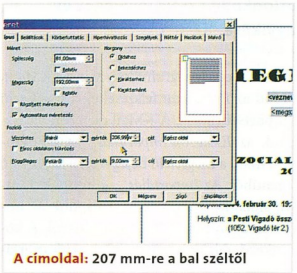

A címoldal: 207 mm-re a bal széltől

Mindenesetre a *Típus* fül szinte összes kezelőelemét igénybe fogjuk venni.

A *Szélesség* és *Magasság* mezők nem szorulnak magyarázatra. A *Horgony* csoport neve helyesen „viszonyítás" lenne (így csak az Anchor szó tükörfordítása); ez azt határozza meg, hogy a helyzet értékeit honnan kell mérni. Ettől függenek a *Pozíció* csoport célmezőinek lehetőségei.

Mivel a keretek az oldal fő elemei, ezért az egyetlen értelmes megadás, hogy a papírlap fizikai széléhez képest pozicionáljuk a kereteket az *Oldalhoz* rádiógombra való kattintással, majd a *Vízszintes/Balról* és a *Függőleges/Fentről* beállításokra lesz szükségünk. A „cél" mezőkben pedig pontosan meg kell adnunk, hogy az értékeket az egész oldalhoz képest értelmezze a program, ne a margókhoz (amelyeket itt oldalszegélynek nevez a program).

Érdemes végigolvasni a *Keret* panel összes fülét, de feladatunkhoz most a *Szegélyek* fület fogjuk használni.

Nem kötelező kijelölni a keret határait, de ha így döntünk, akkor a keretvonal lehetőségek közül a mind a négy oldalt tartalmazót válasszuk, és a *Stílus* listából például a legvékonyabbat. Ezúttal a fekete színt részesítjük előnyben, de az OpenOffice palettájának bármelyik árnyalatát választhatjuk.

A kereten belüli margó megadásához célszerűen és logikusan használhatjuk a *Belső margó* csoport mezőit, de a *Formátum/Bekezdés/Behúzás és térköz* panelen a jobb- és baloldali behúzás értékével is megoldható a beállítás.

Elkészültünk tehát az ötödik oldallal – a fekvő A/4-es lap bal oldalán levő keret a kis füzet 5. oldala. A mellette jobbra levő a hatodik, amely 108 milliméterre van a lap bal szélétől, és természetesen 9 mm-re a felső éltől. A meghívó címoldala következik, amely 108+99=207 mm-re van a bal széltől.

Két dologra hívjuk fel a figyelmet: az OpenOffice nem tud pontosan 207 mm-t állítani, mivel a belső, nem metrikus mértékegység miatt 1 századmilliméterrel kisebb értéket értelmez. Továbbá, mivel a meghívót címlistából származó címekre fogjuk kiküldeni, a címoldalon adatbázismezők beillesztésével jelöljük ki, hova kerüljön a címzett vezeték- és keresztneve, valamint a megszólítása (lásd még a múlt hónapban megjelent, Körlevél és címkeív készítése című cikkünket).

Minden további lépés az egyéni kreativitás függvénye!

Kenczler Mihály

BESZERZŐKÖRÚTON

A meghívókat mindig feldobja egy megfelelően választott grafika vagy kép. Ha az OpenOffice saját kép- és webgrafika gyűjteményében, vagy saját képgyűjteményünkben nem találnánk megfelelőt, érdemes körülnézni az interneten. Javaslatunk a www.google.co.hu/advanced_image_search?hl=hu webcím meglátogatása. Például a pingvin és penguin kulcsszavakat megadva 19 200 kép közül válogathatunk.

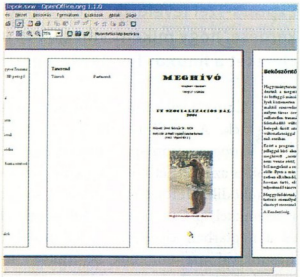

Az eredmény: az állomány és a kész mű

Program a CD-n!

Áttérés linuxos levelezőprogramra

Galambposta helyett

A Windowst használók többsége az Outlookkal vagy az Outlook Express-szel levelezik, ezért a Linuxra való átállás egyik leglényegesebb kérdése, hogy miként vihetjük át az Outlookban tárolt leveleket és címeket a linuxos levelezőprogramok egyikére.

A Linuxra való átállás szinte gyerekjáték. A grafikus felület, az irodai programcsomag, a multimédia-lejátszók és az internetböngészés szinte azonnal működik. Mi történik azonban kedvenc leveleinkkel, az Outlookban tárolt címekkel és a naptárban előjegyzett találkozókkal? Írásunkban azt mutatjuk be, milyen linuxos és windowsos segédprogramokra van szükségünk ahhoz, hogy az *Evolution* programmal, a *KMail/ KOrganizer* párossal vagy a *Mozilla Mail*lel dolgozhassunk tovább Linux alatt. E levelezőszoftverek mindegyikének számos import funkciója van, azonban más-más programokra van szükség az Outlook különböző verzióihoz, mivel azok adataikat eltérő formátumban tárolják.

Átállás Outlook Express 4/5-ről

Ha korábban az Outlook Express-szel dolgoztunk, rendszerint nincs szükség windowsos segédprogramokra. Mind a *KMailt*, mind az *Evolutiont* felszerelték a megfelelő importszűrőkkel. A KMail esetében válasszuk az *Eszközök/Importálás…* menüpontot, majd a megfelelő bejegyzést a legördülő menüből. Az *Importálás…* gombra kattintva általános információkat kapunk az importszűrőről és annak használatáról. A következő ablakban választjuk ki az importálandó fájlokat, amelyekben az Outlook Express a leveleket tárolja. Alapértelmezett esetben az **.mbx* (Outlook Express 4), illetve a **.dbx* (Outlook Express 5) fájlok a Windows könyvtárában találhatók. Más esetben használjuk a Windows Intézőjének keresőfunkcióját.

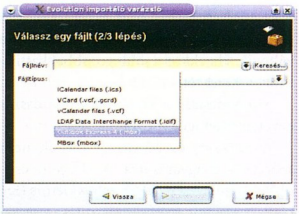

Evolution: levélformátum választása az Evolution importáló varázslójában

Az importálást követően a KMailben *oe4-*, illetve *oe5-* előtaggal jelennek meg az Outlook Express mappái.

Az Evolution levelezőprogramnál hasonló az importfunkció, ami itt a *Fájl/Importálás* menüpont alatt található. Első lépésként válasszuk az *Egyetlen Fájl importálása* pontot, majd nyomjuk meg a *Következő* gombot. Második lépésként a *Fájltípus* pont alatt válasszuk az *Outlook Express 4* bejegyzést, majd a *Keresés* gombra kattintva jelöljük ki a megfelelő mappákat. A KMail importálójával szemben az Evolution csak a 4-es Outlookhoz kínál importszűrőt, azonban más formátumokat is ismer. Ha nem vagyunk biztosak a formátumában, próbálkozzunk az *Automatikus* opcióval. Az importálás befejező lépéseként azt határozhatjuk meg, hogy az Evolution melyik mappába helyezze az új leveleket.

Importálás Outlook Express 6-ból és Outlook 2000/XP-ből

Jelenleg csak windowsos megoldások léteznek ehhez az átalakításhoz. Az importálás akkor a legegyszerűbb, ha a Mozilla levelezőprogramot használjuk, mivel annak windowsos verzióját ellátták megfelelő importszűrővel, amely a *Tools/Import/Import Mail from Outlook* menüpont alatt érhető el. Ehhez azonban először be kell állítanunk a levelezőklienst. Az Outlook az importálás közben rendszerint jelzi, ha valaki hozzá akar nyúlni leveleinkhez. Mivel az import másképp nem oldható meg, engedélyezzük ezt a hozzáférést. Az exportálást követően a Mozilla programkönyvtár *Profiles\default\ xxxxxx.slt\Mail\Local\ Folders* könyvtárában (ahol az *xxxxxx* a megfelelő felhasználónév) találjuk a régi leveleket, amelyek így Linux alól is elérhetőkké válnak.

Ha nem használunk Mozillát, segítségünkre lehet a szabad terjesztésű *Outport* (*www.webattack.com/get/outport.shtml*) vagy *Outlook2Unix* (*www.active-com.de/out2unix*). Mindkét program számos exportfunkciót használ az Outlookhoz.

Az *Outport* esetében csomagoljuk ki a letöltött ZIP tömörítvényt, és a *libdb31.dll* állományt másoljuk be a Windows *System* könyvtárába. Első indítását követően az Outport megjeleníti az Outlook mappákat.

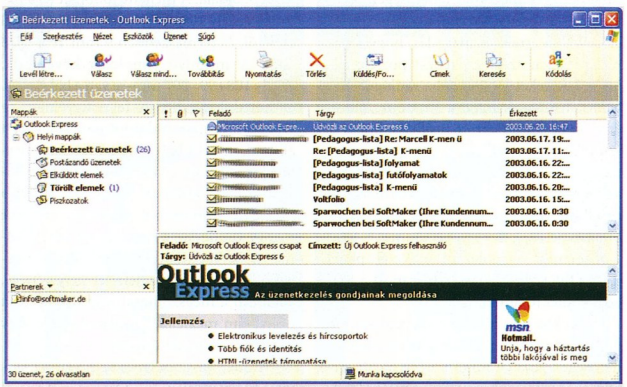

Adatátemelés 1: még az Outlook Express 6-ban...

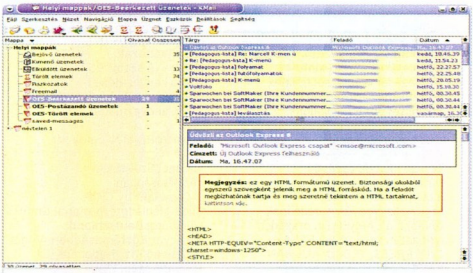

Adatátemelés 2: ... most pedig már a KMailben olvashatjuk leveleinket

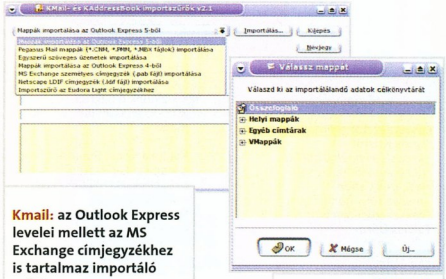

Kmail: az Outlook Express levelei mellett az MS Exchange címjegyzékhez is tartalmaz importáló szűrőt

Outport: mappa kiválasztása

Először ki kell választanunk azokat a mappákat, amelyeket exportálni szeretnénk, majd el kell döntenünk, hogy milyen formátumba történjen az export. Az Outport elsősorban az Evolutionnal dolgozik együtt, válasszuk tehát a megfelelő exportálási lehetőségeket. Nem árt tudni, hogy az Outport nem csupán a leveleket tudja exportálni az Evolution számára, hanem a címjegyzéket és a határidőnapló-bejegyzéseket is. Az exportálást az is megkönnyíti, hogy kiválasztható, hogy a mappák hova kerüljenek. Célszerű az exportált leveleket egy olyan könyvtárban elhelyezni, amelyet később Linux alól egyszerűen elérhetünk (például *C:\levelek*).

Az *Outlook2Unix* telepítése a szokásos *setup.exe* futtatásával indul. Első betöltésekor a program egy figyelmeztető ablakot jelenít meg, mely szerint az alkalmazás lefagy minden Visszahívás vagy Meghívás tárgyú üzenetnél. Az exportálás megkezdése előtt célszerű tehát törölnünk ezeket az üzeneteket az Outlookban (már úgysincs szükségünk rá).

Az Outlook2Unix csak Outlook 2000-zel és Outlook XP-vel működik együtt, ezekkel azonban olyan hatékonyan, hogy még egy mini *Outlookot* is tartalmaz, amelynek segítségével megtekinthetjük az egyes leveleket.

További hasznos funkció az Outlook2-Unixban a csatolt fájlok exportálási lehetősége. Ehhez mindössze be kell jelölnünk a *Yes* rádiógombot a főablak jobb alsó sarkában lévő *Automatic Attachments saving...* szekcióban. A program ilyenkor minden egyes mappához létrehoz egy *Attachments* nevű almappát, amelybe bemásolja a mappa összes csatolt fájlját. A program elsősorban a *KMail*hez és a *KOrganizer*hez készült, azonban az általa használt *mbox* levélformátumot más programok is képesek kezelni.

Outlook2Unix: szokványos windowsos telepítője van

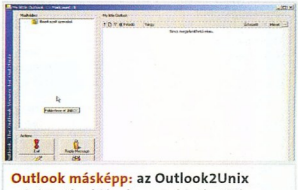

Outlook másképp: az Outlook2Unix mini Outlookjával megtekinthetjük az exportálni kívánt leveleket

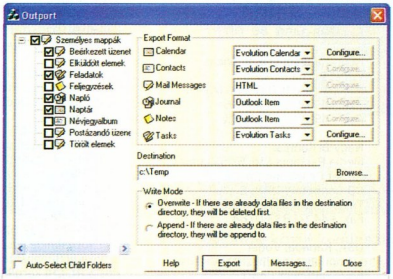

Outport: a program főablaka

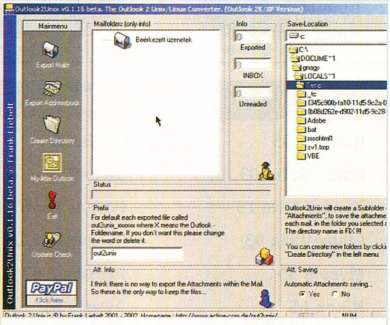

Outlook2Unix: Outlook-szerű kezelőfelület

IMAP szerver használata

Van egy elegáns megoldás, amely hálózatba kötött gépeket és valamivel több Linux-ismeretet igényel: ez az IMAP szerver használata. Telepítsünk a linuxos gépre egy IMAP szervert, csatlakozzunk hozzá az Outlookkal, végül húzzuk át a helyi mappákat a szerverre. SuSE Linux alatt ehhez telepítenünk kell a *cyrus-imap* csomagot, majd kövessük a */usr/share/doc/packages/cyrus-imap/README.SuSE* fájlban olvasható utasításokat, és indítsuk el az IMAP szervert az *rccyrus start* paranccsal. Ezt követően állítsuk be az Outlook-klienst úgy, hogy a linuxos felhasználónévvel csatlakozni tudjunk az IMAP szerverhez, majd húzzuk át az egyes mappákat a szerverre. Ezután a Kmail vagy az Evolution programmal is csatlakozzunk a szerverhez, és húzzuk át a mappákat a levelezőkliens helyi mappájába. Ezzel a módszerrel még a csatolások is megmaradnak.

Hilzinger Marcel

IMPRESSZUM

Szerkesztőség

Főszerkesztő:
Kocsis Kristóf
kkocsis@vogelburda.hu
Főszerkesztő-helyettes:
Mészáros Csaba
mcsaba@vogelburda.hu
Szerkesztőségi asszisztens:
Telbisz Dóra
dtelbisz@vogelburda.hu
Szerkesztők:
Győri Ferenc
fgyori@vogelburda.hu
Harangozó Csongor
csharangozo@vogelburda.hu
Kenczler Mihály
mkenczler@vogelburda.hu
dr. Nagy Gábor
gnagy@vogelburda.hu
Digitális tartalom:
Tőlgyes László
ltolgyes@vogelburda.hu
Tervezőszerkesztők:
Fodor Zsolt
zsfodor@vogelburda.hu
Kun Györgyi
gykun@vogelburda.hu
Tesztlabor:
Krizsán György laborvezető
gykrizsan@vogelburda.hu
Kovács Krisztián munkatárs
kkovacs@vogelburda.hu

A szerkesztőség címe:
1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.
Telefon: 888-3411
Fax: 888-3499
E-mail-címünk:
chip@vogelburda.hu
Internet: *www.chiponline.hu*

Terjesztési adatok

MATESZ A MATESZ 2002. IV. negyedévi gyorsjelentése alapján a terjesztett példányszám: 25 725.

Lapunkat rendszeresen szemléző Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@obserwer.hu
http://www.obserwer.hu

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzését az F-Secure Anti-Virus for Linux Gateways programmal végezzük, amelyet a 2F 2000 Kft., a szoftverek magyarországi forgalmazója biztosít.

Magazinunk e havi száma 30 000 példányban készült.

Kiadó

Kiadja a Vogel Publishing Kft., a Magyar Terjesztésellenőrző Szövetség (MATESZ) tagja.
A kiadásért felel:
Carsten Gerlach
ügyvezető igazgató
Telefon: 888-3427
Fax: 888-3499
Asszisztens: **Rátky Marianne**
Telefon: 888-3471
Fax: 888-3499
Marketingvezető: **Sárfy Melinda**
Telefon: 888-3425
Fax: 888-3499

Hirdetésfelvétel

Magyarország: Vogel Burda Communications Kiadó Kft.
1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.

Hirdetési igazgató:
Walitschek Csilla
cswalitschek@vogelburda.hu
Hirdetési koordinátor:
Demjanovich Petra
pdemjanovich@vogelburda.hu
Üzletkötők:
Szilágyi Katalin
kszilagyi@vogelburda.hu
Bálint Sámuel
sbalint@vogelburda.hu
Telefon: 888-3454, 888-3451
Fax: 888-3459

Németország: Erik N. Wicha
Vogel Burda Holding
Poccistrasse 11, D-80336 München
Tel.: +49 89 74642-326
Fax: +49 89 74642-325

Nagy-Britannia:
Media Partners Ltd. 5/15 Cromer Street Gray's Inn Rd.
GB-London WC1H8LS
Tel.: +44 171 837-3330
Fax: +44 171 833-0764

USA, Kanada: Vogel Europublishing, Inc., Mark Hauser
632 Sunflower Court
San Ramon, CA 94583,USA
Tel.: +1 925 648-1170
Fax: +1 925 648-1171
Tajvan: Taiwan Bright Int. Co., Ltd.Vincet Lee, Sec. 3, 200 Hsin Yi Road, 4 FL 1Taipei 106, Taiwan ROC
Tel.: +886 2 2755-7901-5
Fax: +886 2 2755-7900
A hirdetések körültekintő gondozását kötelességünknek érezzük, de tartalmukért felelősséget nem vállalunk.

Árus lapterjesztés

Terjesztik a Budapesti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a Magyar Lapterjesztő Rt. regionális részvénytársaságai, továbbá a LAPKER Rt. országos hálózatán keresztül a RELAY, CITY PRESS, TESCO, AUCHAN, KAISER és üzemanyagtöltő állomások.
Terjesztés gondozás:
Hírvilág Press Kft.
Tel./Fax: 411-0491
Email:
hirvilag.press@hirvilag.axelero.net
Megjelenik havonta,
egy szám ára „SMART" 799 Ft
egy szám ára CD-vel: 1396 Ft
egy szám ára DVD-vel: 1996 Ft.

Előfizetéses terjesztés

Terjeszti a Magyar Posta Rt.
Terjesztés gondozás:
Magyar Posta Rt.
VIG-Ügyfélszolgálati Iroda
Zöldszám: 06-80 444-444
Tájékoztatás előfizetéssel kapcsolatos ügyekben:
Vogel Burda Communications Kft.
Terjesztési osztály
Telefon: 888-3421, -22, -23
Fax: 888-3499
E-mail:
terjesztes@vogelburda.hu

Előfizethető megrendelőlevélben a kiadónál: Vogel Publishing Kft.
Postacím: 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.
Telefon: 888-3421
terjesztes@vogelburda.hu
Előfizethető továbbá hírlap-kézbesítőknél és a Hírlap- előfizetési Irodában (Bp. Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, Budapest 1900), átutalással a HELIR 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra, ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. LHI kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.

Előfizetési díj:
CD-s változat fél évre (6 szám) 6696 Ft, (20 % kedvezmény) egész évre (12 szám) 12 564 Ft, (25 % kedvezmény).
DVD-s változat fél évre (6 szám) 9576 Ft, (20 % kedvezmény) egész évre (12 szám) 17 964 Ft, (25 % kedvezmény).

Nyomda: Révai Nyomda Kft.

A Német Szövetségi Köztársaságban:
© Copyright by CHIP,
Vogel Media International GmbH, Würzburg, Deutschland.
A Magyar Köztársaságban: Vogel Publishing Kft., Budapest, Magyarország.

A közölt cikkek fordítása, utánnyomása, sokszorosítása és adatrendszerekben való tárolása kizárólag a kiadó engedélyével történhet. A megjelentetett cikkeket szabadalmi vagy más védettségre való tekintet nélkül használjuk fel. A hírrovatban közvetlenül a gyártóktól, illetve forgalmazóktól származó információkat közlünk.

A CHIP magazin a következő országokban is megjelenik:
Cseh Köztársaság, Kína, Görögország, Indonézia, Lengyelország, Malajzia, Németország, Olaszország, Oroszország, Románia, Szingapúr, Thaiföld, Ukrajna, Törökország.

ISSN 0864-9421

Figyelmeztetés!
Tisztelt Olvasónk! Tájékoztatjuk, hogy a kiadványunkhoz csatolt lemezmellékleteket ingyenesen biztosítjuk az Ön számára. A mellékleteket az elérhető és rendelkezésre álló technikai eszközökkel a kiadás előtt gondosan ellenőriztük, ennek ellenére tartalmazhatnak olyan vírusokat vagy programhibákat, melyek felismerésére és kiszűrésére az ellenőrzés során nincs lehetőség. A CD-ROM-ok és DVD-k a legtöbb felhasználói szoftverrel futtathatók, ennek ellenére lehetnek olyan programok, melyekkel nem kompatibilisek. Felhívjuk figyelmüket arra, hogy a kiadó kizárja a felelősséget bármilyen következményért, illetve kárért (beleértve többek között a felhasználói és üzleti tevékenység félbeszakadását, információk esetleges elvesztését, kieső jövedelmet stb.), amely a csatolt mellékletek használatából vagy használhatatlanságából ered.

Önhöz igazított megoldások
e-solutions
http://www.e-solutions.hu
informatikai hátterünk üzemeltetője

HIRDETŐINK

Alphasonic 31	Kimsoft 35	NOKIA B4	Samsung B3
Deutsche Messe 71	Kulcs-Soft 103	OKI 47	Sony B2
East Computer 35	Kyocer Mita 15	Piac és Profit 53	
Enternet 135	Linux Világ 93	Prohardver 18	Vogel Burda
Epson 37	Mycom 55	Provimax 87	Communications Kft.
IPM 41	Nikon 65	Qwerty 51	11, 99, 105, 119, 139, 145

Fizessen elő a CHIP magazinra és megajándékozzuk!

Minden kedves új* előfizetőnk, aki egy évre megrendeli a CHIP magazint **20 - 25%-os kedvezménnyel** csökkentett áron, kedvenc magazinja mellé most **ajándékba kapja az alábbi könyvet** is:

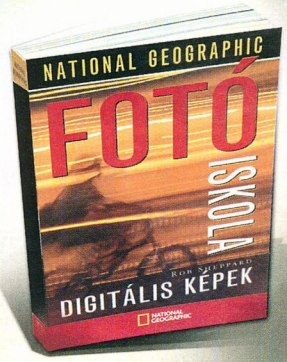

FOTÓISKOLA - Digitális Képek

A National Geographic Fotóiskola-sorozatának legfrissebb kötetében Rob Sheppard, a hírneves szakíró vezet el bennünket a digitális fotográfia végtelenül izgalmas, jószerével vadonatúj világába. A célnak megfelelő fényképezőgép kiválasztásától a különféle állományformátumokig, a képmódosítás elméletétől a digitális utómunka gyakorlatáig, a nyomtatás műhelytitkaitól a digitális fényképezés etikai hátteréig sok hasznos ismerettel szolgál a műkedvelő és a hivatásos fotós számára.

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

Megrendeléséhez nem kell mást tennie, mint az alábbi ajánlatok közül kiválasztania az Önnek leginkább megfelelőt, ezt követően, kérjük **töltse ki** az alábbi szelvényt, vágja ki, vagy fénymásolja le és **küldje vissza** címünkre!

❑ CHIP DVD-vel	6 számot	**9 576** Ft-ért	.....	példányban
❑ CHIP DVD-vel	12 számot	**17 964** Ft-ért	.....	példányban
❑ CHIP CD-vel	6 számot	**6 696** Ft-ért	.....	példányban
❑ CHIP CD-vel	12 számot	**12 564** Ft-ért	.....	példányban

Postázási cím:

megrendelő neve: .....

cím: .....

postázási cím: .....

e-mail cím: .....

fizetés módja: ❑ csekk (a kiadó biztosítja) ❑ átutalás

dátum: ..... **aláírás:** ..... **kód: 0402K**

Kérjük, küldje vissza a megrendelőszelvényt a **06 1 888 3499**-es faxszámra. **Vogel Burda Communications Kft., 1300 Budapest 3. PF 362** Megrendelését a **terjesztes@vogelburda.hu** e-mail címen is elküldheti. Előfizetéssel kapcsolatos kérdéseivel keresse munkatársainkat a **06 1 888 3421** vagy a **06 1 888 3423**-as telefonszámokon. *Új előfizetőnek minősül, akinek az utolsó hat hónapban, vagy soha nem volt CHIP magazin előfizetése.

ELŐZETES

2004/3. SZÁMUNK TARTALMÁBÓL, MEGJELENIK FEBRUÁR 18-ÁN

Alapszintű tintasugarasok tesztje

Nyomtatás fillérekért

Néhány csepp tinta csodákra képes – megfelelően termékeny fantázia birtokában. Ezt a folyamatot kívánjuk elősegíteni: következő tesztünkben a hobbiszintű, negyvenezer forint alatti tintasugaras nyomtatókat vesszük szemügyre.

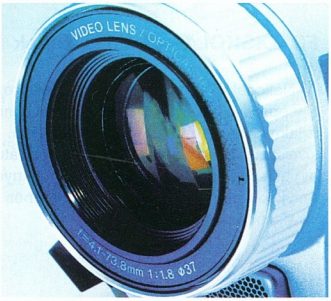

Fényképező videokamerák tesztje

Mindegy nekik, hogy áll vagy mozog

Megszokhattuk már, hogy a digitális videokamerákkal állóképeket is lehet készíteni, mind ez ideig azonban meglehetősen gyenge volt a fényképek minősége. Ennek azonban egyszer és mindenkorra vége: a vezető gyártók kínálatában megjelentek az első olyan kamkorderek, amelyek mindazt tudják, amit a középkategóriás digitális fényképezőgépek.

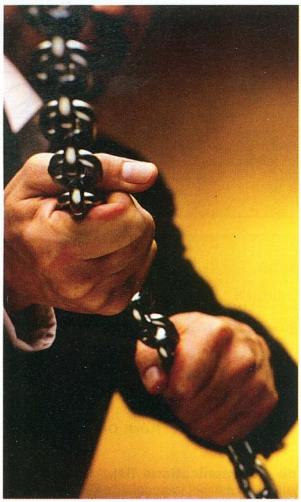

50 PowerPoint-tipp

Ismét *megröntgenezzük* a PowerPointot, olyan ötletek után kutatva, amelyekkel könnyebben elkészíthetők, szebbek, informatívabbak és szuggesztívebbek lesznek a bemutatóink. Az eredmény: újabb félszáz, nélkülözhetetlen mesterfogás.

Dokumentálatlan XP-titkok

Hozzuk ki belőle a maximumot!

Rengeteg hasznos szolgáltatás és segédprogram rejtőzik a Windows XP mélyén, ezekre azonban szemérmes módon nem hívja fel a figyelmünket a Microsoft. A CHIP jóvoltából most megismerkedhetnek az operációs rendszer titkos fegyvereivel.

TOVÁBBI TÉMÁINK

- Bemutató: AMD 64 processzoros alaplapok
- Bevezetés a BIOS rejtelmeibe 1. rész
- Hogyan tuningoljuk AMD processzoros gépünket?
- Noteszgépek a nagyító alatt
- Digitális fotóiskola 2. rész

A szerkesztőség fenntartja magának a témaváltoztatás jogát!

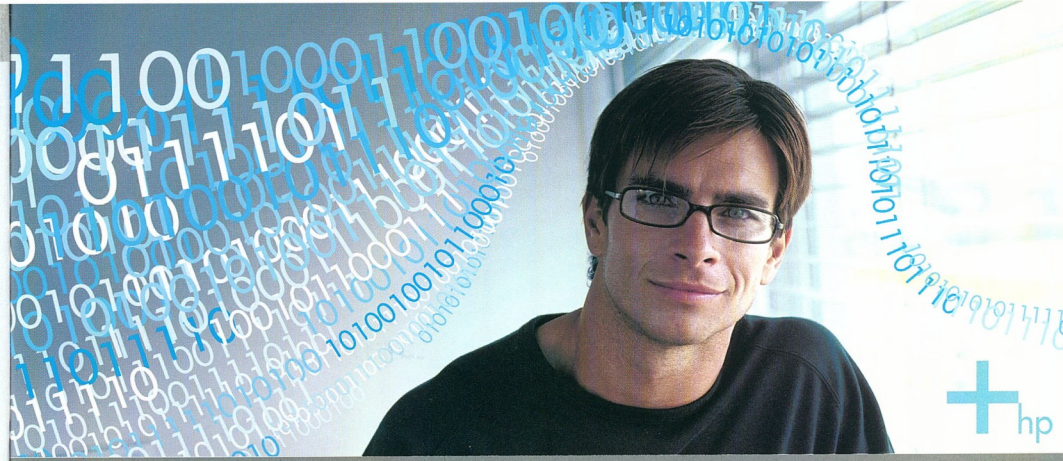

Végtelen az IT kihívások áradata? Nézzen szembe velük!

Ha szeretne magabiztosan megküzdeni az útjába kerülő akadályokkal, akkor válassza a kétutas Intel® Xeon™ DP processzorral működő HP ProLiant ML370 és DL380 szervert. A ProLiant ML370 és DL380 G3 kategóriájukban a világ legnagyobb számban eladott szerverei, amelyeket az IT részlegek szakemberei világszerte a legjobb választásnak tartanak. Menedzselhetőség és maximális számítási teljesítmény kombinációja, amin túl a flexibilis belső bővíthetőség igényeinek alárendelt ML370 és a sűrűség-optimalizált ProLiant DL380 mellé ProLiant Essential Deployment Pack is jár, így könnyen és gyorsan kapcsolhat össze szervereket napok helyett néhány perc alatt. Összekapcsolhatóságuk a HP StorageWorks Modular SAN Array 1000 háttértár rendszerrel abban is segít, hogy előrébb lépjen a SAN környezetben szükséges hálózati tárolás területén. Azonnali kapacitásnöveléshez és megbízható SAN kapcsolat kialakításához egyszerűen helyezze át a ProLiant szerverekben található merevlemezeit az MSA 1000-be, és így percek alatt létrejöhet a biztonságos adatforgalom. Tehát ha véget nem érőek az IT követelmények, követeljen Ön is többet.

HP ProLiant szerverek vásárlása esetén régi szervereit most akár 120 000 forint* értékben beszámítjuk a vételárba!

HP STORAGEWORKS MSA1000
(201723-B21)

1 499 900 Ft + áfa**

Kedvező ár/érték arányú, skálázható, nagy teljesítményű háttértár rendszer 2 Gb-es Fibre Channel kapcsolatokkal

Most 7 db 36,4 GB ULTRA 320 SCSI diszket kap ingyen

DtS (DAS to SAN) architektúra

Max. 6 TB diszk kapacitás

Magas szintű hibatűrés, HP RAID Advanced Data Guarding (ADG) technológia

HP PROLIANT ML370 T03 X3,06/533 1M EURO (333701-421)

624 700 Ft + áfa**

Flexibilis, belső bővíthetőségre optimalizált kialakítás

1x **Intel® Pentium® Xeon™ 3,06 GHz processzor**, 1MB Level 2 cache (max. 2 processor), 533 MHz FSB

1 GB DDR memória (max. 12 GB)

iLO (Integrated Lights-Out) távfelügyeleti megoldás

Üzem közben cserélhető (hot-plug), redundáns komponensek

HP PROLIANT DL380 R03 X3,06/533 1M EURO (333704-421)

669 900 Ft + áfa**

Rack optimalizált kialakítás

1x **Intel® Pentium® Xeon™ 3,06 GHz processzor**, 1MB Level 2 cache (max. 2 processor), 533 MHz FSB

1 GB DDR memória (max. 12 GB)

iLO (Integrated Lights-Out) távfelügyeleti megoldás

Üzem közben cserélhető (hot-plug), redundáns komponensek

intel inside XEON

*A kedvezmény mértéke kétutas szerver esetén 60 000, négyutas szerver esetén 120 000 forint.
**Ajánlott végfelhasználói ár
Az árak csak tájékoztató jellegűek, aktuális árakat a www.hp.hu/hpshop weboldalon talál.

hp invent

Az akcióról érdeklődjön hivatalos partnereinknél, valamint további információt a www.hp.hu/akciok weboldalon találhat, vagy hívja a 06 80 222 333 telefonszámot

© 2003 Hewlett-Packard Development Company, L.P. Az Intel, a Xeon, Intel Inside és az Intel Inside logó az Intel Corporation bejegyzett védjegyei.

Készen állsz az igazi kihívásokra?

Kizárólag az N-Gage™-en:
Kétféle többjátékos mód
• Bluetooth

Kizárólag az N-Gage™-en:
Vezeték nélküli többjátékos mérkőzés
Bluetooth kapcsolaton keresztül

Kizárólag az N-Gage™-en:
Öt többjátékos szint Bluetooth kapcsolaton keresztül

Kizárólag az N-Gage™-en:
Öt többjátékos szint Bluetooth kapcsolaton keresztül

Vezeték nélküli többszereplős játék
Játékok a legismertebb fejlesztőktől
3D-s grafika
Bluetooth
MP3-lejátszó és FM-rádió
Háromsávos mobiltelefon
n-gage.com

N-GAGE
NOKIA

bárhol
bárkivel

Copyright © 2004 Nokia. Minden jog fenntartva. A Nokia és az N-Gage a Nokia Corporation védjegye vagy bejegyzett védjegye. © 2004 Gameloft. Minden jog fenntartva. A Gameloft és a Gameloft logó a Gameloft S.A. bejegyzett védjegye. A Ubisoft Entertainment által engedélyezve. A Splinter Cell és Sam Fisher a Ubisoft Entertainment védjegyei az Egyesült Államokban és/vagy más országokban. A Rayman®, a Ubisoft és a Ubisoft logó a Ubisoft Entertainment védjegye az Egyesült Államokban és/vagy más országokban. Minden jog fenntartva. © 2003 Electronic Arts Inc. Az Electronic Arts, az EA SPORTS és az EA SPORTS logó az Electronic Arts Inc. in védjegye az Egyesült Államokban és/vagy más országokban. Minden jog fenntartva. Hivatalosan a FIFA által engedélyezett termék. The FIFA Logo © 1977 FIFA™. A gyártás az Electronic Arts Inc. által engedélyezve. A játékosnevek és karakterek használatát a The International Federation of Professional Footballers "(FIFPro)", nemzeti csapatok, klubok, és/vagy ligák engedélyezték. © 2003 MLS. Az MLS, az MLS logó, a Major League Soccer és az MLS team ismertetőjegyei a Major League Soccer LLC tulajdonát képezik. Minden jog fenntartva. Minden említett termék, cégnév, márkanév és logó tulajdonosaik védjegyoltalma alá esnek. Egyéb említett márkanevek tulajdonosaik védjegyoltalma alá esnek. Az EA SPORTS™ az Electronic Arts™ márkája. Red Faction® –© 2003 THQ Inc. A Red Faction®, a THQ, a THQ Wireless és a vonatkozó logók a THQ Inc. védjegyei vagy bejegyzett védjegyei. Minden jog fenntartva. Egyéb említett márkanevek tulajdonosaik védjegyoltalma alá esnek. Fejlesztette a Monkeystone Games Inc. A Monkeystone Games és a vonatkozó logók a Monkeystone Games Inc. védjegyei. Minden jog fenntartva.